

T. C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

KAYSERİ'DE ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE HALK ŞAİRİ
HABİP KARAASLAN
(İnceleme-Metin)

HAZIRLAYAN
DERYA YILMAZ

Danışman
Prof. Dr. İsmail GÖRKEM

Yüksek Lisans Tezi

Haziran 2011
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı-Soyadı

İmza:

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

“Kayseri’de Âşıklık Geleneği ve Halk Şairi Habip Karaaslan (İnceleme-Metin) adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Ad Soyad İmza

Danışman
Ad Soyad İmza

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanı
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

KABUL VE ONAY SAYFASI

Prof. Dr. İsmail GÖRKEM danışmanlığında **Derya YILMAZ** tarafından hazırlanan “**Kayseri’de Âşıklık Geleneği ve Halk Şairi Habip Karaarslan (İnceleme-Metin)**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

24.6.2011

JÜRİ:

Danışman : Prof. Dr. İsmail GÖRKEM
 Üye : Prof. Dr. Şeref BOYRAZ
 Üye : Doç. Dr. Erhan AYDIN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 01/07/2011 tarih ve13..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

.... / / 2011

Prof. Dr. H. Yunus APAYDIN

Enstitü Müdürü



ÖNSÖZ

“Kayseri’de Âşıklık Geleneği ve Halk Şairi Habip Karaaslan (İnceleme-Metin)” konulu çalışma öncelikle Habip Karaaslan’ın şiirlerinin gün ışığına çıkarılması ve derlenip toparlanıp bir araya getirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu sayede hem Karaaslan’ın şiirlerinin muhafaza edilip kaybolması engellenmiş olacak hem de Âşık Edebiyatını oluşturan zincirin bir halkası daha korunacaktır.

Tez, önsöz ve kısaltmalar dışında giriş ile birlikte dört bölüm, sonuç, şiirler, ekler ve kaynakçadan oluşmaktadır.

Giriş kısmında âşık tarzı şiir geleneği ele alınmış, âşıklık geleneğinin tarihçesine değinilmiş, yüzyıllara göre Âşık Edebiyatı sahasında eser veren önemli âşıklardan bahsedilmiş, XIX. ve XX. yüzyıllarda bu geleneğin genel durumu incelenmiş, son olarak da Kayseri’deki âşıklık geleneği ele alınmıştır.

İkinci ana başlıkta halk şairi Habip Karaaslan’ın hayatı, âşıklığa başlaması, doğduğu yöre, Ankara ve memurluk dönemi, siyasî görüşleri ele alınıp değerlendirilmiştir.

Üçüncü ana başlıkta Habip Karaaslan’ın şiirleri edebî bakımdan incelenmiş, şiirlerin şekil ve muhteva özellikleri değerlendirilmiştir. Şiirler şekil yönünden incelenirken dörtlük sayılarına göre azdan çoğa doğru sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Muhteva başlığı altında ise şiirin muhtevası aşk, gurbet, tabiat, din, sitem- protesto, kişiler-olaylar-mekânlar, yaşadığı olumsuzluklar olmak üzere yedi alt başlıkta sınıflandırılıp ayrıntılı olarak işlenmiştir.

Dördüncü ana başlıkta Habip Karaaslan’ın şiirlerinin sosyo-kültürel bağlamda değerlendirilmesi yapılmış Oluşumcu-Yapısalcı yöntem Karaaslan’ın şiirlerine uygulanmıştır.

Çalışmanın sonuç kısmında ise, bu çalışmada elde edilenler ana hatlarıyla ortaya konmuştur.

Şiirler kısmında Habip Karaaslan'ın 1940 ile 1969 yılları arasında yayımladığı beş şiir kitabında yer alan şiirleri ile Sayın Prof. Dr. İlhan BAŞGÖZ'ün Prof. Dr. İsmail GÖRKEM'e göndermiş olduğu dosyada yer alan ve birçoğu başka hiçbir kaynakta yer almayan 65 şiir ele alınıp çeşitlenmelerine dipnotlarda işaret edilmiştir. Bunlara ilâveten Ayrıca Fahri Bilge Defterleri'nde yer alan Habip Karaaslan'ın şiirleri ve çeşitli antolojiler de değerlendirilerek toplam 200 şiir sayısına ulaşılmıştır. Bu şiirlerin çeşitlenmeleri '6. Şiirler' kısmında ele alınmış karşılaştırılarak incelenmiştir.

Ekler kısmında, Habip Karaaslan'ın mahlasının yer aldığı fakat şaire ait olduğu şüpheli bir şiir ile âşığa ait fotoğraflar ve Karaaslan'ın nüfus kayıt örneği yer almaktadır.

Kaynakçada ise çalışmanın hazırlanması sırasında yararlanılan kaynaklar alfabetik sıralamaya uygun olarak verilmiştir.

Çalışmamda yardımlarını esirgemeyen, engin bilgi ve fikirleriyle her zaman bana destek olan danışman hocam Prof. Dr. İsmail GÖRKEM'e, Habip KARAASLAN'ın şiirlerinin bulunduğu gizli dosyayı esirgemeyerek Prof. Dr. İsmail GÖRKEM'e gönderen Prof. Dr. İlhan BAŞGÖZ'e ve yine yardımlarını esirgemeyen Gömürgen Belediye Başkanı Sayın Selahattin BAYDAN'a, Ankara'da kendilerini ziyaret ettiğim Karaaslan'ın akrabalarına ayrıca lisans ve yüksek lisans öğrenimlerim boyunca üzerimde emeği olan tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Hem maddî hem manevî yardımlarını üzerimden eksik etmeyen sevgili eşim Levent YILMAZ'a ve yaşlarından büyük fedakârlıklarda bulunan çocuklarım Bengisu ve Yiğit'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

KAYSERİ, Haziran 2011.

Derya YILMAZ

**KAYSERİ'DE ÂŞIKLIK GELENEĞİ VE HALK ŞAİRİ HABİP KARAASLAN
(İNCELEME-METİN)**

Derya YILMAZ

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2011

Danışman: Prof. Dr. İsmail GÖRKEM

KISA ÖZET

Bu çalışmada Türk Edebiyatı'nın en eski şiir geleneklerinden biri olan "âşık tarzı şiir türünün" ana hatları, bu geleneğin Kayseri ilindeki yansıması ve bu geleneği Kayseri'de sürdürmüş olan Âşık Habip Karaaslan işlenmiştir.

Âşık tarzı Türk şiiri işlenirken, âşıklık geleneğinin tarihi süreci ve etkileşimleri aktarılmaya çalışılmıştır. Bu geleneğe uygun olarak Kayseri'de âşıklık geleneğine değinilmiş, çeşitli çıkarımlar yapılmıştır.

Âşıklık geleneğinin Kayseri'deki temsilcilerinden Âşık Habip Karaaslan'ın hayatı ve edebî şahsiyeti tanıtılmaya çalışılmıştır. Türk kültürü açısından önemli bir yere sahip olan, emek ve özveri isteyen âşıklık geleneğini öğrenme nedenleri yol ve yordamları anlatılmıştır. Yazdığı eserler derlenmiş konularına göre tasnif edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Âşıklık Geleneği, Âşık, Kayseri İli, Habip KARAASLAN

**KAYSERİ PROVINCE MINSTRELNES TRADITION AND MINSTREL
HABİB KARAASLAN (ANALYSIS-TEXT)**

Derya YILMAZ

Erciyes University, Institute Of Social Sciences

M.Sc. Thesis, Jun 2011

Supervisor: Prof Dr. İsmail GÖRKEM

ABSTRACT

In this work; the history of Kayseri, the main parts of “minstrelpoem” which is one of the oldest poetry tradition of Turkish literature, the reflection of this custom in Kayseri and minstrel Habib KARAASLAN who continues this custom in Kayseri are studied.

While examining mistrel type of Türkish poetry, it has been tried to be informed about the historical period and interactions of the custom. In accordance with the custom, there has been a focus on the custom of minstrel in Kayseri, various deriuations have been done.

The life and the litrary personage of minstrel Habib KARAASLAN, one of the represantatives of minstrelness cuntom in Kayseri, have been tried to be introduced in the last chapter.

His Works formed by the things he learned, his knowledge and his ağabeylity in poetry, were gathered together and classificated.

Keywords: Minstrelness Tradition, Minstrel, Kayseri Province, Habib KARAASLAN

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR	xvi
1.GİRİŞ	1
1.1. Âşık Tarzı Şiir Geleneği.....	1
1.2. XIX. ve XX. Yüzyılda Âşıklık Geleneği	4
1.3. Kayseri’de Âşıklık Geleneği	5
2. HALK ŞAİRİ HABİP KARAASLAN.....	10
2.1. Hayatı	10
2.2. Âşıklığa Başlaması.....	11
2.3. Doğduğu Yöre	12
2.4. Ankara ve Memurluk Dönemi	13
2.5. Siyasî Görüşleri.....	15
3. HABİP KARAASLAN’IN ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ.....	17
3.1. Şekil.....	17
3.2. Muhteva.....	20
3.2.1. Aşk	21
3.2.2. Gurbet.....	22
3.2.3. Tabiat.....	25
3.2.4. Din.....	27
3.2.5. Sitem-Protesto.....	28
3.2.6. Kişiler, Olaylar, Mekânlar	33
3.2.7. Yaşadığı Olumsuzluklar	39
4. HABİP KARAASLAN’IN ŞİİRLERİNDE SOSYO-KÜLTÜREL BAĞLAM.....	42
5. SONUÇ.....	45

6.ŞİİRLER	46
1. MAHİTAPTA VE SEMAYA ÇIKINCA	46
2. ÇIKAR TAŞ KUYU'YU YAZLAR YAYLADA.....	47
3. KALİYORUM BEN BURADA	48
4. ÖTER GARİP BÜLBÜL ISSIZ YUVADA.....	49
5. YÜCE DAĞ BAŞININ KARI MELİHA.....	50
6. NİÇİN GİRDİN NİÇİN NİÇİN BU YOLA	51
7. ERZİNCAN OVASI DAR GELİR BANA.....	52
8. ŞİMDİ BAKIN BİZE TEKME ATANA	53
9. SEVDİĞİM GÖZÜME GÖRÜNMEZ DÜNYA	54
10. BİR İNCE DERDE DE TUTULDU HABİB	55
11. HOCA MESUT ÂŞIK PAŞA NEREDE.....	56
12. DÜN NE SÖYLEDİN Kİ SÖZÜM NEREDE	57
13. TARİHE ŞAN VEREN MEHMET KORE'DE	58
14. AMASYA, ERZİNCAN, TOKAT İLİ DE	59
15. ELBET BENİM GİBİ NAÇARDIN SEN DE	60
16. AYRI DURAN ŞU EVLERİN ÜÇÜNDE	61
17. AHMET AĞA ÖLDÜĞÜNDE	62
18. YALAN RİYA OLUR ONUN SÖZÜNDE	63
19. KÖYLÜ MEMNUN DER BESLEME	64
20. BU BUHRANI ÇEKİYORUZ KİME NE?	65
21. SUSUZ İNSANLARA KAĞNI ÇEKENE.....	66
22. SEÇİMLERİ KAYBEDERİM NE ÇARE	67
23. TANRI ONU BANA YAKMAZ NE ÇARE	68
24. GİDİP GELE GELE GURBET ELLERE.....	69
25. SEVDİĞİM UĞRUNA VEREYİM DİYE.....	70
26. SEVDİĞİMİ KİMSE BİLMESİN DİYE	71
27. TOPLANSIN YURTTAŞLAR HEP GELSİN DİYE.....	72
28. BİR MİSKİNE KUL ZEKİYE	73
29. KALBİMİZE SEVİNÇ VURUR TÜRKİYE	74
30. MUSUL TÜRKLERİNDEN SELAM VAR BİZE.....	75
31. BÖYLE MELUL KALIN MI DAĞ?	76
32. AKŞAM OLDU GÜNEŞ BATAR REFİK ÇİĞ	77

33. BUNUN MEYDANINA ÇIKAN OLMADI.....	78
34. BİR YERDE HALİMİ SORAN OLMADI.....	79
35. O CİVCİVLER UÇMASINA AZ KALDI.....	80
36. HALKIN İRADESİ NEREDE KALDI	81
37. BUGÜN ISSIZ KALDI HINZIRI DAĞI.....	82
38. MOR MENEKŞE KOKAR FIRAT IRMAĞI.....	83
39. BENSİZ TAŞ KUYU'YA BASMA KINALI.....	84
40. MÜJDELER ÇİFTÇİYE TOPRAK BAYRAMI.....	85
41. VER BANA MÜSAADE GİDEYİM GAYRI	86
42. RÜŞVET YÜZÜNÜN CILASI	87
43. MEĞER PEK ZOR İMİŞ KANGAL KAZMASI	88
44. ÇOK GELİRAT VERİR PASİN OVASI.....	89
45. MİDEMDE KALDI SANCISI	90
46. GÜLÜN AÇTIĞINI BİL KAYABAŞI.....	91
47. BİNLERCE MÜKÂFAT DER PINARBAŞI.....	92
48. BEŞ BİNİ DEĞER O YÂRİN KAŞI.....	93
49. AKITTI GÖZÜNDEN KAN İLE YAŞI	94
50. BU SÖNMEZ İŞİĞİ ATATÜRK YAKTI	95
51. AĞLAYARAK AH ÇEKERİM SILAYI.....	96
52. YÜREĞİMDEN ÇIKMAZ SIZI	97
53. SIRMALANMIŞ SİYAH SAÇIN TEL GİBİ	98
54. ŞİMDİ SANA BULMALI BİR KIZ DEDİ.....	99
55. KULLARINA PEYGAMBERLİK ET DEDİ	100
56. AVRUPA MALININ YAMANI GELDİ	101
57. BEN DE MEKTEPLERE GELEYİM ŞİMDİ.....	102
58. BİZE SİLA UZAK ŞİMDİ.....	103
59. GÜZELDİR BOYLARI İNCEDİR BELİ	104
60. YORGUN GÖNLÜM ŞİMDİ ÖLÜ DEĞİL Mİ?	105
61. TUTA İDİM NAZLI YÂRİN ELİNİ.....	106
62. GÖREMİYOM VATANIMI ELİMİ	107
63. BAKTIM İMRENİ İMRENİ.....	108
64. BİR DÜNYAYA DİNLETİYOR DİLİNİ.....	109
65. ISSIZ KALMIŞ YURDU GÖÇMÜŞ İLLERİ	110

66. NE ZOR OLUR GÖNÜL AŞKA DÜŞMESİ	111
67. UYKULARA DALDI ŞU HALK PARTİSİ	112
68. DEMOKRAT DEDİĞİ LORTLAR PARTİSİ	113
69. GÖZLERİNDEN AKAN YAŞI MI BİTTİ?	114
70. SENİN DE EMRİNİ TUTALIM GAZİ	115
71. OLDUĞUNU BİR DE SEN BİLDİN GAZİ.....	116
72. YANIMDAN KALKINCA TUTMUYOR DİZİ.....	117
73. ATATÜRK GÖRMÜŞTÜ O HALİMİZİ	118
74. İFTİRA DAVASI BİTMEDİ FELEK.....	119
75. DİRDİMİN DİRMANIN BUL HACI LEYLEK.....	120
76. KARA GÜNLER GÖRE GÖRE KURTARDIK	121
77. ALMANYA'YA İŞÇİ KOY VERME ARTIK	122
78. PİS BEYGİRİ ARAP ATIN EYLEDİK	123
79. BANA DA NASİHAT VERİYOR ÜÇ OK	124
80. BİZDEN ÇIKAN BİZE YETER ATATÜRK.....	125
81. AYRILMA SEN İZİNE GEL.....	126
82. KAPLARINIZ KALAY DEĞİL	127
83. MAVİ GÖZLERİNİ SÜZ MELÜL MELÜL	128
84. KÖYE VARMAK İSTER GÖNÜL.....	129
85. BİRAZ DA DİNLENSEN YORULDUN PAŞA'M.....	130
86. BEN BU PİSİN YATAĞINA GİREMEM	131
87. TARLADA EKMEKSİZ KALDIM	132
88. HAK DİYORSUN BABACIĞIM	133
89. GAYRI O MEYDANA BİZ DE ÇIKALIM	134
90. HEP BERABER ÇALIŞALIM.....	135
91. EY GÖMÜRGEN ŞEN OLARAK KAL DEDİM	136
92. SENİN ÖZ EVLADIN BEN DEĞİL MİYDİM.....	137
93. İKİ BİN SEKİZ YÜZ MAAŞ ALAN KİM?	138
94. UYANIN BABALAR HACCA GİDELİM	139
95. DEMEDİĞİN BİZ DE BİLELİM.....	140
96. ONUN DA KANLARI AKSİN GÖRELİM	141
97. HANCI PARA İSTER BİZ NE DİYELİM.....	142
98. BİZİ BİZDEN AYIRDILAR HEM ŞEHRİM.....	143

99. ŞİMDİLİK SILAYI GÖRMEK İSTERİM.....	144
100. ON BEŞ YAŞLI KIZ İSTERİM.....	145
101. ÖZ BABAMIZ SENSİN BUNU SÖYLERİM.....	146
102. KOCA ERZURUM'UN İLİNDEN GEÇTİM.....	147
103. KOŞA GELDİM KOŞA GİTTİM	148
104. YİTİRDİM AL ATI BULAMIYORUM.....	149
105. GÜN BE GÜN HASMINI YORUYOR GÖRDÜM.....	150
106. BASTIĞI TOPRAKTA İZİNDE GÖNLÜM	151
107. ORAYI OKŞAYIM GEL KARA GÖZLÜM.....	152
108. NASIL YETEM KÖMÜR GÖZLÜM	153
109. GEZDİĞİN YAYLA DA KAR MIDIR ÇOBAN?	154
110. İNASANI TOPRAĞA KATAN ERZİNCAN.....	155
111. BİR TEL YOLLAN SEVDİĞİMİN SAÇINDAN.....	156
112. DAYIM SAPMAZ TÖBE DOĞRU YOLUNDAN	157
113. SEN DE ÇİÇEKLERDEN PAY AL KARAASLAN	158
114. HER YERDE SANKİ CENNET BAĞI KARASLAN	159
115. MİLLETİ SOĞUTUR DEMOKRATLARDAN	160
116. ÇOK GELİR GİDERİM BEN KIZLI YURTTAN.....	161
117. YAPTIĞIMIZ İŞLER MİLLETE AYAN.....	162
118. ŞİMDİ DE BURADA KALAMADIM BEN	163
119. DAHA BU İŞİMİ GÖREMEDİM BEN	164
120. GİDİP MAH YÜZÜNÜ GÖRE İDİM BEN	165
121. KAYSERİ'NİN GÖMÜRGEN'İN İLİNDEN.....	166
122. NAZLI YÂRİMİN YÜZÜNDEN.....	167
123. ANKARA HALKINA SELAM VAR BİZDEN	168
124. KAYSERİ'YE YETER MALI BÜNYAN'IN.....	169
125. DELİ GÖNÜL ARZ EYLEDİ SILASIN	170
126. SEBEBİMİZ DURSUN OLDU KALMASIN	171
127. GÜLLERİNE FADİME'NİN	172
128. BÜYÜKLER GÖNLÜNÜ YIKMAZ ŞAİRİN	173
129. ONU GÖRÜP GELECEKSİN	174
130. ÇARESİZ DİRDİME DİRDİMANA GELSİN.....	175
131. BU MASUM MİLLETİ YORSUN GERİ DÖN	176

132. DEMEYİN AHBAPLAR GÜZELE VURGUN.....	177
133. HİÇ TALİHİ YOKTUR ANADOLU'NUN.....	178
134. ATATÜRK'ÜN ARKADAŞI SAĞ OLSUN	179
135. ONU BU TOPRAKTAN ATAN ÖĞÜNSÜN	180
136. AYIRANIN KANI KURUSUN SEBEP	181
137. GÖL YERİ TOPRAĞI BURNUNA KOKAR	182
138. YANINA GELİN DE GÖRÜN TURNALAR	183
139. BAHARDA ŞENELİN DAĞLAR	184
140. ONUN İÇİN GELDİM BİLİYOR DAĞLAR	185
141. MÜŞERREF OLARAK GÜLSÜN YURTTAŞLAR	186
142. ESTERGON, SELANİK SİZİNDİR BOZKURLAR.....	187
143. SEKİZ AY ORADA KALDIM KOMŞULAR.....	188
144. KEMERİNDE BİR BIÇAĞI TUTTULAR.....	189
145. ŞENLİKLİK ÇIRASI VAR.....	190
146. GÖKTE YILDINIZIN SÖNMÜŞ DEDİLER	191
147. PİLAV DA OCAKTAN İNDİ KÖYLÜLER	192
148. BİZİM İŞİMİZ DE BURADAN BETER.....	193
149. ÇEKTIĞİMİZ ÇİLE YETER	194
150. ÇIKIP YÂRİM İLE YAYLAMAK İSTER.....	195
151. HALK PARTİSİ UŞAĞIDIR	196
152. MUHAMMED'LE BİZE KELÂM SALMIŞTIR	197
153. BÜYÜK MİLLET HÂKİMİYET BİZDEDİR	198
154. BENİ YAKAN BİR GÜZELDİR	199
155. SAĞCI SOLCU DİYE ÇATILAN KİMDİR	200
156. BELÂLİK'TE ÇOK GÜZELLER DERİLİR	201
157. BAŞBAKAN MİLLETE YOLU GÖSTERİR	202
158. SEVDİĞİMİ KİMLER BANA GETİRİR?	203
159. GENÇ İHTİYAR YAYLAMIZA ÇIKIYOR	204
160. TAŞLARI BANA AĞLIYOR	205
161. O DA KABİRDE ŞAŞIYOR.....	206
162. KAVUNCU DİYE YAŞIYOR	207
163. İDRİS NEBİ ORDA HÜLLE BİÇİYOR	208
164. ATATÜRK'E CENAZEYE GELİYOR	209

165. KAHRAMAN TÜRKLERDEN ORDU GELİYOR.....	210
166. YETER'LE FADİME EŞİN BULUYOR	211
167. AH YÂRİM GELMİŞ DE BURDA DURUYOR	212
168. YEMEKLER İKİYE DÜŞÜP DURUYOR.....	213
169. KAYSERİ VALİSİ HÂLİM SORUYOR	214
170. ÖMRÜM DE FADİME DİYE ÇÜRÜYOR.....	215
171. SAÇLARIM SIRMADIR HEM DE ÖRÜLÜR	216
172. O BENİ UNUTMUŞ GÖZÜMDE YOKTUR.....	217
173. KIRMIZI ÇİÇEĞE BEZEN AĞIRNAS	218
174. KOMÜNİZME KURBAN GİTTİN MENDERES	219
175. HİÇ ÇÜRÜMEZ BÖYLE TENİN ERCİYES.....	220
176. SELAM SANA GÜZEL KIBRIS	221
177. METELİĞE KURŞUN ATAR BU MECLİS.....	222
178. ARADA BİR KÜLAH KOPAR TUNABAŞ	223
179. TOPRAĞA ATEŞİN ATIYOR GÜNEŞ	224
180. SEVDİĞİM GÜZELİ YADELLER ALMIŞ.....	225
181. GELDİ OMUZUMA KONUYOR BİR KUŞ	226
182. OLMADIN KİMSEYE KUL HASAN ÇAVUŞ	227
183. AĞIRDIR BU YÜKÜ ÇEKEMEZ KIRAT	228
184. ÇELİKTİR BİLEĞİ KOLU DEMOKRAT	229
185. BİR MİSAFİR HANEDİR BU	230
186. DEREN ADNAN MENDERES BU	231
187. BİZLERİ KEDERE ATTIN KAVUNCU	232
188. ONLARI BIRAKIP KAÇILMAZ OLDU.....	233
189. DÜŞMANI DENİZE SÜR ANADOLU	234
190. YİYECEK EKMEĞİ BULAMAZ KÖYLÜ	235
191. MECLİS EĞLENCEYE DÜŞTÜ	236
192. BİR DAHA YÜZÜNÜ GÖRE İDİM BEY	237
193. BUNLARDAN HABERİN VAR MI BAKAN BEY?	238
194. ŞİMDİ YOKLUK TUTAN PEHRİZ HEY	239
195. İNSAN HAYATINDAN BIKMAZ.....	240
196. BU GECE KALIRSAM BİR DAHA KALMAZ	241
197. O ISSIZ DAĞLARDA HİÇ ADAM KALMAZ	242

198. BİZE GÖRE BURDA BİR ŞEY BULUNMAZ.....	243
199. BENİ ARZ EDER Mİ BİLMEM İLİMİZ.....	244
200. EŞİ DOSTU GÖREMİYOR GÖZÜMÜZ	245
7.KAYNAKÇA.....	247
8.EKLER.....	250
ÖZGEÇMİŞ.....	254

KISALTMALAR

- AP:** Adalet Partisi
- AS:** Abdullah Satoğlu, (bkz: Satoğlu;1962, 1970)
- AS2:** Ahmet Sıvacı, (bkz: Sıvacı; 2000)
- AŞE:** Ahmet Şükrü Esen
- BŞGD:** Bir Şairin Gizli Dosyası, (bkz: Başgöz;1976)
- D:** Destanlarım, (bkz: Karaaslan;1940)
- DP:** Demokrat Parti
- DK:** Der Karaaslan, (bkz: Karaaslan; 1945)
- ECG:** Eflatun Cem Güney, (bkz: Güney; 1987)
- EK:** Emir Kalkan, (bkz: Kalkan; 1988)
- EÇ:** Erhan Çapraz, (bkz: Çapraz; 2008)
- FB:** Fahri Bilge, (bkz: FB:426; 431)
- FH:** Feyzi Halıcı, (bkz: Halıcı; 1992)
- İBX:** İlhan Başgöz, (Başgöz'ün göndermiş olduğu dosyada yer alan şiirler)
- KD:** Kahramanlık Destanı, (bkz: Karaaslan; 1954)
- KBS:** Kalbimin Sesi, (bkz: Karaaslan; 1946)
- KavS:** Kavalımın Sesi, (bkz: Karaaslan; 1941)
- MS:** Mustafa Seven, (bkz: Seven;
- RAS:** Refik Ahmet Sevengil, (bkz: Sevengil; 1968)
- TFA:** Türk Folklor Araştırmaları
- VMK:** Vasfi Mahir Kocatürk, (bkz: Kocatürk; 1963)
- YYEK:** Yirminci Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi, (bkz: Kalkan; 1991)
- YD:** Yurt Destanı, (bkz: Karaaslan; 1969)

1.GİRİŞ

1.1. Âşık Tarzı Şiir Geleneği

Dil birliği, bayrak birliği, toprak birliği gibi ortak değerlerin birleşmesiyle millet kavramı oluşmaktadır. Bir topluluğu millet yapan ortak paydalardan biri de kültür birliğidir. Türkler tarih boyunca ata yurttan ana yurda değin çok geniş coğrafyalara yayılmış olduğundan, zengin bir kültür yapısına sahiptirler.

Büyük küçük hemen her topluluğun kendine ait kültürleri vardır. Bunlar da geleneklerin birikimiyle oluşmaktadır. Bu gelenekler söz konusu topluluğun yaşam tarzlarını belirlemektedir. Bunları oluştururken bu toplulukların birbirlerinden etkilenmeleri kaçınılmazdır. Kullandıkları eşyalar, yedikleri yemekler en önemlisi de inanç sistemleri bütün bu kültürün parçalarını oluştururlar. İşte Türk kültürünün ana kaynağı da Orta Asya'dır. Türkler İslâmiyet'i benimsemeden evvel Çin ve Hindistan gibi komşu ülkelerin kültürlerinden etkilenmiş İslâmiyet'in kabulünden sonra ise Müslüman Arap-İran kültürlerinin büyük etkisi altında kalmıştır. Bu durum göz önüne alındığında Türk kültürünün üç kaynağa dayandığı meydana çıkmaktadır. Bunlar; Orta Asya, komşu ülkeler ve İslâmiyet'in kabulüdür. (Turan, 1990,41-42)

Yeni dinle birlikte gerek günlük yaşantıda gerek edebiyatta olsun önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Halkın kullandığı kelimeler değişmiş yeni dinî terimler eklenmiştir. Bununla birlikte işlenen konularda da değişme olmuştur. Eski inanç sistemi kökten değişmemiş eski inançlardan bir kısmı yeni dine taşınıp yeni ortak değerler oluşturulmuştur.

Yazılı edebiyatın başlaması VIII. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Oysa edebiyatın başlangıcı insanın yaratılışıyla aynıdır. Bu sebepten 'önce söz vardı' ifadesi esas alınarak edebiyatın da sözlü kültüre dayalı olarak geliştiği düşünülebilir.

Bu konuda Saim Sakaoğlu, “Halk edebiyatı, Türklerin sözlü ve yazılı edebiyatlarının ortaya çıktığı İslâmiyet öncesi dönemden, Türklerin İslâmiyet’i kabul etmesinden sonra yeni kültürle yeniden şekillenerek bugüne kadar gelmiştir. Âşık edebiyatının kendine özgü şiir geleneğinin temelleri, İslâmiyet öncesi Türk toplumunda ozanlar tarafından atılmıştır. Yüzyıllar boyu devam eden bu geleneğin ürünlerini, 16. yüzyıldan itibaren takip edebiliyoruz. Ancak elimizdeki belge ve bilgiler son derece yetersizdir.” (Sakaoğlu,1998,369) görüşüyle duruma açıklık kazandırmaktadır.

Öcal Oğuz da XVI. yüzyıla gelinceye kadar Âşık Edebiyatının güçlü isimlerine tesadüf edemememizin asıl sebebinin bu edebiyatın vesikalarının yazıya geçirilememesinden ziyade, İslâmî kültür çevresindeki oluşumunu tamamlamamış olmasında aramaktadır. Üstelik XVI. yüzyılın âşıklık geleneğinin İslâmi kültür çevresinde teşekkülünü tamamladığı bir yüzyıl olmadığını belirtmektedir. (Oğuz, 2005,:424-425)

İslâmiyet’ten önce kam-ozan ya da şaman diye adlandırılan kişilerin yapmış oldukları işlevi, yeni dinin kabulünden sonra gezgin dervişler üstlenmişlerdir. Bunlar eski inançlarla İslâmiyet’i birleştirmişlerdir. Anadolu’daki Türkler bu etkileşim içinde yeni bir kültürel kimlik kazanmıştır.

XII. yüzyılda tarikatların ortaya çıkmasıyla birlikte bu tarikatlara bağlı dervişler, XI. yüzyıldan itibaren Anadolu’ya geldiler ve XIII. yüzyılda Anadolu’daki siyasî ve ekonomik çöküntü ortamında bile dinî-tasavvufî düşüncelerle beslenen bir zemin oluşturarak Mevlâna ve Yunus Emre gibi iki büyük sanatçı yetiştirmiştir. Klâsik İslâm kültürüne bağlı Mevlâna, Farsça yazdığı şiirlerle aydın çevrelerde, Yunus ise Türk diliyle söylediği/yazdığı şiirlerle halk çevrelerinde çığır açmıştır.

Yeni kültürel kimlikleriyle Anadolu coğrafyasını yurt edinen Türklerde millî öze bağlı epik şiirler söyleyen ozan-baksıların yerini İslâmî öze bağlı lirik şiirler söyleyen âşıklar (saz şairleri) almıştır. Epik şiir türü hemen son bulmamıştır. Orduda olup hem epik şiir söyleyen hem de lirik şiir söyleyen âşıklar bulunmaktadır. “Âşık edebiyatı tarzı 16. asrın sonlarından başlayarak kahvehane eksenini etrafında az çok lâdini bir karaktere sahip ozan-baksı ve özellikle Yeniçeri ocağının kuruluşuyla ‘ordu şairi’ olarak ön plana çıkan ve başta Bektaşî tarikatı mensupları olmak üzere diğer tekke edebiyatı mensuplarının tesiriyle şekillenmiş ve bağımsızlık kazanmıştır.” (Çobanoğlu,2000,130).

Âşıkların geçmişi, İslâmiyet öncesi ozanlara kadar dayanır. Ozanlar, İslâmiyet'ten sonra da bir müddet aynı işlevi sürdürmüştür. XVI. yüzyıldan sonra ozanlar artık yerini 'âşık'lara bırakır. Göçerlikten yerleşik hayata geçerek yeni bir toplum düzeninin kurulması, şehir ve kasabaların büyük ölçüde oluşumu, destan anlatıcısı ozanın yerine âşık tipinin geçmesini hazırlayan en önemli etkidir. Destan anlatan 'epik' şiiirden, günlük hayata yönelen 'koşma'ya geçiş bu yolla olmuştur. Âşıklar kopuz yerine saz çalmaya, epik şiir yerine koşmalar söylemeye başlamıştır.

Âşık Edebiyatı, ozan-baksı geleneğinin İslâmiyet'ten sonra tasavvufî düşünce ve Osmanlı yaşama biçimi ve kabulleriyle birleşmesinden doğmuştur. Önceleri Tekke Edebiyatı olarak gelişen millî Türk edebiyatı, XV. yüzyılın sonlarından itibaren sosyal ve siyasî nedenlerden dolayı yeni bir oluşum içine girerek Âşık Edebiyatı (=Türk Saz Şiiri) olarak şekillenmeye başlamıştır.

XV. yüzyılda orduda, köy, kasaba gibi kırsal yörelerde Âşık Edebiyatı adı verilen bir gelenek oluşmaya başlamıştır. Bu gelenek halktan ve onların oluşturdukları "anonim" diye adlandırılan ürünlerden beslenerek gelişmiş ve şekillenmiştir. Bu edebiyat halktan beslendiği gibi yine geniş halk kitesine seslenmekte ve onlara hizmet etmektedir. Âşıklık geleneği her bölge ve yörenin kültür, dil ve beğeniyle oluşur. Kültür çevresi değişikçe toplumsal kuralları etkileyen köklü farklılık ve değişimler âşık şiiri geleneğine kademe kademe yansır.

XIII. yüzyıldan itibaren Anadolu Tekke edebiyatından gelen motiflerden etkilenmeye başlayan Âşık Edebiyatı, her ne kadar şamanlığın devamı gibi görünse de, oldukça ayırt edici özelliklere sahiptir. Âşık, olağanüstü güçlerle donatılmış olabilir. Örneğin bade içmiş olan kişi er dolusu bade içmişse kahramanlık sergileyip şiirler söyleyebilir; fakat âşık tipi, Allah'la mistik birlik arayan tekke âşığından ve müzik, dans eşliğinde yarı sihirbaz, bilici, destan söyleyici ozan-baksı tipinden çok farklıdır. Âşık, kutsal olmayan yerlerde, örneğin kahvehanelerde, hanlarda, düğünlerde, halkı eğlendirmekle görevli, bir güzele bağlılık gibi din dışı konuları işleyen bir sanatçı tipi olmuştur.

XVI. yüzyıl geçiş dönemi diye adlandırılabilir. Şiirlerin muhtevassından bu anlaşılmaktadır. Ayrıca bu dönemde hece mutlak hâkimiyetini sağlamış ve aruz artık istisna olmuştur. Hecenin 7, 8 ve 11'li ölçüleri kullanılmış, mâni, geraylı, semaî ve koşma olarak adlandırılan şiirler meydana getirilmiştir.

Bu geleneğin önemli temsilcilerinden birkaçını örnek verelim;

XVI. yüzyıl: Kul Mehmet, Öksüz Dede, Köroğlu, Hayâlî, Ozan, Geda Muslu, Çırpanlı, Armudlu, Kul Çulha (Köprülü,2004, 5)

XVII. yüzyıl: Âşık Ömer, Gevherî, Ercişli Emrah, Kayıkçı Kul Mustafa, Tufarganlı Âşık Abbas, Benli Ali, Sarı Âşık (Oğuz,1997a, 181-192)

XVIII. yüzyıl: Abdî, Âşık Ahmet, Âşık Derunî, Âşık Halil, Han Çoban, Heste Kasım, Levnî, Talibî (Sakaoğlu, 1989,160, Oğuz, 1997b: 2-9)

1.2. XIX. ve XX. Yüzyılda Âşıklık Geleneği

XIX. yüzyılda âşık tarzı yeniden yükselişe geçmiştir. Heceyle ve sade Türkçe ile şiirler söyleyen âşıkların yanında aruzlu türleri deneyen güçlü temsilciler de yetişmiştir. Bu yüzyılda özellikle şehirlerde yetişen saz şairleri klasik şiirle daha yakın temas imkânı buldukları için büyük ölçüde bu şairleri taklide özenmişlerdir. (Düzgün,2005,178)

Belli bir süre sonra eski söylenenlerin tekrarına başlanmış, her tarafta âşıkların sayısı artmıştır. İmparatorluk şekillendikçe şiirin konusu da değişmiş ve gelişmiştir. Siyasi ve sosyal olaylar gelenekte önemli rol oynamışlardır.

XIX. yüzyılda İstanbul âşıklar için gözde mekânlardan biri olmuştur. Sevilen ya da kendini tanıtmayı başaran âşıklar saraydan büyük ilgi görmüş padişahın gözetimine girmişlerdir. Zamanla Semaî Kahveleri oluşmuş ve gezgin âşıklar artık bu kahvelerde çalıp söylemeye başlamışlar ve böylelikle Meydan Şairleri olmuşlardır. Bunlar ramazan gecelerinde, bayramlarda, cuma akşamlarında çeşitli mâniler, destanlar, koşmalar söyleyerek halkı eğlendirmekle görevlendirilmişlerdir. Bu kahveler 1908 Meşrutiyetinden sonra birer birer kapatılmışlardır. (Durbilmez, 2008, 17-26)

Bu yüzyılda âşıkların çoğu okur-yazardır. Bu sebepten olsa gerek daha çok eser ve şair bilinmektedir.

XX. yüzyıla gelindiğinde ise Âşık Edebiyatının zirvede olduğunu görürüz. Aslında bir önceki yüzyılda ortaya çıkan olumsuzluklar dolayısıyla bir ara gerileme yaşanmışsa da “Halka Doğru” hareketiyle yeniden canlanmıştır. Millîleşme hareketine paralel olarak dil sadeleşmiş, hece ölçüsüyle şiirler söylenmeye özen gösterilmiştir. Artık köklü değişikliklere gidilmiş en azından şiirlere genel olarak koşma, destan gibi adlar vermek yerine konularına uygun başlıklar seçilmeye başlanmıştır.

Bu dönemde devlet desteğini fazla göremeyen âşıklar düzenlenen programlar ve yarışmalar sayesinde birbirlerini tanıma imkânı bulmuşlardır. İlk olarak Sivas'ta yapılan yarışmada âşıklık geleneğinin yaşadığına dikkat çekilmiş ve Âşık Veysel gibi çok önemli bir sanatçının tanınmasına vesile olunmuştur. Bunun devamı 1966 yılında ilki düzenlenen 'Konya Âşıklar Bayramı' ile gelmiştir.

Bu yüzyılda teknolojinin gelişmiş olması kitle iletişim araçlarının kullanılıp yaygınlaşmaya başlaması da ayrı bir avantaj sağlamıştır. Âşıklar çeşitli televizyon ve radyo programlarına katılmışlar, kaset ve plak doldurmuşlar, böylelikle hem daha fazla tanınma imkânı bulmuşlar hem de kayıtlara geçen eserler ve âşıklar bir bakıma ölümsüzlüğü yakalamışlardır.

XIX. yüzyıl: Âşık Şenlik, Âşık Tahirî, Bayburtlu Zihnî, Dadaloğlu, Deli Boran, Dertli, Erzurumlu Emrah, Gedaî, Hızrî, Ruhsatî, Seyranî, Sümmanî (Sakaoğlu,1989, 190-219)

XX. yüzyıl: Âşık Meydanî, Âşık Hasretî, Âşık Ali Çatak, Habib Karaaslan, Âşık Yanık Umman, Adanalı Âşık Kul Mustafa, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Reyhanî, Âşık Veysel Şatıroğlu, Âşık Ali İzzet, Muhlis Akarsu, Âşık Mahzunî (Halıcı, 1992:I-X) Âşık Edebiyatının önemli temsilcilerindendir.

1.3. Kayseri'de Âşıklık Geleneği

Anadolu'yu yurt edindikten sonra Âşık Edebiyatını geliştiren Türkler bütün coğrafyalarda olduğu gibi Kayseri'de de Âşık Edebiyatının gelişmesini sağlamışlardır. Özellikle XIX. yüzyılda Kayseri, âşıklar için verimli bir coğrafya olmuştur. Halk şiirinin önemli isimlerinden olan Seyranî, Molulu Revaî, Gülşanî, Sıdkî, Şeyhî, Hilmî, Vahdetî, Himmetî, Âşık Derviş Osman, Mehmet Şükrü Efendi gibi âşıklar bu yüzyılda yetişmişlerdir.

Fahri Bilge ve Ahmet Şükrü Esen defterlerinde müşterek olduğu düşünülen Kayseri ve yöresi şairlerinin sayısı 63 olarak belirlenmiştir.¹ Bu belirlenen 63 şair ile Emir Kalkan'ın belirttiği 138 şair karşılaştırıldığında müşterek olan şairlerin sayısının 7 olduğu görülmüştür. Bunlar; Âşık Abdurrahman, Âşık Ali, Sıtkî, Himmetî, Azmi Bekir, Habib Karaaslan ve Kul Mustafa'dır.

Bunlarla birlikte Emir Kalkan kitabının takdim kısmında "Şehrimizde doğmuş ve yetişmiş, şiiri temsil makamında bulunan şairler tanıtılmaya çalışılmış... tespit edilen

¹ bkz. Çapraz, Erhan (2008). *Kayseri ve Yöresi Halk Şairleri*. İstanbul: Laçın Yayınları

138 şair takdim edilmiştir.” (1988) diyerek bir rakam ortaya koymuştur. Fakat bu sayı hiçbir zaman kesinlik ifade etmez. Çünkü yazıya geçirilmediği için günümüze kadar gelemeyen, atlanan şairler mutlaka olmuştur. Özellikle antolojilerde yer alan şairler genellikle aynı kişilerdir. Bunların dışında kalanlar arada kaybolmuş olabilirler. Ayrıca araştırma yapılırken ücra köylerde yaşayan âşıklar göz ardı edilmiş olabilir.

Şunu belirtmeliyiz ki âşıkların Kayseri'nin Sarız, Akkışla ve Bünyan ilçelerinde yoğunluk kazandığı tespit edilmiştir. Bunun sebebini iskân politikası olarak açıklamak mümkündür. 1800'lü yılların sonlarına doğru göçer aşiretler şehrin merkezine yakın verimli topraklara yerleştirilmeye başlanmıştır.

XX. yüzyılda yetişmiş Âşık Edebiyatı temsilcilerinden şair Habib Karaaslan'ın da memleketi olan “Akkışla Bünyan çevresinde yetişmiş saz şairlerimizin sayısı elliye bulmaktadır. Birkaç örnek verecek olursak; Koyun Abdal, Bünyanlı Âşık Sıtkı, Bünyanlı Âşık Hamdi Üçok, Âşık Ömer Çelik, Âşık Dîvâne, Âşık Ali Dündar, Âşık Yanık Umman, Âşık Bünyanî, Âşık Meydanî...” (Durbilmez, 2000, 11-12) gibi.

Bu dönemde işsizlik buna bağlı olarak geçim sıkıntısı, eğitimsizlik, sevda çekme, ayrılık, hasret gibi birçok sebepten dolayı şiir söyleme isteği artmış ve şiirlerin konularını da bunlar oluşturmuştur.

Kayseri âşıklarının da âşıklığa başlamaları çeşitli sebeplerle olmuştur.²

1) Çıraklık-Usta malı şiir söyleme

Âşık edebiyatının yüzyıllar boyu yaşattığı geleneklerden biri de çırak yetiştirme geleneğidir. Usta âşık, saza ve söze kabiliyeti olan bir genci çırak edinir, yanında gezdirir, saz ve söz meclislerine sokar, âşıklığın püf noktalarını öğretir yetiştigiğine emin olunca da mahlasını verir. Çırak da zamanı gelince ustanın izniyle şiirlerini çalıp söylemeye başlar. İlk, ustanın şiirleriyle söze başlanır. Bu bir bakıma saygının ve ustaya bağlılığın belirtisidir. (Kaya,1994,40)

- Meydanî; İbrahim Kılıçer'e
- Seyranî; Âşık Derviş Osman'a ustalık etmişlerdir.
- Seyyid Osman'ın oğlu Cingözoğlu Osman ve

² Bu sınıflandırma oluşturulurken Doğan Kaya (1994) ve Bayram Durbilmez'in (1998) bu konudaki tasniflerinden yararlanılmıştır.

- Kul Mustafa usta malı deyişler söyleyen âşıklardandır.

2) Soya Çekim

Kayserili halk şairleri arasında soya çekim yoluyla âşık olan şairler bulunmaktadır.

- Hürüoğlu Âşık Abdurrahman; Âşık Abdullah Ağa'nın oğludur.
- Hasan Âşık; Mehmet Âşık'ın oğludur.
- Gözübenli; şairlik Gözübenli'ye irticalen ağıt söyleyen anasından gelmektedir.
- Hasan Gürbüz; Hacı Bebek'in torunudur.(Kalkan,1988)

3) Rüya Sonrası Âşık Olma

- Seyranî, bir rivayete göre on beş yaşlarındayken camii açmaya gittiğinde uyuyakalmıştır. 'Pir' elinden 'bade' içerek Seyranî mahlasını almıştır. Seyranî bu olaydan sonra çalıp söylemeye başlamıştır.
- Erkiletli Hasan
- Azmi Bekir, yirmi yaşlarında iken rüyasında 'Pir' elinden 'bade' içerek yine rüyasında gösterilen Kırmılı düşsel bir sevgiliye âşık olur, sevgiliyi bulma uğruna diyar diyar dolaşır.
- Molulu Revaî, asıl adı Mustafa'dır. Çeşme başında uyurken rüyasında yedi atlının geldiğini görür. Öndeki atlı atının heybesinden bir bardak çıkarır ve Mustafa'dan atlılara su vermesini ister. Mustafa yedi atlıya da su verir ve bardağı tekrar uzatır, öndeki atlı da –al sen de bizim suyumuzdan iç- der ve bardağı doldurup Mustafa'ya verir. Mustafa da bu şerbetle dolu bardağı içer ve âşıklığa bu olaydan sonra başlar.

“Muhabbetle dolanırdın başımda

Haram kaynatmadın tatlı aşımda

Aşkın deryasına daldım düşümde

Dizlerinde yatıp uyurken anam” (Deniz, 2006,21-22)

- Meydanî, bade içmemiştir fakat on dokuz yaşında, dağda koyun otlatırken uykuya dalmış ve bir rüya görmüştür. Bu rüya dilinin çözülmesine ve irticalen şairler söylemesine başlangıç olmuştur.(Durbilmez, 2000,16)

- Mehmet Mutlu da rüya gören âşıklardandır fakat pir elinden sunulan badeyi içmemiştir. Her hatırladığında içmediğine pişman olmuştur.

4) Dert- Sevda Sebebiyle Âşık Olma

- Ayşe Feyzioğlu, genç yaşta amansız hastalığa yakalanmış ve tedavi için Kayseri'den ayrılmıştır.
- Ali Çatak, Develi'ye bağlı Soysallı köyünde meydana gelen bir deprem felaketinde enkaz altından kurtarma çalışmaları yaparken kız cesediyle karşılaşır. İçine ateş düşer ve o tarihten sonra şiire yönelir.
- Muhaddiszâde Hacı Bey, akrabalarından bir kıza âşık olmuş karşılık bulamamış ve alt-üst olan hayatını düzene koymak için İstanbul'da akıl hastanesine yatmıştır. İçkiye bağımlı hale gelmiştir. Çok acı çektiğini şu beyitle dile getirmiştir:

“Bana ölmüş demişlerse çok mudur yâran

Belây-ı aşk ile her gün ölüp dirilmekteyim” (Kalkan,1988, 118)

- Hürüoğlu Âşık Abdurrahman, dayısının kızı Safiye'ye âşık olmuş ve aşkı karşılıksız kalmıştır. Evlenmişler fakat yedi yıl ayrı odalarda kalmışlardır. Bu durumun etkisiyle şiirler yazıp söylemiştir.
- Gülşanî, köyünde bir kıza âşık olmuştur fakat karşılık bulamadığı için şiire başlamıştır.
- Âşık Hadî, oğlu genç yaşta ölmüştür. Bunun üzerine ağıtlar yakmaya başlamıştır.
- Şerife Soykan (Esmer Hatun), eşi Şaban'ın I. Dünya Savaşı'nda şehit düşmesi üzerine dul kalmış, güçlüklerle iki oğlunu büyütmüş, tekrar evlenmemiştir. Daha önceden de şiire yeteneği olan Esmer Hatun bu sıkıntılar karşısında şiir söylemeyi geliştirmiştir.

“Gönül seherinin narı

Gönül arz eyledi yarı

Gönül ağlar zarı zarı

Gözyaşından silen yoktur.” (Kalkan,1988, 83)

- Habib Karaaslan, köylerinde Altun isimli bir kıza sevdalanmış fakat alamamış. Şiire yönelmesinde bu da oldukça etkili olmuştur.

5) Diğer Sebepler

a) Yokluk Yüzünden Âşık Olma

Âşıkî, Gülşanî, Sadıka Ana, Celal Avkovan (Celal Usta), Mehmet Ali Işık yokluk sebebiyle âşıklığa başlamışlardır.

b)Sürgün Edilme

Deli Aziz, Cingözoğlu Seyid Osman çeşitli sebeplerden dolayı sürgün edilmişlerdir.

c) Yaratılış

Şerife Soykan, Mehmet Türk, Adnan Türközü doğuştan şiir söyleme yeteneğiyle yaratılmışlardır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki hemen her toplumda belli aralıklarla iniş çıkışlar gösteren Âşık Edebiyatının, halkın duygu ve düşüncelerine tercüman olması bakımından önemli role sahip olduğunu unutmamalıyız. Âşıklar kendi duygu ve düşünceleri ile halkın duygularını birleştirip bir sanat oluşturmaktadırlar. Bu sanatı yaşatan âşıklar her bölgede bulunmaktadır. Kayseri de önemli âşıklar yetiştirmekte oldukça başarılı bir geçmişe sahiptir. Seyranî, Yanık Umman, Meydanî, Ali Çatak gibi birçok ölümsüz sanatçı yetiştirmiştir. İşte bu halk sanatçılarından biri de XX. yüzyıl âşıklarından olan Habib Karaaslan'dır.

2. HALK ŞAİRİ HABİP KARAASLAN

2.1. Hayatı

Kayseri'nin Akkışla ilçesinin Gömürgen köyünde 1 Temmuz 1920 tarihinde doğmuş olan şairin nüfus kayıtlarında asıl adı Hacı Habib Karaaslan olarak geçmektedir. Bu kayıtlarda yer alan doğum tarihinin rast gele yazılmış olabileceği dikkat çekicidir. Babasının adı Ali, annesinin adı ise Keziban'dır.³

Babası Ali Efendi köy imamıdır. Bunu Karaaslan şiirinde şu şekilde belirtmektedir:

“Der *Habib Karaaslan* tüter bacası

Seçilmiyor genci ile kocası

Benim babam Gömürgen'in hocası

Kendi hafız ismi Ali değil mi?” (60/4)⁴

Habib de babası gibi imam olmak ister. Eski yazıyı öğrenir, Kur'an okumaya başlar. Küçük yaşta Arapça ve Farsça dersleri alır. Bu esnada köylerinde Arap harfleri ile öğretim yapan bir ilkokul açılır. Bu okul üç sınıflıdır. Pekiyi dereceyle bu okulu bitirir. Aynı yıl Harf İnkılâbı olur (1928) ve Latin harfleriyle okuyup yazmak isteyen şair bu kez üç yıllık ilkokula tekrar başlar ve bu okulu da birincilikle bitirir.

Şair, eğitimine devam etmek için çok ağlar, babasına yalvarır ise bu isteğini kabul etmez. Bir çift öküzü ve bir hocalığı ile on bir baş nüfusu zor geçindiren babası en büyük oğlu olan Habib'e çiftçilik yaptırmaya başlar. Kayseri yaylalarında bilhassa Uzunyayla mıntıkasında çobanlık yapar. (Karaaslan,1969,3) Kendisini yakından tanımış olan Prof. Dr. İlhan Başgöz bu hususu şöyle anlatır: “Azap duruyor, kuzu güdüyor, ekin biçiyor, herk ediyor. Bakıyor ki bu çalışma ile elinin ekme tutacağı, bir baltaya sap

³ Bu bilgilerin yer aldığı nüfus kayıt örneği, tezin “Ekler” kısmında yer almaktadır. Bkz.ek-4

⁴ Şiirlerin sonunda parantez içindeki rakamlardan ilki “Şiirler” kısmındaki metinlerin sıra numarası, ikincisi ise şiirin dördlük numarasını göstermektedir.

olacağı yok. Âşıklığa saldırıyor. Saz çalıp türkü çağırılmayı öğrenemiyor ama parmakla hece sayıp, kafiye düşürmeyi öğreniyor.” (Başgöz,1976,192)

Şair on sekiz yaşına kadar köyde çobanlık ederek geçimini sağlamaya çalışır. Fakat şair çocukluktan çıkıp gençlik çağına gelince köyde hangi kıza talip olsa kızın babası başlık parasını çok ister. Köyde çobanlıkla ve çiftçilikle başlık parasını denkleştiremeyeceğini anlayan şair 1 Ekim 1939 yılında Ankara’ya gider. Daha sonra ise, çeşitli görevlerde bulunup, diyar diyar dolaşmıştır.

Ömrü hep çile, sefalet, aşk acısı, hasret gibi sıkıntılarla geçen şair 1 Mayıs 1973 tarihinde hayatını kaybetmiştir. Ölüm sebebi akciğer kanseri olarak belirlenmiştir. Habib Karaaslan dışında diğer sekiz kardeşinin hemen hepsi ise, şeker hastalığından ölmüşlerdir.⁵

2.2. Âşıklığa Başlaması

Habib Karaaslan, şiir söylemesine/yazmasına çeşitli olayların sebep olduğunu söylemektedir: Yokluk, sıkıntı, geçim derdi gibi. Fakat bunlara ilaveten iki olayın daha ağırlık kazandığını görüyoruz. Bunlardan birini şair *Destanlarım* (Ankara,1940) kitabında şu şekilde anlatmıştır: “Çadırlarımızın yaylaya göçtüğü bir sıradaydı. Komşu çadırlardan birinde dünya güzeli bir kıza rastladım (...) o günden o kıza karşı derin bir aşkla bağlanan Habib Karaaslan’ın şairlik kabiliyeti de günden güne artmış ve ona günden güne çeşitli şiirler ilham etmiştir” (Karaaslan,1940,3-4)

İkinci önemli olay ise şöyledir: 1938 senesinin temmuz ayında kendi köyleri ile Ortaköy arasındaki kayalık, dar ve sarp bir yoldan kağnıyı indirirken sap kağnısı üzerine devrilir. O esnada kağnının önünden çeken küçük kardeşi Hasan’ın ayaklarını yere vurarak ağladığını görür. Çeyrek saat (15 dakika), sapın ve kağnının altında kalan şair, bilincini tamamen kaybeder, tam bu sırada beliren iki adam kağnıyı üzerinden kaldırarak kendisini mutlak bir ölümden kurtarırlar.

Şair bunları hayal meyal görüp biraz sonra kendisine gelince yanındaki küçük kardeşine: “Hasan, beni kurtaran ve kağnıyı üzerimden kaldıranlar kim idi?” diye sorar. O da: “İki adamdı ama Ortaköy’e doğru gittiler ve hiçbir şey de söylemediler.” diye cevap verir. Şair, merak edip uzun müddet de aradığı hâlde, daha sonra bu kişilerin

⁵ Bu bilgi 15 Mart 2010 tarihinde Gömürgen’e yapılan ziyarette Habib Karaaslan’ın yeğeninden öğrenilmiştir.

izlerine tesadüf edememiştir. İşte bu olaydan sonra çok fazla susayan ve içi yanan şair Erciyes dağındaki karlara bakarak “İlk Şiir” diye bilinen “Kağnı Devrildi” şiirini söylemiştir.⁶ Biraz sonra köye gelip akşam üzeri başından geçenleri anlatıp bu destanı söyler (Karaaslan,1969,3-5).

Umay Günay, rüyanın âşıklar için yeni bir hareket ve başlangıç noktası olduğuna değinir. Belli bir ustadan ders alsın veya almasın, doğuştan yeteneği olan kişiler bir birikim sonucu bazen farkında bile olmadan sanata yönelebilmektedir. (Günay,2005,134-136) Habib Karaaslan için de bu durum söz konusudur.

Asıl kompleks rüya motifini Karaaslan’a uyarlayacak olursak hazırlık safhasında yer alan maddeler şairin içinde bulunduğu durumla bire bir örtüşmektedir. Âşık geçim sıkıntısı çekmektedir. İçinde yaşadığı maddî ve manevî şartlar olumsuzdur. Zor şartlar altında geçimini sürdürmek zorundadır. Kağnının devrilmesi sonucu yarı baygın düşen şair, korku içindedir. Bir süre yarı uyanık kalır ve rüyasında gördüğü kişilerden sonra uyanır. Kendine geldiğinde ise şiir söyleme yeteneğine kavuşmuştur. Bu bakımdan incelendiğinde Karaaslan’ın âşıklığa başlaması, “hayal-rüya karışımı olan rüya grubu”na dâhil olmaktadır.⁷

2.3. Doğduğu Yöre

Habib Karaaslan Kayseri’nin Akkışla ilçesinin Gömürgen köyünde dünyaya gelmiştir. 1920’li yıllarda Bünyan’a bağlı olan Gömürgen köyü 1987 yılında Akkışla ilçe olunca Gömürgen de bu ilçeye bağlanmıştır. Şu an kasabadır.

Köyde geçim kaynakları hayvancılık ve çiftçiliktir. Yaz gelince yaylalara çıkılmaktadır. Şair yayla temasını, şiirlerinde çok fazla işlemiştir. Gezdiği yaylaların isimlerini şiirleriyle ölümsüzleştirmiştir. Sevdiği güzelleri hep yaylalarda hatırlamaktadır. Çadırların kurulması, koyunların otlatılması onun için hep ilham kaynağı olmuştur.

Şairin doğduğu 1920’li yıllar, bir bakıma geçiş dönemi olduğu için, bir taraftan dönemin siyasî şartları diğer taraftan içinde bulunduğu sosyal çevre, o yöreyi olumsuz etkilemiştir. Bu durumun ortaya çıkardığı en acı sonuçlardan biri, okuma-yazma

⁶ bkz. “Şiirler” 21 numaralı şiir.

⁷ Umay Günay’ın “Âşık Edebiyatında rüyanın Yeri ve Fonksiyonu” adlı yazısında yer alan diğer maddeleri şu şekildedir: 1.Kehanet bildiren veya bir teamül koyan kutsal nitelik taşıyan rüyalar. 2. Alegorik mesajlı rüyalar. 3. Kompleks tabiatlı rüyalar. 4.Eğitici ve ders verici rüyalar. 5. Âşık biyografileri etrafında teşekkül eden halk hikâyelerinde daima aynı şekilde ortaya çıkan rüyalar. (Günay, 2005; 131).

oranının çok düşük olmasıdır. Şairin babasının imam olması onun için büyük şanstır. Hem Arap harflerini öğrenmiş hem de Arapça ve Farsçaya dair bazı temel bilgileri öğrenmiştir.

Doğduğu yörenin şairin üzerindeki olumsuz etkilerinden bir diğer sebep ise, Gömürgen'in coğrafi konumudur. İç Anadolu bölgesinde bulunan Gömürgen'de kışlar çok sert geçmektedir. Çevresine göre yüksek olan bu köy uzun kış gecelerinde şaire daha fazla zaman kazandırmıştır. Şiirlerinde yalnız yatılmadığından, kışın yiyecek ekmeği bulamadığından, yırtık gocuk ve delik ayakkabı ile kışı geçirdiğinden, şeker, et, sucuk gibi yiyeceklerin hatta çayın bile tadını fazla bilmediğinden, şiirlerinde söz etmektedir.

Bütün bu olumsuz şartlarda geçinmenin ve başlık parasını bulmanın imkânsız olduğunu anlayan şair, 1 Ekim 1939 yılında Ankara'ya gidecektir.

2.4. Ankara ve Memurluk Dönemi

Habib Karaaslan Ankara'ya geldikten sonra uzun bir süre yalnız ve işsiz kalır. Daha sonra Ahmet Kutsi Tecer ve Behçet Kemal Çağlar gibi aydınlarla ve Halkevlilerle tanışır. Onların çok yardımını görür. Önce Habib'i bir gecekonduya yerleştirirler daha sonra da kendisine Millî Eğitim Bakanlığı'nda küçük bir ambar memurluğu bulurlar. (Başgöz,1976,192)

Karaaslan bir yandan çalışır, diğer yandan da geçmişteki halk şairlerinin bütün eserlerini ve hayatlarını okuyarak Yunus Emre'den zamanına kadar olan halk şairlerinin şiirlerini tanımaya başlar.

Ankara'da art arda küçük hacimli şiir kitaplarını yayınlamaya başlar. *Destanlarım* (1940), *Kavalımın Sesi* (1941), *Der Karaaslan* (1945), *Kalbimin Sesi* (1946), *Yurt Destanı* (1969) bilinen şiir kitaplarıdır.

Şair 1940'lı yılların sonlarına doğru parti meseleleriyle ve siyasetle ilgilenmeye başlar. Demokrat Parti'ye gönül verir. 1949 yılının sonlarında Şanlıurfa'nın Birecik ilçesi dolaylarında seçim gezisinde, İnönü'ye hakaret ettiği iddiasıyla tutuklanır. 102 gün hapis yattıktan sonra, çıkarılan Af Kanunu ile salıverilir. Bu çileli 102 günü, hapisshanedede boş geçirmeyen şair, birçok şiir yazar.⁸

⁸ Kendi el yazısıyla yazmış olduğu şiir defterlerinin bir kısmı ve diğer özel eşyaları şairin cenazesi esnasında akrabaları tarafından alınmıştır. Kimin tarafından alındığı bilinmemektedir. Şairden geriye

“Gelip Birecik’e çalım satanlar
İşine gücüne hile katanlar
Sorgusuz yataksız hapis yatanlar
İftira davası bitmedi felek” (74/1)

“Yeni meclis buna bir çare ede
Memleket içinde haksızlık gide
Parasız ve suçsuz hapishanede
Doksan gündür çilem yetmedi felek” (74/3)

Hapisten çıktıktan sonra Ankara’ya döner. Eski işine alınmaz ve tekrar köyüne gider. Orada da duramayan şair sekiz ayın sonunda yeniden Ankara’ya gelir. Ankara Tıp Fakültesi’nde küçük bir memuriyet işi bulur.

Bu arada siyasî görüşleri değişen şair, artık siyasette yolunu değiştirir. Devrim gerçekleşikten sonra (1960), işten çıkartılır. İşten çıkarılma sebebi bilinmemektedir. Çok yer dolaşır, fakat sürekli (=kalıcı) bir iş bulamaz. Geçici işlerde bir süre çalıştıktan sonra hastalanır ve artık şiir de yazamaz duruma gelmiştir.

Son yazdığı şiirin tarihi 1970 olarak bilinmektedir. Şair 1973’te ölür. (Başgöz, 1976,192-200)

Karaaslan’ın Ankara dönemiyle ilgili, biyografisini açıklar mahiyetteki bir anıya burada yer vermek istiyoruz: Kardeşinin kızı ortaokulu Ankara’da dayısının yanında tamamlar. Bu dönemlerde sinemalar, yeni yeni yaygınlaşmaya başlamıştır. Habib, yeğenini sinemaya götürür ve biletleri alıp içeri girerler. Hayatında hiç köyden çıkmamış, öyle bir ortamda bulunmamış ortaokul talebesi, ışıklar kapanınca ve yüksek ses verilince çok korkar ve bağıra bağıra ağlamaya başlar. Tabii Karaaslan yeğenini susturamayınca salondan çıkmak zorunda kalırlar. Dışarı çıktıklarında çok sinirli olan şair, kızarak “Verdiğim paraya mı acıyım yoksa filmi göremediğime mi?” diye bağırır.⁹ Bu olaydan da anlaşıldığı üzere, kendini geliştirmeye çalıştığı gibi okumak isteyen akrabalarını da

kalan evrakı da gelini yakmıştır. (15 Mart 2010 tarihinde Gömürgen’de şairin yeğeni Keziban Hanım ile yapılan görüşme kaydı.)

⁹ Bu anı Habib Karaaslan’ın ablasının kızı olan Keziban Hanımdan 15 Mart 2010 tarihinde Gömürgen’de derlenmiştir.

evine alıp okula gitmelerine yardımcı olur. Ayrıca bu anıyla şairin, eğitime ve sosyal faaliyetlere ne kadar önem verdiği de anlaşılmaktadır.

2.5. Siyasî Görüşleri

Habib Karaaslan Ankara'ya geldikten sonra siyasetle yakından ilgilenmiştir. Fakat tek ve tutarlı bir görüş belirleyememiştir. Halktan biri olduğu için halkı destekleyen Karaaslan özellikle köylülerin haklarının yenmesine asla göz yummamış ve şiirlerinde bu hususları dile getirmiştir. Parti başkanlarının, diğer memuriyetlerde görev yapanların izini sürmüş ve ekmeklerini nasıl kazandıklarına bakmıştır. Köylünün sırtından geçinen memurları anlatan, açık açık taşlamalar yazmıştır.

İlk olarak 1946 yılında Demokrat Parti'ye gönül vermiştir. Devlet memuru olduğu için bu partiye açıktan üye olamamış fakat çok sayıda şiirle övgüsünü ve bağlılığını belli etmiştir.

Demokrat Parti'ye desteğini gizli gizli devam ettirmiştir. Her şeyi göze alarak parti için seçim gezilerine bile çıkmıştır. Yukarıda da işaret edildiği gibi, İnönü'ye hakaret ettiği iddiasıyla tutuklanmış ve 102 gün hapis yatmıştır. Ancak, partisinden beklediği ilgiyi hapisten çıktıktan sonra göremez. Üstelik işten de uzaklaştırıldığını öğrenince bu kez fikirleri ters yüz olur ve Cumhuriyet Halk Partisi'ne geçerek Demokrat Partiye eleştiriler yazmaya başlar ki bu eleştiriler, daha önceleri Cumhuriyet Halk Partisi'ne yaptıklarından daha acımasız ve ağırdır.

Görüş değişikliğinden, Cumhuriyet Halk Partisine geçtikten sonra, Başbakan Adnan Menderes'e övgüler yağdırır. Hatta onun ölümünden sonra, bir de Menderes'e ağıt şiiri yazacaktır. İnönü'ye ve koalisyon hükümetine yergilerin haddi hesabı yoktur.

Baş tarafında "Turizm Tanıtma Bakanı Sayın Nihat Kürşat Bey'e" ithafı yer aldığı bir şiirinin altında yer alan şu açıklama oldukça dikkat çekicidir: "27 Mayıs'ta hiçbir suç ve sebep gösterilmeden vazifesinden atılan ve hâlen boş gezen bir halk şairidir. Anadolu Ajansı'ndaki sekiz senelik hizmetine mukabil tazminat dahi verilmedi. İlgililerin Turizm ve Tanıtma Bakanına müteaddit ricalarına rağmen Bakan Bey, ilgi dahi göstermedi. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın bizzat bakanın imzasını taşıyan Habib Karaaslan hakkındaki 11/10/1962 tarih ve 10124 sayılı evrak tetkik edildiği takdirde müfrit partizanların ve sosyalistlerin intikamları güneş gibi meydana çıkacaktır. A.P.

yetkilileri eski demokratlara üvey evlat gözüyle bakıyorlar. Yalnız seçimlerde ‘biz D.P.’nin devamımız’ diyorlardı.”

Bu açıklamadan da anlaşıldığına göre Habib Karaaslan’a haksızlık yapılmıştır. Suçsuz yere işten çıkarıldığını, sekiz yıllık emeğinin karşılığının bile verilmediği bu ifadelerle de teyit edilmektedir.

Bütün bu çektiği sıkıntıları anlatan şiirlerini ve 1943’ten başlayarak ileri gelen parti, devlet ve hükümet adamlarına, belli başlı kuruluşlarda çalışanlara taşlamalar, övgüler yazdığı şiirlerini daktiloyla yazıp bir dosyada toplamış ve üzerine de “Habib Karaaslan’ın gizli dosyasıdır kimseye verilmez.” kaydını düşmüştür.

İlhan Başgöz bu olayı şu şekilde yorumlamaktadır: “Habib’le yakın köylerdeniz. 1945’lerde, ben Dil Tarih’te öğrenciyken ara sıra görüşürdük. Bir gün bana bu dosya ile geldi. Gizli şiirlerini okudum, ama bırakmadı, geri aldı. Korkuyordu. O yıllarda büyüklere taşlamalar yazmak, Cumhuriyet’in kuruluşlarını yermek insanı hem ekmeğinden hem özgürlüğünden ediyordu. Sonra birbirimizi yitirdik. O gecekonduların, ben Amerika’nın gurbetine düştük. Evvelsi yıl ölümünü duyunca bu dosyayı sordum. Kardeşi Hasan’ın yardımıyla gecekonduşuna gittik ve bulduk. Bir gün kaybolur diye korktum.” (1976,193).

Sonuç olarak diyebiliriz ki eser, yazar ve dönem arasındaki ilişki üçgeni, Habib Karaaslan ve şiirlerinde de görülmektedir. Dönemin siyasî durumu ve sosyal şartları, şairin hayatını ve görüşlerini etkilemiş, bu etkilenme de eserlerine yansımıştır. Hemen her olay karşısında şiir yazabilen şair hasret, gurbet, sevgili aşkı, yayla-yurt özlemi gibi konuların yanında siyasî konularda da şiirler yazmıştır.

3. HABİP KARAASLAN'IN ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ

3.1. Şekil

Habip Karaaslan'ın şiirleri şekil yönünden incelenirken dörtlük sayıları dikkate alınarak azdan çoğa doğru sınıflandırılmıştır.

Üç dörtlükten oluşan şiirler:

1, 4, 26, 101, 108, 126, 132, 136, 144 ve 192 numaralı şiirler üç dörtlükten meydana gelmektedir. Sadece 108 numaralı şiirde 8'li hece ölçüsü, diğerlerinde ise 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır. Şiirlerin durakları 6+5 şeklindedir fakat 4+4+3 olan dizeler de bulunmaktadır. Kafiye şemaları ise 1, 4, 26, 126, 132, 136, 144, 192 numaralı şiirlerde aaab/ cccb/ dddb şeklinde iken 101 ve 108 numaralı şiirlerin ilk dörtlükleri abab şeklinde kafiyeleşmiştir. Hemen her şiirde şair, ahengi yarım kafiye ve rediflerle sağlamıştır.

Dört dörtlükten oluşan şiirler:

3, 10, 12, 16, 24, 31, 34, 47, 49, 52, 53, 60, 66, 75, 78, 79, 82, 86, 97, 99, 103, 104, 107, 113, 116, 118, 121, 122, 148, 151, 161, 167 ve 170 numaralı şiirler dört dörtlükten meydana gelmiştir.

8, 31, 52, 82, 103, 122, 151 ve 161 nolu şiirlerde 8'li hece ölçüsü kullanılırken bu gruptaki diğer şiirlerde 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Şiirlerin durakları ise 11'li hece ölçüsüyle yazılanlarda 6+5 ve 4+4+3, 8'li hece ölçüsü kullanılanlarda 4+4 ve 5+3 şeklindedir.

16, 34, 49, 60, 66, 75, 118, 167 ve 170 nolu şiirlerde kafiye şeması abab/cccb/dddb iken diğer şiirlerde aaab/cccb/dddb/ şeklindedir. Şiirlerde ahenk yarım kafiye ve ayaklarla sağlanmıştır. 3. şiirin tamamı “kalyorum ben burada” redifli ayakla bağlanmıştır. 10. şiirde “T” ve “t” harflerine dayalı yarım kafiye kullanılmıştır. “Habip” redifinin kullanılmasıyla ahenk ve bütünlük sağlanmıştır. 12. şiirde “nerede” kelimesiyle

dörtlükler anlam bakımından birbirine bağlanmıştır. 31. şiirde “dağ” kelimesi, 34’te “olmadı” kelimesi, 47’de “Pınarbaşı” kelimesi gibi kelimeler bu görevi üstlenmişlerdir.

Beş dörtlükten oluşan şiirler:

5, 21, 23, 25, 27, 29, 32, 37, 38, 39, 41, 44, 48, 51, 55, 57, 58, 63, 65, 74, 77, 81, 87, 88, 96, 106, 110, 111, 112, 119, 120, 128, 130, 137, 140, 141, 142, 150, 147, 154, 156, 158, 160, 166, 169, 171, 173, 175, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 187, 189, 196, 197, 198 ve 199 numaralı şiirler beş dörtlükten oluşmaktadır.

58, 63, 81, 87, 154, 160 ve 185 numaralı şiirlerde 8’li hece ölçüsü, diğer şiirlerde ise 11’li hece ölçüsü kullanılmıştır. Ayrıca bu şiirlerin otuzunda kullanılan kafiye örgüsü aaab/ cccb/ dddb şeklindedir. Geriye kalan otuz bir şiirin ikisinin -96 ve 181 nolu şiirler- ilk dörtlükleri abcb şeklinde kafiyeleşmiş, yirmi dokuz şiirin ise ilk dörtlükleri abab şeklindedir.

Şiirlerde kullanılan kafiye çeşidi ağırlıklı olarak yarım kafiyedir. Ahenk daha çok rediflerle sağlanmıştır.

Altı dörtlükten oluşan şiirler:

2, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 18, 19, 43, 50, 54, 56, 59, 62, 67, 69, 73, 83, 93, 100, 105, 114, 117, 127, 133, 138, 146, 149, 162, 163, 174, 177, 188, 193 ve 195 numaralı şiirler altı dörtlükten meydana gelmişlerdir.

19, 100, 127, 149, 162 ve 195’nci şiirler 8’li hece ölçüsüyle, diğer şiirler ise 11’li hece ölçüsüyle yazılmışlardır. 2, 54, 83 ve 138’de abcb ilk dörtlüğün kafiye düzeni iken diğer şiirlerin 19’unda kullanılan kafiye şeması aaab/cccb/ dddb, geriye kalan 13 şiirde ise abab/cccb/dddb şeklindedir.

Yedi dörtlükten oluşan şiirler:

6, 28, 30, 36, 45, 46, 68, 72, 84, 85, 90, 115, 123, 124, 152, 153, 155, 164, 168, 172, 191 ve 200 numaralı şiirler yedi dörtlükten oluşmuşlardır.

28, 45, 90 ve 191’nci şiirler 8’li hece ölçüsüyle yazılmış, diğerlerinde ise 11’li hece ölçüsü kullanılmıştır. 7 şiirde kafiye şeması abab/cccb/dddb iken geriye kalan 15 şiirin bir tanesinde -168- ilk dörtlük abcb, diğer 14 şiirde ise aaab şeklindedir.

Sekiz dörtlükten oluşan Şiirler:

13, 22, 35, 40, 42, 61, 64, 70, 80, 89, 94, 95, 98, 125, 129, 131, 134, 159, 165, 184 ve 194 numaralı Şiirler bu gruba girmektedir.

42, 61, 89 ve 129'ncu Şiirlerde 8'li hece ls kullanılırken diğer 17 Şiirde ise 11'li hece ls kullanılmıştır. 7 Şiirde -35, 61, 80, 89, 94, 95, 159- abab/cccb/ dddb kafiye düzeni mevcutken 131'nci Şiirde ilk dörtlük abcb Şeklinde diğer on üç Şiirde ise aaab/cccb/dddd Őeklinindedir.

Dokuz dörtlükten oluşan Şiirler:

33, 71, 91, 176 ve 189 numaralı Şiirler 9 dörtlükten oluşmuşlardır. İlk 3 Şiir 11'li hece lsyle diğer iki Şiir ise 8'li hece lsyle yazılmışlardır.

71 ve 91'ncide abab/ cccb/dddb kafiye düzeni kullanılırken diğer 3 Şiirin ilk dörtlüğü aaab Őemasını oluŐturmaktadır.

On dörtlükten oluşan Şiirler:

17, 92, 102, 139 ve 143 numaralı Şiirler 10 dörtlükten oluşmaktadır. 17 ve 139'ncu Şiirlerde 8'li hece ls kullanılırken diğer 3 Şiirde 11'li hece ls kullanılmıştır.

92 ve 102'de kafiye Şeması abab/cccb/dddb, diğer 3 Şiirde ise aaab/cccb/dddb Őeklinindedir.

On bir dörtlükten oluşan Şiirler:

20, 76 ve 109 numaralı Şiirler 11 dörtlükten oluşmaktadır. Her 3 Şiir de 11'li hece ls kullanılmıştır. İlk 2 Şiirde abab/cccb/dddb kafiye düzeni görülürken 109'ncu Şiirde ise aaab/cccb/dddb Őeklinindedir.

On iki dörtlükten oluşan Şiirler:

145 ve 190 numaralı Şiirler bu grupta yer almaktadır. 145. Şiir 8'li hece lsyle yazılmıştır. Kullanılan kafiye düzeni abab/cccb/dddb dir. Durakları 5+3 ve 4+4 Őeklinindedir. Şiirde ahenk ve dörtlükler arası anlam bütünlüğü "var" kelimesiyle sağlanmıştır. 190. Şiir ise 11'li hece lsyle yazılmıştır. Kafiye düzeni abab/cccb/dddb Őeklinindedir. Durakları 6+5 ve 4+4+3 olarak belirlenmiştir. Yarım ve tam kafiye kullanılmıştır. "köylü" kelimesinin dörtlükleri birbirine bağlamasıyla da Şiirde anlam bütünlüğü sağlanmıştır.

On dört dörtlükten oluşan şiirler:

135 ve 157 numaralı şiirler 14 dörtlükten oluşmuşlardır. Her iki şiir de 11’li hece lsyle yazılmıştır. Kafiye şemaları aaab/cccb/dddb şeklinde-dir. Rediflerle ahenk sağlanmıştır. Bazı dörtlükleri yarım kafi-yeli bazıları ise tam kafi-yelidir. 135. şiirde ‘‘gnsn’’ kelimesi-yle 157. şiirde ise ‘‘gösterir’’ kelimesi-yle anlam bütünlüğü sağlanmıştır.

Yukarda Habip Karaaslan’ın 200 şiiri şekil yönünden incelenmiştir. Bu şiirler Habip Karaaslan’ın şiir kitaplarında, çeşitli şiir antolojilerinde yayınlanmış olup bir kısmı da Sayın İlhan Başgöz’n göndermiş olduğu dosyadan alınmıştır. Bu şiirlerin tamamı ve hangi kaynakta yer aldıkları çalışmanın ‘‘Ekler’’ kısmında mevcuttur.

Şiirlerin tamamı 1181 kıt’adan oluşmaktadır. Bu kıt’aların hepsi dört mısradan meydana gelmektedir. Daha çok 5, 6 ve 7 dörtlükten oluştukları görülmektedir.

Şiirlerde kullanılan hece ölüleri 8’li ve 11’li hece lleridir. Bunun dışında herhangi bir ölçü kullanılmamıştır. 200 şiirin 35 tanesi 8’li hece lsyle geriye kalan 165 şiir ise 11’li hece lsyle yazılmıştır.

Şiirlerin duraklarına bakıldığında ise 11’li hece lsyle yazılanlarda yoğunluk 6+5 olmakla birlikte 4+4+3 duraklı olanlar da görülmüştür. Ayrıca şunu da belirtmeliyiz ki bir şiirde 6+5 durak kullanılırken bazı dizeleri 4+4+3 şeklinde-dir. Bu düzenin aynını 8’li hece lsyle yazılan şiirlerde de görmekteyiz. Genellikle durak yerleri 4+4 iken bazı dizelerde 5+3 durakları da yer almaktadır.

Kafiye şemaları tek tek incelenmiş ve yukarıda belirtilmiştir. Bu inceleme sonucunda görülüyor ki en çok kullanılan kafiye düzeni aaab/cccb/dddb şeklinde-dir. Ayrıca abab/cccb/ dddb şekli de sık kullanılanlar arasındadır.

3.2. Muhteva

Habip Karaaslan’ın 200 şiiri muhteva yönünden incelenmiş ve aşk, gurbet, tabiat, din, sitem-protesto, kişiler-olaylar-mekânlar, yaşadığı olumsuzluklar olmak üzere yedi alt başlık halinde sınıflandırılmıştır.

3.2.1. Aşk

Şairin şiirlerinde en çok ele aldığı konu sevgiliye duyulan beşerî aşktır. Şiirlerinde ismi geçen Fadime, Ayşe ve Zekiye, Karaaslan'ın âşık olup sevdiği ama evlenemediği kızlardır. Fadime, şairin ilk aşkıdır. Çok sevmiş fakat kavuşamamıştır.

Hemen her şiirde sevgilinin bir yönü tasvir edilmektedir. Bu şiirlerde ön plana çıkan sevgilinin güzellik öğeleridir. Bazen kara kaş, kara göz, ince bel, bal dudak, uzun boy, ak bilek, ak gerdan, bedir bedir ben iken, bazen de sevdiğinin cilvesi, işvesi, nazı, edası yan bakışı Karaaslan'ın yüreğini yakmaktadır.

Şiirlerde sevgiliyle birlikte olma, beraber vakit geçirme, konuşma, gülüşme yoktur. Hep uzaktan izler onu. Âşık olduğu kızlar yayla yurtlarında karşılaştığı kişilerdir.

Özlemine çektiği duygular ise kendisi davar yayarken sevdiğinin koyun sağması, yayla zamanı geldiğinde birlikte çadır kurmaları, tırpan sallayıp ekin biçerken sevdiğinin elinden bir tas su içmesidir. Tamamen doğal ve saf duygular besleyen âşık, sevgilisinin yoluna çıkıp önünü kesme cesareti bile göstermektedir.

Şair gurbette, yaylada, davar yayarken, ay izlerken, askerde ve hatta hapisanede bile hep sevgilisini hayal etmektedir ve onun da beklediğine inandırır kendini; “Engin ovalarda eylemen beni/ Sevdiğim yolumu gözler yaylada/ Ağ eline al kınalar yakarak/ Çıkar Taş Kuyu'yu yazlar yaylada” (2/1)

Âşık kendisini gurbete salma nedenlerinden birinin de aşk olduğunu belirtmektedir. Sevgili yüzünden saçlarının beyazladığını, ömrünün çürüdüğünü söyler. Ankara'dan onun için gelmiştir. Sadece görmek ve hatırlamayı sormak onun için yeterlidir. Gelirken hediyeler getirir. Ona çok değer verir küçük yaştan beri sevdiğine zarar gelmesin diye onu gözlediğini anlatır.

Şairin, adına şiirler yazdığı bir başka kız ise Zekiye'dir. Zekiye önceleri Karaaslan'a gönül vermiş sonra onu aldatıp başkasıyla evlenmiştir. Bu ihaneti ve aşk acısını içinden atamayan şair, “Zekiye” adlı şiirini yazmıştır.(28)

Şairin aşk acısı çekip aşk şiirleri yazdığı bir başka yer de asker ocağıdır. Şiirlerinde bu konuyu çokça işleyen şair, devletten izin çıkmadığı için gelemediğini, sevgilisinin ay yüzünü görmeyi hayal ederek günlerini geçirdiğini ve kendisini beklemesini söyler. Tabii o zamanlar askerlik süresi üç yıldır, şimdiki kadar kısa değildir. “Tanrı nasip eyle köye girmeyi/ Sevdiğimle zevki sefa sürmeyi/ Çok arz ettim ay yüzünü görmeyi/

İzinim çıkmadı kızma kınalı” (39/4). “ Der Habip Karaslan günümüz doldu/ Askerlik müddeti üç sene oldu/ Garip yedi yılda Senem’i buldu/ Benden ümidini kesme kınalı” (39/5).

Şair sevgilisine verdiği değerleri anlatan şiirler de kaleme almıştır. Önce, on dördüne yeni girmiş olan nazlı yârinin düşünün bedir bedir benli olduğunu, gözlerine bakmakla doyulmayacağını, görenlerin aklını başından aldığı, yetkin meyve gibi yettiğini bu yüzden bunu ısıranın bir dişinin bile düşmeyeceğini söyler. Dünyayı dolaştığı halde eşinin hatta benzerinin bile bulunmadığını anlatıp “Üç bini verdiler saçın teline/ Beş bine de değer o yârin kaşı” dizeleriyle ne kadar değer verdiğini ortaya koyar.

Şair sevgilisine kurbanlar adamıştır. Ona kavuşunca kurban keseceğini söyler. Hatta “Bir canım var ona kurban vereyim”(61/3c) diyerek canını bile ortaya koymuştur. Sevgilisi köyden göçmüştür ve kavuşamamışlardır. Fakat bir şiirinde şair sevgilisinin köyden göçeli on bir yıl olduğunu söylemektedir. Bununla anlaşılmaktadır ki âşık, sevdiğini hiç unutmamış, onsuz geçirdiği günleri bile saymış ardından şiirler yazmıştır. Sevgilisinden de kendisini unutmamasını istemiştir. Eğer unutursa gözlerinin kör olmasını dileyerek beddua vermektedir.

Başka bir şiirinde de ölen sevgilisinin ardından şiirler yazdığını söylemektedir. Onun ölümüyle şair, neye uğradığını şaşırır ve birbirlerinden ayıran ölümü ve bu tarihi hiç unutmamak için “On dokuz Ağustos dokuz yüz kırk beş/ Gökte yıldızınız sönmüş dediler” (46/ 1c d) dizeleriyle tarih düşürmüştür.

Sonuç olarak denilebilir ki kendi canını kurban verecek kadar sevdiğine âşık olan şair, ne sılada ne de gurbette aşk acısı çekmekten kurtulamamış ve çok sayıda aşk konulu şiirler yazmıştır.

3.2.2. Gurbet

Karaaslan geçim sıkıntısı yüzünden o çok sevdiği köyü, yaylaları, güzelleri ve tüm sevdiklerini arkasında bırakarak gurbete çıkmak zorunda kalmıştır. Bu sebeple şiirlerinde sık sık ele aldığı konulardan biri de gurbet ve buna bağlı olarak da özlem, hasret gibi gurbetin yol açtığı duygulardır.

Şairi en çok yıpratın şey genç yaşta gurbete çıkmış olmasıdır. Okuyup memur olmak ister fakat ev geçindirmek zorunda kaldığı için çalışmaya gider. Böylelikle şaire, şiir yazmak için bir ilham kaynağı yolu daha açılmış olur.

Kendisi gurbette olduğu için hep sılanın hasretini çekmektedir. Bu sebeple çeşitli araçlar bularak sılaya selam salmaktadır. Turnalar onun en çok sevdiği araçlardır. Kendi yapamadıklarını turnalardan yapmalarını ister. “Sevdiğim şimdi de yaylada yatar/ Benim için koynuna girin turnalar” (138/4c-d) der. Bunun yanında turnalardan sıladan haber vermeleri, yaylada bir gece de olsa kalmaları, oradaki renk renk çiçekleri dermeleri gibi istekleri de vardır.

Turnalardan başka yardım istediğı bir başka aracı da ‘Hacı Leylek’dir. Şair leyleklerden derdine derman bulmalarını ister. Çünkü mevsimi gelince Çukurova’dan Türkmen iline misafir olarak göçtüklerini bilir ve göç ederlerken kendisini de götürmelerini ister, “gurbette yalnız bırakmayın” der. Aslında onlardan istediğı kendi sıllarını bırakıp da gurbete gitmemeleridir. Çünkü geride kalan yavruların üşüyeceğini, daldan düşeceklerini ve gurbetin çekilmez olduğunu söyler. Kendisinin de gurbet yüzünden anadan babadan ayrı kaldığını, genç ömrünün zahmet çekerek çürüdüğünü anlatır.

Bir şiirinde de kuşa seslenerek onunla dertleşmektedir. Gurbete gitmek için erkenden yola çıktığında omzuna bir kuş gelir konar. Daha sonra başında feryat ederek dönmeye başlar. Yuvada yavrularını bırakmıştır ve onların yetim kaldıklarını düşünmektedir. Yerdeki karıncalardan haber almaya çalışan kuşlar cik cik diye sızlarken şairin de bağırını ezmektedir. Karaaslan da kuşa seslenerek yavrularını bırakmamasını söyler gurbetin zorluklarını anlatır.

Diğer aracısı da bülbüllerdir. Bülbülden istediğı ise sevdiğine selam söylemesi, dertli olduğu için merhamete ihtiyacı olduğunu sevgiliye iletmesidir.

Şairin gurbete çıkma sebeplerinden biri de aşktır. Bunu şair bir şiirinde “O kızın yüzünden ben aşka daldım/ Bu cahil başımı gurbete saldım” (23/4a-b) diyerek belirtmektedir. Sevdiği kız kendisine karşılık vermeyince köyden uzaklaşırsa onu unutacağını sanır fakat gurbette onu daha çok özlediğini, gözünü yumunca hayalini gördüğünü söyler. Sevdiğinin de onu özlediğini ve gurbette yârim var diye yolunu gözlediğini bilir.

Şair gurbetten, hasretten çok çekse de Ankara’da kitabı yayınlamadığı halde hiç parasız kalmadığını ve maddî sıkıntı çekmediğini belirtir. Tanrının kullarını mahrum bırakmayacağını nerde olurlarsa olsunlar onların rızklarını vereceğini bilmektedir.

Şairin gurbet şiirleri yazdığı bir başka yer de asker ocağıdır. Bu şiirlerinde delikanlı zamanında sıladan uzak kaldığı için çok üzüldüğünü söyler.

Şair üç sene askerlik yapmıştır. Bu, sıladan ilk defa ayrı kalan biri için çok uzun bir süredir. Askerliğini Erzurum’da yapan şair Erzurum’un da yayla olduğunu bilir fakat içinde salınan yar olmadığı için o yaylada gözü yoktur. İlla da kendi yaylasını ister.

Askere giderken kardeşlerinin küçük olduklarını bu sebeple çift süremeyeceklerini, ot biçemeyeceklerini, hayra şerre akıllarının ermeyeceğini, yoksul oldukları için bu işlerin yapılması gerektiğini ve babasının da ihtiyar olduğu için zorlanacağını düşündükçe kahrolur. Fakat askere gidince askerlikten yana kederinin olmadığını, vatana hizmet etmenin kendisine gurur verdiğini söyler. Onu üzen şey sıladan hiç mektup almamasıdır. Bunu biraz da kardeşi küçük olduğu için posta işlerinden anlamadığına yormaktadır.

Askere gelirken, annesinin döktüğü gözyaşları şairin aklından hiç çıkmaz. Fakat vadesi yetenlerin her yerde öleceğini, canı sağ olursa gidip geleceğine inanmaktadır. Bu sebeple annesinden elbisesini kimseye vermemesini, yolları gözlememesini, ağlamamasını, karalar bağlamamasını ister.

Şairi en az gurbetlik kadar üzen bir başka mesele de izin dönüşleridir. İzin bitip de trene binme zamanı gelince dizleri titrer, Karagöl bağları ve Divriği’nin sarp kayaları geçit vermez olur. Zaten köyünden de biraz kırgın ayrılır. İzine gelince köy onun yüzüne gülmez ve şair de bir bakıma hesap sorar köyden. Bağrında yaşayanın, otuz yıldır sözüne kulak verenin, yollarında yürüyenin, kıraç yerleri söküp tarla edenin, çift sürüp koyun kuzu otlatanın kendisi olduğunu söyler. Gömürgen’den ayrı kalınca ona hasret gittiğini şu şekilde belirtir. “Der Habip Karaslan yine atmadım/ Gömürgen’in derdine dert katmadım/ On beş yıldır suyun havan tatmadım/ Sana hasret kalan ben değil miydim” (92/10).

Sonuç olarak diyebiliriz ki Habip Karaaslan’ın ömrü hep gurbet ellerinde geçmiş, genç iken köyünde yaşadığı hayatı dilinden hiç düşürmeden yıllarca şiirlerine konu edinmiştir. Bunu yaparken de bazen sevgi ile bazen sitem ile ama hep hasret ve özlemle anmıştır sılayı. Gurbeti oluşturdu diye dünyaya bile sitem eder.

3.2.3. Tabiat

Karaaslan'ın şiirlerinde sık rastlanılan konulardan bir diğeri de tabiat unsurlarıdır. Şairin, köyde doğayla iç içe yaşaması sonucu şiirlerinde dağ, yayla, ova, ırmak, kuş, ağaç, güneş gibi doğal çevre unsurları çokça yer almaktadır. Çoğu halk şairi, şiirlerinde doğayı sevgiliyle özdeşleştirir. Karaaslan'da bu durum yoktur. O, doğayı doğa olduğu için sever ve şiirlerini kelimelerin gerçek anlamlarını kullanarak yazmıştır.

Şairin, özellikle yaylalara karşı ilgisi oldukça büyüktür. Hemen her şiirinde yayla isimleri, yayla özlemi yer almaktadır. Geçimini çiftçilik ve hayvancılıkla sağlayan şair, kışın köyünde yazın ise yaylalarda zamanını geçirmiştir. Bu yüzden en güzel anıları buralarda geçmiştir. Bunu şiirlerinde açıkça dile getiren şair Erzurum'un yayla olduğunu bildiği halde içinde sevdiği olmadığı için gözünde olmadığını söyleyecek kadar bağlıdır kendi anılarına. Yaylalardan bahsederken şu özelliklerine değinir; yaylalarının suyu hep soğuk akar, türlü çiçekler, otlar, çayırlar yetişir yurtlarda. Mor menekşe açar dağlarında. İlbahar gelince kuşlar yuva yapar ve yavrularını getirirler. Dağlar, taşlar hep insanların yüzlerine güler, koyunlar kuzularıyla meledikçe Karaaslan'ın içi sızlar. Yayladan inen gelinler ve kızlar şaire can verirler. Hem kızları izlemek hem de bu sırada ördeklerin ve kazların çıkardıkları sesleri dinlemek insanı başka diyarlara götürür. Karaaslan doğaya o kadar âşıktır ki en çok sıradan olan olaylar bile ona tat verir. Örneğin çobanların, öğle vakti geldiği zaman koyunları suladıktan sonra yatırmaları ve kendilerinin de gölge yer bulup uyumaları onun için eşi bulunmadık mutluluk kaynağıdır. Hele birde ellerinde helkelerle güzeller suya gelirlerse değmeyin âşığın keyfine.

Yaylaların bir başka özelliği de gençlerin sevgililerini orada görüp beğenmeleridir. Kızlar davar sağmaya gelirler, erkekler de ya ot biçiyorlardır ya da hayvan otlatıyorlardır. O esnada bir yan bakışla gönüller fethedilir. Karaaslan da Fadime'ye yaylada sevdalanmıştır. Her yıl çadırların kurulacağı günü iple çeker. Bir de su kıyıları vardır tabii. Buralar da âşıkların buluşma yerleridir. Kızlar çamaşır yıkarken erkekler de hayvanları sulamaya getirirler.

Karaaslan'ın şiirlerinde yer alan dağların başında, Hınzırı Dağı gelmektedir. Bu dağ da diğer dağlar gibi al yeşile belenmiştir, lâle, sümbül bitmektedir, bülbüller feryat eder gibi yanık yanık ses çıkarmaktadırlar. Fakat Hınzırı Dağı'nı diğer dağlardan ayıran özellikler vardır. Baharda Türkmen aşiretleri yaylalara göç ederlerken bu dağda

konaklarlar, çadırlarını buraya kurarlarmış. Şairin hoşuna giden bu olaydır çünkü her kovuktan bir tütün çıkması, mor koyunların sövkeleri bürümesi onun canına can katar. Ayrıca sevdiğini de bu dağda bulan âşık için vazgeçilmez olmuştur.

Yazları böyle şenlik içinde geçiren dağlar güz gelince ıssız kalırlar. Çadırlar tekrar sökülür, kuşlar, leylekler terk eder dağları. Açan ren renk çiçekler geri solar, çayır çimen bozarır. Bir zamanlar al yeşile belenen Hınzırı Dağı bile sararıp solmuştur ve ıssız kalmıştır artık. Bütün bu olaylar şaire üzüntü verir ve kederli şiirler yazmasına vesile olur.

Şairin hayran olduğu dağlardan bir diğeri de Erciyes dağıdır. Ünü her yerde söylenir, zaten çok yüce ve heybetlidir. Üzerinden kar hiç eksik olmasa da teni hiç çürümemektedir. Beyaz elbisesi kendisine çok yakışır. Ağustosta bile üşünmektedir. Şair hiç imkân bulamamıştır dağa çıkmaya sadece heybetiyle asil duruşuyla sever Erciyes'i.

Şiirlere konu olan bir başka tabiat unsuru da ırmaklardır. Özellikle Kızılırmak ve Fırat ırmağı hakkında şiirler yazan şair Kızılırmak'ın kendi memleketine can verdiğini düşünür. Suyun hayat kaynağı olduğunu bilen şair, İç Anadolu'da böyle bir hazinenin yer almış olmasına şükreder. Fırat ırmağından bahsederken beyaz karlar eriyince daha da coştüğünü söyler. Akışını daha çok koşmaya benzetir. Hızlı yürümenin bile yetersiz kalacağını bilir. Ne yatar ne de uyur dinlenir, Fırat gece gündüz aynı coşkuyla yorulmadan akmaktadır. Irmağın etrafı türlü çiçeklerle örülmüştür bu sebeple mor menekşe kokmaktadır. Etrafının gür çayırı neredeyse ırmağın görünmesini engellemektedir.

Bu övgülerin yanında ırmaklara sitemleri de vardır Karaaslan'ın. Sevdiğiyle, sılasıyla arada engel teşkil ederler. Bir türlü soyunup da içine girmeye cesaret edemediği için geçemez ve hep ayrı kalır yârinden, sılasından. Bu sebeple yeri geldikçe adeta yalvarır ırmaklara yol ver de geçeyim diye. Hatta zehir bile olsa suyu bir tas içmeye hazırdır.

Bir şiirinde de Pasin ovasına atıfta bulunur. Çok verimli olduğuna değinir. Etrafındaki dağların karları geç erimektedir fakat Pasin ovasının ki çabuk eridiği için çiftçinin ve garibanın yüzüne gülmektedir. Bu ovanın da her tarafı çiçektir, çimendir. Gece ıssız kaldığı için kurbağa sesleri ve böceklerin avazları şaire ilham vermektedir.

Güneş de şairin şiirlerinde yer alan tabiat unsurlarından biridir. Güneşten övgüyle söz eden şair, toprağı ısıttığını söyler. Onun sayesinde çiçeklerin açtığını, baharın geldiğini, ekinlerin olgunlaştığını, meyvelerin yettiğini söyler. Koskoca dünyayı bir günde dolaşmasına hayret eder. Üstelik dünyanın tamamına yetmesi de ayrı bir hayret uyandırır şaire. Güneşin batması da üzüntü verir. Çünkü güneş bolluk ve bereketin simgesidir.

3.2.4. Din

Habib Karaaslan'ın şiirleri arasında din konulu şiirlerin de yer alması oldukça tabiidir. Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki şairin babası din hocasıdır ayrıca Kuran'ı Kerim'i hatmetmiş bir hafızdır. Karaaslan da babasından din dersleri almıştır. Zaten babası, oğlunun da kendisi gibi hoca olmasını istediğı için dinî konularda eğitim almasına destek olmuştur.

İncelenen şiirler arasında altı adet din konulu şiire rastlanmıştır. Bunlardan biri "Mübarek Kâbe'ye" başlığını taşımaktadır. Adından da anlaşılacağı üzere Karaaslan, din kardeşlerinden hacca gitmelerini büyük bir ısrarla istemektedir. Kible tarafından nur saçıldığını, hac yolunun herkese açık olduğunu, orda bulunan şerbetin başka yerde bulunmayacağını, farzı ve sünneti unutmamak gerektiğini söyler. Hacca gidecek olan kişilerin ilk şartı helal mal kazanıp yemeleridir. Boğazlarından haram lokma geçenlerin haclarının kabul olmayacağı düşüncesindedir.

Ölüme inanıp da ben de bir gün öleceğim, bana da sıra gelecek diyenlerin ve ölünce de Firdevs'i âlâ'dan yer isteyenlerin, Sırat köprüsünden geçmek isteyenlerin, Hz. Muhammet'ten şefaât dileyenlerin hacca gitmelerini önerir.

Müslümanlara, doğru yoldan ayrılmamalarını, şeytana uymamalarını, zaten misafir olan canda iyilik etmelerini, mallarının zekâtlarını vermelerini, ölümü hiçbir zaman akıllarından çıkarmamalarını, dünya zevklerine aldanmamalarını söyler. Her ne kadar zengin olunursa olunsun ölünce yanlarında götürecekleri tüm varlıklarının bir top kefen olduğunu bilir ve paranıza, zenginliğinize boşuna güvenmeyin der.

Karaaslan'ın diğer şiirlerinde de bu öğütler devam etmektedir. Hak Taalâ'nın, kullarına doğru yolu göstermesi için peygamberler gönderdiğinden bahseder. Eline de kitap verip içinde yazılı olan emirleri kullarına iletmelerini istemiştir onlardan. Kâfir ile islami birbirinden ayırmıştır. Haccı, zekâtı, namazı ve orucu emretmiştir. Şairin de istediğı

bunların yapılması, emirlerin yerine getirilmesidir. Çünkü orunu yiyenin kabirde şaşacağına, namazını kılanın ölünce rahat yaşayacağına inanır. Bu temel kurallara uyulduktan sonra fakire fukaraya yardım etmemiz gerektiğini, yalan söylemememiz gerektiğini gerekirse din yolunda ölüp şehit olmamızı ister. Zaten Ali de boşuna ‘Tanrının Aslanı’ adını almamıştır. Yeri geldiğinde biz de Ali gibi olmalıyız der.

Şair, bir şiirinde de ahlaksız milletlerin helak olduğuna değinerek Fransa’nın da bu yüzden çöktüğüne inanmaktadır. Hiç günahımız yok desek de günah defterlerimizin dolu olduğuna inanır. Bu yüzden gece gündüz her fırsatta tövbe etmeliyiz der. Allah’a asi olmayanın sıratı koşarak geçeceğini söyler. Münafık ve müşrik olanın cehenneme alışmasını söyler.

Din konulu son şiirinde ise şair, bu dünyanın misafirhane olduğunu, konanların tekrar göçeceğini söyler. Son olarak denilebilir ki Karaaslan din konusunu şiirlerinde ele almış ve bunu yaparken de kara toprağı ‘ana’ olarak görmüş, günü gelince herkesi bağrına basacağına değinmiştir.

3.2.5. Sitem-Protesto

Âşıklık geleneğine dahil olup da sitem konulu şiirlere yer vermeyen âşık yoktur. Sitem, bir şeylerden yakınma memnun kalmama ile ortaya çıkar. Zamandan yakınma, sevgiliden yakınma, dünyanın gidişinden, ahlâkın bozulmasından, dönemim şartlarından ve yöneticilerinden yakınma gibi.

Bilindiği gibi hemen her toplumda baş kaldırma, törelere, gelenek göreneklere dikkat etmeme, toplumun düzenini sağlayan değerleri hiçe sayma gibi olumsuz davranışlar mevcuttur. Bu sebepten dolayı hemen her kesimde sınıf çatışmaları meydana gelmektedir. Toplumun yapısını bozanlarla bu kötü şartları düzeltmeye çalışanlar iç içe yaşamaktadırlar. (Başgöz, 1996,2) Bu durumdan rahatsız olanlar da içlerini folklor vasıtasıyla dökmeye başlamışlardır. Böylelikle ilhan Başgöz’ün belirttiği beşinci işlev ortaya çıkmaktadır.

Habib Karaaslan da her âşık gibi duygularını dile getirmede şiiri aracı yapmıştır. Şairin en çok sitem ettiği konuların başında geçim sıkıntısı gelmektedir. Buna bağlı olarak da gurbet gurbetten şikâyet ortaya çıkmaktadır. Anadan babadan ayrı kalması, iş bulamaması, kitabının çıkmaması, dünyada bir sefa sürememiş olması, Ankara’da mektebe girememiş olması bir şiirinde (119) değindiği konulardır. Üstelik mektebe

gitmek istediği zaman kendisine sen çobansın köyünde koyununu kuzunu güüt, köyünde şairlik etmeye devam et gibi aşağılamalarla karşılaşılır. Bunlar şairin hevesini kırar. O da şiirle cevap verir ve kendilerinin ne kadar büyük olurlarsa olsunlar şairin gönlünü yıkmanın çok kötü olduğunu söyler. Yöneticileri protesto niteliğinde sitem şiirleri kaleme alır. Elinde parası olanları gördüklerinden, eksik kalan yerleri kendilerinin tamamladıklarından, dayısı olanların işinin bitirildiğinden bahseder.

Bazen yağın yağmura sitem eder. Yağmur yağdığı için çift sürülemez, çamur olunca tarla yollarında öküzlerle yürünmez ve tohumlarla geri dönmek zorunda kalınır. Bunlar çiftçi için eziyettir. Köyün yollarının dar olması sap kağnısının devrilmesi susayınca su içecekleri yerin bulunmaması gibi olumsuzluklar şaire sitem dolu şiirler yazdırmaya ilham verirler.

Âşık orakla ekin biçmiş, öküzle çift sürmüş, yaylalarda davar gütmüş, fakat bu kadar emekten sonra Ankara'ya gidip orada işsiz kalması, üç sene gidip gelip memurlara yalvarması onun gururunu kırmıştır. “boşa geldim, boşa gittim” diyerek sitem etmektedir. Her nereye gitiyse yokluk şairin yakasını bırakmaz. Kayseri'ye fabrikada çalışmak için gelir. Fakat kalacak yeri yoktur. Handa kalmaya mecburdur. Hancı para ister, ekmek para ister, su para ister diye yokluğa sitem eder. Bunun üzerine bir de fabrikaya işe alınmayınca ortada kalır.

Karaaslan'ın sitem şiirleri yazdığı bir başka konu da aşktır yani sevgiliye sitem. Şair birden çok kişiye âşık olmuştur. Bunun bazıları karşılıksız bazıları ise karşılıklı aşktır. Fakat her iki durumda da sevgiliye sitem söz konusudur. Eli eline bile değmemiştir. Kız Karaaslan'ın içini gülüşüyle yakıp kaçar, gurbete çıktığında ona mektup göndermez, kendisinden hatıra hiçbir şey vermez. Şair sadece anılarla yaşar.

En çok dönemin yöneticilerinden şikâyet eder. Çünkü düzen bozulmuştur. Çiftçiler köylüler küçümsenir, yiyecek ekmeği bulamazlar. Destek verilmez onlara. Sucuğun, çayın, şekerin ve daha pek çok yiyeceğin tadını bile bilmezler. Yırtık pantolon ve gömlekle, delik ayakkabıyla gezerler. Köylü bu durumda iken yöneticilerden yirmi beş liraya kravat takanlar vardır. Avrupa'dan mal gelmeye başlar.

Köy enstitülerinden de fayda yoktur artık. Onlar da komünist olmuşlardır artık. Düzeltmeye köylünün gücü yetmemektedir. Bünyan kaymakamı kumar oynayıp gezmekte ve davetlerde mantının hasını yemektedir. Köylü ise arpa ekmeğini bulur anca. Şair, özellikle hayatın pahalılığından sitem eder. Ucuzlamasını biraz refaha

kavuşmayı ister. Baştaki yöneticiler ve o koltukta oturmak için can atanlar çeşitli vaatlerle milleti kandırmaktadırlar. Seçimlerden önce bol keseden atılmaktadır. Oysa borçluluk, açlık, işsizlik dönemin en önemli sorunlarıdır.

İki parti değişir fakat ikisi de köylünün derdine çare olmazlar. Şaire göre başa geçenler hırsızlık yapmaktadırlar. Anayasaya aykırı işlerle uğraşmaktadırlar. İktidar sahibi şahsi menfaatlerini düşünür. Atatürk'ün emanet ettiği Cumhuriyet'i gafletle, delaletle, hatta hıyanetle yürütürler. Sonunda ise yine suçsuz halka tekme vururlar.

Şair, iktidarda duranları hırsızlar, yan kesiciler ve hainler olarak vasıflandırır. Ankara'da servete gark olmuş şekilde beslenen ciciler olarak görür. Kendileri iki bin sekiz yüz maaş alırlarken köylüye ve diğer çalışanlara yedi yüz elli lirayı çok görürler. Sanki milletin iç içelermiş gibi gezerler fakat sadece vaatte bulunurlar. Hakikati söyleyenleri de partiden atmaktadırlar. Bu yüzden kimse sesini çıkaramaz duruma gelmiştir. Tüm parti üyeleri ve çalışanları başkanın emrindedirler. Hep torpille mektebe ve işe alınırlar. Karaaslan da mektebe gidip öğretmen olmayı çok ister adeta yalvarır, çalışır, çabalar fakat boşadır çünkü Karaaslan köyden gelen, kendine göre basit şiirler yazan biridir. Fakat iş vergi almaya gelince kazançsız millettten acımadan vergi alırlar ve halk malını, mülkünü, ekinde çıkan mahsulünü yemez içmez satar ve vergisini verir. Karaaslan sadece toprakla ilgili yeni reformlar yapılıncaya mutlu olur ve bunu şiirlerinde dile getirir. Çünkü bu sayede çiftçinin yüzü gülmüştür, artık, kimse aç kalmayacak fakirlerin keseleri dolacaktır.

Bu şiirlerin yazıldığı dönemde Adalet Partisi iktidardadır. Bu eleştirilerin çoğu bu parti liderlerine yöneliktir. Çünkü daha başa geçmeden Demokratın devamı diyerek milleti kandırmışlardır. Şair, Kırat'ın tekmesini dört sene yediğini ve bu atın dizginini tutana canını feda edeceğini söyler. Halk partisini kendileri seçmiştir fakat milleti en çok da bu partinin ezdiğine inanırlar. Baş belası olarak nitelendirirler çünkü söylediği sözlerin hemen hepsi yalan çıkmıştır verdiği vaatleri yerine getirmemişlerdir. Liderler rüşvet yiyerek kıyak gezerler, başkaları aç mı açık mı bilmezler.

Karaaslan, bütün bu yaptıklarının yanında en ağırına giden olayın hapiste yatmak olduğunu söyler. Şair, kendisi suçsuz olduğu halde hapis yatar fakat asıl suçlular serbest gezmektedir. Zaten kendisinin de hapis yatırılma sebebinin şiir yazmak olmadığını bu yapılan yolsuzlukları anladığı için açığa vurur korkusudur. Bunu engellemek için içeri attılar der.

“Besleme Türküsü” adlı şiirinde (19) köyleri dolaşıp köylülerin memnun olduğunu söyleyen, iktidarda bulunan kişiye eksik bir durum yokmuş gibi yansıtıp yönetimi pofpoflayanlara besleme der. Kendisinin de Demokrati desteklediği için besleme olduğunu söyler. Haksız yere Birecik’te sorgusuz, yataksız hapis yattığını söyler. Yeni meclisten çare bulmasını ister. Çünkü hem suçsuzdur hem de anasının babasının yavrusunun evinin haberi olmadığını, attığı mektupların gitmediğini doksan gündür boşa çile çektiğini anlatır.

Kendisinin hapse girmesinde en çok da hâkimi suçlamaktadır. Hâkimin aldığı ifadelerin hiçbirini değerini tutmamaktadır ama şahitlerin sözleri kabul edilmektedir. Hâkim yalanları yutar bu sebeple hapis yatar. Bu olumsuzluklar sonucu kendisinin başı yanmıştır, başkaları da yanmasın diye vatandaşlara seslenen şair, Ankara’ya gidersen köydeki işlerin kalır. Orada da hallerini arz edecek kimseyi bulamazsın der. Çünkü baştakiler yorgunun halini bilmezler kendileri dinçtir, şarap içerler fakat başkasına ayranı bile çok görürler aylarca kapılarında beklenilse de boşadır. Ayaklara bakılır eğer çarık varsa içeri alınmazlar.

Bütün bunları gördüğü için Karaaslan partisine “Uyan Demokrat” diye seslenir. O dönemde en çok kızdığı partinin Halk Partisi olduğunu söyler. Çünkü onların terazisi, tartısı yoktur. Sadece sandalye kapmak için sıkıntıya girerler. On iki yıldır iktidarda olmalarına rağmen köylünü derdini hiç bilen olmamıştır. Sürekli iftira atıp halkı polisle, jandarmayla taşlamışlardır. Bu arada Hasan Dinçer ve İnönü’yle birlik olup üç parti birleşmiş ve birlik olmuşlardır. Açlık, işsizlik daha da artmıştır. Cinayetler çoğalmıştır fakat katiller belli değildir. Hükümet bunları bulmaktan bile acizdir.

Halk partisinin yaptığı en iyi iş nutuk atmaktır. Kürsülerde on bardak suyu bitirirler. Vaatleri çoktur fakat icraat yoktur. Sağcı solcu diye birbirlerini yiyip dururlar.

Halk Partisinin yapmış olduğu işleri sayarken bir şiirinde şunları da eklemektedir. Helal işe haram katarlar, devletin bütçesini yerler, yakınlarını işe alırlar. Halk Partisinin müdürleri Demokratın bakanlarından daha yukarıdırlar.

Şair ve gazeteci İbrahim Özgülen ‘Kırat Destanı’ diye bir şiir yazmıştır. Habib Karaaslan’da bu şiire cevap niteliğinde Kırat Destanı’nı kaleme almıştır. Bu şiirde de Kırat ‘tan şu şekilde bahsetmiştir; elinde sanatının olmadığını, helali harama karıştırıp yediğini, bu yükün ağırlığını çekemeyeceğini söyler. Atın gerçek anlamını da kullanarak düz asfaltta kimsenin binmeyeceğini, atın kazancının yenmeyeceğini, tohumu

ekemeyeceğini de ekler. Atın karşısında altı ok var der. Tonlarca arpa yese de faydasız olduğunu, demiri, çeliği bükemeyeceğini savunur. Demokrat'ın ise kısa sürede sesinin yükseldiğine, memlekete büyük hizmetlerde bulunacağına, doğru yolu bulacağına, köylüye, fakire yardım edeceği için yasa girilmeyeceğine, aç kalınmayacağına inanır. Bunları yapacağı için de çiftçinin babası olarak görür. Başlarından hiç eksik olmamaları için dua eder.

Halk Partisi'ni, Kırat'ı bu kadar yerdikten sonra Karaaslan yazdığı bir şiirden dolayı hapse girer. Bu şiirde İnönü'ye hakaret ettiği gerekçesi ileri sürülür. Hapse girdikten sonra kendi partisinden yardım göreceğini düşünür fakat yüz iki gün hapis yatmasına rağmen kimse sahip çıkmaz. Bu Karaaslan'ın siyasî görüşünü yüz seksen derece terse çevirir. Artık şiirlerinde Demokrati övmek yoktur. Yermeye başlar.

Bir şiirinde (68) Demokrat'ın, zenginleri bağrına bastığına, köylere sırf oy toplamak için gittiğine, kuru vaatlerde bulunduğu, meclise doktorları, avukatları doldurduğuna, çiftçinin yüzüne bakmadığına, kendilerinin kaloriferli odalarda yaşadıklarına değinir. Kısacası “Demokrat dediği lortlar partisi” (68/ 1d) der. Demokrat'ta aradığını bulamayan şair bir şiirinde de “Bu davada boşa yandım/ Demokrat iş yapar sandım/ Kuru vaatlere kandım/ Geleni gidenden beter” (149/ 2) diyerek Demokrat'ı da yerer.

Son olarak denebilir ki Habib Karaaslan şiirin beşinci işlevi olan protestoyu kullanarak dönemin şartlarını, hayatındaki diğer olumsuzlukları, ters giden ve sitem ettiren ne varsa şiir yardımıyla dile getirmiştir.

Karaaslan'ın yergileri bir yandan köylünün fakirliğini, memurun yiyiciliğini anlatarak halk şiirinin taşlama geleneğini de sürdürür. Bir yandan da siyasî kurumları, kişileri ve ilkeleri içine alarak yeni bir yol çizer. Onun şiirleri dokuyan ilkeler, devlet idaresinin tarafsızlığı, memurun dürüstlüğü, kanun üstünlüğüdür. İlk örneğini 1943'te veren Karaaslan yazdığı şiirlerle protestonun ilk temsilcisidir. İçinde bulunulan durumu şiirleriyle dile getiren şair bu o kötü şartlardan kurtulmanın yollarını da yine şiirlerle anlatır. Bir şiirinde (90) birbirimize darılmadan, zengini, fakiri ayırmadan, çiftçiyi ve çobanı da memurun kardeşi bilerek, şehirli, köylü ayırımı yapmadan, düşmana sır vermeden, Çerkez, Kürt, Laz ayırımı gözetmeden, yapılan işe haram ve hile katmadan çalışmayı önerir fakat asıl vurgu yaptığı hep birlikte çalışmak gerektiğidir.

Bu vatani Atatürk bizlere emanet etmiştir düşmana vermeden eskiyi unutarak yeni yola devam edelim istemektedir.

3.2.6. Kişiler, Olaylar, Mekânlar

Hayatı boyunca çeşitli sebeplerden dolayı birçok yerde bulunan Habib Karaaslan karşılaştığı kişileri, bulunduğu mekânları ve başından geçen olayları şiirlerinde işlemiştir. En çok da tanınmış kişilere destan niteliğinde şiirler yazmıştır.

Şairin şiirlerinde yer alan kişiler tanınmış kişilerdir. Daha çok siyasetle uğraşan kişilerdir. Bunların başında da Mustafa Kemal Atatürk gelmektedir. Memleketin eskiden ne durumda olduğunu bilen şair, Selanik'ten bir güneş doğduğunu ve bu güneşin ışıklarının vatani aydınlattığını söyler. Ünü bütün dünya ülkelerine yayılan Atatürk'ün bir benzeri daha gelmemiştir cihana der. Ülkeyi padişahların yönettiği dönemlere değinir ve padişahın sarayda kendi zevkinde olduğunu söyler. Vezirler bile ülkeye bakmaz olmuşlardır artık. Düşmanlar yurdu dört yandan sararken millet açlık, sefillik içinde kıvrınmaktadırlar. Padişahlar düşmana karşı kılını bile kıpırdatmamaktadırlar. Bu durumu gören Atatürk Türk milletine, içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarma sözünü vermiştir. Verdiği vaatleri de bir bir yerine getirmiştir. Balkanların başbuğu Türkiye olmuştur der.

Ormandaki bülbüllerin bile ötmeye cesareti kalmamış, damlarda bacalar tütmez olmuştu. Atatürk Sivas'ta kongre kurmuş, Afyon'da düşmana tuzaklar hazırlamış, İzmir düşman işgalinden kurtarılmış, otuz ağustosta büyük zafer kazanılmıştır. Bunlar Atatürk'ün bağımsızlık yolunda attığı ilk adımlar olarak nitelendirilmektedir. İkinci ve en önemli adım ise Samsun'a çıkmasıdır. Bundan sonra diğer adımlar da peş peşe gelmiş ve düşman yurttan atılmıştır.

Şiirlere konu olan en önemli olay ise Cumhuriyet'in ilanıdır. Bu olayla bir daha sönmeyecek olan ışık Atatürk tarafından yakılmış olmuştur. Eskiden aylar süren yollara demir döşeterek uzak mesafeleri yakın kılmıştır. Hava Kurumu oluşturulmuş düşmanın üstüne ateş saçılmıştır. Okullar kurulup talebe yetiştirilmiştir. Fabrikalar kurulup hem üretim başlamış hem açlık, işsizlik sorunu çözülmüştür.

Karaaslan şiirlerinde Atatürk'ten söz ederken 'öz babamız' diye hitap etmektedir. Onun kıymeti hiçbir zaman unutulmayacaktır. Türkiye onun sayesinde şenelmiş, Avrupa, mallarımızı beğenir olmuştur. Harf İnkılâbı gerçekleştiği için okuma yazma

kolaylaşmıştır. Böylelikle Atatürk dilimizi de kolaylaştırmış ayrıca fesi çıkartıp şapkayı takmıştır birçok yenilik getirmiştir der.

Allah'a bol bol dua eder Atatürk'e uzun ömürler vermesi için. Çünkü Gazi, düşmandan öcümüzü almış, vatanın her köşesini gece gündüz gezmiş, ulusu, kara yastan kurtarmıştır. Bunları da Habib destan eylemiştir diyerek yazdığı şiirlerden bahsetmektedir. Bu vatani nasıl zorluklarla kurtardıklarını anlatmak için de destan yazmıştır. İstiklal Harbi'nde baş başa verilmiş, Türk kadını kazmayla, kürekle koşmuş, hem kucağında bebek taşımış hem mermi çekmiştir. Düşmanın topuna karşın ellerinde kara barutlu, dolma tüfekli silahlarla mücadele edilmiş, süngü, mermi, tüfek bulamayanlar ellerinde sopa ile savaşa katılmışlardır. Yaralananların yaralarını gömlekleri yırtıp onunla sarmışlar ve mücadeleye devam etmişlerdir. Canlar ortaya konulmuş, hiçbir şeyden şikâyet edilmemiş.

Atatürk'ü konu aldığı hemen her şiirinde Fevzi Çakmak ve İsmet Paşa'yı da unutmamıştır. Birlikte savaştıkları cephelerden ve düşmana nasıl karşı koyduklarından gururla söz etmektedir. İkinci Cihan Harbi' de Türklerin karşısında hiçbir devletin duramadığını ve birbirleriyle küstüklerini bir gecede nasıl paramparça olduklarını anlatır.

Atatürk'ün hastalanıp ölmesinden sonra Karaaslan bir şiirinde (164) Atatürk'e ağıt yazmıştır. Tüm yurttaşların toplanıp yanına geldiğinden, İsmet Paşa'nın, eşine çok yandığından, dünyanın doktorunun başına geldikleri halde bir şey yapamadıklarından bahsetmiş ve Gazi'nin yürekleri dağladığını, gözlerden akan yaşların sel olup aktığını anlatmıştır. Yedi iklimin hepsinin yasa girdiğini, acısının hiçbir zaman unutulmayacağını on sekiz bin milletin cenazeye geldiğini söylemektedir. Ayrıca insanların dışındaki varlıklar bile Atatürk'ün ölümüyle yasa girmişlerdir gökte yıldızlar yerde toprak ağlamaktadır, kuşlar bile top top olup cenazeye gelmişlerdir der. Koyun kuzu bile onun için melemekteler, pınarların ayakları akmaz olmuştur. Dağlar taşlar hep bu acı ile inlemektedir.

Atatürk ölmeden evvel yurdu İnönü'ye emanet etmiştir. Gençlerden de bu emaneti korumalarını istemektedir.

Şiirler de yer alan bir başka siyasî lider ise İsmet İnönü'dür. Yazdığı şiirlerde hep Atatürk'ün en birinci yardımcısı olarak vurgular, vatanın düşmandan kurtarılmasında onun da payının çok büyük olduğunu belirtir. Atatürk için söylediklerinin birçoğunu

İnönü için de söyler. Vatanın düşmanların elinde olduğu halde padişahın sarayda kendi zevkinde olduğunu ve bu duruma Atatürk gibi İnönü'nün de karşı çıktığını söyler. 'İsmet İnönü Methiyesi'nde (71) ondan Gazi diye söz eder ve İnönü'nün ismi geçmese şiir, sanki Atatürk'e yazılmış gibidir. Bu şiirden de anlaşılmalıdır ki şair önceleri İnönü'ye çok değer vermektedir. Önceleri diye belirtmemizin sebebi İnönü hakkında daha sonra yazılan şiirlere bakıldığı zaman anlaşılmalıdır. Çünkü bu şiirlerde İnönü yerden yere vurulmuştur adeta.

Bir şiirinde (85) İnönü'nün Çankaya'da yaşamaya alıştığına, koltuklara kurulduğuna değinilmiş ve artık dinlenmesi için bu işi bırakması söylenmiştir. Şiirin diğer dörtlüklerine bakıldığı zaman dinlenmesinden ziyade partiden ayrılmasının istendiği görülmektedir. Çünkü İnönü'nün devrinde sefaret ve baskının arttığı, çiftçilere sırt dönüldüğü, intikam ve ihtiras peşine düşüldüğü anlatılmıştır. Onun gününde kimse nefes alamaz duruma gelmiştir ve herkes istifasını istemektedir. Kendisini her zaman partilerin üstünde lider olarak görmüştür. Diğer yandan başka partiler de kurulmuş ve halkta fikir ayrılıkları da başlamıştır. Önceleri hemen herkes severken yaptığı olumsuz davranışlar sonucu İnönü'den artık Paşa diye bahsedilmemektedir. Sadece şanın, şöhretinin artmasını istemektedir. Muhafız kalırsa canının sıkılacağını belirtmiştir. Otuz yıldır başkan olduktan sonra koltuktan ayrılmak ona zor gelecektir. Karaaslan da bu şiiri kaleme alması sonucu hapse girmiştir.

Şairin şiirlerinde yer alan bir diğer kişi ise Osman Kavuncu'dur. İlk olarak ilinin Kayseri olduğuna değinir ve isminin cadde ve sokaklarda yaşatıldığına sevindiğini söyler. Çünkü bir bakıma ölümsüzleştirilmiştir. Karaaslan Kavuncu'dan hep övgüyle bahseder. Yoksula yardım ettiğini, herkesin dilinde adının dolaştığını, tatlı dilli, hoş sohbetli olduğunu anlatır. Birçok asfalt yol yaptırıp, sular akıtmıştır. Halka açık çarşı pazar yaptırmıştır ve Kavuncu'nun ismi bunlarla yaşamaktadır. Son olarak Kavuncu'nun ölümünün ardından şairin söylediklerine değinecek olursak; Kavuncu'nun derdinin ciğerinde olduğunu ve buna doktorların çare bulamadıklarını, amansız bir derde tutulduğunu ve öldüğünü söyler. Cenazesine hemen her memlekette insanların koşup geldiğini ve gözyaşı döktüklerini belirtir. Ruhunun şâd olması ve mezarının içinin nurla dolması için dua eder.

Karaaslan'ın incelenen şiirleri içinde adına şiir yazdığı bir diğer kişi ise Adnan Menderes'tir. Fakat şiirleri incelendiğinde şairin çok tutarsız olduğu görülmektedir. İki şiirde yer alan Adnan Menderes'e ilkinde memurun bellerini büktüğünü, basınla iş birliği yaptığını, mazota zam geldiğini, Menderes'in tek taraflı refaha erdiğini, bir kişiye on vazife verdiğini, konuşmasını çok iyi bildiğini ve hatta radyo spikerlerini bile susturduğunu, sürekli seyahat edip devran sürdüğünü, sürekli fabrika, baraj, yol saydığını ve boş yere on bir sene makamda kaldığını anlatmaktadır. Diğer şiirinde ise Menderes'e ağıt yakmıştır. Onun Komünizme kurban gittiğini söylemektedir. Mahkemeye vermişlerdir fakat berat etmiştir. Bir gün Menderes'in hesabının sorulacağına inanır. Bu şiirinde de, on senede vatani cennet ettiğini düşünür. Millet için şehit gittin der. Menderes öldü öleli milletin yüzü hiç gülmemiştir.

Şiirlerde yer alan diğer isimlere bakacak olursak; Hasan Çavuş, Haydar Bey (bir yüce beydir, memurdur diye bahsediliyor), Turizm Tanıtma Bakanı Nihat Kürşat Bey, Birecik kaymakamı Tuna Baş, Hasan Kale'deki Avukat Refik Çiğ, Muallim Hamdi Üç Ok'tur.

Siyasetle uğraşan kişilerin dışında Karaaslan'ın şiirlerinde yer alan diğer kişilerden biri dayısıdır. Şair, dayısı olan Tüccar Musa'yı hiç sevmemektedir. Sürekli aldığı sattığıyla övünüp gezen biridir. Bir beygiri vardır bir de uyuz köpeği ama bunları anlatırken dayısı, Arap atı ve Koca Kıllı kurtçu köpeği diye bahseder. Oysa köpek önünden kaçanın arkasına bile gitmeyen, yanına varana bir şey etmeyen, küllükte yatıp duran köpeklerdendir. Karaaslan dayısının hayvanlarını beğenmemekle kalsa iyi yengesini de beğenmez hazır, çömlekteki eti bile kokutur der. Bunları söylerken de dayısına methettim diye övünme der. Önceleri hırsızlık yapan ittin şimdi aza olunca adın tüccar diye anılmaktadır der.

Şairin tutarsızlığından bahsetmiştik. Dayısına yazdığı bir başka şiirde ise doğru yoldan hiç sapmadığını, fakir, fukaraya yardım ettiğini, helal lokma yediğini, iyi olanlardan yana olduğunu, yüzünün güleç olduğunu, tatlı dilli olduğunu ve böyle adamın başka bir yerde bulunmayacağını sadece Kayseri'nin Gömürgen'de yaşadığını söyleyerek bu fikri desteklemektedir.

Dayısının kızını Habib'e vermeye çalışmışlardır. Şair, hem başkasına âşık olduğu için hem de kızın yüzüne bakılacak hali olmadığını düşündüğü için bir türlü bu evliliğe yanaşmaz. Bunun için de içinden gelenleri şiirle anlatmaya çalışır ve dayısının kızına

şair yazar. Bu şiirde kızın ellerinin dört parmak kerme bağladığını, yavşaktan saçının telinin görünmediğini, gözlerinin şibikli, saçının sirkeli olduğundan bahseder. Bu kızla evlenen adamın hayatından bıkaçığını ve böylelerinin asla yatağına girilmeyeceğini anlatmıştır. Başlık parası da üç yüz liradır fakat şair on kuruş bile vermeyeceğini söyler.

Şairin asıl sevdiği Fadime'dir. Onun adına şiirler yazar ve Ankara'da Fadime yüzünden kalamadığını açıklar. O, olduğu için başka güzellere bakmamıştır ama Fadime'nin de güllerine konamamıştır bir türlü. Dili o kadar tatlı gelir ki şaire, bal sürdüğünü sanır. Fadime'nin kolları yastıktan daha önemlidir, onun için canını bile vermeye hazırdır. Hele ince beline bir de altın kemer takarsa geçtiği yerlerde bir gören bir daha bakmak ister.

Aslında şairin destan düzdüğü kişiler arasında kızlar ön sıradadırlar. Hemen her gördüğü güzele destan söylemektedir. Bunlardan bazıları; dağ başının karı kadar beyaz ve güzel olan Meliha, yirmi yaşına yeni değmiş olan ve berber aynasından daha duru görünen Naciye, gönül bahçelerinde nar olan Edibe, cennetin nuru olan Münire, ne dese de onun methini etmeye yetmeyen Ulviye'dir.

Kişi olarak baktığımızda en son kendisine yazdıkları şiirlerin konularına değinecek olursak; hayatının bir buhran içinde geçtiğini anlatır hep sıkıntı ve yoklukla uğraşan âşık, şair olduğuna da isyan eder. Çünkü dertlilerin şairleri seçtiğini görür ve şair olduğu için ruhunun bu kadar ince olduğuna, çabuk kırıldığına değinir. Bu yola niçin girdiğine pek anlam verememektedir.

Karaaslan'ın çeşitli sebeplerden dolayı memleketin hemen her köşesini gezdiğini belirtmiştik. Cennet vatanın güzelliklerini görüp de şiir yazmayan şair olmasa gerek. Hem geçim sıkıntısı dedik hem askerlik hem de siyasî nedenlerden dolayı şair birçok memleket gezmiştir. Özellikle de seçim sıralarında partisinin propagandasını yapmak için dolaşmıştır. Dolayısıyla da gördüğü yerlerin güzelliklerini anlatan şiirler kaleme almıştır.

İçinden geçtiği yerler bile Karaaslan'a ilham kaynağı olmaya yetmiştir. Hasan Kalesi, Pasin Ovası, Erzurum, Erzincan, Pülümür, Sivas, Sarioğlan, Kayseri, Kırıkkale, Ankara, İstanbul, Marmara denizi, Eskişehir, İzmit, Bünyan, Kıbrıs, Ağırnas ve pek çok yer şiirlerde geçen yer isimleridir. Şair bu memleketlerin çoğunu siyaset davası için dolaşmıştır.

Şairin unutamadığı yerlerden biri de Kırşehir'dir. Etrafının yaylalarla kaplı olmasının da payı olsa gerek. Kırşehir'in önemli şahıslarını ve yerlerini anlatmıştır. Hoca Mesut, Âşık Paşa, Gülşehri Ahmet, Kılıç özü, Ökse suyu, Baran dağı, Nal Döken gibi. Ayrıca Kırşehir'in güzelleri de yeni açmış gül gibilerdir, suyu çok tatlıdır tıpkı bal gibi akmaktadır. En birinci halılar burada dokunmaktadır.

Kendi memleketi olan Bünyan'a ve Pınarbaşı'na daha çok yer vermiştir şiirlerinde. Buralarda türlü kuşlar uçuşurlar, tarlalarında altın gibi sarı başaklar yetişir, mahsulü boldur, yaylalarında koyunlar kuzular meleşirler, Bünyan'ın malı çoktur çünkü doksan iki köyden kazanç gelmektedir. İki tane fabrika da vardır Bünyan'da ayrıca şal ve halı dokuma da oldukça önemlidir. Şair bunları anlatırken yün veririz ama bunlar tekrar kuşak şalı ve kumaş olarak bize döner demektedir. Bütün bunlardan bahsederken bir taraftan da Anadolu'nun ne kadar talihsiz olduğunu anlatmaktadır. Çok verimli ovaları vardır, her taşı toprağı altındır, nice cevherler bu topraklarda yetişmişlerdir. Hem maviye, hem yeşile sahiptir, tarihi kalıntılar, doğal güzellikler ve pek çok özellik bir arada olmasına rağmen hak ettiği değeri bulamamıştır der.

Son olarak da şahit olduğu olaylara yazdığı destanların konularına yer verecek olursak; sevdiğinin başkasıyla evlendiğini ve sonra da öldüğünü duyan şair, gelinin ruhuna hitaben şiir yazmıştır ve ölüm haberini Ankara'da aldığını, verem derdinden ölen geline doktorların çare bulamadıklarını söyler. Dayısı hile yapıp ikisini ayırmıştır. Kız başkasıyla evlendikten sonra verem olmuş ve bir yıl geçmeden ölmüştür. Şair bunun acısını anlatmak için ateş bile olsa bu kadar yakmazdı demektedir. Bu derde düşünelere beddua eder ve onların daha beter olacağını, belalarını bulacaklarını söyler. Geline de nurda yatasın, Allah seni nara atmasın diye dua etmektedir.

Bir başka olay ise Ahmet Ağa'nın ölmesidir. Bu ölümle de şairin ciğeri yanmıştır. Çünkü çadırları ıssız, yurdu melül kalmış, mallarını başkaları bölüşmektedirler. Cenazeye tüm köylü akın etmiştir. Ahmet Ağa'nın üç tane karısı vardır her biri bir tarafta ağlamaktadırlar. Bu acı olay karşısında şair bu destanı söylemiştir.

Anadolu'da 1939'da deprem olmuş ve şair bu olaydan çok etkilenmiş olmalı ki bu tarihin unutulmaması için şiirinde işlemiştir. "Bin dokuz yüz otuz dokuz senesi/ Bir zelzele oldu Anadolu'da/ Birçok şehrimizi harap eyledi/ Amasya, Erzincan, Tokat ili de" (14/1). Bu zelzelede çok sayıda can ve mal kaybı olmuş, Ankara'ya kara haber ulaşmış, cemiyetler yardım için çalışmışlardır fakat tam yirmi dört bin kişi hayatını

kaybetmiştir. Asıl şairi yaralayan depremin gece olmuş olmasıdır. Herkes uykuda olduğu için bu kadar kayıp olduğuna inanmaktadır.

Bunların dışında şair, hemen her olaya şiir yazmıştır. Köyde kahve açılması, sayıl çıktığı için pilav pişirme merasimi, fabrika kurulması, Erzincan depremi ve bunlar gibi pek çok olayı şiirlerinde işlemiştir.

3.2.7. Yaşadığı Olumsuzluklar

Karaaşlan, hem köyde yaşadığı dönemlerde hem de gurbette büyük zorluklarla karşılaşmıştır. Gurbette çektiği sıkıntılara daha evvel değinilmiştir; hasretlik, işsizlik, hastalık çekmesi, hapse girmesi gibi.

Şair köyünde daha mutludur fakat orada da günlük hayattaki olumsuzluklar yakasını bırakmamışlardır. Bu olumsuzlukların hemen hepsi kötü hava şartlarından ve yer şekillerinin elverişsiz oluşundan kaynaklanmaktadır. Şairliğe başlamasını sağlayan kağının devrilmesi olayı bunların en önemlilerindedir. Dar geçidin yol vermemesi sonucu kağın sapla birlikte devrilmiş ve şair de kağının altında kalmıştır. Su bile bulunmayan yerde devrilen sapsarı orada yozmaya başlamışlardır. Sıcak bir yandan susuzluk bir yandan şairin canına tak etmiştir artık ve içinde bulunduğu durumu anlatan 'Kağın Devrildi' şiirini söylemiştir.

Âşık geçimini çiftçilikle sağlamaktadır. Her meslekte olduğu gibi çiftçiliğin de zor yönleri vardır. Hatta denebilir ki en zor mesleklerden biridir çiftçi olmak. Yapılan işler hep insan gücüne dolayısıyla da omuz zoruna dayanmaktadır. Bu gibi zor durumlar da şaire ilham kaynağı olmuştur ve tarlalarla, ekin biçmekle ilgili şiirler söylemiştir. Bir şiirinde tarlada çift sürerken karşılaştığı durumu anlatmıştır. Öküzlere oha der der fakat öküz bir türlü ilerlemez ayrıca yağmur fazla yağmadığından olsa gerek tarla kuru kalmıştır ve sabanın demirleri toprağa işlememektedir. Herk etmenin kolay olmadığını anlatır, tohum tarlaya yetmeyince tarla yarım kalır. Başka imkân da yoktur tohum almak için. Bütün bunlar oldukça zor gelir şaire. Bir de her tarladan çay geçmediği için suyun az olmasına da isyan eder.

Ekinin seyrek çıkması da iyi değildir. Bu tarladan ancak bir yığın çıkar diye üzülmemektedir şair. İşin ehli olmak gerekmektedir. Herkes tarlada tırpanla, orakla ekin biçemez yanlış bir hareketle aletin ağzı yere ya da taşla değerse kırılabilir ve yahut da körleşir. Bunu eğe ile açmak gerekir fakat bu işlem de kolay değildir. Şair bile bu

konularda usta olmasına rağmen elini kestirmiştir ve kanlarının elçeğe aktığını söylemektedir. Köşüre çalmanın bu sebeple kolay olmadığını söyler.

Çifte küçük çocukların gitmesine karşıdır çünkü ayarını bilemedikleri için tohumu seyrek atarlarsa ekin de seyrek çıkar çiftçi için büyük kayıp demektir. Kendisi çalışmaya başka memlekete gidince babası da yaşlı ve hasta olduğu için ekinlerini küçük kardeşleri ekmiştir ve dolayısıyla ekin de seyrek çıkmıştır. Habib buna sitem eder ve tövbelediğini söyler. Zaten çiftçi ve çoban iken kuzu yediği halde memur olunca derdinin daha da arttığını söylemektedir.

Şairin başına gelen ve şiir söyleten bir başka olumsuzluk ise; Karaaslan tarlaya ekin biçmeye geldiğinde yanında getirdiği azığının içinden ekmekleri öküz alıp yemiştir ve babasıyla birlikte aç kalan şair, öküze taş falan attıysa da iki kişi kötü öküzü tutamamışlardır. Ve açlık içinde kıvrılarak ekin biçmeye devam etmişlerdir.

Tarla işi denince sadece ekin biçmek, çift sürmek akla gelmemelidir. Zor işlerden biri de kangal kazmaktır. Elinde kazmasıyla kangal kazan şair halinden oldukça şikâyet etmektedir. Hem kangal kazıp hem de içinde bulunduğu duruma destan yazdığını belirtmektedir. Sıcak bir taraftan, susuzluk bir taraftan yakmaktadır şairi. Ayrıca kazma çok ağırdır ve kolları kazmayı kaldıramayacak kadar ağırmaktadır. Elleri su toplayıp kabarmıştır. Yağmur da fazla yağmadığı için yazılar kurak kalmıştır ve kangal köklerinin çıkması daha bir zorlaşmıştır. Bu yüzden bir kangala beş kazma vurmaktadır. Bu da kolları daha da ağrıtmaktadır. Kollarının gözekleri sızlamaktadır. Elleri dikenlerle dolmuştur ve her diken yerinden kan akmaktadır. Yorulunca bile beş dakika dinlenmeye fırsatı olmamaktadır. İki çoban gelip halini sorunca kangal kazmanın ne kadar zor bir iş olduğunu anlatmak için bu şiiri söylemiştir.

Karaaslan al atını yitirince de kendini çaresiz hisseder ve 'Al At' şiirini söyler. Şair, Hasan Ölen Dağ'da atını kaybetmiştir ve uzun bir süre arar fakat bulamaz. Dağa intizar vermeye başlayan şair, dağın karının hiç kalkmamasını ister. Dolayısıyla da menekşeler bitmeyeceği için mor menekşe kokusundan mahrum kalasın der. Atını bulamayan şair gece uyku uyuyamaz. Olumsuzluklar bir türlü peşini bırakmaz ve bu olay üzerine bu şiiri söyler.

Sonuç olarak denilebilir ki Habib Karaaslan hemen her konuda şiir yazmış/ söylemiştir. En çok da aşk, gurbet ve yayla konularına ağırlık verdiği görülmektedir. Genç yaşta şair olmasının bunlarda etkisi vardır. Cahil olduğu için hemen her güzele sevdalanıp destan

söylemiştir. Hayatını köyde özellikle de yaylalarda geçirdiği için de doğayla ve oralarda yaşadığı olaylarla ilgili şiirler yazmıştır. Geçim sıkıntısı ve diğer sebeplerden dolayı da gurbete çıkmak zorunda kalan şaire bu kez de ayrılık, yokluk, özlem ilham olmuştur. Bunların dışında siyasetle uğraşmış olması ve özellikle de Ankara'ya geldiği zaman gördüklerine karşı sessiz kalamayan şair, şiiri araç olarak kullanmış ve ilk örneklerini vermiştir.

Şiirlere genel olarak bakıldığında aynı konuda yazılanların birbirine çok benzer oldukları tespit edilmiştir. Aynı cümlelerin birden fazla yerde kullanıldığı görülmüştür. Fiillerden daha fazla faydalanılmış bu da hareketin, heyecanın canlı tutulmaya çalışıldığının göstergesidir. Anlatımı ve dili sıradan olmasına rağmen özellikle içinde bulunduğu yıllara ve şartlara bakıldığında Habib Karaaslan'ın, şiirlerinde protestoyu kullanması açısından ilk olması sebebiyle takdire şayan olduğu anlaşılmaktadır.

4. HABİB KARAASLAN'IN ŞİİRLERİNDE SOSYO-KÜLTÜREL BAĞLAM

Sanat eseri, bir anlamda içinden çıktığı toplumu yansıtır. Yani her sanat eseri toplumun belirleyici niteliklerini kendi bünyesinde barındırır. Sanat eseri şekli, muhtevası, üslûp özellikleri ile toplumun aynası vazifesini üstlenir. Bu bakımdan bir toplumun yapısını bilmeden sanat eserini anlayıp yorumlamak, sanat eserinin toplumsal işlevini çözmek mümkün değildir.

Bir edebî eseri incelerken sanatçının hayatından da yararlanılabilir. Ancak sanatçının hayatı eserin anlaşılması için yeterli değildir. Sanatçının düşünceleri de eser için yeterli değildir. Bir sanat eseri, sanat eseri olduğu ölçüde vardır.

Sanatın toplumsal bir ürün olması, genel olarak sosyoloji bilimi ile ilgisine, özelde ise edebiyat sosyolojisine bağlıdır. Sosyoloji, toplumbilimi olduğuna göre, sosyolojinin ilgilendiği alan da toplumun kendisidir. August Comte, sosyoloji ilmini tüm toplumsal olayların temelindeki genel yasaları pozitif yöntemlerle araştırıp ortaya koyan bir bilim dalı olarak tanımlamaktadır. Böylece tüm toplumsal olgular sosyolojinin inceleme alanına girmiş ve sosyolojinin tamamlayıcı alt bölümleri olmuşlardır.

Edebiyat sosyolojisi, edebî esere bir bütün olarak yaklaşmaktadır. Bu açıdan eserin ortaya çıktığı çevresel, tarihsel, ekonomik vb. alt yapıyı da ihmal etmemektedir. “Edebiyat sosyolojisi, sadece eser ve cemiyet ilişkisine değil, bir tarafıyla psikolojiye, bir yönüyle ekonomiye, bir yönüyle de iletişim tekniklerinden sayılan basın-yayım, pazarlama gibi unsurlara bağlıdır. Rönesans aydınlanma çağı, Fransız İhtilâli gibi tarihi bir zeminin oluşması; eserlerin sosyal hayattaki fonksiyonlarına göre değerlendirilmesi ve buna benzer daha pek çok etken edebiyat sosyolojisini hazırlayan kaynaklardan sayılmaktadır.” (Önal,1999. 84)

Edebiyat sosyolojisinin ilgi alanı ve edebî eserlere yaklaşım tarzı konusunda Lucien Goldmann ve Rene Wellek' in görüşleri dikkate değer. Oluşumcu yapısalcılık, edebiyat

sosyolojisi için önemli bir yöntemdir. Bu yöntemle edebî eser ile toplum arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Bu çalışmada Habip Karaaslan'ın şiirleri oluşumcu-yapısalcı yöntem yoluyla incelenecektir. Karaaslan'ın içinde yaşadığı toplumun onun şiirlerinin oluşmasında bire bir etkili olduğu görülmüştür. Şair, şiirlerinde tamamen devrin siyasî ve sosyal olaylarını anlatmıştır. Onun şiirlerinin oluşmasında en etkili faktör devletin içinde bulunduğu durum, siyasî partiler ve onların yöneticileri, işçiler, memurlar, köylüler ve halkın çektiği sıkıntılardır. Bütün bunlar Habip Karaaslan'ın şiirlerinde dile getirilmiştir. Şair, devletin durumunu anlatan çok güzel yergiler yazmıştır.

Habip Karaaslan sadece Demokrat Parti'ye bağlı kalmamış Adalet Partisi'ne de bağlı kalmıştır. Onun görüşlerinin değişmesinde devletin halka davranış şekli de etkili olmuştur. Önceleri Demokrat Parti'nin sözcüsü olan şair, partisi için seçim gezilerine de çıkar. Bu sıralarda İnönü'ye hakaret ettiği gerekçesiyle hapse atılır. 102 günlük hapisten sonra Ankara'ya döner. Önceden çalıştığı ambar memurluğu görevini geri alamaz. Ankara Tıp Fakültesi'nde memurluğa başlar. Seçimlerin üzerinden bir yıl bile geçmeden şair Demokrat Parti'yi kınayan şiirler yazar.

1960 devriminden sonra işten çıkarılan Habip Karaaslan hangi partiye inanacağını şaşırır. Bu dönemde gizli dosyasına 10 tane şiir yazmıştır. Bu şiirlerinden bazılarında Adnan Menderes'e ağıt yakarken, bazılarında onu över. Bazı şiirlerinde İnönü'yü yerer. Bir dönem Köylü Partisi için çalışır. Hayatının son yıllarını bu kararsızlıklar içinde geçiren şair 1973'te vefat etmiştir.

Habip Karaaslan ilk yergi şiirini 1943'te yazmıştır. Aynı yıllarda başka âşıklar da yergi şiirleri yazmaya başlar. Ancak siyasî taşlama geleneğini kuran, gizli dosyadaki şiirleri ile Habip Karaaslan'dır. Habip Karaaslan işçi haklarından söz eden ilk âşıktır.

Habip Karaaslan'ın yazdığı şiirlerin büyük bölümünün tarihleri bellidir. Şair, yazdığı şiirin altına o günün tarihini atmıştır. Bu bakımdan Habip Karaaslan'ın şiirleri değerlendirilirken o yıllarda toplumun içinde bulunduğu durum rahatlıkla öğrenilebilir. Bu da oluşumcu- yapısalcı kuramın uygulanması açısından oldukça önemlidir.

Habip Karaaslan eserlerinde toplumu başarılı bir şekilde yansıtmıştır. Bundan dolayı eserlerinin edebiyat sosyolojisi açısından değerlendirilmesi mümkündür. Bu yöntem kullanılırken Halk edebiyatı metinlerini inceleyebilmek için yöntemin Halk edebiyatına

uyarlanması gerekmektedir. Bu uyarlamada Dursun Yıldırım'ın XVIII. yüzyılda Türk toplumunda bulunan kültür dairelerini içeren tasnifine bakacak olursak Dursun Yıldırım'a göre XVIII. Yüzyılda Türk toplumunda üç büyük daire bulunmaktadır.

a) *Büyük Şehir Kültürü*: Sistematik eğitimin verildiği, yazılı kültürün hâkim olduğu kültürdür. Yıldırım bu kültür dairesi içinde “şehirliler, münevverler ve idareciler[in]” bulunduğunu ifade etmiştir.

b) *Göçebe ve Yarı Göçebe Kültürü*: Eski geleneksel kültürün devam ettirildiği, konar-göçer grupların içinde bulunduğu kültür dairesidir. Bu kültür dairesinde sözün hâkim olduğu görülmektedir.

c) *Tekke- Tarikat / Geçiş Kültürü*: Yıldırım bu kültür dairesinin” te’lif karakter[de] olduğunu ve bu kültürün diğer iki kültür dairesinin bazı özelliklerini bünyesinde birleştirdiğini ifade eder (Yıldırım, 1998, 58).

Bu üç kültür dairesini ve bu daireler içinde yaşayan insanları birbirinden tamamen ayrılmış şekilde düşünmek doğru değildir.

Habip Karaaslan, bu kültür daireleri içinde büyük şehir kültürü içinde göçebe ve yarı göçebe kültürü yaşamıştır. Köyde doğup büyümüş olan şair, daha sonra büyük şehre gelmiş ve burada vefat etmiştir. Cumhuriyetin ilk yirmi yılı, âşıklarla yeni düzenin barışık olduğu yıllardır. İkinci dünya savaşı yıllarına kadar süren bu dostluk havası içinde, âşıklar Cumhuriyet düzenini övmüşlerdir. Bu hava âşıkların 1940’larda kentlere göç etmeleri ve çevrelerine daha eleştirel bir gözle bakmaları ile son bulur. Bu dönemde pek çok âşık eleştiri şiirleri yazmaya başlar. Habip Karaaslan ilk yergi şiirini bu yıllarda (1943) yazmıştır. Bu yıllarda eleştirel şiirler yazan Talibi Coşkun, Ali İzzet Özkan gibi şairlerin de şiirleri dillerde dolaşır. Ancak siyasî taşlama geleneğini Habip Karaaslan başlatmış ve bu şiirlerini gizli dosyasına yazmıştır.

Sonuç olarak denebilir ki şair, içinde bulunduğu olumlu ve ya olumsuz hemen her durumu şiirlerine konu edinmiş böylelikle döneminin şartlarını ve yaşama standardını şiirleriyle ortaya koymuştur.

5. SONUÇ

Kayseri, gerek iklim koşullarının elverişliliği, gerek coğrafi konumunun verdiği üstünlük sebebiyle birçok medeniyet ve dolayısıyla da kültüre ev sahipliği yapmıştır. Hem ticarete hem siyasette hem de bilim ve ilim açısından önemli şahsiyetlerin yetişmesinde katkıda bulunmuştur. Kayseri’de halkın sözcüsü niteliğini taşıyan yazarlar ve şairler yetişmiştir. Âşık Edebiyatının nesilden nesile aktarılmasını sağlayan, üstelik de bunu yaparken daha da geliştiren halk âşıkları vardır. Bunlardan biri de Gömürgenli âşık Habib Karaaslan’dır.

Karaaslan’ın beş şiir kitabı vardır. Bunlar yayınlanmıştır fakat bir de kitaplarında yer almayan şiirleri vardır. Bunları şair ölmeden evvel bir dosyaya koyup kimsenin açmamasını söylemiştir. Bu gizli dosyada yer alan şiirlerin hemen hepsi siyasetle ilgilidir. Karaaslan’ın döneminde yergi şiirleri kaleme almak oldukça cesaret gerektirmektedir. Baskı ve haksız yere hapis cezası almak söz konusu olunca şairin de çekinmesi oldukça doğaldır.

Âşığın kaleme aldığı şiirleri bir araya getirilmiş hem yazıldığı dönem açısından değerlendirilmiş hem de şekil ve muhteva bakımından incelenmiştir. Toplam iki yüz şiir ele alınmış ve bunların incelemesi yapılmıştır. Şekil incelemesinin sonucunda şairin, hece vezninin 8’li ve 11’li ölçülerini kullandığı, şiirlerinin çoğunluğunun 5, 6 ve 7 dörtlükten meydana geldiği, kafiye çeşidi olarak da yarım kafiyenin ağır bastığı görülmüştür. Şiirlerde ahenk unsurları yarım kafiye ve rediflerle sağlanmış dörtlükler arasında anlam bütünlüğü kurmak için rediflerden yararlandığı görülmüştür.

Muhteva incelemesi sonucunda ise; aşk, gurbet, tabiat, din, sitem-protesto, kişiler-olaylar-mekânlar ve yaşadığı olumsuzluklar olmak üzere yedi alt başlık oluşturulmuş ve şiirlerin muhteva incelemeleri bu başlıklara göre değerlendirilmiştir.

6.ŞİİRLER

1. MAHİTAPTA VE SEMAYA ÇIKINCA*

(AY)**

1.Yürek kebab oldu hem de pişiyor
Diyarı gurbette gönül coşuyor
Karanlık geceler birden ışıyor
Mahitapta ve semaya çıkınca

2.Bekâr olanlar da bekâr kız alır
Herkes sevdiğinden gizli söz alır
Bir zaman tümlenip geri azalır
Beni mecnun edip bağrım yakınca

3.*Habib Kar'aslan* bu gün gülemem
Akan gözyaşlarım çoktur silemem
Ne hal olduğunu şimdi bilemem
Gözüm yaşlı ben semaya bakınca

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

A. Derleyenin Açıklamaları

B. Metnin Hikâyesi

C. Metin Üzerinde Düşünceler

* KavS:34.

** Bu sayfadan itibaren bir kaynakta bulunduğu için tek başlığı olan veya birden fazla kaynakta bulunsa bile ortak başlık taşıyan şiirlerin adları parantez içinde baş kısımda verilmiştir. Farklı olanlar ise “Metin İle İlgili Özel Bilgiler”in “C” maddesinde işaret edilmiştir.

2. ÇIKAR TAŞ KUYU'YU YAZLAR YAYLADA *

- | | |
|--|--|
| <p>1.Engin ovalarda eylemen beni
Sevdiğim yolumu gözler yaylada
Ağ eline al kınalar yakarak
Çınar Taş Kuyu'yu yazlar yaylada</p> | <p>2.Bünyan ilçesinde Gömürgen köyü
İle kötü ise bana pek iyi
Benim de gurbette yârim var deyi
O da sevdiğini özler yaylada</p> |
| <p>3.On gün kaldı bizim evler göçmeye
Bir senem var yar yolundan geçmeye
Kara dağlar kar getirir içmeye
Üşümüş elleri sızlar yaylada</p> | <p>4.Dağ taş dere tepe demez yürürsün
Sevdiğime benden haber verirsün
Çık Hınzır Dağı'na bak ne görürsün
Dünya güzelleri kızlar yaylada</p> |
| <p>5.Sözüm geçmez güzellerin destine
İller düşmüş yârim almak kastına
Kölenler yapıldı ağıl üstüne
Karabaş koyunlar kuzlar yaylada</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> köye varayım
Sevdiğimi ben sineme sarayım
Bahar geldi nasıl ayrı durayım
Ben düştüm gurbete sizler yaylada</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

A.

Bu şiir Habib Karaaslan'ın Konya Âşıklar Bayramı'nda söylediği şiiridir. M. Âdil ÖZDER “Konya İkinci Âşıklar Bayramından Notlar” başlıklı yazısında şu şekilde not düşmüştür: “Bünyanlı Türkmen Âşık Habib Karaaslan da 1942'de gurbette yayla özlemiyle söylediği şu altı kıtalı destanını not ettirdi.”

C.

Bu şiirin başlığı YD'de “Yaylada” iken diğer üç kitapta “Yaylaya Hasret” olarak yer almaktadır.

* DK:24; KBS:24-25; YD:9; TF:4728.

1 d. çınar: çıkar-YD/TF
2 a. ilçesinde: kazasının-YD/TF
5 d. kuzlar: kuzular-KBS

3. KALIYORUM BEN BURADA *

(KÖY HASRETİ)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Elbisemi vermeyin ele
Beni de almayın dile
Annem de bakmasın yola
Kalıyorum ben burada</p> | <p>2.Elbise aldım özüm için
Bilirim böyle suçun
Göremem yârin saçın
Kalıyorum ben burada</p> |
| <p>3.Annem kara bağlamasın
Yüreğini dağlamasın
Benim için ağlamasın
Kalıyorum ben burada</p> | <p>4.İsmim <i>Habib Kar'aslan'</i> dır
Yâri koluna yaslandır
Deli gönlünü uslandır
Kalıyorum ben burada</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Bu şiir D'de beş dörtlükten meydana gelmektedir. FB'de yer almayan diğer dörtlük şu şekildedir: "Gayrı varmam ben de ora/ Meyil vermem güzel yara / Giyeyim mi gayrı kara/ Kalıyorum ben burada."

* FB 431: 9-10; D:28.

1 a. vermeyin: vermen-D/ annem de: anam da-D (vezin bozuk)
2 a. (vezin bozuk)
3 a. annem: anam-D
4 a. ismim: adım-D

4. ÖTER GARİP BÜLBÜL ISSIZ YUVADA *

(BÜLBÜL)

1. Sevdiğini alan cümle gülüyor
Bu dünyada muradına eriyor
Bahar erişince bülbül geliyor
Öter garip bülbül ıssız yuvada

2. O kızınan koyun kuzu güdersin
Sevdiğime benden selam edersin
Doğru bizim yaylamıza gidersin
Sefa süren öyle temiz havada

3. Der *Habib Karar'slan* derdini böyle
Bülbül ben dertliyim merhamet eyle
Sevdiğime benden çok selam söyle
Gidemeyip kaldım ben çöl ovada

* KavS: 39.

5. YÜCE DAĞ BAŞININ KARI MELİHA*

(BEŞ KIZA)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Bu özüm küçükten çok aşka daldı
Ayşe zalim beni gurbete saldı
Meliha bakışı aklımı aldı
Yüce dağ başının karı Meliha</p> | <p>2. Ayşe de hiç bana merhamet etmez
Ondan ayrı düştüm bir elim yetmez
Hayalin nakş oldu gözümden gitmez
Gönül bahçesinin narı Edibe</p> |
| <p>3. Kendi değmiş daha yirmi yaşına
Hayran oldum gözü ile kaşına
Şavkı düşmüş gördüm havuz başına
Berber aynasından duru Naciye</p> | <p>4. Yardan ayrılanlar dünyada gülmez
Seni görenler de bir zaman gülmez
Yanına girince çıkasım gelmez
Sandım ki cennetin nuru Münire</p> |
5. Çalışın mektebe siz verin emek
Benim vadim size bunu söylemek
Kolay değil senin methin eylemek
Habib Kar'arlan'ın kârı Ulviye

* D: 42.

6. NİÇİN GİRDİN NİÇİN NİÇİN BU YOLA*

(AVUKAT REFİK ÇİĞ'DEN)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Hayatın bir buhran içinde geçer
Seni ancak yavrum dertliler seçer
Gönül şerbetini şairler içer
Niçin girdin niçin niçin bu yola</p> | <p>2. Bu yolun belası cefası çoktur
Yalçın kayalarla dikenini oktur
İnsan görünende insanlık yoktur
Niçin girdin niçin niçin bu yola</p> |
| <p>3. Sade şairlerin ruhu incedir
Bunlar da pek çetin bir bilmecedir
Gündüz bulamazsın yalnız gecedir
Niçin girdin niçin niçin bu yola</p> | <p>4. Çiçekler, çimenler, kuşlar, kuzular
Şair için bir can bir ruhtur bunlar
Eğrilen büğrülen oyulan yollar
Niçin girdin niçin niçin bu yola</p> |
| <p>5. Sakin akan suyun öptüğü çiçek
Korkarsın hoyrat el gelip biçecek
Dokunacak saba bu da ölecek
Niçin girdin niçin niçin bu yola</p> | <p>6. Kovuklar kuytular şelale çığlar
Derinlikler evet rüzgârlar dağlar
Sesine ses verir verirken ağlar
Niçin girdin niçin niçin bu yola</p> |
7. Tutuşmuş gönlünle ey *Karaaslan*
Habib adın Refik benimki *Aslan*
Şairde fark yoktur göğsüme yaslan
Gidilir görünmez girdin bu yola

* YD: 60-61.

7. ERZİNCAN OVASI DAR GELİR BANA*

(TRENE BAKINCA)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Dayım oğlu gelip sana bindi mi
Teskeresin alıp köye indi mi
Fırat ırmağına atam kendimi
Erzincan ovası dar gelir bana</p> | <p>2. Kısmet beni böyle buraya saldı
Bizim kavuşmamız bahara kaldı
Otuz altılılar teskere aldı
Emsalim içinde ar gelir bana</p> |
| <p>3. Çok severim yurda canı katmayı
Talim görüp hem de silah çatmayı
Bu gün ben düşümde gördüm Fatma'yı
Elleri kınalı yar gelir bana</p> | <p>4. Yârım bastı tam on sekiz yaşına
Kudret kalemini çekti kaşına
Atlı yayan çıksak dağın başına
Yârın yaylasından kar gelir bana</p> |
| <p>4. Davar kırılacak kuzuyu seçin
Akkışla'yı sabah namazı geçin
Yayladan indiler bağ bozmak için
Dostum bahçesinden nar gelir bana</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'aslan</i> tüfek yağlarım
Bir ah ile yüreğimi dağlarım
Emsalimden geri kaldım ağlarım
Bu gençlikte gurbet zor gelir bana</p> |

* DK: 29-30; KBS:30.

8. ŞİMDİ BAKIN BİZE TEKME ATANA *

(İKTİDARIN TUTUMU)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Vaatlerle millet hakkın yediler
Harcırahla başkentlerde yatana
Demokratın devamınız dediler
Şimdi bakın bize tekme atana</p> | <p>2. Ne biçim idare nasıl zihniyet
İŞsizlik içimi kemiren bir dert
Fabrika, sanayi istiyor millet
Gökdelenen fayda var mı vatana</p> |
| <p>3. Nutuk hazır seçimlerde beklendi
Bütçelere harcamalar eklendi
Kazançsız millete zamlar yüklendi
Acımazlar malın mülkün satana</p> | <p>4. Hangi sözler birbirini tutuyor
Büyük balık küçükleri yutuyor
Pahalılık günden güne artıyor
Millet gitmez derdine dert katana</p> |
| <p>5. Yoklamada liste başı girelim
Petrollerin kazancımı görelim
Adaletle biz nasıl oy verelim
Yurt gelirin zamlı zamlı satana</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan yandık desene
Zamlar ile rüzgâr doldu kesene
Kırat'ın tekmesin yedik dört sene
Var ol derim dizgininden tutana</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

İlhan BAŐGÖZ'ün notunda bu Őiirin yazılma tarihi Őu Őekilde not dűŐülműŐtür:

“ANKARA 3/6/1967”

* YD: 49; İB: X16.

9. SEVDİĞİM GÖZÜME GÖRÜNMEZ DÜNYA*

(DÜNYA)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Dünya sen bizlere eylersin zulüm
Bir gün de sılaya düşer mi yolum
Gurbete çıkınca zor oldu halim
Sevdiğim gözüme görünmez dünya</p> | <p>2.Sevdiğimden ayrı nice kalayım
Yârime kavuşup rahat olayım
Güneş değilim ki ucun bulayım
Bir yandan bir yana görünmez dünya</p> |
| <p>3.Gurbeti var bize çok verir keder
Âşık olan sevdiğini arz eder
Yiğit gider, koca gider, genç gider
Yüz bin sene yatsa çürümez dünya</p> | <p>4.Yiğitler eşini bulsaydı bu gün
Gönlünün gamını alsaydı bu gün
Sevdiğim yanımda olsaydı bu gün
Kasavet serimi bürümez dünya</p> |
| <p>5.Rüzgâr eser Hasan Kale toz olur
Bu dünyada gün görmesi az olur
Kimi yere yağmur yağar az olur
Kimi yerin karı erimez dünya</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan Erzurum kıştır
Gurbette ağladım gözlerim yaştır
Bin sene yaşasam âhiri boştur
Gönül yâr görmeden farimez dünya</p> |

* *DK: 21; KBS:21.*

10. BİR İNCE DERDE DE TUTULDU HABİB *

- | | |
|--|--|
| <p>1. Kendi kasavetli bir zaman gülmez
Sevdiği bunun da yanına gelmez
Sıtma mı sevda mı derdini bilmez
Bir ince derde de tutuldu Habib</p> | <p>2. Yamacında yâri zülfü taradı
Sevdiği şimdiden ondan yıradı
Kayseri'den bir kişi [de] aradı
Gördüğü dallara atıldı Habib</p> |
| <p>3. Emsali içinde geri kalmıştı
Şairler içinde ünün almıştı
Bir zaman büyüüp adam olmuştu
Şimdi çocuklara katıldı Habib</p> | <p>4. On sekiz yaşında <i>Kar'arслан</i> yetti
Sevdiği şimdi de elinden gitti
Mevla bir kötüye onu eş etti
Ucuz paha ile satıldı Habib</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

B.

Metnin söylenme sebebi FB'de şu şekilde belirtilmektedir: “Âşık bu türküyü sevgilisi, annesi ve biraderiyle Sarıoğlan'da koyunlarının (kuzulatıp olan) yanına gittiğini ve kendisinin sıtma mı sevdaya mı tutulduğunu söylemiştir.”

Şiirin başlığı da bu sebeple olsa gerek FB'de “Sıtma mı Sevda mı” şeklinde yer alırken KavS'de “Hastalık” olarak yer almaktadır.

C.

Şair ilk mısradaki “kasevetli” yazdıktan sonra parantez içinde “kasefetli” yazmıştır. İkinci dördlükte yer alan “yıradı” kelimesinin yanına yıldız koyarak metnin sonunda “Yıramak uzaklaşmak demektir.” şeklinde açıklamada bulunmuştur. Üçüncü dördlükte yer alan “Emsali içinde geri kalmıştı” dizesinden sonra parantezle “Yani Jandarma Hasan Çavuş'tan.” şeklinde not düşmüştür.

* FB 431: 28-29; KavS: 18.

- 1 d. Bir incecik derde tutuldun Habib-KavS
- 2 a. yamacında yâri zülfü: yamacımda yâr zülfünü-KavS
 - b. Şimdi sevdiğim de benden ıradı-KavS
 - c. Kayseri'den: Ankara'dan-KavS (vezin bozuk)
- 4 b. Bugün sevdiğim elimden gitti-KavS
 - c. Yüce Tanrım bir kötüye eş etti-KavS

11. HOCA MESUT ÂŞIK PAŞA NEREDE*

(KIRŞEHİR)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Gezdim Kırşehir'i pek hoş yer imiş
Etrafını şirin yayla bürümüş
Bir zamanlar büyük şair var imiş
Hoca Mesut Âşık Paşa nerede</p> | <p>2. Baran Dağı şimdi ıssız yatıyor
Nal Döken de derde derman katıyor
Kervansaray bu ülkeyi tutuyor
Gülşehri Elvan da yetti burada</p> |
| <p>3. Kılıç Özü akar gider sel gibi
Ökse Suyu içiliyor bal gibi
Güzelleri yeni açmış gül gibi
Gülşehri Ahmet de yetti burada</p> | <p>4. Köyde bir güzele gönül vermişem
Kırşehir'[in] halk evine girmişem
Bir acayip nesnesini görmüşem
Ta evvelden bir kal'a var burada</p> |
| <p>5. Kılıç Özü çok şerefli akıyor
Etrafında gül menekşe kokuyor
En birinci halı burdan çıkıyor
Bahçeleri çok güzel[dir] burada</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan iki gün kaldım
Bir güzel yüzünden ben aşka daldım
Şimdi gitmek için müsaade aldım
Aşk yüzünden yüreciğim yarada</p> |

* D: 41; DK:8; KBS:8; YD:56-57.

1 a. Kırşehir'i: Kırşehri'ne-DK/ KBS/YD
4 a. Bir vefasız yara meyil vermişim-DK/ KBS
b.(vezin bozuk)
c. nesnesini: eserin-DK/ KBS/ YD
6 b. ben: çok-DK/ KBS

12. DÜN NE SÖYLEDİN Kİ SÖZÜM NEREDE *

(BİR DÜĞÜNDE)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Tokşiyle gitmeden zevkim(i) duyarsın
Milleti işinden alı koyarsın
Evvel peki dedin şimdi cayarsın
Dün ne söyledin ki sözün nerede</p> | <p>2. Düşüm gurbet ile hiç yüzüm gülmez
Şaşkın insanlar da işini bilmez
Bu kadar büyüklük insana gelmez
Kendin bir muhasip gözün nerede</p> |
| <p>3. Yaya olsa gidecektir kızımız
Halk içinde kararmasın yüzünüz
Mektup yazmış okunmuyor yazınız
Kendin memur ama yazın nerede</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'arşlan</i> bu sözün hakır
Kız gelin edersin çeyizi yoktur
Sekiz payton geldi o bile çoktur
Taksiye binecek kızın nerede</p> |

* YD: 14-15.

13. TARİHE ŞAN VEREN MEHMET KORE'DE*

(MEHMET KORE'DE)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Zaferle kavuştuk ana vatana
Bizden selam söyle orda yatana
Çin köşkleri kışla idi atana
Tarihe şan veren Mehmet Kore'de</p> | <p>2.Birleşmiş milletler buna ne diyor
Türk tugayı en ön safta gidiyor
Kızıl düşmanlar da metin ediyor
Hasımlar deviren Mehmet Kore'de</p> |
| <p>3.Gözleri kızarmış dağları aşar
Türk ismi dünyada ebedî yaşar
Süngüyü görünce düşmanlar şaşar
Ordular çeviren Mehmet Kore'de</p> | <p>4.Seni gören düşman canından bıkar
Bin kızıla karşı bir aslan çıkar
Avrupa dar gelmiş Asya'yı yıkar
Eski yurdu gören Mehmet Kore'de</p> |
| <p>5.Çelikten bilekler süngü takıyor
Düşman kanı oluk gibi akıyor
Milyonluk orduya meydan okuyor
Gögüsleri kabartan Mehmet Kore'de</p> | <p>6.İstiklâl senindir yükselir başın
Geçmiş tarihlerden eskidir yaşın
Dünyaya örnektir bugün savaşın
Türklüğü tanıtan Mehmet Kore'de</p> |
| <p>7.Ablukayı yarıp yarıp geçin de
Evvelden adınız söylenir Çin'de
Generalin bile mevzii içinde
Dünyaya şan veren Mehmet Kore'de</p> | <p>8.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan dostu sayarız
Dünya sulhu için cana kıyarız
Senin zaferinle şeref duyarız
İstikbal kazanan Mehmet Kore'de</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Her iki kitapta da bu şiirin altında şu not yer almaktadır: “Sayın Başvekilimiz Adnan Menderes bu destanı okuduktan sonra aşağıdaki hatıra imzalarını ve taltiflerini yazdı (Halk Şairi Habib Karaaslan'a Sevgiler)

Başbakan Adnan Menderes”

Farklı iki tarih bulunmaktadır. KD'de “Ankara 23/7/1951” tarihi yer alırken YD'de “Ankara 8/12/1950” tarihi yer almaktadır.

*KD:1; YD:41-42.

14. AMASYA, ERZİNCAN, TOKAT İLİ DE*

(ZELZELE)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Bin dokuz yüz otuz dokuz senesi
Bir zelzele oldu Anadolu'da
Birçok şehrimizi harap eyledi
Amasya, Erzincan, Tokat ili de</p> | <p>2. Bu iş geldi cümlemizin gücüne
Aman tanrı bu milletin suçu ne
Hayli ziyan oldu Türk'ün içine
Yıktı bütün köprüleri yolu da</p> |
| <p>3. Zelzele de peşimizde dolaşır
Ankara'ya kara haber ulaşır
Cemiyetler yardım için çalışır
Yaman oldu yurttaşların hali de</p> | <p>4. Türk'ün ili baştanbaşa inledi
Bunu bize gazeteler söyledi
Bir gece ansızın harap eyledi
Yıktı bütün evleri de malı da</p> |
| <p>5. Geceleyin uykulardan uyanır
Yurttaşlarım al kanlara boyanır
Zelzele hızına can mı dayanır
Harpsiz gitti yirmi dört bin insan da</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan yasa giriyor
Bütün dünya halimizi görüyor
Yabancılar birçok yardım bekliyor
Vatandaşlar esirgemez malı da</p> |

* D:12-13.

15. ELBET BENİM GİBİ NAÇARDIN SEN DE *

(YARLA KONUŞMA)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Dertli gelin yeni buldun belanı
Bir zaman yüksekte uçardın sen de
İnan diye niçin söylen yalanı
Elbet benim gibi naçardın sen de</p> | <p>2. Sevinirdim sen karşımda durunca
Bakamadım İssız Yurt'a varınca
Yoncalıkta görün omuz vurunca
Gülerek yanımdan geçerdin sen de</p> |
| <p>3. Akıl ermez böylesinin işine
Beni sen düşürdün kendi peşine
Bülbül gibi konam derdim döşüne
O beyaz göğsünü açardın sen de</p> | <p>4. İssız derelerde bulayım derken
Senin ile yoldaş olayım derken
Saçların elime dolayım derken
Fırsat bulsan elbet kaçardın sen de</p> |
| <p>5. Bir gün olsun yüzün göreyim derdim
Mal yaymaya senin için giderdim
Büyük çayırılıktan seyran ederdim
Tarlânın taşını seçerdin sen de</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan seni vereler
Şimdi gezdiğin yer acep nereler
Yaz gelince cennet gibi dereler
Baharda yaylaya göçerdin sen de</p> |

* DK:36-37; KBS:37-38.

16. AYRI DURAN ŞU EVLERİN ÜÇÜNDE *

(YAR HASRETİ)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Çekemiyom nazlı yârin derdini
Benim yârim yok çadırın içinde
Bilemedim denişmişler yurdunu
Ayrı duran Şu evlerin üçünde</p> | <p>2.Nazlı yârin ben koynuna gireyim
Taze açmış güllerini dereyim
Yolum uzak düştü nice göreyim
Tek merakım nazlı yârin saçında</p> |
| <p>3.Gidip dostun ben koyunu güdeyim
Varıp annesine minnet edeyim
Yaylaya çıkıyor bu gün gideyim
Arzumanım Bilâlik'in göçünde</p> | <p>4.Der <i>Habib Kar'arşlan</i> geri geleyim
Ak yâr ile muradına yeleyim
Kavuşup dostuma ben de güleyim
Affedeyim nazlı yârin suçunda</p> |

* *FB 431: 9; D: 29.*

3 a. dostun: yârin-D
b. minnet: saygı-D
4 b. ak yâr ile: sevdiğimle-D
d. affedeyim: bağışlayım-D

17. AHMET AĞA ÖLDÜĞÜNDE *

(BİR ÖLÜYE)

- | | |
|---|---|
| 1.Acısı ciğerim deldi
Mizancılar malım buldu
Türkmenler /.../ oldu
Ahmet Ağa öldüğünde | 2.Düzencik'e vardım bağa
Evler de çıkıyor dağa
Seyit ile Mehmet Ağa
Ağlar öksüz kaldığına |
| 3.Çadırına götürüyor
Eksiğini yetiriyor
Mehmet Ali oturuyor
Yurdun ıssız kaldığına | 4.Dört oğlu var yeni yeter
Mehmet Ali yurttan tutar
Tabut ile gitmiş yatar
Türkmen beyi olduğuna |
| 5.Her köyde işi görülür
Ortağa yozlar verilir
Köylü yanına derilir
Tahsildarlar geldiğinde | 6.Adana'ya yoz götürür
Evin eksiğin yetirir
Her taraftan mal götürür
Ağır tüccar olduğuna |
| 7.Yaz geldi açılır nergis
Ağa göç eyledi yalnız
/.../
/.../ öcün aldığına | 8.Kırkına geldi sürüsü
Çok ağlıyor üç karısı
/.../ yarısı
Acı verir olduğuna |
| 9./.../nallanıyor
/.../yollanıyor
Ahmet Ağa arlanıyor
Kâbe borcu kaldığına | 10.Evin yaylaya konuyor
Gören dört mahle sanıyor
Mehmet Ali pek yanıyor
Yurdu melül kaldığına |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

KavS'de bu şiir altı dörtlükten meydana gelmektedir. FB'ye göre dörtlüklerin yerleri farklıdır. FB'de yer almayan ilk iki dörtlük ise şu şekildedir: “Acısı ciğerim deldi/ Bünyan'da kaymakam bildi/ Doksan iki köylü geldi/ Ahmet Ağa öldüğünde.” Ve “On sürü yozun yayılır/ Ünü dünyaya yayılır/ Adana'ya tez duyulur/ Sirz atına bindiğinde”

Şiirdeki boş bırakılan yerler sayfa kesikliği nedeniyle okunamamış ve tamamlanamamıştır.

* FB 431:29; KavS: 46.

18. YALAN RİYA OLUR ONUN SÖZÜNDE *

(TÜRKÇÜLÜK VE KOMÜNİSTLİK)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Türkçünün bahçede gülleri solmaz
Vatan millet aşkı yanar özünde
Komünistte iman olmaz, din olmaz
Yalan riya olur onun sözünde</p> | <p>2. Toplu bir milleti içinden fitler
Kamlara ayırır dilleri kitler
Bir zümrenin kölesidir milletler
İnsanlığı sıfır görür gözünde</p> |
| <p>3. Müslümanlık ve zenginlik taşlanır
Kardeşlikle dostluk içten haşlanır
İşsizlikle sefaletle başlanır
Komünistlik ürer dünya yüzünde</p> | <p>4. Eski Türkler şan vermişti cihana
Haçlı orduların boyadı kana
Ana, baba gibi millete yana
Türklük aşkı yanar onun özünde</p> |
| <p>5. Dünyaları fethetmişti dedemiz
Onların torunları değil miyiz biz
Nasıl atamızı inkâr ederiz
Yürüyelim atamızın izinde</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan tualım işi
Var mı bu milletin dünyada eşi
Türk milleti birbirinin kardeşi
Vatan millet aşkı yanar özünde</p> |

* YD: 51.

5 b. (vezin bozuk)

19. KÖYLÜ MEMNUN DER BESLEME *

(BESLEME TÜRKÜSÜ)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Köylü ne halde yaşıyor
Borcu gırtlaktan aşıyor
Okurken aklım şaşıyor
Köylü memnun der besleme</p> | <p>2.İlim, sanat zor emekler
Ziyafette bol yemekler
Resmî ilan seni bekler
Sütunları ver besleme</p> |
| <p>3.Ben senden daha ezelim
İnci mercanlar dizelim
Gidip köyleri gezelim
Bir de halkı gör besleme</p> | <p>4.Gözüm yaşı oldu oluk
Yurt sevgisi kalbe doluk
Menfaatte dal kavukluk
Barda safa sür besleme</p> |
| <p>5.Memurların benzi soldu
Ceplerine rüzgâr doldu
Resmî ilan yağma oldu
Alır alır yer besleme</p> | <p>6.Evvel köyde herk eyledim
Şimdi çifti terk eyledim
Demokratı met eyledim
Ben de oldum bir besleme</p> |

* İB: X9.

20. BU BUHRANI ÇEKİYORUZ KİME NE? *

(KİME NE?)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Gözümüzden akan bütün kanlı yaş
Tane tane döküyoruz kime ne?
Türk köylüsü açlık yener arkadaş
Bu buhranı çekiyoruz kime ne?</p> | <p>2. Tahmin yazsın diye memur salıyor
Kuru ekmeğe boğazımda kalıyor
Harmandan çıkan ofis alıyor
Arpa buğday ekiyoruz kime ne?</p> |
| <p>3. Babam erken kalkıp çifte giderken
Bir ekmeğe var kuru yavan ye derken
Jandarmalar evi hiciz ederken
Boynumuzu büküyoruz kime ne?</p> | <p>4. Öğretmene yapılacak bir oda
Haydin diye başlıyoruz feryada
Öküz zayıf, ben dermansız tarlada
Çamurlara çöküyoruz kime ne?</p> |
| <p>5. Köylülerin kazancını yiyerek
Avrupa'nın has kumaşın giyerek
Bu iş böyle yapılacak diyerek
Gelen emre bakıyoruz kime ne?</p> | <p>6. Kederle gam yükü var gönüllerde
Ağlarız köylünün derdin dinler de
Aç, susuz, buhranlı, kara günlerde
Dişimizi sıkıyoruz kime ne?</p> |
| <p>7. Benim kendi sözüm geçer destime
İster ferman buyursunlar kaside
Dâhildendir gelen ateş üstüme
Kendi kendin yakıyoruz kime ne?</p> | <p>8. Çolak bir insanın eline döndük
Koroğlu'nun Çamlıbel'ine döndük
Erimiş karların seline döndük
Boz bulanık akıyoruz kime ne?</p> |
| <p>9. Kimler dinler bizim gibi arığı
Eğitime tek bahçenin karığı
Altı delik bir sırımlı çarığı
Ayaklara takıyoruz kime ne?</p> | <p>10. İşe güce varmaz oldu bu eller
Ağzımın içinde tutuldu diller
İltimasla memur olmuş cahiller
Bizler mektep okuyoruz kime ne?</p> |
11. Der *Habib Kar'ar*slan keder çekmeye
Tohumu yok tarlasını ekmeye
Büyüklerle derdimizi dökmeye
Huzuruna çıkıyoruz kime ne?

* İB: 6.

21. SUSUZ İNSANLARA KAĞNI ÇEKENE *

(KAĞNI DEVRİLDİ)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Yüce dağ başında bir lamalı kardır
Benim çektiğim [de] ah ile zardır
Dar yolun başı da gayetle zordur
Susuz insanlara kağni çekene</p> | <p>2. Teker kayıp gider pek harıl harıl
Bura bider ekene sen fazla darıl
Dar yolun altında sıkıca sarıl
Soğuk su olmalı orda çökene</p> |
| <p>3. Öküz ayağına bastı aksadı
Kağnisı devrildi çokça susadı
Harmanı dar yola döktü yasadı
Kimseler bakmıyor ora dökene</p> | <p>4. Çarlak'ın başı da bir kötü yerdir
Dar yolun arası gayetin dardır
Burda da milletin çok sapı vardır
İntizar eylerim puru ekene</p> |
5. Der *Habib Kar'ar*slan beni bağirttı
Üstüme devrilip belim ağrttı
Bunu Orta Köylü gelip doğulttu
Yetişin dayılar öldüm derkene

METİN ÜZERİNDE DÜŞÜNCELER

B.

FB'de “Bu ilk yazdığı parçadır” şeklinde not düşülmüştür. Bunun sebebi şairimize âşıklığın bu kağni devrilmesi olayı üzerine verildiğidir. Olay şu şekilde gerçekleşmiştir: “1938, köylerinde kayalık dar ve sarp bir yoldan kağniyi indirirken sap kağnisı üzerine devriliyor.

Bir süre sapın ve kağninin altında kalan şair, kendisini kaybediyor. Bu sırada iki adam kağniyi üzerinden kaldırarak kendisini mutlak bir ölümden kurtarıyorlar ... işte bu olaydan sonra içi yanan şair, Erciyes dağındaki karlara bakarak “Kağni Devrildi” şiirini söylüyor” (Halıcı:1992 s.269)

C.

YD'de üçüncü ve dördüncü dörtlükler yer değiştirmişlerdir.

* FB 431: 3; KAVS: 26; YD: 4; FH:269-270; EÇ: 176.

1 a. bir lamalı kardır: görünen kardır-FH

c. gayetle: gayetin-KAVS/ Dar yolun başında tehlike vardır-FH

2 b. bura bider ekene: tohum ekenlere-FH/ pur ve bider ekene-EÇ

5 c. orta köylü: iki adam-FH

22. SEÇİMLERİ KAYBEDERİM NE ÇARE *

(LİDERLERİN AĞZINDAN)

- | | |
|---|--|
| <p>1. İnönü der artsın şöhretim şanıım
Muhafif kalırsam sıkılır canım
Otuz yıldır değişmeyen başkanım
Seçimleri kaybederim ne çare</p> | <p>2. Demirel der taze açan gülüme
Hizipçilik çabuk girdi ilime
Terlemeden miras geçti elime
İşim ağır tez yoruldum ne çare</p> |
| <p>3. Alican der partilerde yetiştim
En sonunda liderliğe eriştim
Kabinede bakanlarla görüşüm
Yine taraf tutamadım ne çare</p> | <p>4. Bölükbaşı der ki her yana gittim
Miting meydanına kuş gibi yettim
Uzun yıllar pek çok sözler sarf ettim
Hiçbir sözüm tutulmadı ne çare</p> |
| <p>5. Aybar der ki kalem aldı bu elim
Bina tutmaz gayet çürük temelim
İşçilere nifak sokmak emelim
Millet bana yakın olmaz ne çare</p> | <p>6. Feyzioğlu der ki şu genç yaşımda
Ecevitler grubu var karşımda
Eski bakan arkadaşlar başımda
Paşamızın planıdır ne çare</p> |
| <p>7. Türkeş der ki sağ kaldıkça bu canım
Hırsızlardan temizlensin vatanım
Masonlarla komünisttir düşmanım
Millet beni geç anladı ne çare</p> | <p>8. Der <i>Habib Kar'arşlan</i> yine ben şaşım
Coşkun sular gibi çağlayıp taşım
Partilerle diyar diyar dolaşım
Ben bir külâh kapamadım ne çare</p> |

* YD: 46-47.

23. TANRI ONU BANA YAKMAZ NE ÇARE *

(HASRETLİK)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Gözünü yumunca kaldı sanırım
 Eller de ne dese ona kanarım
 Bir güzelin ben aşkına yanarım
 Tanrı onu bana yakmaz ne çare</p> | <p>2. Sevdiğim de yaylasına yürüdü
 O güzel de köyümüzde bir idi
 Aşk ucundan benim ömrüm çürüdü
 Sevdiğim yüzüme bakmaz ne çare</p> |
| <p>3. Bir zaman istemem ben kara günü
 Ateşin yakıyor sevdiğim beni
 Dünyada unutmam o güzel seni
 Aşkım da kalbimden çıkmaz ne çare</p> | <p>4. O kızın yüzünden ben aşka daldım
 Bu cahil başımı gurbete saldı
 Şimdi göremeyip ben ayrı kaldım
 Bu gönlüm kimseye akmaz ne çare</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* bir iş bulmadım
 Kitabımın cevabını almadım
 Hiçbir zaman ben parasız kalmadım
 Tanrımız kulunu sıkamaz ne çare

* D: 36.

24. GİDİP GELE GELE GURBET ELLERE *

(GURBET)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Çok yüce dağların başından aştım
Kızılırmak gibi kenara taşım
Anadan babadan ben hara düştüm
Gidip gele gele gurbet ellere</p> | <p>2.Gurbette yiğidin hâli neylenir
Geçer genç ömrü de zahmet eylenir
Her köyde benim de ünüm söylenir
Yazık oldu düştün dilden dillere</p> |
| <p>3.Dostumu alıp da bura getirsem
Yâr işini ben çabucak bitirsem
Bu gençlikte ben ilimi yetirsem
Taze açmış has bahçede gülleri</p> | <p>4.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan iller bakışır
Nerde şair görse durmaz çakışır
Sevdiğime altın kemer yakışır
Fidan boyu öyle ince bellere</p> |

* *FB 431: 25; D: 21.*

25. SEVDİĞİM UĞRUNA VEREYİM DİYE*

- | | |
|--|---|
| <p>1. Ankara'dan senin için gelmişim
Ben de mah yüzünü göreyim diye
Kismetine çok bir şeyler almıştım
Sevdiğim uğruna vereyim diye</p> | <p>2. On üçünde, on dördünde yaşlarım
Kalemi çekilmiş çatık kaşlarım
Seni yuvasına alan kuşların
Geldim kanadını kırayım diye</p> |
| <p>3. Her zaman peşinde yaylaya göçtüm
Aşkın dolusunu elinden içtim
Kitli kapınıza bakarak geçtim
Evde mi yanına gireyim diye</p> | <p>4. Sevdiğim karşımda gözünü süzer
Taramış zülfünü gerdana düzer
Şimdi bugünlerde çok yaşlı gezer
Ben geldim hatırın sorayım diye</p> |
5. *Habib Karaaslan* göresim gelir
Görünce yanında durasım gelir
O kızı sineme sarasım gelir
Dünyanın hoşluğun süreyim diye

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı KavS'de "Sevgilisi Elden Gitti" şeklinde iken DK ve KBS'de "Sevdiğim Gitti" olarak yer almaktadır.

* KavS: 28; DK: 7-8; KBS: 7.

1 c. çok bir şeyler: birçok şeyler-DK/ KBS
5 d. hoşluğun: boşluğun-DK

26. SEVDİĞİMİ KİMSE BİLMESİN DİYE *

(GİZLİ SEVDA)

1.Senin hayalinle her gece yattım
Bu canı yoluna evvelden kattım
Seni sevip eli ağaza attım
Sevdiğimi kimse bilmesin diye

2.Ta evvelden senin zülfün düzledim
Bugünlerde kavuşmayı özledim
Küçük yaştan beri seni gözledim
Kimseden bir ziyan gelmesin diye

3.*Habib Karaaslan* bugün bulmuşam
Bu dağlara bilmem nasıl salmışam
Senin için ben yolumdan kalmışam
Kimseden bir ziyan gelmesin diye

* *KavS: 10; AS: 149.*

2 a. Düşünde görüp de zülfün düzledim-ASA
b. kavuşmayı: seni pek çok-ASA
c. küçük yaştan beri seni: köşe başlarında yolun-ASA

27. TOPLANSIN YURTTAŞLAR HEP GELSİN DİYE *

(KAYSERİ HALK EVİ)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Halk evi toplanır haftada bir gün
Biriksin âlem de hep gelsin diye
O gün de yaparlar toplantı, düğün
Toplansın yurttaşlar hep gelsin diye</p> | <p>2.Kayseri’de büyük küçük yelişir
Yüreğim de ateş gibi alışır
Kâtipleri bizim için çalışır
Çalışsın gençleri iş bulsun diye</p> |
| <p>3.Padişah sarayda çok sefa sürdü
Perişan halimiz Atatürk gördü
Çalışıp yurdumuz demirle ördü
Trenler gitmeye yol olsun diye</p> | <p>4.Evvelinde çok memleket yıkıldı
Fakir olan çobanlığa kapıldı
Her şehirde fabrikalar yapıldı
Ulusun eli de bol olsun diye</p> |
- 5.Der *Habib Kar’ar*slan çoktur kederim
İssız yaylalarda koyun güderim
Baylarıma ben de rica ederim
Yazılsın yâdigar bu kalsın diye

* *FB 431:42; D:10-11.*

1 d. toplansın:biriksin-D
2 a. büyük, küçük: bay, bayanlar-D
b. Türk gençleri hep bu günde buluşur-D
c. katipleri bizim: başkanları vatan-D
4 b. Kanun yoktu dağa taşta sapıldı-D
c. her şehirde: şimdi çokça-D

28. BİR MİSKİNE KUL ZEKİYE *

(ZEKİYE)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Evvel bana gönül verdin
Aldatmaktı senin derdin
Evlenmişsin neler gördün
Bir miskine kul Zekiye</p> | <p>2.Ben seni tenhada bulsam
Eğlenip yanında kalsam
Bir gece konuğun olsam
Yatağına al Zekiye</p> |
| <p>3.Böyle dursam işim bitmez
Aşk derdine derman yetmez
Hayalin gözümden gitmez
Buna çare bul Zekiye</p> | <p>4.Meme olsam döşündeyim
Ben çobanlık işindeyim
Gece gündüz peşindeyim
Merhamete gel Zekiye</p> |
| <p>5.Kısmet olsun sana yetmek
Alıp yaylamıza gitmek
Arzum seni mesut etmek
Buna emin ol Zekiye</p> | <p>6.Özüm aşkınla yanmıştır
Kalbim sana inanmıştır
Kavuşmamız az kalmıştır
Yakın olup kal Zekiye</p> |
- 7.Der *Habib Kar'ar*slan gerçek
Başında var türlü çiçek
Yaylanıza konak göçek
Benim ile kal Zekiye

* DK:3 ; KBS:38-39.

29. KALBİMİZE SEVİNÇ VURUR TÜRKİYE *

(TÜRKİYE)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Bin dokuz yüz kırk yılı gelip savuştu
Altın kafes gibi durur Türkiye
Kırk birinci yıla Güler kavuştu
Kalbimize sevinç vurur Türkiye</p> | <p>2. Ziraatı çok kuvvetli ekilir
Bize yan bakanın beli bükülür
Bayrağımız en yükseğe çekilir
Güneştir dünyayı görür Türkiye</p> |
| <p>3. Bahçede gülleri açılır solmaz
Partimiz bir durur ayrılık olmaz
Gençleri çalışkan hiç geri kalmaz
Daima ileri yürür Türkiye</p> | <p>4. On dokuz milyonuz karşı durulmaz
Birlikte çalışan insan yorulmaz
Bir parti malıyız güçlük görülmez
Gençlik sana canın verir Türkiye</p> |
5. *Habib Karaaslan* bir Türk oğludur
Vatanına can yürekten bağlıdır
Cephane belinde silah yağlıdır
Düşmanına karşı durur Türkiye

* KavS: 48.

30. MUSUL TÜRKLERİNDEN SELAM VAR BİZE *

(IRAK TÜRKLERİNDEN SELAM)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Ah milletim diye eğliyor keder
Sefaret yol verse yurduna gider
Arap hacısına kölelik eder
Musul Türklerinden selam var bize</p> | <p>2. Yalın ayak çölde ekin biçiyor
Güneşte kaynamış sular içiyor
Yaşasın Türk diye serde geçiyor
Neyneva halkından selam var bize</p> |
| <p>3. Nebi Yunus derler bir şirin ülke
Petrol servet verir koca Kerkük'e
Canım feda olsun Türkoğlu Türk'e
Erbil Türklerinden selam var bize</p> | <p>4. Sultan Murat nesli hepsi biz gibi
Demir kapıdan da geçer iz gibi
Elim yüzüm yaladılar tuz gibi
Altın Köprü'den de selam var bize</p> |
| <p>5. Türk şarkısı söyler ağzında dili
Kütüphane açmış tertemiz eli
Taze tuz, hurmatu tavuk mendeli
Hanik'in halkından selam var bize</p> | <p>6. Atam, dedem benim bu yurda bakmış
Koca Dicle nehri içinden akmış
Genç Osman türbesi yerinden kalmış
Bağdat Türklerinden selam var bize</p> |
7. Der *Habib Kar'arşlan* boş lokma yutmaz
Telâ fer'i, Kara Han'ı kem tutmaz
Karatepe, Şhraban'ı unutmaz
Kifri Türklerinden selam var bize

* YD:22-23.

31. BÖYLE MELUL KALIN MI DAĞ? *

(DAĞLARIM)

1.Yüzün azgın bir dem gülmez
Dili yoktur bir şey bilmez
Yal[1]nız dışlığın gelmez
Böyle melül kalın mı dağ?

2.Koyunu kuzuya katsam
Gece gündüz burda yatsam
Koyağına çadır tutsam
Sen yârimi bulun mu dağ?

3.Bahçesinde açtı güller
Altın bilezikli kollar
Yârimin gittiği yollar
Acep senin yolun mu dağ?

4.*Habib Kar'arlan* bilince
Yârini görüp gülünce
Yazın çadırlar gelince
O zaman şen olun mu dağ?

*FB 431:19 ;D:17-18.

32. AKŞAM OLDU GÜNEŞ BATAR REFİK ÇİĞ *

(HASAN KALE'DE AVUKAT REFİK ÇİĞ'E)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Bir sevgilin yoktur gönlün hoş ede
Yaşın geçmektedir senin git gide
Elin yazı yazar gözün içkide
Akşam oldu güneş batar Refik Çiğ</p> | <p>2. Leyla-Mecnun gibi beni yakıyor
Ak elleri güzel kilim dokuyor
Arabî Farisi şiir okuyor
Her tarladan bir taş atar Refik Çiğ</p> |
| <p>3. Sazın alıp şen masaya geçince
Altun baştan birkaç kadeh içince
Gözlerini yumup ağzın açınca
Derdimize derman katar Refik Çiğ</p> | <p>4. Gözlerim yaşardı bilmem ki neden?
Vatan borcu diye askere giden
Yaylı karyolada yârin arz eden
Şimdi bir şiltede yatar Refik Çiğ</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* köyünü bula
Tanrı bizi attı bu uzak yola
İyi söyledim ki gönlün hoş ola
Bu methiye sana yeter Refik Çiğ

* YD:59-60.

33.BUNUN MEYDANINA ÇIKAN OLMADI *

(İKİNCİ CİHAN HARBİNDE)

- | | |
|--|---|
| 1.Almanya hiç kimseyi bilmiyor
Finlandiya, Ruslarınan gelmiyor
Türkiye de bir dünyadan yılmıyor
Bunun meydanına çıkan olmadı | 2.İngiliz, Fransız hep bir imişti
Almanya, Polonya'yı yenmişti
İtalyan da harp eylerim demişti
Habeşistan ol sebepten kalmadı |
| 3.Çin, Japonya birbirine küs diyor
Amerika top sesini kes diyor
Çanakkale bizden il, yol istiyor
Türkiye [de] hiç birini salmadı | 4.Ortalık karışık herkes uyanır
Türk'e karşı gelen kana boyanır
İsveç, Norveç, Finlandiya dayanır
Efkanlılar hiçbir taraf olmadı |
| 5.Danimark Felemenk zindana girdi
Bir gece içinde kendin yok gördü
Macaristan düşmanlara yol verdi
Böyle mahcup kalan devlet olmadı | 6.Romanya gülemez bir kara yastan
Elinde tüfengi görünmez pastan
Yugoslav da gitti hem Yunanistan
Bulgar böyle olacağı bilmedi |
| 7.Çelikten kaledir bunun her yanı
Dünyayı tutuyor al sancak şanı
Türkiye hazırdır sulh ister canı
Daha bu masaya kimse gelmedi | 8.Dumlupınar zaferidir söylenir
Türk milleti Allah'ına güvenir
Top sesleri keser diye sevinir
Medeni ırkımız sulhtan yılmadı |
- 9.Der *Habib Kar'arşlan* bunu yazıyor
Gözaltı bakandan hile seziyor
Komutanlar cepheleri geziyor
Acem Türk'ten doğrusunu bulmadı

* KD:3; YD:34-35.

- 2 b. yemişti:yenmişti-YD
c. İtalyan da:İtalya da/ eylerim:eylemem-YD
5 c. düşmanlara:düşmanına-YD
7 c. sulh:harp-YD
d. daha bu masaya:bunun meydanına-YD
8 c. keser diye:yaklaştıkça-YD
d. medeni:kahraman/ sulhtan:harpten-YD

34. BİR YERDE HALİMİ SORAN OLMADI *

(KÖYDEN ÇIKTIM)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Köyümüzden çıktım ben güle güle
Benim de gönlümü kıran olmadı
Ün, şan yürüttüm âleme ele
Bir yerde halimi soran olmadı</p> | <p>2.On sekiz yaşında aşka tutuştum
Şükür olsun Türkiye’de yetiştim
Şimdi birçok şairlerle atıştım
Beni bir muhitte yoran olmadı</p> |
| <p>3.Türkiye’ye bu bir ışık yakınca
Akdeniz’e hudut diye bakınca
Kılıç alıp o meydana çıkınca
Onun meydanına varan olmadı</p> | <p>4.<i>Habib Karaaslan</i> şairlik eder
Türkiye dünyada eylemez keder
Hint’e, Çin’e bizim ünümüz gider
Hiçbir dengimize duran olmadı</p> |

* KavS:38.

35. O CİVCİVLER UÇMASINA AZ KALDI*

(İLKBAHARDA)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Bizim dağlar bin bir çiçek getirir
Mor menekşe açmasına az kaldı
Kuşlar yuvasında yavru yetirir
O civcivler uçmasına az kaldı</p> | <p>2. Yiğitler payını kötüye vermez
Çobanların gözü hiç uyku görmez
Şimden sonra çiftçi yatağa girmez
Köylü işe kaçmasına az kaldı</p> |
| <p>3. Güz gelince bostanları bozulur
Şimdi yaylalarda pek hoş gezilir
Derimler köklendi uğlar dizilir
Ev yaylaya göçmesine az kaldı</p> | <p>4. Yiğitler yaylada eşini arar
Güzeller karşıda zülfünü tarar
Yaylanın suları köylüye yarar
Güzel suyun içmesine az kaldı</p> |
| <p>5. Dağlar taşlar yüzümüze gülüyor
Garip bülbül, yuvasına geliyor
Koyunları kuzu ile meliyor
Çoban onu seçmesine az kaldı</p> | <p>6. Pınarın başında çimenler biter
Ağustosta bizim ekinler yeter
Kızarmış ekinde bildircin öter
Çiftçi ekin biçmesine az kaldı</p> |
| <p>7. Çiftçi çoban gölgelere uzanır
Sonbaharda yeşil otlar bozarır
Rüzgâr eser altın başak bozarır
Gün ateşin saçmasına az kaldı</p> | <p>8. Ötüşür sularda ördekler, kazlar
Yayladan iniyor gelinler, kızlar
<i>Habib Kar'arlan</i> da eşini gözler
Yâr yolundan geçmesine az kaldı</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Bu şiir DK ve KBS adlı kitaplarda sekiz dördlükten meydana gelirken MS ve RAS'ta dört dördlükten meydana gelmektedir. İkinci, üçüncü, dördüncü ve yedinci dördlüler bu kitaplarda yer almamaktadır.

* DK:4-5; KBS:4 ; YD:25; MS:484; RAS:301-302.

1 d. o civcivler: civcivlerin-MS/RAS
8 c. Âşık Habib sevgilisini gözler –MS/RAS
d. yar yolundan: yar bu yoldan-MS/RAS

36. HALKIN İRADESİ NEREDE KALDI? *

(ONLARA)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Köylere yalvarmaya gittiniz
Asfalt yollarınız dereye kaldı
Gâh hırsızlık gâhî tazyik ettiniz
Halkın iradesi nerede kaldı</p> | <p>2.Hazinede altınları yediniz
Haksız iktidara sahip kendiniz
Seçimde yolsuzluk yasak dediniz
Kanun tatbiki nerede kaldı</p> |
| <p>3.İki apartıman fazla satın da
Şekerler ıslandı bodrum katında
Adalet, hürriyet ayak altında
Meclisin kanunu geride kaldı</p> | <p>4.Yapılan işleri evvelce sezdim
Hak hukuk kalmamış canımdan bezdim
Binlerce köyleri piyade gezdim
Yürekler ezilmiş yarada kaldı</p> |
| <p>5.Türk milleti para ile satılmış
Her yerde seçime hile katılmış
Doğru çalışanlar işten atılmış
Nice vatandaşlar arada kaldı</p> | <p>6.Ruhunuza göre mebus seçtiniz
Sahtekârlık ile başa geçtiniz
Meclis huzurunda yemin içtiniz
Kürsüdeki antlar orada kaldı</p> |
- 7.Der *Habib Kar'aslan* gönül yıkılmaz
Demokrasi hiçbir güçlükten yılmaz
Türk köylüsü demokrattan ayrılmaz
Hürriyet istiyor burada kaldı

* İB:15.

37. BUGÜN ISSIZ KALDI HINZIRI DAĞI *

(HINZIRI DAĞI)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Bir zamanlar al yeşilli gezildi
Sararıp da soldu Hınzırı Dağı
Türkmen göçü sıra sıra düzüldü
Bugün ıssız kaldı Hınzırı Dağı</p> | <p>2. Sana inip çıka çıka yoruldu
Vatanımsın taşlarına sarıldım
Sende dünya güzeline vuruldum
Beni aşka saldı Hınzırı Dağı</p> |
| <p>3. Şu sende de lâle, sümbül biterdi
Bülbüllerin figan eder öterdi
Her kovukta bir tütünün tüterdi
Yurdun viran oldu Hınzırı Dağı</p> | <p>4. Mor koyunlar sövkeleri bürüyor
Bizim köyler sefasını sürüyor
Suları şifalı içen görüyor
Derde derman buldu Hınzırı Dağı</p> |
5. *Habib Karaaslan* burda kalınmaz
Sevdiğimin armağanı alınmaz
Gezdim hep köyleri kimse bulunmaz
Güzelleri aldı Hınzırı Dağı

* KavS:8 ;DK:5; KBS:5.

38. MOR MENEKŞE KOKAR FIRAT IRMAĞI *

(FIRAT IRMAĞI)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Garbi esti beyaz karlar erimiş
Koca Fırat coşkun hızla yürümüŝ
Etrafını türlü çiçek bürümüş
Mor menekşe kokar Fırat ırmağı</p> | <p>2. Seni gördüm yine arttı kederim
Yol vermezsen böyle feryat ederim
Ben yârimi görmek için giderim
Aşkını beni yakar Fırat ırmağı</p> |
| <p>3. Etrafın görünmez yemyeşil çayır
Sılaya gideyim sen beni koyur
Ne oturur ne de yatar ne uyur
Hiç durmadan akar Fırat ırmağı</p> | <p>4. İmkân yoktur memleketi görmeye
Kıyamadım canı sana vermeğe
Dizim tutmaz soyunup da girmeye
Gözüm sana bakar Fırat ırmağı</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* yol ver geçeyim
Zehir olsan dahi bir tas içeyim
Bu yıl sevdiğimle ben de göçeyim
Yar yaylaya çıkar Fırat ırmağı

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

YD'de şiirin üçüncü ve dördüncü dörtlükleri yer değiştirmiştir. Ayrıca şiirin dördüncü dörtlüğü de RAS'ta yer almamaktadır.

*DK:19; KBS:19; YD:32; RAS:305-306.

39. BENSİZ TAŞ KUYU'YA BASMA KINALI *

(KINALI)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Bahar geldi benim gözüm Leyla'da
Çiçeklerin kurur asma Kınalı
Mümkün değil seni görmek yaylada
Bensiz Taş Kuyu'ya basma Kınalı</p> | <p>2. Çok uğraştım devlet izin vermedi
Bu âşığın muradına ermedi
Gözüm senden güzelini görmedi
Güzeller içinde yosma Kınalı</p> |
| <p>3. Hiç yakın olmazdın baktın geriden
Bu ayrılık ömrümüzü çürüten
Aşkın beni gurbet elde eriten
Garbi yeli gibi esme Kınalı</p> | <p>4. Tanrı nasip eyle köye girmeyi
Sevdiğimle zevki sefa sürmeyi
Çok arz ettim ay yüzünü görmeyi
İzinim çıkmadı kızma Kınalı</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* günümüz doldu
Askerlik müddeti üç sene oldu
Garip yedi yılda Senem'i buldu
Benden ümidini kesme Kınalı

* YD:36-37.

40. MÜJDELER ÇİFTÇİYE TOPRAK BAYRAMI *

(TOPRAK BAYRAMI)

- | | |
|--|--|
| 1. Tarlasızlık bizi çok fazla yordu
Hükümet çiftçinin hatırın sordu
Bir ayak yer için dövüş olurdu
Müjdeler çiftçiye toprak bayramı | 2. Tarla için kardeş kardeşe küser
Şura benim diye sınırın keser
Dünya kurulalı yeni bir eser
Müjdeler köylüye toprak bayramı |
| 3. Neşeli neşeli arpa yolsunlar
Kış gelmeden hazınını bulsunlar
Ekerek biçerek zengin olsunlar
Müjdeler çiftçiye toprak bayramı | 4. Yükselir havaya çiftçinin sesi
Şimdi dolar fakirlerin kesesi
Meclisin emeği, halkın neşesi
Müjdeler köylüye toprak bayramı |
| 5. Konuk gelir şöhretime şanıma
Tarlasızlık kâr etmişti canıma
Adalet isteyen gelsin yanıma
Müjdeler çiftçiye toprak bayramı | 6. Çalışmazsan iyi mahsul alınmaz
Yaz günleri bir gün işsiz kalınmaz
Türkiye’de hiçbir fakir bulunmaz
Müjdeler köylüye toprak bayramı |
| 7. Hükümet çok yardım eyledi sana
Atalım kederi şimdi bir yana
Topraktır gıdayı veren insana
Müjdeler köylüye toprak bayramı | 8. Der <i>Habib Kar’ar</i> slan köyde temelim
Evlenip bir yuva kurmak emelim
Çiftin tutağında tutacak elim
Müjdeler çiftçiye toprak bayramı |

* DK:1-2.

41. VER BANA MÜSAADE GİDEYİM GAYRI *

- | | |
|--|---|
| <p>1. Anadan babadan ben öğüt aldım
Gelip de burada ben seni gördüm
Haydar Bey duyarak ününü geldim
Ver bana müsaade gideyim gayrı</p> | <p>2. Engin ovalar da bahçeli bağdır
Yüksek yaylalarda yer karlı dağdır
Haydar Bey dediğim bir yüksek beydir
Ver bana müsaade gideyim gayrı</p> |
| <p>3. İyisiyim iyi olan iyimin
Ben bilirim halim kendi köyümün
Yardıma muhtaç kaldık beyimin
Ver bana müsaade gideyim gayrı</p> | <p>4. Şairler de bu destanı düzendir
Kâtipler de her yazıyı yazandır
Bu gençlikte istikbalim kazandır
Ver bana müsaade gideyim gayrı</p> |
5. Der *Habib Kar'ar*slan aktan karadan
Gelmiş idim Gömürgen'den oradan
Bana izin ver (de) gideyim buradan
Ver bana müsaade gideyim gayrı

* FB 431:40.

42. RÜŞVET YÜZÜNÜN CİLASI *

(ŞİMDİKİ VAZİYET)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Söylediği sözler yalan
Kalk bir Türkiye'yi dolan
Beş yüz lira maaş alan
Rüşvet yüzünün cilası</p> | <p>2.İşi gücü yalan hile
Doğru sözü almaz dile
Ankara'ya gitsen bile
Hırsızlık işin âlâsı</p> |
| <p>3.Bunlar kıyak geziyorlar
İşlerini düzüyorlar
Halkı bütün eziyorlar
Kendiler de aç kalası</p> | <p>4.Avratlarda yoktur perde
Milleti düşürdü derde
Acı tatlı kendiler de
Bizlerden beter olası</p> |
| <p>5.Hâkime rüşvet gidiyor
Al bunu zıkkımlan diyor
Katili berat ediyor
Bilinmez bunun hilesi</p> | <p>6.Atanın izinden sapma
Elimden servetim kapma
İşçilere zulüm yapma
Hey Allah'ından bulası</p> |
| <p>7.İşçilerin hakkın yersin
Tanrı cezanızı versin
Yatmak için ev yok dersin
Topraktır onun sılası</p> | <p>8.<i>Habib</i> bu hileyi sezen
Yedi yıldır gurbet gezen
Halk partisi halkı ezen
Parti değil baş belası</p> |

* İB:4.

43. MEĞER PEK ZOR İMİŞ KANGAL KAZMASI*

- | | |
|--|--|
| <p>1. Geldim bir tarlada kangal kazarım
Bin derdimi bir deftere yazarım
Destan ile ben dünyayı bozarım
Meğer pek zor imiş kangal kazması</p> | <p>2. Öğle oldu sıcak fazla yakıyor
Gözlerim de dört tarafa bakıyor
Diken battı elimden kan akıyor
Aman ne zor imiş kangal kazması</p> |
| <p>3. Amanın arkadaş ağrıyor belim
Söylemez oldu da söyleyen dilim
Ağır kazma ile kabardı elim
Aman ne zor imiş kangal kazması</p> | <p>4. Yorulup da ben beş dakika durunca
Ağır kazma kollarımı yorunca
Bir kangala beş kazmayı vurunca
Aman ne zor imiş kangal kazması</p> |
| <p>5. Sıcak fazla melemiyor kuzular
Yağmur yağmaz hep kurudu yazılar
Kollarım da ta gözekten sızılar
Aman ne zor imiş kangal kazması</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'aslan</i> burda duruyor
Ağır kazma kollarımı yoruyor
İki çoban gelmiş halim soruyor
Aman ne zor imiş kangal kazması</p> |

* FB 431:14.

44. ÇOK GELİRAT VERİR PASİN OVASI *

(PASİN OVASI)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Güneyinden makineler geçiyor
Yolcuları görür Pasin ovası
Hasan Kale çayırını biçiyor
Çok gelirat verir Pasin ovası</p> | <p>2. Akli olan vazifesin biliyor
Sevinç ile şad olarak gülüyor
Dağları kapladı duman geliyor
Şimdi sana yürür Pasin ovası</p> |
| <p>3. Pınarın kurusa ayağı akmaz
Garibin yüzüne bir kimse bakmaz
Etrafta dağların karları kalkmaz
Seninki tez erir Pasin ovası</p> | <p>4. Güneyinde Nalbant dağı dumandır
Kuzeyinde Karga pazar yamandır
Gezdim her yerini sulu çimendir
Güneylerin kuru Pasin ovası</p> |
5. Der *Habib Kar'ar*slan ağladı güldü
Böcekler avazı bağrımı deldi
Kurbağalar öterken bir ilham geldi
Gece ıssız durur Pasin ovası

* DK:18-19; KBS:18-19.

45. MİDEMDE KALDI SANCISI *

(AKIN VAR)

- | | |
|--|--|
| 1.Kasabaya gelmez idik
Ekmek, şeker bilmez idik
Talaştan bazlama yerdik
Midemde kaldı sancısı | 2.Köylüye karne yok dedi
Halk kazandı onlar yedi
Başımızda tokmak idi
Jandarmaların sopası |
| 3.Evde buğdayı yazarlar
Her an köylüye kızarlar
Kara listeyi hazırlar
İntikamcı Halk Partisi | 4.Rey ile onları seçtik
Köyde soğuk sular içtik
Hep birden Pala'ya geçtik
Telaşlanma Halk Partisi |
| 5.Gümüş Pala bize yakın
Başkasına gitme sakın
Demokratlar akın akın
Coştı Adalet Partisi | 6.Sandığa oy dolamıyor
Millet yakın olamıyor
Umduğunu bulamıyor
Yine şaştı Halk partisi |
- 7.*Habib Kar'ar*slan yoruldu
İnönü'nden ne soruldu
Yeni partiler kuruldu
Bizim Adalet Partisi

* İB:X12.

46. GÜLÜN AÇTIĞINI BİL KAYABAŞI *

(KAYABAŞI'NA)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Gergeme sonunda, Şarın sağında
Bülbüller ah çeker gül budağında
Eteğinde Şah Senem'in bağında
Gülün açtığını bil Kayabaşı</p> | <p>2. Sen yüce kayasın Şarın'a yönek
Sıtk ile yüzümüz Mevlâ'ya dönek
Ât kavminden kaldı yüz bin gözenek
Geçmez mi yanından yol Kayabaşı</p> |
| <p>3. Nice bin kavimler sana geldiler
Kahi ağladılar, kahi güldüler
Külünk ile delik delik deldiler
Ecele bir çare bul Kayabaşı</p> | <p>4. Yüzer gördüm ördek ile kazları
Âşık eder maşukunan nazları
Yenicede Rum, Ermeni kızları
Giyinmiş yeşili al Kayabaşı</p> |
| <p>5. Ak saya giyinmiş şu yüce dağlar
Ziynetin çıkarmış bahçeler bağlar
Ciğer yanmayınca gözler mi ağlar
Güzün geldiğini bil Kayabaşı</p> | <p>6. Güz gelince harmanların savrulur
Esen saba yeli sana çevrilir
Coşkun ırmakların akar devrilir
Gülün solduğunu bil Kayabaşı</p> |
7. *Mustafa*'m söylesin aktan karadan
Dilerim aduvlar çıksın aradan
Senin de muradın versin yaradan
Sen de gülenlerle gül Kayabaşı

* AS:141.

47. BİNLERCE MÜKÂFAT DER PINARBAŞI *

(PINARBAŞI)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Vadesi yetenler yıkılır ölür
Her taraftan bura aygırlar gelir
Müfettiş bakar da iyisin bilir
Binlerce mükâfat der Pınarbaşı</p> | <p>2. Çalışmazsan her memleket yıkılır
Kanun olmaz eğri yola sapılır
Şimdi bura fabrikalar yapılır
Aydınlat her yanı gör Pınarbaşı</p> |
| <p>3. Sabahleyin türlü kuşlar ötüşür
Pınarbaşı köyüne de katışır
Tarlasında altın başak yetişir
Mahsulü toprağa ser Pınarbaşı</p> | <p>4. Şair olanlar da çok lisan bilse
Kavuşup yârine her zaman gülse
<i>Habib Kar'arşlan</i> da yanına gelse
Sana da bir destan der Pınarbaşı</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB'de başlıktan sonra yıldız konmuş ve şiirin sonunda şu şekilde açıklama yapılarak şiirin yazılma sebebi belirtilmiştir: “Âşık Pınarbaşı'na gittiği zaman görünce söylemiştir.”

Ayrıca şiirin altında “26 Nisan 1939” tarihi yer almaktadır.

* FB 431:49.

48. BEŞ BİNİ DEĞER O YÂRİN KAŞI *

(GÜZEL AŞKINA)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Köle olam başındaki iline
Dostu bana versin o büyük başı
Üç bini verdiler saçın teline
Beş bini değer o yârin kaşı</p> | <p>2.Oturmuş da yüzümüze gülüyor
Görenlerin aklın baştan alıyor
Yetkin meyve gibi yetip geliyor
Bunu ısıranın düşmez bir dişi</p> |
| <p>3.Elma değil alıp cebe konulmaz
Gözlerine bakmak ile doyulmaz
Gerdanda benleri çoktur sayılmaz
Bedel bedel benli o yârin döşü</p> | <p>4.Beyaz gerdan bedel bedel ak imiş
Ak gerdanda çifte beni çok imiş
Gezdim bu dünyayı eşin yok imiş
Gelmemiş buraya o yârin eşi</p> |
- 5.Der *Habib Kar'ar*slan böyle ne imiş
Oturduğu bir ufacık köy imiş
Evvel küçük idi şimdi büyümüş
On dördünde nazlı yârimin yaşı

* FB 431:12; D:31-32.

49. AKITTI GÖZÜNDEN KAN İLE YAŞI *

(ASKERE GİDENLERE)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Gider oldun dost karşına gelince
Seni yaktı nazlı yârinin kaşı
Senin gideceğin annen bilince
Akıttı gözünden kan ile yaşı</p> | <p>2.Vadesi yetenler her yerde ölür
Asker olanlar da güzel şey bilir
Can sağ olsun asker gider de gelir
Dünyada askerlik bayların işi</p> |
| <p>3.Tatlı geçininiz bir gönül yıkman
İşyarınız kimdir emrinden çıkman
Fevzi Çakmak sağdır düşmandan korkman
Tanrı ömür versin Türklerin başı</p> | <p>4.Arkadaşlar buna eylemen keder
Asker olanlar da askere gider
<i>Habib Kar'ar</i>slan da şairlik eder
On sekizde daha kendinin yaşı</p> |

* *FB 431:35; D:23.*

- 1 c. annen:anan-D
2 b. güzel şey bilir:bilgili olur-D
d. bayların:erkeğin-D
3 b. işyarınız kimdir:komutanın subayın-D
4 b. asker:erkek-D

50. BU SÖNMEZ IŞIĞI ATATÜRK YAKTI *

(CUMHURİYET BAYRAMI)

- | | |
|--|--|
| 1. Bütün düşmanlara karşı yönümüz
Dünyayı tutuyor bizim ünümüz
En büyük bayramdır ulu günümüz
Bu sönmez ışığı Atatürk yaktı | 2. Şehzade uykudan kalkmaz olmuştu
Veziri ülkeye bakmaz olmuştu
Bir kanun meydana çıkmaz olmuştu
Şimdi Cumhuriyet ta arşa çıktı |
| 3. Ağlardı bayanlar bir dem gülemez
Sultanlar çalışıp bir iş bilemez
Askerler uzakta yayan gelemes
Şimdi demir ağlar her yana çekti | 4. Ben bir Türk oğluyum hem okuryazar
İnönü düşmanın düzenin bozar
Cumhuriyet benim kalbimde gezer
Bugünü Atatürk bize bıraktı |
| 5. Bir düşman yan gözle bize bakamaz
Bizi bu dünyada biri yıkamaz
Bizim dengimize kimse çıkamaz
Balkanın başbuğu Türkiye çıktı | 6. Der <i>Habib Kar'ar</i> slan ateş üstümüz
Bütün düşmanlara karşı kastımız
Şimdi anlaşıldı bizim dostumuz
Bugün dostlarımız meydana çıktı |

* D:45.

51. AĞLAYARAK AH ÇEKERİM SİLAYI *

(HASRETLİK)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Gurbet elde bakan olmaz yüzüme
Kimse kulak vermez oldu sözüme
Geceleri uyku girmez gözüme
Ağlayarak ah çekerim silayı</p> | <p>2.Akıttım gözümde kan ile yaşlar
Beni çürütüyor yerdeki kaşlar
Ders borusu çaldı vazife başlar
İçtima ettiler yine alayı</p> |
| <p>3.Sevdiğimin koyununa koşamam
Ben yârimi görmeyince çoşamam
Erzurum dağı kardan aşamam
Mecnun gibi arz ederim Leyla'yı</p> | <p>4.Virane bahçenin bülbülü ötmez
O yârin hayali gözümde gitmez
Erzurum yayladır bana kâr etmez
Ben istemem böyle yarsız yaylayı</p> |
- 5.Der *Habib Kar'arşlan* hiç mektup almaz
Kimsenin ettiği yanına kalmaz
İzinli gitsem de gönül hoş olmaz
Dünya sulhu bizim işin kolayı

* YD:37-38.

52. YÜREĞİMDEN ÇIKMAZ SIZI *

(YOLA ÇIKTIM)

1.Kendim kasefetli gülmez
Sevdiğim yanıma gelmez
Bir kimse derdimi bilmez
Yüreğimden çıkmaz sızı

2.Bir güzele gönül verdim
Yârime kavuşam derdim
Bir gece cemalin gördüm
Yaktı beni ela gözü

3.Ellere gönül veremem
Gurbette sefa süremem
Dostumu gayrı göremem
Nerde bulam yârim sizi

4.*Karaaslan* çıktı yola
Sevdiceğim duydum'ola
Yardımcımız Tanrı ola
Geri geldim Türkmen kızı

* KavS:17.

53. SIRMALANMIŞ SİYAH SAÇIN TEL GİBİ *

(PİŞMANLIK)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Affeyle beni artık atma taşların
Kalemle çekilmiş çatık kaşların
Çok güzeldir senin siyah saçların
Sırmalanmış siyah saçın tel gibi</p> | <p>2. Dostların sözünü ben geri aldım
Arayıp eşimi ben yeni buldum
Söylediğim söze ben pişman oldum
Akıyor gözümünden yaşım sel gibi</p> |
| <p>3. Gayrı heves etmem ben de bu huya
Görenler vurulur o fidan boya
Cemalin benziyor gökteki aya
Yanakların taze açmış gül gibi</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'aslan</i> dostun yaramaz
Ben yanarım kendi beni aramaz
Sevdiğim de hiç yanımda duramaz
Ak yârim de gelir geçer yel gibi</p> |

* *FB 431:23; D:29-30.*

- 1 a. Bağışla hemşire benim suçlarım-D
d. siyah:kara-D
2 b. Kötü huylarımdan ben geri kaldım-D
c. ben:çok-D
4 d. ak yarım:o güzel-D

54. ŞİMDİ SANA BULMALI BİR KIZ DEDİ *

- | | |
|---|---|
| <p>1. Terhis olup köyümüze gelince
Anam evde hiç kalmadı tuz dedi
Kardeşlerim evermeye çalışır
Şimdi sana bulmalı bir kız dedi</p> | <p>2. Fadime nasıldır yüzünü görek
Hüsne'nin aşkına dayanmaz yürek
Üç çatal ayaklı beşli de gerek
Güze kadar eksliğini düz dedi</p> |
| <p>3. Sevdiğin almayan murada ermez
Gözleri kararır dünyayı görmez
Zeynep'e çok düştüm anası vermez
Kızım küçük ümidini üz dedi</p> | <p>4. Kızlar zalim yoksulluğu bilmiyor
Fakir diye yüzümüze gülmüyor
Elif'in anası yola gelmiyor
Bin lira da benim kıza az dedi</p> |
| <p>5. Ayşe der ki benim ile kalaman
Babama yalvarsan yine alaman
Gırap düşen pazen fistan bulaman
İster darıl ister bana kız dedi</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'aslan</i> ben kaldım naçar
Zöhre gelin olmuş o benden kaçar
Döne'nin anası yüksekten uçar
Kızım keleş ona türkü yaz dedi</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

YD'de başlık "Evlenmek İstiyorum", DK, KBS, MS ve RAS'ta "Evlenmek İstedim", EK'de ise "Evlenme Destanı"dır.

* DK:32-33; KBS:33-34 ;YD:28; MS:484-485; EK:130; RAS:303-304.

2 c. ayaklı:dayaklı-RAS/MS

4 d. bin lira da benim kıza:benim kıza bin lira da-MS/RAS

5 c. Gırap düşen:krep döşen-MS/RAS

6 a. der Habib Karaaslan:Âşık Habib der ki-MS/RAS

d. keleş:güzel-MS/RAS

55. KULLARINA PEYGAMBERLİK ET DEDİ *

- | | |
|---|---|
| <p>1.Hak Taalâ lutf işledi kuluna
Kullarım da doğru yola git dedi
Kitap verip bir nebisin eline
Kullarına peygamberlik et dedi</p> | <p>2.İnsanlar gitmeyin siz kötü huya
Hak yarattı bakın gün ile aya
Çok peygamber geldi geçti dünyaya
Ahir zaman nebisine yet dedi</p> |
| <p>3.Kâfir ile İslamları ayırdı
Muhammed de ümmetini kayırdı
Oruç, namaz, hac, zekâtı buyurdu
Kullarına bu emrimi tut dedi</p> | <p>4.İslam olan birbirini buluyor
Kâfir olan cehennemde kalıyor
Din yoluna ölen şehit oluyor
Yurduna canın sen de kat dedi</p> |
| <p>5.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan kışın yaylama
Fakir fukaraya zulüm eyleme
Haram yiyip sen de yalan söyleme
O günahdır onu senden at dedi</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Sadece FB'de yer alan bu şiirin başlığı yazılmamıştır.

* FB 431:22.

56. AVRUPA MALININ YAMANI GELDİ *

(ZAMANI GELDİ)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Keçinin kılından bir şalvar ördüm
İçinde öküzün samanı geldi
Yirmi beş liraya kravat gördüm
Avrupa malının yamanı geldi</p> | <p>2. Köyümüzde arpa ekmeği yeriz
Yine de partiler var olsun deriz
Hayat ucuzlasın refah isteriz
Şimdi çalışmanın zamanı geldi</p> |
| <p>3. Söz milletindir dediler yeter
Birlik parasının sebebin göster
Köy bütçelerine ek bütçe ister
Yine kafamızın dumanı geldi</p> | <p>4. Viran oldu köyün toprağı taşı
Sel gibi akıyor gözünün yaşı
Bünyan kaymakamı kumarcı başı
Davette mantının yamanı geldi</p> |
| <p>5. Türkiye’de vardır bir kızıl ordu
Hakkı Tonguç derler temelini kurdu
Köy enstitüleri komünist yurdu
Bunu düzeltmenin zamanı geldi</p> | <p>6. <i>Habib Kar’aslan</i>’dır bir halk çocuğu
Hayatında bilmez şeker sucuğu
Yama tutmaz abasıyla gocuğu
Bir ceket giymenin zamanı geldi</p> |

* İB:X.

57. BEN DE MEKTEPLERE GELEYİM ŞİMDİ *

(İLK TEDRİSATA ARZUHAL)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Hatırımdan çıkmaz benim köylerim
Yüksek makamlara rica eylerim
Al beni mektebe sayın baylarım
Ben de mekteplere geleyim şimdi</p> | <p>2.Elim ile ben yolumu bağlarım
Bir sızıyla yüreğimi dağlarım
Gece gündüz ah çekerek ağlarım
Sizin sayenizde güleyim şimdi</p> |
| <p>3.Çalışıp da bir öğretmen olayım
Değerli mektebi şimdi bulayım
İlelebet ben minnettar kalayım
Çalışıp mektepte kalayım şimdi</p> | <p>4.Sayenizde kalmayacak kederim
Can yürekten size rica ederim
Her nere dersiniz gelip giderim
Mektebin kıymetin bileyim şimdi</p> |
- 5.*Habib Karaaslan* göresim gelir
Bir kitap hatıra veresim gelir
Benim de mektebe giresim gelir
Buna bir emriniz alayım şimdi

* KavS:45.

58. BİZE SILA UZAK ŞİMDİ *

(YOLA ÇIKIŞ)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Yağmur yağsın ekin bitsin
Gül dalında bülbül ötsün
Yolcular yoluna gitsin
Bize sıla uzak şimdi</p> | <p>2. Dizinde derman kalmıyor
Trenler yolcu almıyor
Bir yosma beni sarmıyor
Ayağıma tuzak şimdi</p> |
| <p>3. Çok söylesem sözüm kalmaz
El malında gözüm kalmaz
Üç seneye üzüm kalmaz
Gel bu bağı bozak şimdi</p> | <p>4. Kırıldı tutmaz kolumuz
Perişan oldu halımız
Gurbete düştü yolumuz
Köye mektup yazak şimdi</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* alış
Yar ile tenhada buluş
Vazifene sıkı çalış
Biraz mevzi kazak şimdi

* DK:22-23; KBS:23; YD:11.

59. GÜZELDİR BOYLARI İNCEDİR BELİ *

(DÖRT GELİN-ALTI KIZ)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Dört gelin altı kız halay çekerler
Gözlerinden kanlı yaşı dökerler
Gören cahillerin belin büklerler
Güzeldir boyları incedir beli</p> <p>3.Ahsen ile Fatma buğday benizli
Ayna altın ile gayetin nazlı
Kezban'ı dersin pek şirin sözlü
Güzeldir lisanı tatlıdır dili</p> <p>5.Yalvarırım beni yâre kavuştur
Merhametsiz bekçi Ali Çavuş'tur
Görünmeyin bize çabuk savuş der
Ne fena olacak gençlerin hali</p> | <p>2.Elif'le Emine ikisi bacı
Yüreğimden çıkmaz benim bu acı
Bulunmaz derdimin töbe ilacı
Kınalı parmağı ne güzel eli</p> <p>4.Zehra'nın ben yanına girmedim
Ayşe'nin de gonca gülün dermedim
Pakize'den güzelini görmedim
Acep nerden gider bunların yolu</p> <p>6.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan bu gönlüm akmaz
Yârimin sevdası aklımdan çıkmaz
Giyinmiş kuşanmış kimseye bakmaz
Sırma gibi siyah saçının teli</p> |
|--|--|

* *FB 431:27; D:11-12; YD:58-59.*

- 2 c. töbe:sağlam-D/YD
3 b. Ayna ile Zöhre hepsinden nazlı-D/YD
5 b. merhametsiz:hatır saymaz-YD
c. bize çabuk savuş:siz buradan savuş-D/YD
d. fena:kötü-D/YD
6 d. siyah:kara-YD

60. YORGUN GÖNLÜM ŞİMDİ ÖLÜ DEĞİL Mİ? *

(DEĞİL Mİ?)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Gece gündüz ateşine yandığım
Benim yârim yayla gülü değil mi?
Ölenece böyle kalır sandığım
Yorgun gönlüm şimdi ölü değil mi?</p> | <p>2.Yollar kardır haber çıkmaz sıldan
Vaz geçmişim soğuk sulu yayladan
On bir yıldır nazlım göçmüş dünyadan
Geçen günüm hayal dolu değil mi?</p> |
| <p>3.Aşkın şarabını boş yere içen
Güzeller peşinde yaylaya göçen
Anadan babadan sıldan geçen
Onda akıl kalmaz deli değil mi?</p> | <p>4.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan tüter bacası
Seçilmiyor genci ile kocası
Benim babam Gömürgen'in hocası
Kendi hafız ismi Ali değil mi?</p> |

* YD:56; YYEK:300.

3 d. kalmaz:almaz-YYEK

4 d. ismi:adı-YYEK

61. TUTA İDİM NAZLI YÂRİN ELİNİ *

(YOL ÜSTÜNDE GÜZEL AŞKINA)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Öğle oldu sıcak fazla yakıyor
Gölge etsem nazlı yârin kolunu
Şimdi yârim yollarıma bakıyor
Tuta idim nazlı yârin elini</p> | <p>2.Deli poyraz gibi acı eserim
Dost ben seni ak bağrıma basarım
Sana kavuşursam kurban keserim
Ala idim siyah saçtan telini</p> |
| <p>3.Yol verin bana da köye varayım
Sevdiğimin cemalini göreyim
Bir canım var ona kurban vereyim
Tuta idim ak bilekten kolunu</p> | <p>4.Yardan ayrılmış da tutmuyor dizim
Yüzünü görünce kan ağlar gözüm
Fidan boylu ince belli o kızın
Sara idim onun ince belini</p> |
| <p>5.Koymuşum bu camı ben de yoluna
Dolasam kollarım onun boynuna
Soyunup da girsem sıcak koynuna
Dere idim onun gonca gülünü</p> | <p>6.Çok güzeldir sıtkı baktım yüzüne
Hayran oldum kaşı ile gözüne
Pek yamandır can dayanmaz nazına
Eme idim ağzındaki dilini</p> |
| <p>7.Boşuna mı gitti bu emeklerim
Gelen misafiri ben yemeklerim
Geceyi gündüze katar eklerim
Ben beklerim nazlı yârin yolunu</p> | <p>8.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan yâri göreyim
Koynundaki güllerini dereyim
Soyunup da ak koynuna gireyim
Eme idim al yanakta balını</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB'de metin altına "Mayıs 1938" tarihi düşülmüştür. Ayrıca FB'de dördüncü sırada yer alan dörtlük D'de ikinci sırada yer almaktadır.

* FB 431: 6; D:25-27.

1 a. fazla: bastı-D
5 c. sıcak: beyaz-D
6 c. yamandır: şirindir-D
7 c. Gece gündüz yâr yolunu beklerim-D

62. GÖREMİYOM VATANIMI ELİMİ *

(KIŞA TUTULDU)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Bu yalan dünyada bulunmaz vefa
Diyarı gurbette sürülmez sefa
Garibim siz bana eylemen cefa
Göremiyom vatanımı elimi</p> | <p>2. Burada kalmamız gayrı gümandır
Gidemem yollarım karla dumandır
Üç gündür arada halim yamandır
Gurbet ele saldım ben de yolumu</p> |
| <p>3. Uzak yerden geldim ben bir köylüyüm
Gidemiyom Kayseri’de bağlıyım
Annemin sevgili büyük oğluyum
Kimseler bilmiyor benim halimi</p> | <p>4. Gözlerim yolların hiç karı kalkmaz
Garibin yüzüne bir kimse bakmaz
Sevdiğimin aşkı aklımdan çıkmaz
Hep unuttum ben canımı malımı</p> |
| <p>5. Beklerim burada bir işim bitmez
Kasavet başımdan bir zaman gitmez
Sevdiğim uzakta hiç elim yetmez
Soldurmayın benim nazlı gülümü</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar’arlan</i> burda gezerim
Her nere gidersem destan düzerim
Halk evine ben de defter yazarım
Hiç kimse dinlemez benim dilimi</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

D’de son dörtlük şu şekildedir: “Der *Habib Karaaslan* köyü neyerim/ Gördüğüm beylere rica eylerim/ Her nere gidersem destan söylerim/ Hiç biri dinlemez benim dilimi.” Ayrıca beşinci dörtlüğün ilk iki dizesi de yer değiştirmiştir. FB’de metnin başına “Kayseri’de Çektiğim Sefalet” şeklinde not düşülmüştür. Metnin sonunda ise “Kayseri 28 Şubat 1939” tarihi yer almaktadır.

* FB 431: 51; D: 30-31.

1 d. vatanımı: köyümü-D
2 d. Garibim kimseler bilmez halimi-D
3 d. Gurbet ele saldım ben de yolumu-D
5 d. nazlı: gonca-D

63. BAKTIM İMRENİ İMRENİ *

(HASAN KALE BAHÇESİ)

1.Hasan Kale bahçesine
Çadır kurmuş bohçasına
Güzellerin akçasına
Baktım imreni imreni

2.Ankara'da günüm geçti
Gurbette ciğerim pişti
Sivillik aklıma düştü
Durdum görünü görünü

3.Vatana hizmet ederim
Askerlikten yok kederim
Duyunca köye giderim
Terhis emrini emrini

4.Garipler bahçeye girmez
Kırmızı güllerin dermez
Güzeller hiç izin vermez
Bulsam yerini yerini

5.*Kar'aslan* buradan göçer
Vekalette işe geçer
Hakkı Tonguç, Kutsi Tecer
Görsem birini birini

* DK: 20; KBS: 20-21.

64. BİR DÜNYAYA DİNLETİYOR DİLİNİ *

- | | |
|---|--|
| <p>1. Türkiye Selânik ezelden ilin
Toplandı yurttaşlar yanına geldi
Atatürk gidiyor söz bunu bildi
Bir dünyaya dinletiyor dilini</p> | <p>2. Herkesin bağrına bu ateşi saldın
Türkiye içinde çok melûl kaldın
Avrupa elinden fabrika aldın
Çoğaltıyor Türkiye'nin malını</p> |
| <p>3. Bu fani dünyadır gelenler ölür
Altının kıymetin sarraflar bilir
Atatürk yurtları gezer de gelir
Gece gündüz bekle yurdun yolunu</p> | <p>4. İstanbul'dan iki aydan geliyor
Asker(ler) yorulunca yolda kalıyor
Şimdi tiren iki günde alıyor
Demirden ördürdü yurdun yolunu</p> |
| <p>5. Fevzi Çakmak'ı da demesem olmaz
Bu güzel yurdumuz düşmana kalmaz
Eski göl yerinden su eksik olmaz
İsmet Paşa tutar bunla yolunu</p> | <p>6. Çalışıyor Türkiye'nin işine
İsmet Paşa çok yanıyor eşine
Dünyanın doktoru geldi başına
Hiçbir şey yapamıyor haline</p> |
| <p>7. Öz babana sor hani n'edemedim
Yolum uzak ben de bir gidemedim
Bu destanın binde birin demedim
Çok ağlayan gözü yaşlı iline</p> | <p>8. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan yolun bağıyor
Atatürk de yüreğimiz dağlıyor
Gözüm yaşı bir sel gibi çağlıyor
Doyamadım sağlığında diline</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Sadece FB'de bulunan bu şiirin başlığı yazılmamıştır.

* FB 431: 39.

65. ISSIZ KALMIŞ YURDU GÖÇMÜŞ İLLERİ *

(ÇADIRLAR YURTTAN İNDİ)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Elim ile ben yolumu bağladım
Yakın olur yârin uzak yolları
Gelince yurduna bakıp ağladım
Issız kalmış yurdu göçmüş illeri</p> | <p>2. Sevdiğim de yaylasını yaylardı
Çıkar yükseğine seyran eylerdi
Yanına gelince iyi söylerdi
Hatırımdan çıkmaz tatlı dilleri</p> |
| <p>3. Benim yârim arabaya bindi mi?
Gülüşerek köyden yana döndü mü?
Çadırları Güz Yurdu'na indi mi?
Soldum'ola has bahçede gülleri</p> | <p>4. Hep güzeller bu bahçeden geçerci
Yayla soğuk sularından içerci
Sevdiğim de sana konup göçerci
Acep kınalı mı yârin elleri</p> |
| <p>5. Der <i>Habib Kar'aslan</i> bu gönlüm aktı
Mayıs on sekizde yaylaya çıktı
Görünce cemali yüreğim yaktı
Altın kemer ister ince belleri</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

B.

FB'de metnin hikâyesi şu şekilde belirtilmektedir: “Seyit Karaaslan Uzun Yayla'nın Beserek köyünde Kör İbrahim'in Kamil adlı bir Çerkez'e sekiz ay kuzu çoban[lığı] yapmış. Yayla yolu ile oradan dönüşte bıraktığı çadırı yıkılmış bulunca teessüründen bu şarkıyı söylemiştir.”

* FB 431: 2; D: 42-43.

66. NE ZOR OLUR GÖNÜL AŞKA DÜŞMESİ *

(SEVDİĞİM YAYLADA)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Sevdiğim göçmüş de gayrı göremem
Beni yaktı onun dağdan aşması
Dünya güzel olsa gönül veremem
Ne zor olur gönül aşka düşmesi</p> | <p>2. Sevdiğim de bildir burda yatar
Yurtlarına güzel çadır tutardı
Çoban koyunları seçip katardı
Ne kolaydır ona koyun koşması</p> |
| <p>3. Gayrı ben de bu candan bezmişim
Yarım göçeceğin şimdi sezmişim
Bütün yayla yurtlarını gezmişim
Bu gümanım sendedir Yoz Eşmesi</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan gitti yurduna
Sevdiğim de hiç bakmıyor ardına
Yaktı beni ateşine derdine
Benim yârim Gömürgen'in yosması</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

B.

FB'de sayfanın altına “Âşık bunu sevdiğinin gittiği Mayıs 1939'da Yoz Eşmesi adlı yaylaya göçmediğinde (bunu) yazmıştır” şeklinde not düşülmüştür.

* FB 431: 48; D: 17.

2 a. sevdiğim de: benim yârim-D

67. UYKULARA DALDI ŞU HALK PARTİSİ *

(SEÇİM DESTANI)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Fırsat bulsa bir iftira atarlar
Solu tutup sağcılara çatarlar
Otuz yıldır yan gelerek yatarlar
Uykulara daldı şu Halk Partisi</p> | <p>2.Yıllarca milletin emeğin yerken
Nisbile hayale kapıldı erken
Ortanın solunu seçelim derken
Solda sıfır kaldı şu Halk Partisi</p> |
| <p>3.Milleti bekletti hayli zamandır
Gittiği yollar da tozdur dumandır
Miras elden gitse hali yamandır
Nalları dökecek Kırat partisi</p> | <p>4.Kürsülerde on bardak su içirir
Bir partiden bir partiyi göçürür
Nutuk, masal ile vakit geçirir
Vazifeden kaçır Millet partisi</p> |
| <p>5.Ziyafette bol bol yemekler yenir
Millet iradesi sağlamdır denir
Kimi sağcı kimi solcu didinir
Esas milliyetçi Türkeş partisi</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> ağzımız yandı
Kuru vaatlere çabuk inandı
Nutuk dinlemekten millet usandı
Benim nazarım da köylü partisi</p> |

* YD: 63; İB: 42.

68. DEMOKRAT DEDIĞİ LORTLAR PARTİSİ *

(DESTAN)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Çok memleket gezdim ben kana kana
Usandım millete dert yana yana
Zengin Egeliyi bastı bağına
Demokrat dediği lortlar partisi</p> | <p>2.Kuru vaatleri verdi herkese
Üçünen, beşinen dolar mı kese
Doktorla avukat dolsun meclise
Artıyor esnafın çiftçinin yası</p> |
| <p>3.Bundan böyle bunlara oy verilmez
Fakir zümre başlarına derilmez
Bahçelere pis kokudan girilmez
Değişmiştir Ankara'nın havası</p> | <p>4.Saf köylüyü ben başıma deremem
Ne söz verse demokrata giremem
Bu gidişle tek çamaşır göremem
Gün ve gün artıyor kumaş pahası</p> |
| <p>5.Köylerece oy avına giderken
Matbuat kanunu daha çok erken
Mebus maaşları düşecek derken
Anlaşıldı sözlerinin vefası</p> | <p>6.Şimdi refahtalar karnıları tok
Çarık giyen ile hasbihâlı yok
Zafer, anca ilan yazar para çok
Geçti halkı dinlemenin pahası</p> |
- 7.Der *Habib Kar'aslan* köylüler çömez
Senede bir kilo et, şeker yemez
Seçim olmayınca merhaba demez
Şimdi sıcak kalorifer odası

* İB: X4.

69. GÖZLERİNDEN AKAN YAŞI MI BİTTİ? *

- | | |
|---|---|
| <p>1. Kömür gözlüm görünmüyor yurdunda
Hınzırı Dağı'na taş a mı gitti
Gece gündüz ağlamanın derdinde
Gözlerinden akan yaş a mı bitti?</p> | <p>2. Kınalım zülfünü gerdana düzer
Sevda âşıkların bağı rını ezer
Gelinler çıkmış da yaylada gezer
Güzeller içinde baş a mı gitti?</p> |
| <p>3. İkimizi bir arada gördüler
Bunlar birbirinden geçmez dediler
O Topal Ahmet'e nasıl verdiler
Baharı koydu da kış a mı gitti?</p> | <p>4. Yolun kayıp etmiş sarpa çekerek
Gözlerinden kanlı yaş a dökerek
Kayalardan kayalara sekerek
Keklik avlamaya kuş a mı gitti?</p> |
| <p>5. Asker oldum yar yanıma gelemez
Benden baş ka bir kimseyi dilemez
Topal Ahmet kıymetini bilemez
Ben gibi emeği boş a mı gitti?</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'aslan</i> bitmez sözüm de
Bir ateş yanıyor bugün özümde
Sevdiğimin hayali var gözümde
Aklım o yarıdaki kaş a mı gitti?</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

DK ve KBS'de başlık "Yarın Ardından" iken YD'de "Kara Mektup" şeklindedir.

* DK: 23-24; KBS: 23-24; YD: 17-18.

1 d. yaş a mı bitti: yaş a mı gitti-YD

70. SENİN DE EMRİNİ TUTALIM GAZİ *

- | | |
|--|--|
| <p>1. Padişah vatana böyle eylemez
Sana da canımız katalım Gazi
Düşman üstümüze gayrı gelemez
Senin de emrini tutalım Gazi</p> | <p>2. Şehzade böyle de bir iş bilmedi
Olan ulusu da böyle gülmedi
Atatürk gibi bu dünyaya gelmedi
Ünümüz her yana atalım Gazi</p> |
| <p>3. Gelmesin düşman da kırarım dizin
İsmet Paşa'nın da göreyim yüzün
Vatan hep harap görmesin gözün
Düşmanı vatandan itelim Gazi</p> | <p>4. Gayrı varalım da biz ordumuza
Düşmanı koymayak şen yurdumuza
Dünya da muhtaçtır yardımınıza
Biz de bu vatana yetelim Gazi</p> |
| <p>5. Bir Türk oğluyum hem okuryazar
Atatürk düşmanın ordusun bozar
Cumhuriyet benim kalbimde gezer
Onu da biz candan tutalım Gazi</p> | <p>6. Bizim bileğimiz oldu bir demir
Fevzi Paşa eylesin orduya emir
Tanrı Atatürk'e versin çok ömür
Düşmandan öcümüz alalım Gazi</p> |
| <p>7. Padişah vatana böyle bakamaz
Onu bu dünyada biri yıkamaz
Bizim meydanımız kimse çıkamaz
Eski yurtlarımız alalım Gazi</p> | <p>8. Çıkarıp şapkayı kurtardın festen
Ulus kurtardın sen kara yastan
(Bunu) <i>Habib Kar'arslan</i> eyledi destan
Arayıp o genci bulalım Gazi</p> |

*FB 431: 33.

71. OLDUĞUNU BİR DE SEN BİLDİN GAZİ *

(İSMET İNÖNÜ METHİYESİ)

- | | |
|---|---|
| 1. Türkiye'dir o ateşte alışan
Onu görüp bir de sen geldin Gazi
Hakanlar elinde oldu perişan
Olduğunu bir de sen bildin Gazi | 2. Padişah sarayda kendi işinde
Atatürk de düşmanların peşinde
İnönü'nde Dumlupınar başında
Düşmanını orda sen ezdin Gazi |
| 3. Sonradan sonraya al bayrak dizdin
Askeri düzüp de İzmir'e çektin
İzmir'de düşmanı denize döktün
O zamanlar orada sen güldün Gazi | 4. Bu Cumhuriyet'i bir sen yarattın
Kalan ulusunu gayri yaşattın
Beline sonradan silah kuşattın
Bunu böyle işte sen yeldin Gazi |
| 5. O güzel İzmir'i bir sen aldırдын
Olan ulusunu bir sen güldürdün
Düşman ordusun iyi ki böldürdün
Düşmanı kılıçla sen dildin Gazi | 6. Beş yüz tayyareyi birden uçurdun
Düşmanı vatandan bir sen kaçırdın
Şarktan garba sen de tren geçirdin
Bu yüce dağları sen deldin Gazi |
| 7. Düşman da vatana gelmiş gitmezdi
Padişah çalışıp bir iş etmezdi
Bu koca Yunan'a bir güç yetmezdi
Yunan'ın ordusun sen böldün Gazi | 8. Başkumandan oldun dünyada başta
Padişah sarayda israflı işte
Kumandayı kurdun nisan on beşte
O zamanlar orda sen oldun Gazi |

9. Der *Habib Kar'ar*slan öz İsmet Paşa
Yanmıştı Anadolu tüm baştanbaşa
Uzun olsun ömrün sen binler yaşa
Bu cihana sen ad saldın ey Gazi

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

D'de şiir, altı dörtlükten meydana gelmektedir. FB'deki dördüncü, beşinci, altıncı ve sekizinci dörtlükler bu kitapta yer almamaktadır. D'de yer alan dördüncü dörtlük ise şu şekildedir: “Yolları demirle yapıp döşettin/ Kalan ulusunu gayri yaşattın/ Beline sonradan kılıç kuşattın/ Buna da sen yeldin İsmet İnönü.”

* FB 431: 29-30; D: 6-7.

- 1 a. ateşte : ateşe-D
- b. geldin İsmet İnönü-D
- c. yurdum perişan-D
- d. Olduğunu bildin İsmet İnönü-D
- 2 b. Atatürk de: İsmet Paşa-D
- d. Düşmanını ezdin İsmet İnönü-D
- 3 d. O zamanlar güldün İsmet İnönü-D
- 7 a. düşman da: düşmanlar-D
- c. Vatanda düşmana bir güç yetmezdi-D
- d. Ordusunu böldün İsmet İnönü-D
- 9 c. uzun olsun ömrün: kurtardın vatani-D
- d. Dünyaya ad saldın İsmet İnönü-D

72. YANIMDAN KALKINCA TUTMUYOR DİZİ *

(KIZIN EVİNDE)

- | | |
|--|--|
| 1. Sevdiğim gelmiş de burda oturur
Bunda sevindirdi o yârim bizi
Gül gibi cemali parlayıp durur
Yanımdan kalkınca tutmuyor dizi | 2. Seni gören vatanımı terk eder
Başını alıp bu diyardan gider
O siyah kaşın da senin kan eder
Göreni yakıyor bir ela gözü |
| 3. Siyah zülfü yunmuş hiç örülmemiş
Koynun gülleri de hiç derilmemiş
Buralarda bu güzel hiç görülmemiş
Aslını sorarsan bir Türkmen kızı | 4. Benim yârim iyilerin iyisi
Eylemişler ününü yaş kayısı
Gerdanda beninin yoktur sayısı
O güzel benler de şafak yıldızı |
| 5. Çağırın gelsin de o Battal Hoca
Altın yüzlerin de değmesin tuca
Aydın on beşi mi doğdu bu gece
Elmadan kırmızı gül yârin yüzü | 6. Buralardan böyle güzel övülmez
Bu güzelin hatırına değilmez
Sevdiğim de kötülerini beğenmez
Şekerden tatlı da bal yârin sözü |
7. Der *Habib Kar'ar*slan bu da doğrudur
Karşımda sallanan nasıl yavrudur
Dayadım kurşunu atmaz bağrıdır
Elime alayım gayrı ben sazi

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

B.

“Köyde bir evde sevgilisiyle beraber otururken kendisine türkü düzdüğünü söylemiş.” şeklinde şiirin baş kısmına not düşülmüştür.

C.

FB’deki üçüncü dördlük KavS’de bulunmamaktadır. FB’deki metnin sonunda “Eylül 1938” tarihi yer almaktadır.

* FB 431: 7; KavS: 40.

1 d. kalkınca: kalkmaya-KavS
4 b. ününü yaş kayısı: onu başı kayısı-KavS
d. benler de: benlerin-KavS
7 a. der: Q-KavS

73. ATATÜRK GÖRMÜŞTÜ O HALİMİZİ *

(TÜRKİYE’NİN ŞENLİĞİNE DAİR)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Türkiye şeneldi yine bu zaman
Avrupa beğenir her malımızı
Âdular elinde halleri yaman
Atatürk görmüştü o halimizi</p> | <p>2. Hava kurumumuz çoğaldı pek çok
Bize de bir kimse gelemedi denk
Sakarya’da ettik biz çok ulu cenk
O cenkte çözdüler bu kolumuzu</p> |
| <p>3. Bizi bu günlere o ulaştıran
Bizi komutaya o kavuşturan
Okuma yazmayı kolaylaştıran
Atatürk kolayladı bu dilimizi</p> | <p>4. Bekçi koymaz ormandaki fidana
Kimse bakmaz harap olmuş vatana
Edirne, İstanbul, İzmir, Adana
Atatürk kurtardı bu ilimizi</p> |
| <p>5. Böyle bakan olmaz hiç ordumuza
Düşmanı koymuşlar sen yurdumuza
İşyarlar [da] bakmaz bu derdimize
Kimseler bilmezdi ahvalimizi</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar’ar</i>slan yeni yeterim
İşyarlarım kimdir emrin tutarım
Ben vatana bu canımı katarım
Demirle ördürdük her yolumuzu</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB’deki dördüncü dördlük D’de bulunmamaktadır.

* FB 431: 43; D: 13-14.

1 c. Bir zaman olmuştu halimiz yaman-D

74. İFTİRA DAVASI BİTMEDİ FELEK *

(FELEK)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Gelip Birecik'e çalım satanlar
İşine gücüne hile katanlar
Sorgusuz yataksız hapis yatanlar
İftira davası bitmedi felek</p> | <p>2. Memleket derdine fahri yeldik biz
Demokrat önderi meşgulsünüz siz
Anam, babam, yavrum, evim habersiz
Attığım mektuplar gitmedi felek</p> |
| <p>3. Yeni meclis buna bir çare ede
Memleket içinde haksızlık gide
Parasız ve suçsuz hapishanede
Doksan gündür çilem yetmedi felek</p> | <p>4. Dürüst hâkim olsa yalanı yutmaz
Aldığı ifade birbirin tutmaz
İslam olan Allah'ını unutmaz
Şahitlerin dili ötmedi felek</p> |
5. Dört yıldır bakmadım gözüm yaşına
En sonu yaslandım hapis taşına
Allah belaların verdi başına
Çalışıp bir gece yatmadı felek

* İB: X3.

75. DİRDİMİN DİRMANIN BUL HACI LEYLEK *

(LEYLEK)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Yolumu azdırdım sağı dönerim
Bana bir yol göster gel hacı leylek
Bir güzelin ateşine yanarım
Derdimin dermanın bul hacı leylek</p> | <p>2. Beni [de] bu yerde bırakıp kaçma
Yüce dağ başında yaramı açma
Dur, yavaş gidelim havadan uçma
Yorgunum halimden bil hacı leylek</p> |
| <p>3. İnip giden Çukurova Çölü'ne
Yuva yapan ağaçların dalına
Bir çift selâm götür Türkmen iline
Tanrı emaneti al hacı leylek</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'aslan</i> gönlüm coşuyor
Yavrular küçüktür daldan düşüyor
Yuvadan ayrılma civciv üşüyor
Sen de mekânında kal hacı leylek</p> |

* *DK: 18; KBS: 18; YD: 6-7; RAS: 305; FB: 270-271.*

1 a. sağı: nere-RAS

4 a. der *Habib Karaaslan*:Âşık *Habib der ki*-RAS

76. KARA GÜNLER GÖRE GÖRE KURTARDIK *

(DESTAN)

- | | |
|--|--|
| 1.İstiklal harbinde biz bu vatani
Başı başa vere vere kurtardık
İnanmazsan git konuşur atanı
Kara günler göre göre kurtardık | 2.Unuttun mu emeğini atanın
Deden yok mu senin şehit yatanın
Bütün çevresine nurlu yatanın
Cesetten ağ öre öre kurtardık |
| 3.Türk kadını koştı kazma kürekle
Mermi çekti kucağında bebekle
Kara barut ile dolma tüfekte
Topa karşı dura dura kurtardık | 4.Devletlerle açılmıştı aramız
Dövüşmeden başka yoktu çaremiz
İlaçsız doktorsuz kendi yaramız
Gömlek yırtıp sara sara kurtardık |
| 5.Pes demedik devletlerin birine
Nöbet tuttuk subayından erine
Top, tüfek, süngü, mermi yerine
Sopa ile vura vura kurtardık | 6.Sırrımızı yad ellere açmadık
Candan geçtik yurdumuzdan geçmedik
Kurşundan süngüden dönüp kaçmadık
Göğsümüzü gere gere kurtardık |
| 7.Mehmetçik süngüyü taktı sılada
Kaldı düşmanların başı belada
Sakarya, İnönü, Çanakkale'de
Nice çember yara yara kurtardık | 8.Büyük bir kumandan var idi başta
Küçük büyük asker idik her yaşta
Kars'ta, Erzurum'da, Sarıkamış'ta
Yüz bin şehit vere vere kurtardık |
| 9.Çok şükürler olsun kalmadık yasta
Düşmanlar sanmıştı Türkleri hasta
Ankara, Erzurum, koca Sivas'ta
İstişare kura kura kurtardık | 10.Bak ne değer verdik Türk'e çatana
Ne oyunlar yaptık çalım satana
Maraş, Gaziantep, Mersin, Adana
Kanımızı sere sere kurtardık |
| 11.Sorarsan Türklerin aslı nereli
Fatih, Alpaslanlar sıralı
Hedefimiz Akdeniz'dir ileri!
Domuzları süre süre kurtardık | |

* TK: 105-106.

77. ALMANYA'YA İŞÇİ KOY VERME ARTIK *

(YETER ARTIK)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Kah doğuya kah batıya gittiler
Uzun yıllar post kavgası güttüler
Çalışkan milleti tembel ettiler
Almanya'ya işçi koy verme artık</p> | <p>2.Her söylenen sözü hakikat sandık
İftira isnata hemen inandık
Seçim nutku vaatlerden usandık
Bize boş sözleri duyurma artık</p> |
| <p>3.Dünyaya ün salan eski Türklerdi
Zümre saltanatı ayırma ferdi
Biri yemiş biri bakmış derlerdi
Onu atıp beni doyurma artık</p> | <p>4.Hiç inanma bol keseden atana
Koltuk için hürriyetin satana
Nifak tohumunu saçma vatana
Kardeşi kardeşten ayırma artık</p> |
- 5.Der *Habib Kar'aslan* gözün ışıktır
Seni aldatanın aklı şaşıktır
Türk milleti hürriyete âşıktır
Bize yalan sözü buyurma artık

* İB: X15.

78. PİS BEYGİRİ ARAP ATIN EYLEDİK *

(DAYIMA)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Tüccar Musa derler bunun methi var
Koca Kılı derler kurtçu iti var
Kanlı Yağz derler Arap atı var
Pis beygiri Arap atın eyledik</p> | <p>2. Kanlı Yağz kaçır pek sarıl geme
Aza oldum diye köylüyü yeme
Ben seni övdükçe iyiyim deme
Dayı diye senin methin eyledik</p> |
| <p>3. Önünde kaçanın ardından yetmez
Yanına varana hiçbir şey etmez
Pis Kılıyı kurtçu itin eyledik
Küllükten kalkıp da bir yere gitmez</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'aslan</i> hoş oldu methi
Karısı kokutur çömlekte eti
Evvel hırsız idin âlemin iti
Şimdi tüccar diye methin eyledik</p> |

* DK: 15-16; KBS:15-16.

79. BANA DA NASİHAT VERİYOR ÜÇ OK *

(MUALLİM ÜÇ OK'A)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Tahsili olmayan okuma bilmez
Dertli insanlar da yaşayıp gülmez
Hecesiz sözlerin kitaba gelmez
Bana da nasihat veriyor Üç ok</p> | <p>2. Ankara'ya gitsen beni bağladın
Bu söz ile yüreğimi dağladın
Güzeli söyleme beni ağladın
Aşk ateşi serde duruyor Üç ok</p> |
| <p>3. Enginden yüksekte söylenip durma
Öğretmenim diye sen beni yorma
Gökten havadan uçanı sorma
Mektepte sefayı sürüyor Üç ok</p> | <p>4. Bala el uzatsam arı sokar mı?
Çiçeği bırakıp ota bakar mı?
Hecesiz sözlerin kitap çıkar mı?
<i>Kar'arlan'ı</i> dünya görüyor Üç ok</p> |

* KavS: 24.

80. BİZDEN ÇIKAN BİZE YETER ATATÜRK *

(ATATÜRK METHİYESİ)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Şerefimiz bu dünyayı tutuyor
Ulus sana canın katar Atatürk
En birinci mallar bizden yetiyor
Bizden çıkan bize yeter Atatürk</p> | <p>2.Acun korkuyor da Gazi Paşa'dan
Yolları demirle yapıp döşeten
Sensin ulusunu böyle yaşatan
Ulus sana canın atar Atatürk</p> |
| <p>3.Kimsenin aklı da ermez işine
At katamazlar da bir yarışına
Bir kimse çıkamaz senin karşına
Karşına çıkan da yatar Atatürk</p> | <p>4.Ulusa özgünlük bir de sen verdin
Perişan halimiz bir de sen gördün
Or komutanla harbe sen girdin
Padişah sarayda yatar Atatürk</p> |
| <p>5.Bizim kuvvetimiz gayetle çoktur
Yaptıklarımızın cümlesi hakır
Al sancağımızdan iyisi yoktur
Onu da gençlerin tutar Atatürk</p> | <p>6.Hava Kurumu ile havada uçtuk
Düşmanın üstüne biz ateş saçtık
Okullar yaptırıp sınıflar açtık
Çocuklar okula yeter Atatürk</p> |
| <p>7.Eski şehzadelik gitti kalmadı
Atatürk de hiç kimseden yılmadı
Senin meydanına çıkan olmadı
Senin de kuvvetin artar Atatürk</p> | <p>8.<i>Habib Karaaslan</i> bunu söyleyen
Padişahı vatani harap eyleyen
Fabrika yaptırıp kumaş eyleyen
Ulus darlıktan kurtar Atatürk</p> |

* *FB 431: 32; D: 5.*

- 4 c. or komutanla: kahraman ordunla-D
5 a. bizim kuvvetimiz: türkün kahramanı-D
b. cümlesi: hepsi-D
c. iyisi: güzeli-D
6 c. Sınıflar yaptırıp mektepler açtık-D
d. çocuklar okula: okullar ulusa-D
7 d. Türklük sana canın atar Atatürk-D

81. AYRILMA SEN İZİNE GEL *

(SESE GEL)

1. Biz köylüüz var abamız
Halkı yükseltmek çabamız
Demokrattır öz babamız
Ayrılma sen izine gel

2. Köprüsüz ırmak geçilmez
Gıyabe fistan biçilmez
Akan çaydan su içilmez
Ta pınarın gözüne gel

3. Çift sürerim kana kana
Sıcaklarda yana yana
Baban öğüt verdi sana
Atamızın sözüne gel

4. Halk Partisi dendi kime
Yaran varsa bakmaz eme
İktidara sahip deme
Hiç korkmadan yüzüne gel

5. *Habib Kar'aslan* koşamaz
Nafile yere şaşamaz
Karlı dağdan yol aşamaz
Gitme yolun düzüne gel

* İB: 13.

82. KAPLARINIZ KALAY DEĞİL *

(BİR ÇİFTÇİYE)

1.Oha dersin öküz gitmez
Demirin tarlaya inmez
Bu tas ile yoğurt yenmez
Kaplarınız kalay değil

2.Tohumun tarlaya yetsin
Fakirlik kapından gitsin
Emek ver ki ekin bitsin
Herk etmesi kolay değil

3.Çobanlıkta kuzu yerdim
Memurlukta arttı derdim
Sana doğru öğüt verdim
Bu sözlerim alay değil

4.*Habib Kar'aslan* donanmaz
Yalan sözlere inanmaz
Bu su ile ekin kanmaz
Tarlana akan çay değil

* DK: 35; KBS: 36.

83. MAVİ GÖZLERİNİ SÜZ MELÛL MELÛL *

(HAYAL)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Yeşil gözlerini sevdiğim dilber
Çık bizim yaylada gez melül melül
Taş Kuyu'dan Kara Dağ'a bakarken
Mavi gözlerini süz melül melül</p> | <p>2. Hasretinle gurbet elde eririm
Leylü lehar hayalinle yürürüm
Hissi kalble'l vuku ile görürüm
Çatık kaş altında göz melül melül</p> |
| <p>3. Bekler idim yol üstünde göçünü
Sen şeneldin Gömürgen'in içini
Tarağıl o güzel kumral saçını
Zülfünü gerdana diz melül melül</p> | <p>4. Şimdi uzaklaştık bana ne dersin
Yaz gelince sağacılık edersin
Gök Kuyu'dan Taş Kuyu'ya gidersin
Peşinden gezelim biz melül melül</p> |
| <p>5. Mahrum kaldım kara saçın teline
Dilber andelibim gonca gülüne
Kalemi kâğıdı al da eline
Derdimi deftere yaz melül melül</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'aslan</i> yârini bulsun
Ağlayan kalbine sevinçler dolsun
Beni unutursan gözün kör olsun
Yan benim aşkımla gez melül melül</p> |

* YD: 18-19.

84. KÖYE VARMAK İSTER GÖNÜL *

(GÖNÜL)

- | | |
|--|---|
| 1. Bir haber çıkmadı yardan
Gözlerim görmüyor kandan
Ankara başıma zindan
Köye varmak ister gönül | 2. Güzellerin otağında
Yiğitlerin yatağında
Çıkıp Hınzırı Dağı'nda
Orda durmak ister gönül |
| 3. Güzün savrulur harmanım
Dokuz kardeş bir de canım
Gömürgen köyü meskânım
Bu günü görmek ister gönül | 4. Çadırdaki def sesinin
Kulağında küpesinin
Tatlı pınar bahçesinin
Gülün dermek ister gönül |
| 5. Güzel tutmaz bileğimi
Kabul etmez dileğimi
Arzularım mesleğimi
Çiftin sürmek ister gönül | 6. Kuzu seçildi meliyor
Kızlar makine siliyor
Kağnılar göçe geliyor
Haber vermek ister gönül |
| 7. <i>Habib Kar'aslan</i> kımızda
Neler yoktur sızımızda
Soğuk sulu yaylamızda
Bir dem sürmek ister gönül | |

* DK: 2-3; KBS: 2-3.

85. BİRAZ DA DİNLESEN YORULDUN PAŞA'M *

- | | |
|---|---|
| <p>1.Çankaya'da yaşamaya alıştın
Nice koltuklara kuruldun Paşa'm
Seksen yıldır bu vatana çalıştın
Biraz da dinlensen yoruldun Paşa'm</p> | <p>2.Elinizde sopanızdır altı ok
Partileri çoğaltmakta fayda yok
Devrinizde sefaletle baskı çok
Neden bu millete kırıldın Paşa'm</p> |
| <p>3.Millet üşümüştür izinden saptı
Yeni teşkil eden partiye taptı
Çorçil'den ders alın bak neler yaptı
Sense bir partiye sarıldın Paşa'm</p> | <p>4.Gününüzde millet almadı nefes
İstifa vermeyi istiyor herkes
Devri asbık yaratmadı Menderes
O zaman su gibi arındın Paşa'm</p> |
| <p>5.Hakkıcığım diye Tonguç besledin
Nice methiyeci şair besledin
Toprak reformunu çok hevesledin
Niçin çiftçilere kırıldın Paşa'm</p> | <p>6.İntikam da ihtiras da yellisin
Paralar da resmin ile bellisin
Evvel millî idin şimdi dillisin
Saltanat peşinde yoruldun Paşa'm</p> |
| <p>7.Der <i>Habib Kar'aslan</i> çok şeyler dedin
Eski dostun Maraşal'ı sevmedin
Partiler üstünde bir kuvvet idin
Fakat ihtirasa kapıldın Paşa'm</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Bu şiirin başlığı YD'de "İnönü'ye Arzuhal" şeklinde iken İB'de "İnönü'ye Yalvarış" olarak yer almaktadır.

İB'de üçüncü ve dördüncü dörtlükler yer değiştirmiştir.

* YD: 48; İB: X11.

2 d. neden: niye-İB
5 d. niçin: neden-İB
6 d. fakat: sense-İB

86. BEN BU PİSİN YATAĞINA GİREMEM *

(DAYIMIN KIZINA)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Dört parmak kerme de bağlamış eli
Yavşaktan görünmez saçının teli
Gözleri şırbıklı başı sirkeli
Ben bu pisin yatağına giremem</p> | <p>2.Evlerinin önü tarlalı dutlu
Damlarının üstü yoncalı otlu
Başı sirkeli de arkası bitli
Ben bu pisin yatağına giremem</p> |
| <p>3.Bunu seven adam hayattan bıkar
Gül gibi canını ateşe yakar
Mavi gözlerinin şırbığı akar
Ben bu pisin kirli yüzün göremem</p> | <p>4.Bunu sevenler de pek tez yorulur
Yakasından koca bitler sarılır
Kendin üç yüz lira diye kurulur
Ben bu pise on kuruşu veremem</p> |

* DK: 16; KBS: 16.

87. TARLADA EKMEKSİZ KALDIM *

1. Keklik Oğlu'na gidince
Ben de on çerik arpa aldım
Öküz ekmeği yiyince
Tarlada ekmeksiz kaldım

2. Şimdi bizim harman çıkar
Bugün açlık beni yıkar
Küçük kardeş yola bakar
Babamı da köye saldım

3. Çok kaçmış ya yetememiş
İhtiyar taş atamamış
Kötü öküzü tutamamış
Bugün ben fikre daldım

4. Odun yoktur ekmek pişmez
Düven sürdük rüzgâr esmez
Arpa ekmeği dişin kesmez
Bunun için buğday yoldum

5. *Habib Karaaslan* durdu
Babam iki değnek vurdu
Elinde değneğin kırdı
Sonra geri pişman oldum

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Bu şiirin başlığı FB'de "Keklik Oğlu", YD, DK ve KBS'de ise "Öküz Ekmeği Yedi" şeklindedir.

FB' ye göre diğer kitaplarda şiirin üçüncü ve dördüncü dörtlükleri yer değiştirmiştir.

* *FB 431: 50; KavS: 27; DK: 13-14; KBS: 13-14.*

5 c. değneğin: mesesin-KavS/ DK/ KBS

3 c. kötü: bir-DK/ KBS

d. bugün: şimdi-DK/ KBS

88. HAK DİYORSUN BABACIĞIM *

1.Emmi dayı iyi güne
Askerlik faydadır dine
Sen de yaptın on bir sene
Hak diyorsun babacığım

2.Kara Mehmet çifte gitmez
Hayra şerre akli yetmez
Ot biçilir işin bitmez
Çok diyorsun babacığım

3.Gözüm yaşlı yüzüm gülmez
Bu yoksulluk aman bilmez
Mektup yazdım para gelmez
Yok diyorsun babacığım

4.Evden çıksa iş göremez
Postaya mektup veremez
Küçük Sadık çift süremez
İhtiyarsın babacığım

5.*Habib Kar'arlan*'ın sesler
Dokuz tane evlat besler
Beş oğlun var üçü asker
Bahtiyarsın babacığım

* YD: 11-12; KBS: 31-32.

89. GAYRI O MEYDANA BİZ DE ÇIKALIM *

- | | |
|---|---|
| <p>1. Atatürk düşmana bizi vermedi
Gayrı bu vatana biz de bakalım
İsmet Paşa çok çalıştı durmadı
Gayrı o meydana biz de çikalım</p> | <p>2. Biz de bağladık her yanımızı
Vatana verelim biz canımızı
Vermedik kimseye meydanımızı
Meydana çikalım biz de yikalım</p> |
| <p>3. Vatana canımızı biz de katalım
İçinden düşmanı tutup atalım
Eskiye unutup yeni yolu turalım
Eski geçenleri biz bırakalım</p> | <p>4. Bütün acuna biz de at saldık
Bu şan vatanda gayrı biz kaldık
Düşmanı biz de vatandan aldık
Vatanda düşmana biz de sıkalım</p> |
| <p>5. Bu Cumhuriyet'i bir o yarattı
Düşmanı vatandan bir o ıratı
Tayyare trenle yurdu donattı
Uykudan uyanıp biz (de) uyanalım</p> | <p>6. Ölmüş iken tekrar cana getirdi
Düşmanın işini bir o bitirdi
On beş yılda on milyon genç yetirdi
Emri ile süngüyü biz de takalım</p> |
| <p>7. Düşman da İzmir'e girip gezmişler
Olan ulusunu yakıp ezmişler
Bu kahraman Türk'e gayet kızmışlar
Düşmanın canını biz de yakalım</p> | <p>8. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan böyle derdimiz
Düşmanı vatana koymaz ordumuz
Rumeli'dir bizim asıl yurdumuz
Düşmandan o yurdu biz de alalım</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB' de yer alan üçüncü ve yedinci dörtlükler D' de bulunmamaktadır.

* FB 431: 34; D: 9-10.

- 4 a. acuna: dünyaya-D
- c. aldık: boğduk-D
- d. Eskiye unutup öz yolu turalım-D
- 5 d. Vatana canımız biz de katalım-D
- 6 c. Yaşasın Türkiye çok genç yetirdi-D
- 8 c. Anadolu bizim eski yurdumuz-D
- d. Bu şen yurdumuza candan bakalım-D

90. HEP BERABER ÇALIŞALIM *

- | | |
|---|---|
| 1.Köylü dayı darılmasın
Hep beraber çalışalım
Zengin fakir ayrılmasın
Hep beraber çalışalım | 2.Atamızdan kaldı bu iz
Cephelerde kan döken biz
Memur çiftçi bir milletiz
Hep beraber çalışalım |
| 3.Çiftçi çoban bunlar neyin?
Kimsenin hakkın yemeyin
Şehirli köylü demeyin
Hep beraber çalışalım | 4.Eseri sönmez atanın
Hakkı ile iş tutanın
Çerkez, Kürt, Laz bu vatanın
Hep beraber çalışalım |
| 5.Bize yılmaz Türk demişler
Büyük harpte çok yemişler
Halkla biter bütün işler
Hep beraber çalışalım | 6.Düşmanlara sır verilmez
Tahsilsiz işe girilmez
Hile ile iş görülmez
Hep beraber çalışalım |
| 7. <i>Habib</i> halka destan versin
Yurdu cennet gibi görsün
Köylü köyde çiftin sürsün
Hep beraber çalışalım | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

KBS’de yer alan yedinci dörtlük DK’ da bulunmamaktadır. Dörtlük şu şekildedir: “Halk partisi dendi niçin/ İşe yarar adam seçin/ Yurdun selâmeti için/ Hep beraber çalışalım.”

Bu dörtlük YD’ de altıncı dörtlük olarak yer almaktadır. İlk dizesi şu şekildedir: “Serbest seçim dendi niçin”

Bu şiirin başlığı DK ve KBS’de “Halka Öğüt” şeklinde iken YD’de “Birliğe Davet” olarak bulunmaktadır.

* DK: 3-4; KBS: 3-4; YD: 49-50.

1 c. Halk adalet ayrılmasın-YD
3 c. Alevi, Sünni demeyin-YD

91. EY GÖMÜRGEN ŞEN OLARAK KAL DEDİM *

(İZİNDEN DÖNÜŞ)

- | | |
|--|--|
| 1. Günüm tamam olup yola çıkınca
Gidiyorum dostlar rahat ol dedim
Geri dönüp yaylalara bakınca
Ey Gömürgen şen olarak kal dedim | 2. Keklikoğlu, Sofu Mahmut yolumuz
İlkbaharda açılırdı gülümüz
Gemerek'te müşkül oldu halimiz
Treni beklerim anam bil dedim |
| 3. Tren geldi titrer demir ağları
Sıra vermez Karagöl'ün bağları
Şarkışla'dan seyran ettim dağları
Gidiyorum Hınzır Dağı kal dedim | 4. Yine coşmuş Kızılırmak bulandı
Hanlı'ya gelince dağı dolandı
Sivas'ta gurbetten gözüm sulandı
Gel ağlama gözyaşını sil dedim |
| 5. Ekinler iyidir rahmet bol olmuş
Tembel olan çalışana kul olmuş
Divrik'te de sarp kayalar yol olmuş
Tanrı bu devlete yardım kıl dedim | 6. Çiçek açmış Erzincan'ın ovası
Dağılmıştır koç yiğitler yuvası
Çok güzeldir şu Kemah'ın havası
Aç kapıyı temiz hava al dedim |
| 7. Tercan'ı geçince işim zorluyor
Hava soğuk yüce dağlar karlıyor
Erzurum'da minareler parlıyor
Şimdi uzaklaştı bize yol dedim | 8. Sevine sevine izine giden
Ayrılık değil mi beni mahveden
Hasan Kale sıla oldu yeniden
Sabah olsun vazifeni al dedim |
9. Der *Habib Kar'aslan* sözüm kalmadı
İzin istemeye yüzüm kalmadı
Aşın ekmeğinde gözüm kalmadı
Bizim erzakımız gayet bol dedim

* DK: 11-12; KBS: 11-12; YD: 9-10.

92. SENİN ÖZ EVLADIN BEN DEĞİL MIYDIM? *

(GÖMÜRGEN'İ-SILAYI ZİYARET)

- 1.Ey şirin köy neden gülmen yüzüme
Bağrında yaşayan ben değil miydim?
Otuz yıldır kulak verdim sözüne
Senin öz evladın ben değil miydim?
- 2.Kısmet bizi böyle uzağa atan
Sağılsın ses versin mezarda yatan
Yamaçlarda koyun, sığır otlatan
Tarlanda çift süren ben değil miydim?
- 3.İhtiyar olanlar bükmüş belleri
Türkü söyler güzellerin dilleri
Saatlerce uzun süren yolları
Yürüyüp kestiren ben değil miydim?
- 4.Bütün pınarlardan suların içip
Uykusuz kalarak kedimden geçip
Sıtma tutaraktan ekini biçip
Harmana getiren ben değil miydim?
- 5.Büyük küçük herkes kendi işinde
Ayva, turunç çiçek açmış döşünde
Bir vefasız sevgilinin peşinde
Yıllarca dolaşan ben değil miydim?
- 6.Kazmayı alıp da kütüğü yaran
Odun şeleğini sırtta çıkaran
Boz kangal toplayıp kağına saran
Dama otluk kuran ben değil miydim?
- 7.Kim görürdü bu nasırlı elleri
Toprağına feda idi serleri
Sıyrımlı çarıkla kıraç yerleri
Söküp tarla eden ben değil miydim?
- 8.Hava almak için dağına çıkan
Kara dağdan uzun yaylaya bakan
Gülleri toplayıp başına takan
Taşına yaslanan ben değil miydim?
- 9.Genç yaşımda tutulmuştum bir derde
Her türlü hastalık var idi serde
Kıtlık gelir un, ekmek yok evlerde
Açlıktan çırpınan ben değil miydim?
- 10.Der *Habib Kar'aslan* yine atmadım
Gömürgen'in derdine dert katmadım
On beş yıldır suyun, havan tatmadım
Sana hasret kalan ben değil miydim?

* YD: 54-56.

93. İKİ BİN SEKİZ YÜZ MAAŞ ALAN KİM? *

(KİM?)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Milletin içinde yürürler idi
Çeşitli vaatler verirler idi
Yedi yüz elliyi çok görürlerdi
İki bin sekiz yüz maaş alan kim?</p> | <p>2.Yaşamak zor oldu sıkıntı sardı
Husumet andının gelmiyor ardı
Altmış iki yıllık tarihi vardı
Kırşehir'nden vilayeti alan kim?</p> |
| <p>3.Matbuat susmuştur kanun değişti
Hâkim teminatı bilmem ne işti
Hayat pahalandı geçim güçleşti
Bu milleti sıkıntıya salan kim?</p> | <p>4.Demokratlar değdi dokuz yaşına
Millet katık bulamıyor aşına
Her mebusun köşkü vardır başına
Apartıman yaptırmadan kalan kim?</p> |
| <p>5.Baskı şiddet kullanmanın yeri mi?
Beyhude üzmeysin Nihat erimi
Hüseyin Cahit de yaktı serimi
Son gününde mahpuslara dalan kim?</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> çalım satarlar
Hakikati söyleyene çatarlar
Tenkit etsen partiden de atarlar
Başkanın emrinde mutuğ olan kim?</p> |

* İB: X6.

94. UYANIN BABALAR HACCA GİDELİM *

(MÜBAREK KÂBE'YE)

- | | |
|--|--|
| 1.Kible tarafından bir nur saçıldı
Toplanın kardeşler hacca gidelim
Mübarek Kâbe'nin yolu açıldı
Uyanın babalar hacca gidelim | 2.Nice mucizeler tükenmek bilmez
Ümmet olmayana şefaati etmez
Milyon paran olsa ahrete gitmez
Uyanın zenginler hacca gidelim |
| 3.Habibin aşkına bir şerbet için
Farzınan, sünneti unuttun niçin?
Ravazi şerefi ziyaret için
Uyanın babalar hacca gidelim | 4.Malımızın zekâtını vermeli
Ol nebiden şefaati görmeli
Hacerü'l Esfet'e yüzler sürmeli
Uyanın kardeşler hacca gidelim |
| 5.Helâl malı kazanıp da yiyorsan
Elbet(te) bir gün öleceğim diyorsan
Firdevsi âlâ'dan yer istiyorsan
Uyanın babalar hacca gidelim | 6.Uzak zannetmeyin yolunuz yakın
Sizden evvel gelip geçene bakın
Ölümü aklından çıkarma sakın
Aldanman dünyaya hacca gidelim |
| 7.Şeytanın sözüne uyma bir yanda
İyilik eylegil misafir canda
Cümle günahınız dökülür anda
Sıratı düşünen hacca gidelim | 8.Der <i>Habib Kar'aslan</i> eyle niyazı
Görmek kismet olsun güzel hicazı
Beytullah'ta kıl halaka namazı
Aldanman dünyaya hacca gidelim |

* YD: 53-54.

95. DEMEDİĞİN BİZ DE BİLELİM *

- | | |
|--|---|
| <p>1.Şu an Ankara'nın güzel haline
Terk edip o köyü bura gelirim
Düşmüş eline
Demediğin biz de bilelim</p> | <p>2.Sensin ünümüz her yana atan
Türkoğlu vatani canına katan
Göçmenler çoğaldı daraldı vatan
Destindeki yurtlarımızı alalım</p> |
| <p>3./.../ gayet ile vardır
/.../yaşamak gayetle zordur
Atama bir ricam vardır
Çaresin burada bulalım</p> | <p>4./.../çaresini bulmak isterim
Düşmandan vatani almak isterim
Okulda ben adam olmak isterim
Okulda okuyup adam olalım</p> |
| <p>5.Sevgili cumhur reisimiz İsmet Paşa
Çok olsun ömrün de sen binler yaşa
Gayrı başlayalım biz de bu işe
Her işte üstün biz de olalım</p> | <p>6.Ak yüce dağları biz de aşalım
Düşmeden arkadan biz de koşalım
Boşuna vatanda biz hor yaşarız
Gayrı bu vatana biz de yetelim</p> |
| <p>7.Bulalım çaresini düşman gelmeden
Gelip de vatani bizden almadan
Sıcak yatağımızda bizi bulmadan
Gelin vatan uğruna şehit olalım</p> | <p>8.Der <i>Habib Karaaslan</i> yüzün göreyim
Vatana canımı ben de vereyim
Alayım selâmımı harbe gireyim
Teklifsiz kavgaya biz de dalalım</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan yerler sayfa kesikliği nedeniyle tamamlanamamıştır.
Sadece FB'de yer alan şiirin başlığı bulunmamaktadır.

* FB 431: 37.

96. ONUN DA KANLARI AKSIN GÖRELİM *

(GÖRELİM)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Gizli bir cinayet işlenmiş duydum
Ak oğlu yerinden kalksın görelim
Meçhul katil yakalansın tez günde
Onun da kanları aksın görelim</p> | <p>2. Elbet sebebi var bu gidişlerin
Böyle bir zengini kaybedişlerin
Millete heyecan veren işlerin
Sebebi meydana çıksın görelim</p> |
| <p>3. Doktorun katili sürdü kaç aydır
Zannetme insanı vurmak kolaydır
Ankara'da bu ikinci olaydır
Yakın günde açıklansın görelim</p> | <p>4. (Bu) cinayet kolay kolay unutulmaz
Kaçtı ise bir gün, beş gün tutulmaz
Adaletin pençesinden kurtulmaz
Yakayı bir ele versin görelim</p> |
| <p>5. Baldırı çıplağı buyurun der mi?
Bilmediği ile eve gider mi?
Yabancıya kahve ikram eder mi?
Hakikat meydana çıksın görelim</p> | |

* İB: 183.

97. HANCI PARA İSTER BİZ NE DİYELİM *

(KAYSERİ'DE FABRİKAYA GİDERKEN)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Gömürgen'den çıktık biz güle güle
Rüsvay olduk biz de âleme ele
Açlık susuzluk bizimle bile
Hancı para ister biz ne diyelim</p> | <p>2.Fabrika almadı burda kalınmaz
Parasız, çarşıdan ekmek alınmaz
Hancı para ister bizde bulunmaz
Ekmeğimiz yoktur biz ne yiyelim</p> |
| <p>3.Mevla ceza etti bize de haktır
Kayseri'de zengin gayetin çöktür
Yatak para ister beş para yoktur
Ayağımız yalın biz ne giyelim</p> | <p>4.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan perişan oldum
Gelip Kayseri'de parasız kaldım
Ben bu şairliği Mevla'dan aldım
Bunu tanrı verdi biz ne diyelim</p> |

* *FB 431: 18; D: 22-23.*

2 c. hancı: yatak-D

3 c. yatak: hancı/ beş para: on para-D

98. BİZİ BİZDEN AYIRDILAR HEM ŞEHRİM *

(HEMŞEHRİM)

- | | |
|--|--|
| 1. Bir güdümlü demokrasi körleşti
Memlekete kötü niyet yerleşti
Her üç parti bir çatıda birleşti
Bizi bizden ayırdılar hem şehrim | 2. Koalisyon diye koltuklar doldu
Onların arzusu yerini buldu
Hasan Dinçer, İnönü'yle bir oldu
Halk Partisin kayırdılar hem şehrim |
| 3. Küçük zümre dayanmadı dışine
Demokratın son verdiler işine
Mideciler düştü onun peşine
Aç gözlüyü doyurdular hem şehrim | 4. Bizler kırk altıyız partimiz de bu
Köylerimiz görsün ışıkla yol, su
Oyumuzu bölmek idi arzusu
Demokratı ayırdılar hem şehrim |
| 5. Halk partisi iftiraya başladı
Geldi gitti hep bizleri taşıladı
Kuyruk diye içimizi haşladı
Zulümlerin koyurdular hem şehrim | 6. Sırf kendiler hür olarak yattılar
Hep bizleri iftiraya kattılar
Kırk beş bin kişiyi işten attılar
Bize açlık buyurdular hem şehrim |
| 7. Üç parti de oy alamaz her zaman
Paşanın yanında sürdürdüler devran
İnönü'ne yardımcıdır Alican
Bizi böyle kandırdılar hem şehrim | 8. Der <i>Habib Kar'ar</i> slan maziye bakın
Hürriyet güneşi doğacak yakın
Şu Halk Partisine aldanma sakın
Bizi bizden ayırdılar hem şehrim |

* İB: X13.

99. ŞİMDİLİK SILAYI GÖRMEK İSTERİM *

(BİR KAHVEDE)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Yağmur yağdı bütün yerler sulandı
Garip olan kahvelere dolandı
Dayıları gördüm gönlüm bulandı
Şimdilik silayı görmek isterim</p> | <p>2. Vazifem yok ben de bir iş tutamam
Bohçam yoktur bir şey alıp satamam
Yalnız hanlarda kalıp yatamam
Yârin odasına girmek isterim</p> |
| <p>3. Yüreğim yangındır kar ister gönlüm
Güzeli görünce yar ister gönlüm
Ah yar bahçesinden nar ister gönlüm
Kırmızı gülleri dermek isterim</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'aslan</i> köyden geçiyor
Şimdi burdan İstanbul'a geçiyor
Sıtkı Sabri böyle kahve içiyor
Dünyanın sefasın sürmek isterim</p> |

* D: 38-39.

100. ON BEŞ YAŞLI KIZ İSTERİM *

(İSTERİM)

- | | |
|---|--|
| 1.Hasta oldum bakmaz doktor
Bizim ilde güzel çoktur
Gelin ile işim yoktur
On beş yaşlı kız isterim | 2.Sevdiğim on beş yaşında
Arzumanım var kaşında
Yârim ile dağ başında
Yaylamaya yaz isterim |
| 3.Entari giyer siyinde
Gözüm var Türkmen Beyi'nde
Kara Dağ'ın güneyinde
Otlatacak yoz isterim | 4.Kara dağı dizlemeden
Sürmeliyi özlemeden
Üç seneyi gözlemeden
Ben yârimi tez isterim |
| 5.Kara kaşa mahrum kaldım
O kıza bir selam saldım
Kısmetine bilet aldım
Bin olmazsa yüz isterim | 6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> teker
Yaş yerine kanlar döker
Güzel olan sürme çeker
Kaş altında göz isterim |

* DK: 27; KBS: 27-28.

101. ÖZ BABAMIZ SENSİN BUNU SÖYLERİM *

(BİR ARZUHAL)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Atatürk'ün unutulmaz kıymeti
İstanbul'dur Türk'ün köklü devleti
Babam fakir dokuz tane evlâdı
Öz babamız sensin bunu söylerim</p> | <p>2. Türkoğlu vatana canını katar
Senin de kuvvetin daha çok artar
Al beni okula buradan kurtar
Köyümüzde ben çobanlık eylerim</p> |
|---|---|

3. Der *Habib Kar'aslan* yüzün göreyim
Vatana canımı ben de vereyim
Al beni okula ben de gideyim
Okumazsam [ben] çobanlık eylerim

* *FB 431:36; D:39.*

- 1 b. Türkiye'dir bu dünyanın devleti-D
2 c. okula:mektebe-D
3 a. yüzün göreyim:mektep göreyim-D
c. ben de gideyim:şimdi gireyim-D
d. çobanlık eylerim:çobanlığı neylerim-D

102. KOCA ERZURUM'UN İLİNDEN GEÇTİM *

(ANAMA)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Hasan Kalesi'nde kaldım bir sene
Pasin Ovası'nın gülünden geçtim
Oğlum asker diye yolları dene
Koca Erzurum'un ilinden geçtim</p> | <p>2.Gurbette artıyor ah ile zarım
Aklımdan çıkmıyor vefasız yârim
Küçükler evlenmiş ben de bekârım
Yüzü al duvaklı gelinden geçtim</p> |
| <p>3.Nice dağlar aşım o sarp yerlerde
Bana yoldaş oldu yiğit erler de
On sekiz ay kaldım viranelerde
Erzincan Pülümür yolundan geçtim</p> | <p>4.Geç gelir dağların baharı yazı
Yaylada çekilir güzelin nazı
Bir gece açıldı Kemah Boğazı
Fırat ırmağının selinden geçtim</p> |
| <p>5.Gurbete düşenler böyle sürünür
Sivas'ın kızları hep çar bürünür
Sarıoğlan'dan bizim köyler görünür
Kayseri'nin Lale Beli'nden geçtim</p> | <p>6.Elim yetmez köyü görürken
İnemedim kara tren yürürken
Anam ile biraz konuşam derken
Oğlum diyen tatlı dilinden geçtim</p> |
| <p>7.İki gün sılada dursam yeterdi
Kırıkkale bize yolu gösterdi
Gönlüm Ankara'da kalmak isterdi
Türkiye'nin güzel malından geçtim</p> | <p>8.Gazi Çiftliği de bir büyük koru
Kahraman Türk yener her türlü zoru
Eskişehir'den de İzmit'e doğru
Sakarya nehrinin gölünden geçtim</p> |
| <p>9.Mektubum gelmiyor içimde merak
Şimdi memlekete yolumuz ırak
İstanbul'dan Kemerburgaz son durak
Marmara denizi yelinden geçtim</p> | <p>10.Der <i>Habib Kar'aslan</i> tüfeğim doluk
Düşman askerine vermeyiz soluk
Şarktan garba doğru uzun yolculuk
Belgrad dağları yolundan geçtim</p> |

* DK: 21-22; KBS:223; YD:20-21.

103. KOŞA GELDİM KOŞA GİTTİM *

(GELDİM-GİTTİM)

1.Elime aldım orağı
Yakın eyledim ırağı
Yaylalar güzel durağı
Koşa geldim koşa gittim

2.Giydikleri Şalvar diye
Memurlara yalvar diye
Köylülerde mal var diye
Şiir yazdım hoŐa gittim

3.Ayrılık düştü araya
Bizi katmazlar sıraya
Üç senedir Ankara'ya
Boşa geldim boşa gittim

4.*Habib Karaslan* ne oldu
Gözleri yaş ile doldu
Bahçesinde gülü soldu
Bahar geçti kışa gittim

* *KBS:40.*

104. YİTİRDİM AL ATI BULAMIYORUM *

- | | |
|--|--|
| <p>1. Hasan ölen dağın karı kalkmasın
Yaz gelince menekşesi kokmasın
Benim al atım da ele bakmasın
Yitirdim al atı bulamıyorum</p> | <p>2. Yitirdim atımı ben de gezerim
Bin derdimi bir deftere yazarım
Yitirdim al atı bulamıyorum</p> |
| <p>3. Yitirdim atımı ben de tutayım
Üstüne ne zaman değnek atayım
Gidip örtümüze girip yatayım
Bu ıssız dağlarda kalamıyorum</p> | <p>4. Yürür gider iken bazen koşarım
Gezmediğim bir dağlarda şaşarım
İsmimi sorarsan <i>Habib Yaşar</i>'ım
Yitirdim al atı bulamıyorum</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

B.

FB'de şiirin yazılma sebebi "28 Şubat 1938'de al atı kaybedince söylemiştir." açıklamasıyla belirtilmektedir.

C.

FB'de bu şiirin ikinci dördlüğünün üçüncü dizesinin üzeri çizilmiştir. Dize şu şekildedir: "Dağlarda gezerken gezdiğim yer dağlarında ararım"

D'de bu dördlük yer almazken ikinci sırada şu dördlük bulunmaktadır: "Ayağımda hiç çarığım kalmadı/ Al at benim hiç halimden bilmedi/ Kışın beni tımar eder demedi/ Yitirdim al atı bulamıyorum."

* *FB 431:1; D:16.*

- 2 c. Gezmediğim bir dağlarda azarım-D
3 b. ne zaman:binip de-D
c. Gidip evimize düşüp yatayım-D
4 a. yürür gider iken bazı:gider iken bazı ben de-D
c. Der Habib Karaaslan böyle yaşarım-D

105. GÜN BE GÜN HASMINI YORUYOR GÖRDÜM *

(GÖRDÜM)

- | | |
|--|---|
| 1. Borçluluk, işsizlik, açlık bir yanda
Milleti darlıktan kurtar şu anda
Demokrasi memleketler meydanda
Gün be gün hasmını yoruyor gördüm | 2. Ankara'da besleniyor ciciler
Servete gark olmuş altın inciler
Hırsızlar, hainler, yankesiciler
Yine iktidarda duruyor gördüm |
| 3. Hırsızlığı aldın elde asaya
Aykırı değil mi anayasaya?
Her şeyi koydunuz kara borsaya
Milletin kanını soruyor gördüm | 4. Merhum atamızın izinden saptın
Seçimde kanunsuz işkence yaptın
Diktatörlük ile sandalye kaptın
Hırsızlar birbirin koruyor gördüm |
| 5. Atatürk eyledi bize emanet
Gafletle delalet hatta hıyanet
İktidar sahibi şahsi menfaat
Suçsuz halka tekme vuruyor gördüm | 5. Der <i>Habib Kar'aslan</i> ne dersin peki
Bana verdiniz sahtekâr çeki
Atatürk Nutku'nda Gazi diyor ki
Gençliğe nasihat veriyor gördüm |

* İB:19.

106. BASTIĞI TOPRAKTA İZİNDE GÖNLÜM *

(GÖNLÜM)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Sevdiğim tarlada ekin işinde
Gülerken inciler saçar dişinde
Aylarca dolaşsam onun peşinde
Bastığı toprakta izinde gönlüm</p> | <p>2. Eller sürer sefasını demini
Ben çekerim kasavetin gamını
Bir daha işitsem yâr kelamını
Deli diyen tatlı sözünde gönlüm</p> |
| <p>3. Gelin olmuş yâr başını bağlıyor
Gözüm yaşı bir sel gibi çağlıyor
Beni gördü için için ağlıyor
Bugün yaşlar döken gözünde gönlüm</p> | <p>4. Elinde orağı ırgatlık yapar
Yolu bir gün bizim tarlaya sapar
Sağcıdan gelmiş üstünü çırpar
Üzerinden çıkan tozunda gönlüm</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* köye varamam
Bundan sonra hiçbir işe yaramam
İyi, kötü, çirkin, güzel aramam
Vefasız bir çoban kızında gönlüm

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

RAS VE MS'de ikinci ve üçüncü dörtlükler yer değiştirmiştir.

* *DK: 31; KBS:32; YD:14; MS:485-486; RAS:302-303.*

2 d. deli:âşık-YD

4 d. der Habib Karaaslan:de ki âşık Habib-RAS/MS

107. ORAYI OKŞAYIM GEL KARA GÖZLÜM *

(KARA GÖZLÜ)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Ağzın havalarda söylenip durma
Yüreği yaralı sen beni vurma
Kıymetlidir gözün çok fazla yorma
Orayı okşayım gel kara gözlüm</p> | <p>2. Benim gibi sana el canın katmaz
İnsan cahillikte yalnız yatmaz
Kötü söylemeye hiç sözüm tutmaz
Çok vurgunum sana bil karagözlüm</p> |
| <p>3. Emsalin bulunmaz akta karada
Dolanırım sana ben bu sırada
Bir daha göreyim seni burada
Gayrı yamacımda gül karagözlüm</p> | <p>4. <i>Habib Karaaslan</i> seni güderim
Yine de kapından gelir giderim
Can-ı dilden sana saygı ederim
Sensiz geçen günler yıl karagözlüm</p> |

* KavS:15.

108. NASIL YETEM KÖMÜR GÖZLÜM *

1.Gidiyorum ben Çerkez'e
Nasıl yatam kömür gözlüm
Koynunda açan nergise
Nasıl yetem kömür gözlüm

2.Sevdiğim seni bulayım
Gelip yanında kalayım
Ben sana köle olayım
Emrin tutam kömür gözlüm

3.*Habib Kar'aslan* göreyim
Yüzün yüzüme süreyim
Canımı kurban vereyim
Sana satam kömür gözlüm

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı D'de "Sevgiliye Armağan" şeklinde iken DK ve KBS'de "Ayrılış" olarak yer almaktadır.

* D:38; DK:12-13; KBS:12-13.

109. GEZDİĞİN YAYLA DA KAR MIDIR ÇOBAN? *

- 1.Çiftçi: Ekin arasına geçmek zararlı
Bekçiler peşinden seni aramış
Soğuktan gelmişin yüzün kararmış
Gezdiğin yayla da kar mıdır çoban?
- 2.Çoban: Ben çobanım gece gündüz
uyumam
Kaval çalar isem sana
duyurmam
Yağ, süt verip karnınızı
doyurmam
Bendedir peynirin mayası çiftçi
- 3.Çiftçi: Küçük aba ile gidersen önden
Köylüler muhtara davacı senden
Kendin ekmek, davar ot ister benden
Tarlada ekinin var mıdır çoban?
- 4.Çoban: Ak koyuna kara koçu katarsa
Çürümüş toprakta ekin batarsa
Davarım tarlanda bir gün
yatarsa
Gübredir buğdayın yuvası çiftçi
- 5.Çiftçi: Emek sarf etmişim ekinim biter
Her zaman ocakta tütünüm tüter
Öküzün apkını tarlana yeter
Davarsız geçinmek zor mudur çoban
- 6.Çoban: Yünü yonca gibi biçilir durur
Sütü pınar gibi içilir durur
Yüksek yaylalara göçülür durur
Temizdir yaylamın havası çiftçi
- 7.Çiftçi: Yaylanı gezmiştin seninle bile
Çobanlar işine katar mı hile
Taşını ben çektim öküzüm ile
Çardağın ağılı dar mıdır çoban?
- 8.Çbn: Yeni yoğurt yaptım bugün
bayramdır
Komşular geliyor benim sıramdır
Misafire kuzu eti ikramdır
Senin ki bir ekmek davası çiftçi
- 9.Çiftçi: Bundan böyle dur bakalım sözünde
Arpa, buğday harman olsun gözünde
Ekmeksiz yaşanmaz dünya yüzünde
Düşmanı alt eden buğdaydır çoban?
- 10.Çoban: Elinde kılıncı orak dediler
Çobanlar çiftçiye çırak dediler
Eksin şu tarlayı bırak dediler
Senindir yaylamın ovası çiftçi
- 11.Der *Habib Kar'aslan* gücüm yetmiyor
Gübresiz tarlada ekin bitmiyor
Çiftçi çoban ile yola gitmiyor
İkisi de birbirine muhtaçtır

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

YD'de şiirin altına "Çoban mağlup oldu." şeklinde not düşülmüştür.

Şiirin başlığı DK ve KBS'de "Çoban-Çiftçi" şeklinde iken YD'de "Çiftçi İle Çoban" olarak bulunmaktadır.

* DK: 28-29; KBS:28-30; YD:26-27.

110. İNSANI TOPRAĞA KATAN ERZİNCAN *

- | | |
|--|---|
| <p>1.Nice tenler yere düştü gidiyor
Analar yavrudan geçti gidiyor
Bir gece içinde göçtü gidiyor
İnsanı toprağa katan Erzincan</p> | <p>2.Erzincan harabı daha ezeldir
Binaları birbirinden güzeldir
Hükümet var olsun yine düzeltir
Gece karanlıkta batan Erzincan</p> |
| <p>3.Havalar soğuktur karlar erimez
Zelzele var sokaklarda yürünmez
Yüksek binaları uçmuş görünmez
Şerefi dünyayı tutan Erzincan</p> | <p>4.Babalar, kardeşler ağladı gider
Dağlar da yerinden oynadı gider
Güzel binaları kaynadı gider
Ana yurdu asıl vatan Erzincan</p> |
| <p>5.Der <i>Habib Kar'aslan</i> evin bulamaz
Onu da köyüne bir salan olmaz
İnönü devrinde virane kalmaz
Ününü her yana atan Erzincan</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

DK ve KBS'de yer alan beşinci dördlük D'de bulunmamaktadır. Dördlük şu şekildedir:
“İrkımız, soyumuz hep bir damarız/ Evlat, baba gitmiş ona yanarız/ Bu acıyı paylaşacak
biz varız/ Virane halinde yatan Erzincan”
Şiirin başlığı DK ve KBS'de “Erzincan” dır. D'de ise başlık yoktur onun yerine
“Zelzele Dolayısıyla Erzincan Harabesine” cümlesi kullanılmıştır.

* D:48; DK:9; KBS:8-9.

111. BİR TEL YOLLAN SEVDİĞİMİN SAÇINDAN *

(BİR KIZA)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Yeni bir güzele gönül bağladım
Aslı bizim köyümüzün içinden
Derin bir aşk ile yürek dağladım
Bir tel yollan sevdiğimin saçından</p> | <p>2.Sağacıya gider helke elinde
Beni hiç anar mı kendi dilinde?
Koyun emiştirir yayla yolunda
Vaz geçerim ben evvelki suçundan</p> |
| <p>3.Seni görüp sevinç ile güleyim
Konuk olam ben yanına geleyim
Koyun koşan çobanına köleyim
Ömer, Salman, Cini bunun üçünden</p> | <p>4.Kuvvetli tesirler altında kaldım
Bu sene yolumu gurbete saldım
Bir köylü kızından ben ilham aldım
Avar oldum ben işimden gücümden</p> |
- 5.*Habib Karaaslan* şimdi gitmeli
Mustafa'ya birçok rica etmeli
Koyundan, kuzudan birin gütmeli
Ben toplayım davarın bir ucundan

* KavS: 30.

112. DAYIM SAPMAZ TÖBE DOĞRU YOLUNDAN *

- | | |
|--|--|
| <p>1. Dayımı sorar isen ortadır hali
Eğri değil bunun doğrudur yolu
Elinin emeği helaldir malı
Dayım sapmaz töbe doğru yolundan</p> | <p>2. Benim de dayıma bir adam yetmez
Dayım da aza bir yere gitmez
Fakir fukaraya hiç zulüm etmez
Dayım bilir fukaranın halinden</p> |
| <p>3. Dayımı bilir de hep yakın köyler
İsmi de Musa'dır azalık eyler
Güleçtir yüzü de çok tatlı söyler
Doyup usanan yok tatlı dilinden</p> | <p>4. İyice olanlara iyi haberim var
Doğru olanlara doğru soyum var
Tüccar Musa derler benim dayım var
Alır satar ele gelen malından</p> |
5. Der *Habib Kar'ar*slan işinden kalmaz
Dayım kötülerini almına almaz
Böyle doğru adam bir yerde olmaz
Kayseri'nin Gömürgen'in ilinden

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB'de şiirin başlığı yoktur. KavS'de ise "Dayısına" şeklindedir.

* FB 431:24; KavS:42.

1 a. sorar isen:derseniz-KavS
3 a. doyup usanan yok:kimseler usanmaz-KavS
4 a. Kötü olanlara kötü huyum var-KavS
b. doğru olanlara:iyi olanlara-KavS
5 a. der:Q-KavS
5 c. doğru:sadık/ bir yerde:çok yerde-KavS

113. SEN DE ÇİÇEKLERDEN PAY AL KAR'ARSLAN *

(HAMDİ ÜÇ OK'UN ÖĞÜDÜ)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Heyben omzunda gez diyar diyar
Gör ki koklanacak nice güller var
Arılar em için sarı bal yapar
Sen de çiçeklerden pay al Kar'arслан</p> | <p>2. Yalnız kıyılarda gezip dolaşma
Dolmadan kabına köpürüp taşma
Gökler fırtınalı havada uçma
Engin göllerde yüz, dal Kar'arслан</p> |
| <p>3. Bakma sakın kötülerin ağzına
Katlanılır güzellerin nazına
Kara çalma alnındaki yazına
Ününü illere yay, sal Kar'arслан</p> | <p>4. Türk ulusu atasından sözlüdür
Buğday benizlidir, kara gözlüdür
Üç Ok'un da aşk bağrında gizlidir
Bundan başka her şey masal Kar'arслан</p> |

* KavS:16; YD:62.

114. HER YERDE SANKİ CENNET BAĞI KAR'ASLAN *

(BAŞÖĞRETMEN HAMDİ ÜÇ OK'TAN)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Bahar geldi aktan kara seçildi
Sıla eylemenin çağı Kar'aslan
Mor menekşe, sarıçiğdem açıldı
Her yerde sanki cennet bağı Kar'aslan</p> | <p>2. Kızlar çiçek takar gökçek başına
Bir çift kumru kondurmuşlar döşüne
Rast gelinmez Elif kızın eşine
El vurduğu dal gül yağı Kar'aslan</p> |
| <p>3. Zülüfleri tel tel olmuş bezeli
Böyle imiş ezelinden ezeli
Can yakarmış Türkmen ili güzeli
Kutlu imiş yâr yatağı Kar'aslan</p> | <p>4. Dağ dağa kavuşmaz derler yalanmış
Yaptıkları vefasızın plânmış
Meğerse o bir zehirli yılanmış
Dağ üstüne vurduğu dağı Kar'aslan</p> |
| <p>5. Sakın ola tasa edip gam yeme
Gönüllerden gözden ırağım deme
Canla bağlan âşık ol vazifene
O yer yiğit er ocağı Kar'aslan</p> | <p>6. Üç Ok der ki sazda düzen kalmadı
Güzeli met eden ozan kalmadı
Ayrı dille yazı yazan kalmadı
Ayrık tuttu solu sağı Kar'aslan</p> |

* YD:61.

115. MİLLETİ SOĞUTUR DEMOKRATLARDAN *

(HASBİHAL DESTANI)

- | | |
|--|---|
| 1.Yok işinin terazisi tartısı
Çektiği sıkıntı sandalye yası
En fazla kızdığım şu Halk Partisi
Milleti soğutur demokratlardan | 2.Tahminde çiftçinin canını yaktı
Hükmü millet verdi bu dava haktı
Jandarma polisin sopası kalktı
Daha ne isteriz demokratlardan |
| 3.On iki yıl geçti seni kim sordu
Kalkınma hamlesi şeneltir yurdu
Dört yılda kırk tane fabrika kurdu
Daha ne isteriz demokratlardan | 4.Yakınlaştı köyle şehir arası
Yol, su derdi bu milletin yarası
Baş vergisi idi şu yol parası
Daha ne bekleriz demokratlardan |
| 5.Hep millette güler yüzlü bakışlar
Bereket çoğaldı arttı yağışlar
Halkın kazancını halka bağışlar
Daha ne isteriz demokratlardan | 6.Makineyle ekin yolmazdı çiftçi
Eker biçer zengin olmazdı çiftçi
Faizli parayı bulmazdı çiftçi
Daha ne isteriz demokratlardan |
| 7.Der <i>Habib Kar'aslan</i> severim merdi
Git gide düzelir bu halkın derdi
Hükümetle millet el ele verdi
Artık ayrılmayız demokratlardan | |

* KD:3.

116. ÇOK GELİR GİDERİM BEN KIZLI YURTTAN *

(HASTALIK)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Bu dünyaya ben de geldim ezelden
 Bir kemlik görmedim mert oğlu mertten
 On beşinde gönlüm geçmez güzelden
 Çok gelir giderim ben kızlı yurttan</p> | <p>2. On altıda ben de ile katıldım
 On yedide çok yükseğe atıldım
 On sekizde bir tifoya tutuldum
 Allah'ım kurtardı beni bu dertten</p> |
| <p>3. Fevzi Çakmak askerlere çok baktı
 İsmet İnönü'nde Yunan'ı yıktı
 Güzel tanklar ile dağlara çıktı
 Atatürk kurtardı bu vahşi kurttan</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan söyler bu fendi
 Yüksekten uçan kuş engine indi
 Hastalıktan kalktı zayıftır kendi
 İyi kurtulmadı böyle illetten</p> |

* FB 431:28; KavS:23.

2 d. Allah'ım: Tanrımız-KavS
 3 d. Yurdumuzu ördük demirli hattan-KavS
 4 a. der: Q-KavS
 b. uçan kuş: uçarken-KavS

117. YAPTIĞIMIZ İŞLER MİLLETE AYAN *

(UYAN)

- | | |
|--|---|
| <p>1.İstanbul, İzmir’de çıkan hadise
Koca bir milleti düşürdü yeise
Bu fırsatta çoğu doldurdu kese
Yaptığımız işler millete ayan</p> | <p>2.Aylık üç bin lira keseler doldu
Memurlar açlıktan sarardı soldu
Vatandaş hakkına tecavüz oldu
Uyan hey demokrat uykudan uyan</p> |
| <p>3.Darlık ile bir milleti yormadan
Vatandaşın dertlerini sormadan
Dünya turu yaparsınız durmadan
Uyan hey iktidar uykudan uyan</p> | <p>4.Harpte bu darlığı görmedi gözüm
Vatan aşkı ile yanmıştır özüm
Dalkavuk olursan haklıdır sözün
Uyan hey demokrat uykudan uyan</p> |
| <p>5.Hükümet merkezin İstanbul aldı
Deniz köşklerinde safaya daldı
Eski saltanatlar sıfırda kaldı
Uyan hey demokrat uykudan uyan</p> | <p>6.Kırk beş ile elli beşi kıyasla
Milleti görürsün buhranla yasta
<i>Habib</i> dalkavukluk yapamaz asla
Uyan bizim parti uykudan uyan</p> |

* İB:X7.

118. ŞİMDİ DE BURADA KALAMADIM BEN *

(ANKARA)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Tamam iki aylık bir yoldan geldim
Derdime bir derman bulamadım ben
Görüp Ankara'yı sevinçle güldüm
Şimdi de burada kalamadım ben</p> | <p>2. Bu gençlikte koyun kuzu güdemem
Dağ başında ben şairlik edemem
Şimdi kaldım köyümüze gidemem
Babama da mektup salamadım ben</p> |
| <p>3. Ben de Ankara'yı göreyim dedim
Gelip Kutsu Bey'i en önce gördüm
Çalışıp bu işe çok emek verdim
Sonunda muvaffak olamadım ben</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'aslan</i> burda gezerim
Her nereye gidersem destan düzerim
Memlekete ben de kitap yazarım
Bunun cevabını alamadım ben</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin baş kısmında “Kutsi Bey’e” hitabı bulunmaktadır.

* D:22.

119. DAHA BU İŞİMİ GÖREMEDİM BEN *

(ANKARA'DA GEZERKEN)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Anam babam bana hasiret kaldı
Sevdiceğim beni gurbete saldı
Buraya geleli iki ay oldu
Daha bu işimi göremedim ben</p> | <p>2. Sen çobansın koyun, kuzu güttüyor
Köyünüzde şairliğin et diyor
Muhip Bey de memlekete git diyor
Matbaaya bunu veremedim ben</p> |
| <p>3. Kitabım çıkmadı hoş olamadım
Borçludan yakayı boş alamadım
Geldim Ankara'da iş bulamadım
Dünyada bir sefa süremedim ben</p> | <p>4. İki aydır Ankara'yı dolaştım
Cumhuriyet Bayramı'na ulaştım
Gece gündüz bu iş için çalıştım
Daha bir mektebe giremedim ben</p> |
5. *Habib Kar'arşlan'ı* göresim geldi
Bunu gazeteye veresim geldi
Benim de mektebe giresim geldi
Ankara'da işsiz duramadım ben

* KavS:37.

120. GİDİP MAH YÜZÜNÜ GÖRE İDİM BEN *

- | | |
|---|--|
| <p>1. Sevdiğim burada firar eylemiş
Kalkıp da yanına vara idim ben
Bir aydan da kavl ü karar eylemiş
Gidip mah yüzünü göre idim ben</p> | <p>2. Tuta idim nazlı yârin elini
Eme idim ağzındaki dilini
Dere idim has bahçede gülünü
Koynunda gülleri dere idim ben</p> |
| <p>3. Sevdiğim el yanına varmasın
Soyunup da el koynuna girmesin
Hiçbir zaman benden uzak olmasın
Elimi eline vere idim ben</p> | <p>4. Göre idim ela gözde kömürü
Çöze idim ince belden kemeri
Ben kama olsam göğsündeki damarı
Yüzünü yüzüme süre idim ben</p> |
5. Der *Habib Kar'ar*slan böyle olalım
İnip aşkın deryasına dalalım
İkimiz de bir odada kalalım
Soyunup koynuna gire idim ben

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Sadece FB' de yer alan şiirin başlığı yoktur.

* FB 431:4.

121. KAYSERİ'NİN GÖMÜRGEN'İN İLİNDEN *

(SEVGİLİDEN AYRI)

1.Elime değmedi daha kız eli
Bir güzel sevdim ki bendi ezeli
Bir yerde görmedim böyle güzeli
Kayseri'nin Gömürgen'in ilinden

2.Sevgilim de pencereden bakardı
Bana karşı kaşın gözün yıkardı
Ateşi içinden beni yakardı
Ememedim arı gibi gülünden

3.Şimdi sevdiğimi bilmem netteler
Benden ayrılıp da alıp gittiler
Onu bize bir keramet ettiler
Doyup usanmadım tatlı dilinden

4.Der *Habib Kar'aslan* şimdi göremem
Gurbette güzele gönül veremem
Ondan ayrı düştüm sefa süremem
Bana ettikleri gelsin yolundan

* D:35.

122. NAZLI YÂRİMİN YÜZÜNDEN *

(YAYLADA KOYUN GÜDERİM)

1. Yaylada koyun güderim
Dağların gülün dererim
Gayrı ben yasa girerim
Nazlı yârimin yüzünden

2. Koyunu arkaca korum
Yoluna kurbandır varım
Beni öldürüyor yârım
Ben ölüyorum nazından

3. Yârimi tenhada bulsam
Eğlenip yanında kalsam
Ak gerdanda beni olsam
Öpem kaşından gözünden

4. Dostum yaylaya konuyor
Elin sözüne kanıyor
*Habib Kar'ar*slan yanıyor
Böyle bir Türkmen kızından

* *FB 431:26; D:15.*

3 a. yârimi:dostumu-D

4 a. yârım:dostum-D

123. ANKARA HALKINA SELAM VAR BİZDEN *

(SURET)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Ah milletim diye keder eyleriz
Sefaret yol verse yurda gideriz
Arap hacısını köle ederiz
Ankara halkına selam var bizden</p> | <p>2.Yalın ayak çölde biçim biçeriz
Güneşte kaynamış sular içeriz
Türkoğlu Türk'üz serden geçeriz
Adana halkına selam var bizden</p> |
| <p>3.Battal Gazi derler bize şirin ülke
Şefaah bahşeder Türkoğlu Türk'e
Canım feda olsun böyle bir ırka
Erzurum halkına selam var bizden</p> | <p>4.Gazi Osman nesli hepsi biz gibi
Boğazlardan geçilmeyen iz gibi
Eliniz ayağınız bize yaz gibi
Bitlis halkına da selam var bizden</p> |
| <p>5.Türk şarkısı söyler her zaman dilim
Kütüphane açmıştır tertemiz elim
Sivas'ı Bursa'yı Sivrihisar'ım
Edirne halkına selam var bizden</p> | <p>6.Soyum torunum sizlere bakmış
Bizim Dicle'mizi bizler bırakmış
Barbaros heykeli yerinden kalkmış
İstanbul halkına selam var bizden</p> |
- 7.Der *Mithat Yılmaz*'da boş lokma yutmaz
Hatay'ı İskenderun'u unutmaz
Kıbrıs Türklerini hiç ayrı tutmaz
Antakya halkına selam var bizden

* YD:24.

124. KAYSERİ'YE YETER MALI BÜNYAN'IN *

(BÜNYAN'A)

- | | |
|---|--|
| 1. Yaylasında koyun kuzu meliyor
Çiftçiler harmanda buğday eliyor
Doksan iki köyden kazanç geliyor
Kayseri'ye yeter malı Bünyan'ın | 2. Yazın yaylacılar yaşar serinde
Arzum kaldı üç güzelin birinde
İki vilayetin ara yerinde
Sivas Kayseri'dir yolu Bünyan'ın |
| 3. Davarı olanlar yaylaya göçer
Güzeller Manavuz dağından geçer
Uzun Yayla'nın da suların içer
Pınarbaşı'na yeter kolu Bünyan'ın | 4. Bahçesinde elma, armut yetirir
Tarlasında Sarıbursa bitirir
Yün veririz bize kumaş getirir
Belimize kuşak şalı Bünyan'ın |
| 5. Üç ok hocam gitmem onu sormadan
At gönderir kendi beni yormadan
İki fabrikası işler durmadan
Çağlayıp akıyor seli Bünyan'ın | 6. Düğün oldu bağlanıyor siniler
Seher vakti Kayabaşı iniler
Dertli bülbüllerin derdin yeniler
Bahçeler içinde gülü Bünyan'ın |
| 7. Güzeller sever çorap örmeyi
Ala göz üstüne çeker sürmeyi
<i>Habib</i> arzuluyor bugün görmeyi
Şimdi bize uzak yolu Bünyan'ın | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

DK'da ikinci olarak yer alan dördlük MS ve RAS'da üçüncü dördlük olarak yer almaktadır. DK'deki üçüncü dördlük MS ve RAS'ta ikinci dördlük olarak yer almaktadır. DK'da beşinci sırada yer alan dördlük KBS dışında diğerlerinde bulunmamaktadır.

* DK:26-27; KBS:26-27; MS:485; AS:142; RAS:300.

4 b. Sarıbursa:sarıbuçak-RAS/MS

6 a. siniler:sümbüller-RAS/MS

7 a. güzellerin:güzelleri-RAS/MS

125. DELİ GÖNÜL ARZ EYLEDİ SİLASIN *

(ÖLEN GELİNİN RUHUNA)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Dokunman geline yarası derin
Bu sene yaylayı gezmedi serin
Ankara'da duydum ölüm haberin
Deli gönül arz eyledi silasin</p> | <p>2. Yedi yıldır hiç aklımdan çıkmazdı
Ateş olsa beni böyle yakmazdı
Dayım yeğen diye bana bakmazdı
Sonradan anladım onun hilesin</p> |
| <p>3. Düşman oldum ama sana neyledim
Gâh karayıp gâhî metin eyledim
İyi kötü destanlar söyledim
Mezarın taşına bunu alasin</p> | <p>4. Bir senelik gelin olunur mu böyle?
Ben senin yüzünden ayrıldım köyle
Kimlerden eziyet gördüysen söyle
Sana edenler de bulsun belasin</p> |
| <p>5. Bir günde gelecek bize bu sıra
Vereme tutulmuş içine yara
Hastalığın haber verin doktora
Gelinin derdine çare bulsun</p> | <p>6. Yüce Tanrım koymasın seni dara
Huzuru mahşerde yakmasın nara
Ölen unutulur bir zaman sonra
Sen kalplerde ebediyen kalasin</p> |
| <p>7. Kara toprak kapamış gözünü
Nasıl dertle yaktın böyle özünü
İnşallah Cennette görem yüzünü
Huri kızlarına yoldaş olasin</p> | <p>8. Der <i>Habib Kar'aslan</i> ötmez bülbüller
Bahçemizde soldu kırmızı güller
Ruhuna Fatiha okusun diller
Kıyamete kadar dua alasin</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

KBS'de altıncı ve yedinci sırada yer alan dörtlükler YD'de yer değiştirmiştir. KBS'de şiirin sonunda "Ankara 19/8/1945" tarihi bulunmaktadır.

* KBS:1-2; YD:29-30.

126. SEBEBİMİZ DURSUN OLDU KALMASIN *

(ÇİFT SÜRÜLMEDİ)

1.Satılmış da beni çifte götürdü
Yağmur yağdı hep yolları batırdı
Çiftçiler tohumun geri getirdi
Sebebimiz dursun oldu kalmasın

2.Yağmur yağdı çırılçıplak üşüdüm
Duman durdu ben yolumu şaşırdım
Mesesimden nacağımı düşürdüm
Demirim tarlada kimse almasın

3.*Habib Karaaslan* çiftim sürülmez
Çamur oldu sarp yollarda yürünmez
Ben yaşarsam yine göze görünmez
Öküzüme hiçbir ziyan olmasın

* KavS:21.

127. GÜLLERİNE FADİME'NİN *

(FADİME'YE)

- | | |
|--|--|
| 1. Ankara'da kalamadım
Bir güzele yanamadım
Bülbül gibi konamadım
Güllerine Fadime'nin | 2. Sevgilim yaylaya çıksın
Ateşi dostunu yaksın
Kessinler de kanım aksın
Yollarına Fadime'nin |
| 3. Bugün benim aklım aldın
Aşk ile bağrımı deldin
Bilmem şeker bal mı çaldın
Dillerine Fadime'nin | 4. İmecedden çıkışmaz mı?
Âlem buna bakışmaz mı?
Altın kemer yakışmaz mı?
Bellerine Fadime'nin |
| 5. Al yanakta besleneyim
Gül yaprağı ıslanayım
Yastık diye yaslanayım
Kollarına Fadime'nin | 6. <i>Habib Karaaslan</i> başlar
Gözünden akıyor yaşlar
Pek vurgunum arkadaşlar
Ellerine Fadime'nin |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

D'deki üçüncü ve dördüncü numaralı dörtlükler DK'da ve KBS'de yer değiştirmişlerdir.

* D:8-9; DK:32; KBS:32-33; YD:38-39.

1 a. kanamadım:kalamadım-DK/YD

4 a. imeceden:yâr yaylaya-DK/KBS yâr tenhaya-YD

128. BÜYÜKLER GÖNLÜNÜ YIKMAZ ŞAİRİN *

(ŞAİRLİK)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Şimdi bir nasihat verem sizlere
Kasavet serinden kalkmaz şairin
Bu memleket haram oldu bizlere
Büyükler gönlünü yıkamaz şairin</p> | <p>2.Elinde var ise seni götürür
Olan eksiğini cümle yetirir
Dayısı olanlar işi bitirir
Bir kimse yüzüne bakmaz şairin</p> |
| <p>3.Ağzımın içinde dişim söküldü
Bu gençlikte taze belim büküldü
Gazel olmuş yapraklarım döküldü
Bahçede gülleri kokmaz şairin</p> | <p>4.Çadırları yaylasına kuruldu
Yurdumuz yüksektir dostum yoruldu
Benim gönlüm birisine vuruldu
Her güzele gönlü akamaz şairin</p> |
- 5.Yağıyor başıma yağmur kar ile
Çok çalıştım gezemedim yar ile
Habib Karaaslan ahu zar ile
Köyü hatırından çıkmaz şairin

* KavS:7; İB:86.

129. ONU GÖRÜP GELECEKSİN *

(ŞAİRİN DİLLEŞMESİ)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Yaşın da orta yaştadır
İsmet Paşa en baştadır
Refif Saydam ne iştedir
Onu görüp geleceksin</p> | <p>2. Sen gidip geri gelemen
Benim yüzüme gülemeden
Bu sözümü hiç bilemen
Sen sözümü bulacaksın</p> |
| <p>3. Harmanda saçıldı çeç
Gel başka bahse geç
Türkiye'nin nüfusu kaç
Bunu bilsen güleceksin</p> | <p>4. Gözün gözüme bakıyor
Gözünden yaşlar akıyor
Aşkım gönlümü yakıyor
Sen bunu da bileceksin</p> |
| <p>5. <i>Habib Karaaslan</i>'dır kendim
Bu söz ile seni yendim
Ben atıma binip indim
Âşıklığa yeleceksin</p> | <p>6. Bu destan sana düzüldü
O da deftere yazıldı
Senin de benzin bozuldu
Bunu sana söyleyince</p> |
| <p>7. Şairliğin bildiriyor
Zarbı beni öldürüyor
Dostlarını güldürüyor
Beni zahmet eyleyince</p> | <p>8. <i>Habib Kar'arlan</i> da coştı
Yüce dağı birden aştı
Âşığın dili dolaştı
Yamacında söyleyince</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB'de yer alan şiirin dördüncü dördlüğü D'de yer almazken bu kitapta dördüncü dördlük şu şekildedir: “Sevdiğim yaylaya çıkar/ Ateşi yüreğim yakar/ Dış bakarı neye bakar/ Ben söyleyim bileceksin.”

FB'de şiire başlamadan evvel “Şairlik taslayana meydan okuma” şeklinde hitap cümlesi bulunmaktadır. Ayrıca üçüncü dördlükte “Sen ekmekle suyun iç/ Senin de sözün bana hiç” yazılıp üzeri çizilmiştir.

Dördüncü dördlüğün son dizesinde önce “ben söylüyorum” yazılıp üzeri çizilmiş daha sonra “sen bunu da” yazılmıştır.

Beşinci dördlüğün son dizesinde ise “yeleceksin” kelimesinden önce “bileceksin” yazılıp üzeri çizilmiştir.

Metnin sonuna “1938” tarihi düşülmüştür. Sonunda da şu açıklama yer almaktadır: “Yani şimdi sen sözümü kesersen mevkiye münasip söylemelisin demek istiyorum.”

* FB 431:8; D:32-34.

1 b. İsmet Paşa:başkanımız-D
1 c. Refif Saydam:yurttaşlarım-D
5 d. Şairliğe geleceksin-D
8 d. yamacında:karşısında-D

130. ÇARESİZ DİRDİME DİRMANA GELSİN *

(YAR SİTMASI)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Çıkıp gidem yaylasına yurduna
Söylen vefasıza ormana gelsin
Yaktı beni ateşine koruna
Çaresiz derdime dermana gelsin</p> | <p>2.Sevdiğimle yaylamıza göçeydim
Ala karlı sularını içeydim
Bir günde beş tarla ekin biçeydim
Tırpanım keserken fermana gelsin</p> |
| <p>3.İnce elek ile unun elerim
Ağlar iken yüzün görsem gülerim
Şu dünyada bir tek dilek dilerim
Gönlümün sevdiği yar bana gelsin</p> | <p>4.Uzaktan duyduğum keklik sesidir
Karalar giydiğim gurbet yasıdır
Benim hastalığım yar sıtmasıdır
Soğuk su istemem kar bana gelsin</p> |
- 5.Der *Habib Kar'aslan* ahu zar ile
Dağlar görünüyor ala kar ile
Bir bayram edeyim nazlı yar ile
Bu bayram olmazsa kurbanı gelsin

* DK:27-28; KBS:28; YD:30; MS:483-484; VMK:519; ECG:139-140.

1 c. koruna:derdine-YD/MS/ECG/VMK
2 b. ala karlı:karlı buzlu-YD
2 c. ekin:ekip-MS
5 c. edeyim:edeydim-MS

131. BU MASUM MİLLETİ YORSUN GERİ DÖN *

(ANKARA'YA GİDEN YOLCUYA)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Ey vatandaş Ankara'ya gidersen
Köydeki işini korsun geri dön
Kime arz eylersin hallerimizi
Bu masum milleti yorsun geri dön</p> | <p>2.Çiftçilerin hakkı zehirdir yenmez
Ağlayan gözlerinin yaşları dinmez
Ayağında çarık derdin dinlenmez
Sözlerin kalbinde dursun geri dön</p> |
| <p>3.Yorgunu bilmezler kendileri dinç
Onlar şarap içer sen de ayran iç
Aylarca kapıda beklesen de hiç
Mebustan derdini sorsun geri dön</p> | <p>4.Bahçen kurumuştur açılmaz gülün
Mirasçı çoğaldı şu malı bölün
Haksız yere jandarmaya dövülün
Bir tokat da polis vursun geri dön</p> |
| <p>5.Daireler döşemeli halıdır
Yedikleri bu milletin malıdır
Ankara valisi sigortalıdır
İstedığı işi görsün geri dön</p> | <p>6.Köylü değiliz ki biz çift sürelim
Memur değilsin ki kumaş verelim
Çalış, kazan getir bize görelim
Mebuslar bir öğüt versin geri dön</p> |
| <p>7.Fakir olanların çırası yanmaz
Torpilsiz mahkeme söze hiç kanmaz
Hasmı zengin ise hakkın alınmaz
Vazgeç bu sevdadan dersin geri dön</p> | <p>8.Der <i>Habib Kar'aslan</i> bir nam saldınsa
Senelerce Ankara'da kaldınsa
İşçilikle beş on kuruş aldınsa
Onu da barlarda yersin geri dön</p> |

* İB:16.

132. DEMEYİN AHBAPLAR GÜZELE VURGUN *

(BİR TOPLULUĞA)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Gömürgen'den gelip sizi bulmuşum
Şairliği de ben nam almışım
Ben de Atatürk'e âşık olmuşum
Demeyin ahbaplar güzele vurgun</p> | <p>2.Terk eyledim vatanımı ilimi
Gurbet ile saldım kendi yolumu
Kimse bilmez benim nasıl halimi
Ben de ilimizin köyüne dargın</p> |
| <p>3.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan bir yer bilemen
Gidip Ankara'ya geri gelemem
Yorgunum ahbaplar bir dem gülemem
Uzak yerden gelmiş kendisi yorgun</p> | |

* *FB 431:11*; KavS:13.

- 1 c. Atatürk'e:vatanıma-KavS
2 a. vatanımı:ben köyümü-KavS
b. kendi:bugün-KavS
d. elimizin köyüne:köyümüzde ilime-KavS
3 b. gidip:gitsem-KavS
c. ahbablar:arkadaş-KavS
d. yerden:yoldan-KavS

133. HİÇ TALİHİ YOKTUR ANADOLU'NUN *

(ANADOLU)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Kars'a, Edirne'ye yayan gidilmiş
Kahramanı çoktur Anadolu'nun
Asırlar boyunca ihmal edilmiş
Hiç talihi yoktur Anadolu'nun</p> | <p>2.Çalışkan halkının emeğine bak
Yer kazancını kendine bırak
Evleri kerpiçtir tabanı toprak
Mimar Sinan'ı var Anadolu'nun</p> |
| <p>3.Şehri kasabası daha çamurdan
Yenibahar geldi Niğde'den, Bor'dan
Hiç devlet başkanı çıkmamış burdan
Bir sahibi yoktur Anadolu'nun</p> | <p>4.Düşmanlara ağır darbe vuran yer
Yüz yıllarca Türk elinde duran yer
Bu devletin temelini kuran yer
Hâlâ yüzü gülmez Anadolu'nun</p> |
| <p>5.Her kovuktan akar buz gibi çeşmem
Yeraltı serveti pek çoktur deşmem
Tek yaylasın bir ülkeye değişmem
Hiç tekniği yoktur Anadolu'nun</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> geçmişi sordum
Geliri çok fazla cennettir yurdum
İmarı ne zaman bekleyip durdum
Servetleri heder Anadolu'nun</p> |

* YD:40.

134. ATATÜRK'ÜN ARKADAŞI SAĞ OLSUN *

(HÜKÜMET)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Çelikten yapılan kale yıkılmaz
Türk milleti hiçbir güçlükten yılmaz
Saraçoğlu, İnönü'nden ayrılmaz
Atatürk'ün arkadaşı sağ olsun</p> | <p>2.Bakımsız boş yatan çiftlikler nerde
Türk köylüsü artık düşmesin derde
Yeni bayram kutlanıyor her yerde
Attığı temelin taşı sağ olsun</p> |
| <p>3.Uzun yayla bütün hali yatardı
Büyük köyler çifti çifte katardı
Bu kanunla bizi dardan kurtardı
Hükümetin büyük başı sağ olsun</p> | <p>4.Irmak gibi damardaki kan bizde
Vatan için sarf edecek can bizde
Şeref bizde, şöhret bizde, şan bizde
Hep beraber meclis başı sağ olsun</p> |
| <p>5.Büyük meclis dünya harbin atlattı
Bir milyon yanına yüz milyon kattı
Avrupa'da birçok memleket battı
Cumhuriyet parti başı sağ olsun</p> | <p>6.Saltanatın o zulmünden kaçılır
Cumhuriyet devri neşe saçılır
Kırk bin köye kırk bin mektep açılır
Cumhuriyet kültür başı sağ olsun</p> |
| <p>7.Geçmiş olsun Sakarya'da yatanım
Düşmanına mertçe kurşun atanım
İlelebet şen kalasın vatanım
Kurtarıcın Cumhur başı sağ olsun</p> | <p>8.Der <i>Habib Kar'aslan</i> neler ederim
Ankara'yı gördüm yoktur kederim
Tayyareler ile köye giderim
Türkiye'nin hava kuşu sağ olsun</p> |

* DK:39.

135. ONU BU TOPRAKTAN ATAN ÖĞÜNSÜN *

(ON DOKUZ MAYIS)

- | | |
|--|--|
| 1.Ormanda bülbüller ötmez olmuştu
Damlarda bacalar tütmez olmuştu
Düşman yurdumuzdan gitmez olmuştu
Onu bu topraktan atan öğünsün | 2.On dokuz mayısta karar kılındı
Atamız Samsun'da hazır bulundu
Bin dokuz yüz on dokuzda alındı
Yurdunu kurtaran Atam öğünsün |
| 3.Atatürk Sivas'ta kongre kurdu
Düşmanın bağına ok ile vurdu
Yağızlar elinden kurtardı yurdu
Onunla çalışan yiğit öğünsün | 4.İkinci temeli doğuda attı
Kurtuluş çağını Atam yarattı
Onunla beraber Türk adım attı
Bu işe başlayan Türklük öğünsün |
| 5.Vatanını satan hile işinde
Büyük asker düşmanların peşinde
İnönü'nde Dumlupınar başında
Düşmanları ezen erler öğünsün | 6.Sakarya Irmağı kanla bulandı
Türk askeri çelik gibi dolandı
Düşman yurdumuzdan geri yollandı
Peşini takibe varan öğünsün |
| 7.Afyon'da düşmana kuruldu tuzak
Otuz Ağustos'u tarihe yazak
Bu zaferde çıktı Türkün yüzü ak
Zafer temelini kuran öğünsün | 8.Ruhumuz şen olsun Türk şehitleri
Bize gösterdiniz bu şen günleri
Akdeniz'i hudut tutup ileri
Tarihe şan veren ordu öğünsün |
| 9.Bu millet dövüştten her an yılmadı
Açılan bahçede gülü solmadı
İzmir boşaltılmış düşman kalmadı
Göklere yükselen sancak öğünsün | 10.Şimdi vatanımız rahat duruyor
Kahraman ordumuz yurdu koruyor
Ay yıldızlı sancak dalga vuruyor
Bunun gölgesinde yatan öğünsün |
| 11.En yüce dağları biz de aşarız
Düşman arkasında biz de koşarız
Şendir vatanımız çok hür yaşarız
Seni candan iyi tutan öğünsün | 12.Yurduma bir kimse konup göçemez
Abı hayat gibi suyun içemez
Çanakkale bizim düşman geçemez
Türk'ün yaşadığı vatan öğünsün |
| 13.Cumhuriyet bize doğru yol buldu
Bütün kalplerimiz sevinçle doldu
En ufak köylerin kasaba oldu
Bugünkü yüz yıla yeten öğünsün | 14.Der <i>Habib Kar'aslan</i> çoktur merdimiz
Dünyaya bedeldir yeşil yurdumuz
Kahramanca savaş yapar ordumuz
Düşmana kurşunu atan öğünsün |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

KD'de yer alan sekizinci dördlük diğerlerinde yer almamaktadır. Dördlük şu şekildedir: "Ruhunuz şen olsun Türk şehitler/ Bize gösterdiniz bu şen günleri/ Ak denizi hudut tutup ileri/ Tarihe şan veren ordu öğünsün."

* DK:16-18; KBS:16-18; KD:1-2; YD:12-14.

- 5 b. İsmet Paşa:büyük asker-KD/YD
d. düşmanını:düşmanları-KD/YD
8 c. bize yan bakacak:İzmir boşaltılmış-KD/YD
d. Göklere yükselen sancak öğünsün-KD/YD
12 c. köyleri:köylerin-KD

136. AYIRANIN KANI KURUSUN SEBEP *

(BU BİR İNKİSAR)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Sevdiğimi ben yaylaya göçürdüm
Şahin yuvasından keklük uçurdum
Gül yüzlü yârimi elden kaçırdım
Ayıranın kanı kurusun sebep</p> | <p>2. Ben bir şey edemem Tanrı'mız etsin
Mezarın üstünde çimenler bitsin
Tez günler içinde salacan gitsin
Köylü cenazene yürüsün sebep</p> |
| <p>3. <i>Habib Karaaslan</i> eşin bulmadı
Bu dünyada muradını almadı
Sevdiğim elimden gitti kalmadı
Gözlerini toprak bürüsün sebep</p> | |

* KavS:29.

137. GÖL YERİ TOPRAĞI BURNUNA KOKAR *

(EKİN BİÇERKEN)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Kepir tarlasında ekin biçerim
Ancak bu tarladan bir yığın çıkar
Ekin seyrek onu tek tek seçerim
Göl yeri toprağı burnuma kokar</p> | <p>2. Tırpanın ekine geçmiyor desti
Toz ile karışık bir rüzgâr esti
Kösüre çalarken elimi kesti
Kırmızı kanlarım elçeğe akar</p> |
| <p>3. Tırpanın ağzını taşa vurdurma
Küçük çocuklara çifti sürdürme
Yarım adamlara hiç iş gördürme
Orağın ağzını taşlara takar</p> | <p>4. Babam evden çıkıp çifte gitmedi
Uşaklar da herki iyi etmedi
İşte bu yıl ekinimiz bitmedi
Çocuklar tarlaya kefensiz bakar</p> |
5. Gayrı gitmem ben de burdan aşağı
Deşiririm tarlalarda başağı
Tövbe çifte salmam küçük uşağı
Çocuklar çiftçiyi ziyana sokar

* KavS:47; DK:37-39; KBS:39.

1 d. burnuna:burnuma-KBS/DK
5 a. gayrı:Şimden sonra-KBS/DK

138. YANINA GELİN DE GÖRÜN TURNALAR *

(TURNALAR)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Nerden gelip nerelere gidersin
Bana da bir haber verin turnalar
Sevdiğim de göç eyledi yurduna
Yanına gelin de görün turnalar</p> | <p>2.Yükselip de kayarın düzersin
Avcı nerde ise onu süzersin
Her zamanlar sen de seyyar gezersin
Yayla çiçeğini derin turnalar</p> |
| <p>3.Bugün sizler misafirim olunca
Bu gece de yaylamızda kalınca
Katarlanıp eşinizi bulunca
Dünyanın sefasını sürün turnalar</p> | <p>4.Yayla zamanı da efkârım artar
Uç git sen buradan başını kurtar
Sevdiğim şimdi de yaylada yatar
Benim için koynuna girin turnalar</p> |
| <p>5.Uzak yolları da pek yakın alır
Çimenli yaylada misafir kalır
Tunus'un güzeli çok yaman olur
Talibinden onu sorun turnalar</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan buradan göçün
Uzun Yayla'nın da suların için
Örme Yol'u akşam olmadan geçin
Gayri yolunuza yürün turnalar</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB'de bu şiirin ikinci dördlüğünde yer alan dermek kelimesinin açıklaması yapılmıştır. “[dermek:toplamak]” şeklindedir. Ayrıca başlığın yanına yıldız konmuş ve şiirin sonunda açıklaması şu şekilde yapılmıştır: “Âşık bu türküyü köyünde tarlada çift sürerken yaylaya yazmıştır.”

* FB 431:46; D:47; DK:13; KBS:13; YD:57-58.

2 c. sen de:böyle-YD
3 d. sefasın:hoşluğun-D/YD/KBS
4 d. Yârin çadırına girin turnalar-D/YD
5 d. şimdi:gayrı-DK

139. BAHARDA ŞENELİN DAĞLAR *

- | | |
|---|--|
| 1. Yüce dağlar ıssız kaldı
Koyakları ota doldu
Yurtları hep viran oldu
Baharda şenelin dağlar | 2. Ovada kar azlayınca
Dağlarda su buzlayınca
Ak koyunlar kuzlayınca
Çıkar da şenelin dağlar |
| 3. Evler yaylaya göçünce
Güneş ziyasın saçınca
Türlü çiçekler açınca
Kokar da şenelin dağlar | 4. Çobanlar koyunu sayın
İletip arkaca koyun
İlkbaharda Sökün suyun
Akar da şenelin dağlar |
| 5. Yüksek kayaların geçer
Soğuk sularından içer
Türkmenler de gene göçer
Yukarda şenelin dağlar | 6. Ben çekemem dertlerini
İssız kalan yurtlarını
Köpekler de kurtlarını
Yıkar da şenelin dağlar |
| 7. Eksik olmaz senin kışın
Hesaba gelir mi yaşın?
Sonbaharda Sökün kuşun
Çıkar da şenelin dağlar | 8. Çocuk salları beşiğini
Çoban ister kaşığını
Kadınlar da ışığını
Yakar da şenelin dağlar |
| 9. Çobanlar koyunu güder
Göç günü eylemen keder
Bayanlar sağacıya gider
Yukarda şenelin dağlar | 10. <i>Habib Kar'aslan</i> yarada
Bunu söyledi burada
Koyunlar bozkıra da
Çıkar da şenelin dağlar |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB'de yedinci ve sekizinci dördlükler D'de yer değiştirmiştir. FB'de yer alan dokuzuncu dördlük KBS ve DK'da yer almamaktadır. FB'deki altıncı dördlük KBS ve DK'da yedinci dördlük olarak yer alırken FB'nin yedinci dördlüğü KBS ve DK'da sekizinci dördlük olarak yer almaktadır. FB'nin sekizinci dördlüğü de KBS ve DK'da altıncı dördlüktür.

Şiirin başlığı D'de "İssız Dağlar" iken DK'da "İssız Dağ" şeklindedir.

* *FB 431:5; D:18-20; DK:10-11; KBS:10-11.*

3 b. ziyasın:ışığın-D/ateşin-KBS/DK

8 c. avratlar da:kadınlar da-D

9 c. bayanlar:kadınlar-D

140. ONUN İÇİN GELDİM BİLİYOR DAĞLAR *

(DAĞLARIN ŞENELDİĞİ)

- | | |
|---|--|
| 1. Her zamanlar ben de sana konarım
Bana pek yakın geliyor dağlar
Bir güzelin ateşine yanarım
Onun için geldim biliyor dağlar | 2. Müddeti var daha şimdi yıkılmaz
Kış günleri hiç yanına çıkılmaz
Çadır göçmüş bu yüzüne bakılmaz
O zaman bağrımı deliyor dağlar |
| 3. Pınarından soğuk suyun içince
Güzellerin seyranına geçince
Çadırları sana konup göçünce
Çok meyas mükedder kalıyor dağlar | 4. Ben yoruldum deli gönül yorulmaz
Sevdiğim de uzak düştü varılmaz
Kış günleri hiç yanında durulmaz
Şimdi de misafir alıyor dağlar |
| 5. Der <i>Habib Kar'ar</i> slan ağladı güldü
Sevdiğimin aşkı bağrımı deldi
Şimdi zamanıdır çadırlar geldi
Adamın yüzüne gülüyor dağlar | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

B.

Şiirin altına not düşülerek metnin yazılma sebebi şu şekilde belirtilmiştir. “Âşık bu türküyü kendisinin gittiği Bilalîk adlı yaylada sevgilisini bulamayınca yazmıştır.”

C.

FB’de metnin sonunda “Mayıs 1939” tarihi yer almaktadır.

* FB 431:47; D:20-21.

3 d. çok meyas mükedder: allı yeşilli de-D

4 d. misafir: konuğun-D

141. MÜŞERREF OLARAK GÜLSÜN YURTTAŞLAR *

(BÜNYAN HALK EVİNDE)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Bünyan'ın halk evi bugün dirildi
Biriksin ahali gelsin yurttaşlar
Alâeddin Bey'den emir verildi
Müşerref olarak gülsün yurttaşlar</p> | <p>2.Her kim olsa meydanına çıkarız
Karşı duran olmaz onu yıkarız
Biz düşmana süngümüzü takarız
Düşmanın bağrını delsin yurttaşlar</p> |
| <p>3.Türk ordusu cephelerde dolaşır
Düşman sancakları kana bulaşır
İsmet Paşa imdadına ulaşır
Düşmanın ordusun bölsün yurttaşlar</p> | <p>4.Padişah bir zaman yurdu kurtardı
Çalışmaz ahali gamlı yatardı
İsmet Paşa şimdi bizi kurtardı
Gözünün yaşını silsin yurttaşlar</p> |
- 5.Der *Habib Kar'aslan* hiç geri kalmaz
İsmet İnönü de düşmanı salmaz
Dünya birden olsa Türk yine yılmaz
Türkler atılgandır bilsin yurttaşlar

* D:25.

142. ESTERGON, SELANİK SİZİNDİR BOZKURLAR *

(BOZKURLAR DESTANI)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Bayraklar süsledin yıldıza, aya
Denizde, karada izin Bozkurtlar
Asya'dan göç ettin Anadolu'ya
Estergon, Selanik sizindir Bozkurtlar</p> | <p>2. Hazar Deniz'inden Umman'a taşın
Viyana kapısından Kazan'ı aşın
Hudut, Habeşistan bunca savaştın
Dağları delmişti dizin Bozkurtlar</p> |
| <p>3. Biz koklarımız Uygurların gülünü
Kim dinlemez Cengiz Han'ın dilini
Papa öptü Atilla'nın elini
Hun Türklerle güldü yüzün Bozkurtlar</p> | <p>4. Eserlerin yaşar Japon'da Çin'de
Altaylardan akın etti göçünde
Kırgızların aşkı yanar içimde
Dünyayı korkuttu gözün Bozkurtlar</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* tarih faslını
Haremzade inkâr eder aslını
Hiçbir millet unutamaz neslini
Her yerde dinlenir sözün Bozkurtlar

* YD:44.

143. SEKİZ AY ORADA KALDIM KOMŞULAR *

(KÖYÜMÜZE GELDİM)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Ankara'nın her tarafın dolaştım
Kutsi Bey'den öğüt aldım komşular
Bugün gelip köyümüze ulaştım
Sekiz ay orada kaldım komşular</p> | <p>2. Lüzumsuz yere de beni eylemez
İşin neticesin açık söylemez
Hakkı Bey müsaade kalan eylemez
Buna da çok pişman oldum komşular</p> |
| <p>3. Ankara payitaht dünyayı ünler
Bir güne geçmedi sekiz ay günler
Maarif vekili derdimi dinler
O zaman fikre daldım komşular</p> | <p>4. Bâlâ'dan çıkınca doğru yürüdü
Kızılırmak coşkun karlar eridi
Kaman bahçelerin güller bürüdü
Sevgilim yaylada bildim komşular</p> |
| <p>5. Köprünün üstünde çimen bitmiyor
Kırşehir'i ne tren gelip gitmiyor
Sevdiğime benim elim yetmiyor
Aşkımdan sararıp soldum komşular</p> | <p>6. Sabah Kırşehir'i'nden durmayıp kalktım
Çiçekdağı derler her yana baktım
Yer köyü'nden sonra Yozgat'a çıktım
Aşk ile bağrımı deldim komşular</p> |
| <p>7. Yozgat'ın çamları yemyeşil durur
Karlari erimiş çamuru korur
Otobüs gelmiş de düdüğün vurur
İki gün Yozgat'ta kaldım komşular</p> | <p>8. Çıkınca geldiğim bir yola döndüm
Yer köyüne gelip trene bindim
Kayseri'de gece yarısı indim
Orada sevinçle güldüm komşular</p> |
| <p>9. Kayseri'ye geldiğimiz duyuldu
Elimde de üç yüz kitap sayıldı
Benim ünüm her tarafa yayıldı
Memlekete eser saldım komşular</p> | <p>10. <i>Habib Karaaslan</i> cümle söyledi
Ankara'ya çok teşekkür eyledi
Bünyan'da iki gün beni eyledi
Bugün köyümüze geldim komşular</p> |

* KavS:31-32; İB:60.

144. KEMERİNDE BİR BIÇAĞI TUTTULAR *

- | | |
|---|--|
| <p>1. Benzinle çakmağı ben de yakardım
 Vilayette tabancayı takardım
 Karakolda mavzerimi sıkardım
 Kemerinde bir bıçağı tuttular</p> | <p>2. Gözler de yoktur bir kimsenin malında
 Gömürgen de yüksek kendi şanında
 Akkışla'da karakolun yanında
 Gümüşlüğü bana o yerde sattılar</p> |
|---|--|

3. Der *Habib Kar'arşlan* garip olunca
 Bir gece de Gemerek'te kalınca
 Sait Bey de bıçağımı alınca
 Memduh gelip de sonra geri attılar

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Yalnızca FB'de bulunan bu şiirin başlığı bulunmamaktadır.

* FB 431:9.

145. ŞENLİKLİK ÇIRASI VAR *

(BURASI VAR)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Cumhuriyet kaç yaşında
Çapaklar vardır kaşında
Aleviler iş başında
Şenliklik çirası var</p> | <p>2.Birbirini koruyorlar
Halkı bütün yoruyorlar
Kanımızı soruyorlar
Bu milleti kırası var</p> |
| <p>3.Mahkemeye girilecek
Biraz rüşvet verilecek
Bunun işi görülecek
Şu zenginın parası var</p> | <p>4.Sıtma tuttu yoktur kinin
Hangi mezhep nedir dinin?
Büyük küçük hepisinin
Temizlenir sırası var</p> |
| <p>5.İki ayaklı kediler
Bu milleti çok yediler
Nuri Demirağ dediler
Yeni parti kurası var</p> | <p>6.Türk milleti size kul mu?
Dairede kızlar dul mu?
Saltanatı geçti zulmü
Biraz daha durası var</p> |
| <p>7.Bak köyden bezip kaçana
Gözlerinden yaş saçana
Mecliste ağzın açana
Hemen tekme vurası var</p> | <p>8.Artık burada kalınmaz
Dairede yer bulunmaz
Erkekler işe alınmaz
Bayanların orası var</p> |
| <p>9.Tarlaya tohum ekelim
Ofise boyun bükelim
Vicdan azabı çekelim
İnsanlıkta burası var</p> | <p>10.Bunu duysa sıkılır mı?
Hiç rüşvetten bıılır mı?
Türk milleti yıkılır mı?
Açlık ile yorası var</p> |
| <p>11.Görünür başında keli
Rüşvete uzanır eli
Yaptığı işler lekeli
Ağından çok karası var</p> | <p>12.Bunları görmez gözleri
Duysa utanmaz yüzleri
<i>Habib</i> söyler bu sözleri
Milletinin yarası var</p> |

* İB:11.

146. GÖKTE YILDINIZIN SÖNMÜŞ DEDİLER *

(MEZARA HİTAP)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Acep olur musun ahrette bir eş?
Yaşamamız kara günmüş dediler
On dokuz ağustos, dokuz yüz kırk beş
Gökte yıldızınız sönmüş dediler</p> | <p>2. Kimseler kalmasın biz gibi darda
Gönlümüz gözümüz ölü bir yarda
Eller bayram eder ben tenhalarda
Değmeyin mecnuna dönmüş dediler</p> |
| <p>3. Et çürümüş kemiğini görseler
Yaşayamam onu unut deseler
Avrupa, Asya'yı bana verseler
Zulüm omuzuna binmiş dediler</p> | <p>4. Zevk duyarım ben kendimi üzmeden
Firkat ile kara bağrım ezmeden
Kurtulamam gurbet ile gezmeden
Bu dert seni böyle yenmiş dediler</p> |
| <p>5. Dolaşsam dağlarda, derede, inde
Bir değil yüz değil dertlerim binde
On dokuz milyonlu nüfus içinde
Bir tek bahtı kara senmiş dediler</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar'aslan</i> haber veremem
Ölmeyince sağ mezara giremem
Yüz yaşasan saadete eremem
İyi günüm bana dünmüş dediler</p> |

* YD:31.

147. PİLAV DA OCAKTAN İNDİ KÖYLÜLER *

(KÖYDE SAYIL ÇIKTI)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Hep toplandık köselerin başına
Sürme çaldık kirpiğine kaşına
Keyfenisi tuzun attı aşına
Pilav da ocaktan indi köylüler</p> | <p>2.Torbamızdan bulgurumuz döküldü
Bunda kösemizin beli büküldü
Bacalardan yağı tuzu çekildi
Sonra bir tenhaya döndü köylüler</p> |
| <p>3.Gelini donattık ziller çalındı
Dam başında odunumuz bulundu
Bir evden de yoğurt kaymak alındı
Köseniz kapıya geldi köylüler</p> | <p>4.Şükür olsun biz bu güne ulaştık
Bir gece sabaha kadar çalıştık
Kapı kapı her evleri dolaştık
Elinde feneri yandı köylüler</p> |
- 5.*Habib Karaaslan* torbayı tuttu
Kösenin bıyığı çorbaya battı
Kösemiz kapıya gelince yattı
O parasız kalmaz bildi köylüler

* KavS:33.

148. BİZİM İŞİMİZ DE BURADAN BETER *

(KÖY KAHVESİ)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Kahve nerde diye düştük araya
Parası olmayan gitmez oraya
Kahve diye geldik biz de buraya
Bizim işimiz de buradan beter</p> | <p>2.Kahvede oynanır domino kâğıt
Bir yiğit gelir de bura kâinat
Gittiğin yerlere sen de ünün at
Yanar sobası da tütünü tüter</p> |
| <p>3.Gömürgen'e kahve ilan olundu
Bunun malı Kayseri'den alındı
Ahabımın bir lirası çalındı
Bakın cebinize paranız yiter</p> | <p>4.Der <i>Habib Kar'ar</i>slan ben geldim bura
Oynarsam alırlar kâğıda para
Bunun sermayesi tamam bin lira
Dört tane ortağa anca bu yeter</p> |

* *FB 431:20; D:27.*

2 b. Kumar oynayanı taşından dağıt-D

3 a. ilân:icat-D

3 c. ahabımın:Mustafa'nın-D

4 c. bin lira:kırk lira

149. ÇEKTIĞİMİZ ÇİLE YETER *

(KOŞMADIR KOŞMA)

1.Kürsülerde nutuk verdim
Köylerin pilavın yerdim
Ceket, çarık, tütün derdim
Çektiğimiz çile yeter

3.Nice memleketler gezdim
Bu işlerde hile sezdim
İktidardan ümit üzdüm
Muhalf gözümde tüter

5.Türlü vaatler yapıldı
Millet hayale kapıldı
Para hırsına tapıldı
Pamuk ihracatı yeter

2.Bu davada boşa yandım
Demokrat iş yapar sandım
Kuru vaatlere kandım
Geleni gidenden beter

4.Köyün yolundan geçmeyen
Akı karayı seçmeyen
Korkudan ağzın açmayan
Şimdi bülbül olmuş öter

6.Der *Habib Kar'aslan* n' oldu
Gözlerin yaş ile doldu
Vurun abalıya oldu
İhtikârın işi biter

* İB:X5.

150. ÇIKIP YÂRİM İLE YAYLAMAK İSTER *

- | | |
|---|--|
| <p>1.Yine süslemiştir dostum bağıını
Sen erittin yüreğimin yağını
Gönül arzuluyor Hınzır Dağı'nı
Çıkıp yârim ile yaylamak ister</p> | <p>2.Dost köyüne uğramadı yolumuz
Ben gideyim siz burada kalınız
Dediler sevdiğin yurttta yalnız
Çıkıp o dağları boylamak ister</p> |
| <p>3.Ben seni severim âlem biliyor
Kimi ağlayıp da kimi gülüyor
Helkesi elinde suya geliyor
Koyunu sulağa haylamak ister</p> | <p>4.Gideyim bağıma düşmeden gazel
Ben seni sevmiştim dört sene ezel
Belki beni kabul eder o güzel
Gönül bir arzuhal eylemek ister</p> |
- 5.Der *Habib Kar'aslan* işim zor oldu
Aşkınla başıma dünya dar oldu
Beni koymuş başkasına yâr oldu
Gönül derdim ona söylemek ister

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı DK ve KBS'de "Dilek" iken YD'de "İster" şeklindedir.

* DK:30-31; KBS:30-31; YD:35.

151. HALK PARTİSİ UŞAĞIDIR *

(ŞİKÂYET)

1. Helal işe haram katan
Devletin bütçesini yutan
Hükümeti elde tutan
Halk Partisi uşağıdır

2. İşe geçer yakınları
Daireye akınları
Demokratın bakanları
Müdürlerden aşağıdır

3. Evinde tütün tütmeyen
Kumaşa gücü yetmeyen
Fazla fiyata gitmeyen
Köylülerin başağıdır

4. Dardime dert katmak ister
Hürriyeti satmak ister
Bu devreyi atmak ister
Bu da hayatın başağıdır

* İB:x5.

152. MUHAMMED'LE BİZE KELÂM SALMIŞTIR *

(İSLAM DİNİ)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Mahşerde başına toplanır ümmet
Fırdevs i âlâ'da almıştır
Kur'an-ı Kerim'e eyleyin hürmet
Muhammed'le bize kelâm salmıştır</p> | <p>2. İslâmlar işine hiç katmaz hile
İmanın İslâm'ın şartı var bile
Cebrail Emin'in vasıta ile
Kutsi bir gecede tebliğ olmuştur</p> |
| <p>3. Dinsizliğin sonu olur çok yaman
İslâmlar kâfire vermez hiç aman
Sultan Selim cülusunda bir zaman
Din ile dünyaya hâkim olmuştur</p> | <p>4. Fakir olsak dahi gözlerimiz tok
Tanrı bize vermiştir pek çok
Ahlaksız millette edebiyet yok
Fransa bu yüzden çöküp kalmıştır</p> |
| <p>5. Öyle insan var ki kadına tapar
Nefsini yenemez yolundan sapar
Ahlaksız insanlar fenalık yapar
Böylesinin aklın şeytan almıştır</p> | <p>6. Düldüle binince geri dönmezdi
Bindiği atından mağlup inmezdi
'Tanrının Arslanı' boşa denmezdi
Ali din uğrunda arslan olmuştur</p> |
7. Der *Habib Kar'aslan* bak önümüzde
Namaz için kible var yönümüzde
Tövbe eyleyelim her günümüzde
Defterimiz günah ile dolmuştur

* YD:52-53.

153. BÜYÜK MİLLET HÂKİMİYET BİZDEDİR *

(BİZDEDİR)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Hiç bir millet Türkler kadar mert değil
Özü doğru koç yiğitler bizdedir
Memleket hâkim olan fert değil
Büyük millet hâkimiyet bizdedir</p> | <p>2. Çalışıp da kazancını ye demez
Vesaitsiz yayan köye gidemez
Başka parti bizi memnun edemez
Çalışkan çiftçinin ehli bizdedir</p> |
| <p>3. Tanrı bu millete çok ömür versin
Mesleğinden olan meclise girsin
Her çalışan sınıf refaha ersin
Bunların erbabı ehli bizdedir</p> | <p>4. Tiryaki olanlar içemez tütün
Hayat pahalandı artık büsbütün
Millet menfaati her şeyden üstün
Bunları düşünen fikir bizdedir</p> |
| <p>5. Memleket derdini düşün her yanda
Milletin sevgisi yaşıyor canda
Parti farkı gözetmeyiz vatanda
Kardeşlik sevgisi hissi bizdedir</p> | <p>6. Yüz yıldır kazancın ettiler talan
İnan ki bu sözler değildir yalan
Refahtan, fikirden hep mahrum kalan
Yurdum efendisi köylü bizdedir</p> |
7. Der *Habib Kar'aslan* düşme telaşa
Hareket Partisi geçmeli başa
Refah saadetle millet hür yaşa
Sizi seven milliyetçi bizdedir

* YD:43 ;İB:X10.

154. BENİ YAKAN BİR GÜZELDİR *

- | | |
|--|--|
| <p>1. Ağalar ben ne söyleyim
Beni yakan bir güzeldir
Ben size minnet eyleyim
Beni yakan bir güzeldir</p> | <p>2. Sevdiğimin beli ince
Belik döküyor kulunca
Has bahçede gül ü gonca
Beni yakan bir güzeldir</p> |
| <p>3. Yanakları gonca güldür
Gündüzüm ay gecem yıldır
Ağzı şeker dili baldır
Beni yakan bir güzeldir</p> | <p>4. Dayanılmaz hiç nazına
Doyulmaz şirin sözüne
Vurgunum ela gözüne
Beni yakan bir güzeldir</p> |
5. İçimde yağım eridi
Sevdiğim köyde bir idi
*Habib Kar'ar*slan çürüdü
Beni yakan bir güzeldir

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL İLGİLER

B.

“Âşık köyde bir mecliste otururken orada bulunanlara kendisinin sakin ve düşünceli halini görünce niye düşünüyorsun halini anlat diye ısrar etmişler. Nihayet o da yukarıdaki türküyü söylemiştir.” şeklinde not düşülmüştür.

C.

Metnin sonunda “Şubat 1939” tarihi yer almaktadır. Ayrıca FB’de “güzeldir” kelimesinden önce “yavrudur” yazılıp üzeri çizilmiştir.

* *FB 431:52; KavS:20.*

1 a. ağalar:dayılar-KavS
c. minnet:rica-KavS

155. SAĞCI SOLCU DİYE ÇATILAN KİMDİR? *

(YİNE BİZLER)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Tahsil yapmak için köyünden giden
Öğretmen okulu münevver neden
İmam hatip çıkar yine köylüden
Sağcı solcu diye çatılan kimdir?</p> | <p>2.Menfaatçi nedir çıkarın görün
Millet bütünlüğü bir yoldan yürün
İmamla öğretmen el ele verin
Dinli dinsiz diye ayıran kimdir?</p> |
| <p>3.Yol göstermez elin kolun bağladı
Türk milleti kaderine ağladı
İmtiyazlı zümre mevkii sağladı
Dedi kodulara katılan kimdir?</p> | <p>4.Fakirleri hakir görür gözleri
Köylü diye sömürüyor bizleri
Yükseltmeye fırsat vermez sizleri
Eli kolu bağlı tutulan kimdir?</p> |
| <p>5.Köylülere tahsil yapmak çok zor mu?
Kazanç olmayınca refah bulur mu?
Şu feza çağında yoksul olur mu?
Elinden kazancı yutulmuş kimdir?</p> | <p>6.Sizler için gözlerimden akar yaş
Hürriyet uğruna vermeli savaş
Yalan söze inanmagıl vatandaş
Sandık başlarında satılan kimdir?</p> |
- 7.Der *Habib Kar'aslan* seni yutarlar
Her lekeyi üstümüze atarlar
Sağcı solcu diye bize çatarlar
Ayaklar altına itilen kimdir?

* İB:X17.

156. BELÂLIK'TE ÇOK GÜZELLER DERİLİR *

(YAYLA YURTLARI)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Kürdün Yurdu dersin Kala'ya bakar
Hacı Yusuf yurtları yukarı çıkar
Çökük Yurt dersin hoş çiçek kokar
Belâlik'te çok güzeller derilir</p> | <p>2.Kuş Kayası konan olmuyor küser
Kevenli Tay Osman yolunu keser
Gök Dahar yücedir çok rüzgâr eser
Kara Dağ da gayet yüce görünür</p> |
| <p>3.Taş Kuyu derler de ayağı akmaz
Bağ Yurdu diyorlar bir suyu çıkmaz
Üç Kuyu'nun kimse yüzüne bakmaz
Tepe Kuyu hep bunlara yerinir</p> | <p>4.Yoz Eşmesi derler koyun otlasın
Gök Kuyu yurtları ıssız yatmasın
Kara Osman yurdu çadır tutmasın
Öteki yurtlara çadır gerilir</p> |
- 5.Der *Habib Kar'arşlan* kondum da göçtüm
Abu hayat gibi suların içtim
Kör Kuyu(çağlak'ı) kenarda seçtim
Ovada da güzel koyun sürülür

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

FB'de ilk dördlükte “derilmek” kelimesinden sonra yıldız konarak şu şekilde açıklama verilmiştir: “[derilmek: toplamak]”, ikinci dördlükte ise küser kelimesi “[küsmek: darılmak]” olarak açıklamıştır.

* FB 431: 45; D: 34-35.

2 d. yüce: yüksek-D
4 d. gerilir: kurulur-D

157. BAŞBAKAN MİLLETE YOLU GÖSTERİR *

(BAKANLIKLAR)

- | | |
|--|--|
| 1. Atatürk bağılıyız Cumhuriyet'ine
Emeğiniz çoktur Türk milletine
Bütün idareyi almış üstüne
Başbakan millete yolu gösterir | 2. Haklıyı haksızı ayırmak için
Avukata dava duyurmak için
Cezalıya hapis buyurmak için
Adalet mahkeme yolu gösterir |
| 3. Millî savunmamız şerefler bulsun
Fabrika çalışsın cephane dolsun
Malımız canımız hep senin olsun
Düşmanları bize ölü gösterir | 4. Çalışkan yürürüz daim ileri
O zaman işimiz hiç kalmaz geri
Memleket içinde polis işleri
İçişleri halka kolu gösterir |
| 5. Vatanımız için gayret güderek
Her bir millete gelip giderek
Ecnebiler ile temas ederek
Dışişleri her an ili gösterir | 6. Borcunun gününü geçirme sakın
Elinden servetin uçurma sakın
Tahsildardan sırat kaçırma sakın
Maliye bakanı malı gösterir |
| 7. Gayret et derslere sınıfı geçin
Sağlık bakanımız çalışır niçin
Her bir hastalığı gidermek için
Doktor ile sıhhat yolu gösterir | 8. Mektepler açıldı köyler de bile
Hevesimiz vardır bu yeni dile
Okuma yazmayı her lisan ile
Millî eğitim de dili gösterir |
| 9. Bilinmez bu köyün evvelden neyi
Şimdi kamyon ile geliyor beyi
Şosalar yapıldı asfalttan iyi
Bayındırlık köprüden seli gösterir | 10. Çalışmakla geçsin bu bahar yazlar
Tarlaya dökülsün gelinler kızlar
Ekmek çok olursa her şey ucuzlar
Tarım bakanlığı bolu gösterir |
| 11. Evvel bu dünyanın bizdik hastası
Şimdi Avrupa'nın olduk ustası
Telefon, telgraf, sahra postası
Ulaştırma demir yolu gösterir | 12. Sarf eyleme elde olan malından
Azı gitsin çoğu kalsın yarıdan
Odun, kömür, ağaçları korudan
İktisat ormanda gülü gösterir |
| 13. Öksürerek tütün içip kalanlar
Genç yaşından sonra bela bulanlar
Rakıyı çok çekip sarhoş olanlar
Tekel bakanlığı deli gösterir | 14. Der <i>Habib Kar'aslan</i> böyle kalacak
Birini verirse birin alacak
Alım satım işi temiz olacak
Ticaret bakanı kılı gösterir |

* KD: 4.

158. SEVDİĞİMİ KİMLER BANA GETİRİR? *

(KÖY KAHVESİNDE)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Dinleyin kardeşler sizi sayayım
Sadık Durdu bir masada oturur
Dünyanın tadına nasıl doyayım
Sevdiğimi kimler bana getirir</p> | <p>2.Dursun Hallo sözü gerçek sanıyor
İçerimde bir sızı var kaynıyor
Hayta Satılmışla tavla oynuyor
Alo Merdan, Mürit sözü bitirir</p> |
| <p>3.Durmuş, Kırca büyüklüğün bildirdi
Bu sevda da gayrı beni öldürdü
Kasım Emir Dayı bizi güldürdü
Çeşim, İbo,Hamet yolu yitirir</p> | <p>4.Mansur, Salman, Yakup'u da bilmedi
Salih, Hamo, Cini ile gelmedi
Abbas kurban bu dünyada gülmedi
İbiş Sungur, Beyazıt'ı götürür</p> |
- 5.Gövşen, Memiş, Battal yolu bağladı
Sülu hapis gurbet elde ağladı
*Habib Kar'aslan'*ı bu söz dağladı
Sevgili koynunda eli yatırır

159. GENÇ İHTİYAR YAYLAMIZA ÇIKIYOR *

(GÖMÜRGEN KÖYÜ)

- | | |
|--|---|
| 1.Yaz gelip de bağlar çiçek açınca
Dallarında cici kuşlar şakıyor
Koyunlar kuzlayıp kuzu melerken
Genç ihtiyar yaylamıza çıkıyor | 2.Uyanırız koyun kuzu melerken
Yaylaya çıkarız her sabah erken
Gesi bağlarını seyran ederken
Şimdi âlem bizim bağa bakıyor |
| 3.Kuzuların karası var, ağı var
Hınzır Dağı derler yüksek dağı var
Bizim köyün yaylası var, bağı var
Bahçesinde bin bir çiçek kokuyor | 4.Bahar gelse bahçemize girseniz
Köyümüzden bana haber verseniz
Bir okul yapıldı gidip görseniz
Yakın köyler bütün bizde okuyor |
| 5.Çoban kaval çalar çocuklar dinler
Dilber kızlar ile taze gelinler
Onun gür sesiyle kayalar inler
Bizim için halı, kilim dokuyor | 6.Haylazlar gündüzden yatar uykuya
Çiftçiler katlanmaz bu kötü huya
Çobanlar davarın çekerler suya
Yamaçlardan zil sesleri şakıyor |
| 7.Yaz olanda ben de ora konardım
Bir güzelin aşkı ile yanardım
Yaylamızın suyun içip kanardım
Sıcak sular yüreğimi yakıyor | 8.Der <i>Habib Kar'ar</i> slan ekin biçene
Herkes heves eder dağa göçene
Sularımız şifa verir içene
Yaylamızdan karlı sular akıyor |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

DK'da yer alan ikinci ve altıncı dördlükler RAS'ta bulunmamaktadır. Ayrıca RAS'ta dördüncü dördlüğün ikinci ve üçüncü dizeleri DK'ya göre yer değiştirmiştir.

* DK: 25-26; KBS:25-26; YD:64; RAS:300-301.

1 b. cici:türlü-RAS
d. Güzelleri yaylalara çıkıyor-RAS
3 c. bizim köyün:Gömürgen'in-RAS
4 c. okul:mektep-RAS
7 a. yaz olanda:evvelinde-RAS
d. yüreğimi:şimdi yürek-RAS
8 a. der *Habib Karaaslan*:der ki *Âşık Habib*-RAS

160. TAŞLARI BANA AĞLIYOR *

(ÇARDAĞI ZİYARET)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Ben aşkımdan kan ağlardım
Kimseden gelmedi yardım
Yattığın çardağa vardım
Taşları bana ağlıyor</p> | <p>2. Senin baban kurnaz tilki
Bir derdimi iki etti
Ala gözün üstündeki
Kaşları bana ağlıyor</p> |
| <p>3. Tarlalarda olur tapan
Beni görüp yoldan sapan
Duvarlara yuva yapan
Kuşları bana ağlıyor</p> | <p>4. Öksüz gibi ağladığı
Yüreğimi dağladığı
Sarı yazma bağladığı
Başları bana ağlıyor</p> |
5. *Habib*'deki yazıların
Yüreğinde sızılarının
Çayırdaki kuzularının
Eşleri bana ağlıyor

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

DK'da yer alan üçüncü ve dördüncü dörtlükler RAS'ta bulunmamaktadır.

* DK: 33; KBS: 34; YD:6; RAS:302; FH:270.

1 a. ben aşkımdan:aşkımdan ben-YD/RAS/FH

2 b. iki etti:etti iki-YD/RAS/FH

161. O DA KABİRDE ŞAŞIYOR *

1.Bana ölüm yoktur diyen
Çifte elbiseler giyen
Sağ iken orucun yiyen
O da kabirde şaşıyor

2.Yoktur bu dünyada kalan
Var mı buna çare bulan?
Sabah namazını kılan
O dünyada çok yaşıyor

3.Gidip dünyada kalmayan
Yetimin hakkın almayan
Allah'ına asi olmayan
O da sıratı koşuyor

4.*Habib Kar'ar*slan der inan
Dünyada söyleme yalan
Münafık ve müşrik olan
Cehennemde alışıyor

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Sadece FB'de bulunan bu şiirin başlığı yoktur.

* FB 431:16.

162. KAVUNCU DİYE YAŞIYOR *

- | | |
|---|---|
| <p>1. Adın milletin dilinde
Kavuncu diye yaşıyor
Hizmetin halkın elinde
Kavuncu diye yaşıyor</p> | <p>2. Anneler saçını yolar
Gözleri yaş ile dolar
Akıttığın bunca sular
Kavuncu diye yaşıyor</p> |
| <p>3. Kayseri’de asıl ilin
Yoksula açtı elin
Hoş sohbetin tatlı dilin
Kavuncu diye yaşıyor</p> | <p>4. Ciğerdeki yara azar
Gazeteler haber yazar
Yaptırdığın çarşı, Pazar
Kavuncu diye yaşıyor</p> |
| <p>5. Bir memleket seni anar
Kiraz oğlu fazla yanar
Açtırdığın asfalt yollar
Kavuncu diye yaşıyor</p> | <p>6. Der <i>Habib Kar’aslan</i> sakın
Hep dostların uzak, yakın
Cenazene etti akın
Büyük merasim yaşıyor</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Bu şiirin başlığı azılmamıştır ancak başlık kısmında şu hitap cümlesi yer almaktadır:
“Büyük vatanperver Osman Kavuncu’nun ardından”

* YD: 16-17.

163. İDRİS NEBİ ORDA HÜLLE BİÇİYOR *

- | | |
|--|--|
| <p>1.Hani bu dünyada ölmem diyenler
Bir gün ölünce o da burdan göçüyor
Hayır edip burda libas verenler
İdris Nebi orda hülle biçiyor</p> | <p>2.Hani İslâm gayretini güdenler
Hak dininde doğru yolda gidenler
Mevlit okundurup sevap edenler
Sökün Kevser ırmağından içiyor</p> |
| <p>3.Cümleyi yaratan bir yüce Hak'tır
Kuluna ihsanı gayetle çoktur
Açarlar defteri günahı yoktur
Sırat'ı kuş gibi orda geçiyor</p> | <p>4.Hakkı koyup batıl işi tutanlar
Yalan sözü sahi yerine atanlar
Helal ekmeğine haram katanlar
Ehl-i mahşer cümle ordan kaçıyor</p> |
| <p>5.Bir gün olur narin tenin ezilmiş
Varın görün kabirciğin kazılmış
Günahın, sevabın hepsi yazılmış
Defteri getirip orda açıyor</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> nerde erenler
Kabre girip de sual verenler
Münkir'i, Nekir'i orda görenler
Kâfir'i İslâm'ı hemen seçiyor</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Sadece FB'de yer alan bu şiirin başlığı yoktur.

* FB 431:21.

1 b. (vezin bozuk)

164. ATATÜRK'E CENAZEYE GELİYOR *

(BÜYÜK ATA'YA)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Yedi iklim ağlaşıyor her yerden
Böyle acı yüreğimiz deliyor
On sekiz bin âlem hepsi birden
Atatürk'e cenazeye geliyor</p> | <p>2.Pınarlar dur oldu ayağı akmaz
Ateş olsa bizim kadar yanmaz
Atatürk acısı yürekten çıkmaz
Senin için koyun, kuzu meliyor</p> |
| <p>3.Aslanların cephelerde yelişir
Atatürk'e bütün dünya alışır
Türk gençleri bizim için çalışır
Gece gündüz bu vatana yelıyor</p> | <p>4.Aman yalan dünya amanın aman
Bu senin elinden halimiz yaman
Dünyada en büyük Türklerdir inan
Mareşal, İnönü yasla geliyor</p> |
| <p>5.Bu ölüm de kolumuzu bağladı
Atatürk de yüreğimiz dağladı
Gökte yıldız yerde toprak ağladı
Uçan kuşlar top top olmuş geliyor</p> | <p>6.Eski has bahçede bir fidan yetti
Bugün de Atamız dünyadan gitti
Yurdu İnönü'ne emanet etti
Türk gençleri kıymetini biliyor</p> |
- 7.Der *Habib Kar'aslan* gülemez oldum
Ben de sılamıza gelemmez oldum
Ne hal olduğunu bilemez oldum
Dağlar taşlar bu acıya inliyor

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

D'de yer alan üçüncü ve beşinci dörtlükler DK'da ve KBS'de bulunmamaktadır.

* D: 46; DK: 35-36; KBS: 37.

165. KAHRAMAN TÜRKLERDEN ORDU GELİYOR *

(GELİYOR)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Boru sesi çok hoş gelir derede
Yârden ayrı düştüm yürek perede
Bu yurda göz diken düşman nerede?
Kahraman Türklerden ordu geliyor</p> | <p>2. Kocaman dünyaya bunlar ad salmış
Bütün tarihlerde ünümüz kalmış
Kahraman Mehmetçik bir emir almış
Dağlara topunu kurdu geliyor</p> |
| <p>3. Dünya dayanır mı bu kıyamete
Zırhlılar dolaşır karşı tepede
Kökler hazırlanmış gözü cephede
Bu cihan harbinin ardı geliyor</p> | <p>4. Sılada bekleyen beni yâr diye
Bu yüzden çektiğim ah u zar diye
Dört bir dolayında gözüm var diye
Erzurum dağların sardı geliyor</p> |
| <p>5. Yiğit var mı diye meydana bakan
Coşkun bir sel gibi çağlayıp akan
Elinde kılıncı şimşekler çakan
Süvariler atın sürdü geliyor</p> | <p>6. Hain olan çalışmaktan üşendi
Bu dağlara nice mermi döşendi
Kahraman askerler silah kuşandı
Atasın cephede gördü geliyor</p> |
| <p>7. Şen olun analar işiniz bitti
Oğlunuz yurdunu almağa gitti
Havadan karadan bir akın etti
Kafkas dağlarını yardı geliyor</p> | <p>8. Der <i>Habib Kar'aslan</i> layıktır sözüm
Bu sene yurdumu göreydi gözüm
Haydin arkadaşlar bu toprak bizim
Bize Kafkas Ata yurdu geliyor</p> |

* KD: 2; YD: 32-33.

2 d. Atasın cephede gördü geliyor-YD
6 c. Üç yüz otuz altılılar kuşandı-YD
d. Dağlara topunu kurdu geliyor-YD
8 a. layıktır:haklıdır-YD

166. YETER'LE FADİME EŞİN BULUYOR *

(ON DÖRT GÜZEL)

- | | |
|---|--|
| <p>1.On dört güzel gördüm oynar düğünde
Halime en başta deftin çalıyor
Melek ile Huri gider önünde
Yeter'le Fadime eşin buluyor</p> | <p>2.Bakınca Ayşe'nin yüzü göründü
Kar gibi keteni başa büründü
Haçça görmüş Senem kıza yerindi
Onun sevdiğini yâdlar alıyor</p> |
| <p>3.Bakamadım Hüsne kızın yüzüne
Türkü söyler kulak verdim sözüne
Can dayanmaz Meryem kızın nazına
Benim arzumanım sende kalıyor</p> | <p>4.Kerzi'yi gördüm ki incedir beli
Hepsinden tatlıdır Zeynep'in dili
Ümük has bahçenin bir gonca gülü
Çok yiğitler sizin için ölüyor</p> |
- 5.Der *Habib Kar'aslan* baktım Dudu'ya
Hep halay çekerler dolmuş odaya
Dilek sundum bekçi olmuş kadıya
Osman beni içlerine alıyor

* DK: 19-20; KBS: 20.

167. AH YÂRİM GELMİŞ DE BURDA DURUYOR *

(KIZ PENCEREDE)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Beni yakıp bunca canı bitiren
Sevdiğim gelmiş de burada duruyor
Derdim bir iken bine yetiren
Ah yârim gelmiş de burada duruyor</p> | <p>2. Kemer de bağlasın ince beline
Bülbülü kondursun gonca gülüne
Sevdiğim aynasın alınca eline
Elinde tarağı zülfün tarıyor</p> |
| <p>3. Kurban olam bunun inci dişine
Kendi değmiş on üç on dört yaşına
Pencereden şavkı düşmüş dışına
Gül gibi cemalin neşe vuruyor</p> | <p>4. Der <i>Habib Kar'ar</i>slan yârin göremem
Koynundaki güllerini deremem
Gayrı ben de sana gönül veremem
Beni koymuş bu eşini arıyor</p> |

* FB 431:10; KavS: 19/41.

1 a. canı bitiren:hale getiren-KavS
2 a. kemer de bağlasın:kemerin bağlamış-KavS
b. kondursun:kondurmuş-KavS
c. alınca:almış-KavS
3 a. İnci derler ağızındaki dişine-KavS
4 c. gayrı ben de:şimdiden sonra-KavS

168. YEMEKLER İKİYE DÜŞÜP DURUYOR *

(EREĞLİ SÜMERBANK BEZ FABRİKASI)

- | | |
|--|---|
| 1.Ereğli Sümerbank bez fabrikası
Burada her işler şişip duruyor
İki bin vatandaş açlık içinde
Yemekler ikiye düşüp duruyor | 2.İşçilerin hakkı zehirdir yenmez
Zulüm omzuna bu kadar binmez
Hiçbir vatandaşın derdi dinlenmez
Öne dalkavuklar düşüp duruyor |
| 3.Şeref dürbününe çıkıp yaslandı
İşçiler küfür edip seslendi
Müdüriyet ev odası süslendi
Hanım sultan buna şişip duruyor | 4.Binlerce vatandaş açıkta yattı
İstedığı gibi mal alıp sattı
Bir veledi için yolu kapattı
Millet bu gidişe şaşır duruyor |
| 5.Bu fabrika tamam benim demiş bu
Amelenin ücretini yemiş bu
Saraçoğlu akrabası imiş bu
Onun için fazla şişip duruyor | 6.Tarık zalim bir saltanat devrinde
Mesaide bulamazsın yerinde
Kraliçe ile kendi emrinde
Hususi makine koşup duruyor |
| 7.Diktatör saltanat devrine giden
Yaptığı yolsuzluk sorulmaz neden
Fuzuli yerlere binler sarf eden
Hazineye ziyan düşüp duruyor | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin altında “Ereğli 22/9/948” tarihi yer almaktadır.

* İB: XI.

169. KAYSERİ VALİSİ HÂLİM SORUYOR *

(KÖYDEN ÇIKTIĞIM)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Köyümüzden çıkıp bu yana geldim
Bünyan kaymakamı öğüt veriyor
Ankara'da durdum sevinçle güldüm
Kayseri valisi hâlim soruyor</p> | <p>2.Geldim Ankara'ya yasın kılmadı
Köyde de halimi soran olmadı
Hükümet yaşasın geri salmadı
Genel sekreteri yazım alıyor</p> |
| <p>3.Ne mutlu kendime ben Türk oğluyum
Vatanıma can yürekten bağlıyım
Silahımı düşman için yağlayım
Çalışanlar tembelleri yoruyor</p> | <p>4.Hint'e, Çin'e ünümüzü götürür
Düşmanların bu işini bitirir
Yaşasın Türkiye çok genç getirir
Atatürk'ün bu izinden yürüyor</p> |

5.Der *Habib Kar'aslan* vatan kalbinden
Gideceğiz millî şefin yolundan
Atatürk'ü çıkarmasın dilinden
Millet, sayesinde sefa sürüyor

* D: 40.

170. ÖMRÜM DE FADİME DİYE ÇÜRÜYOR *

(BÜNYAN'DA BİR KIZA)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Bünyan'a gelince gördüm bir güzel
Cemali ay gibi dünya görüyor
Böyle bir güzel de ben sevdim ezel
Ömrüm de Fadime diye çürüyor</p> | <p>2. Lokantada durur yağı, balı var
Altın bilezikli beyaz kolu var
Kemere sıkışmış ince beli var
Cemali ay gibi dünya görüyor</p> |
| <p>3. Babası söz verdi geri cayılmaz
Gerdanda benleri çoktur sayılmaz
Karşısında yemeyle doyulmaz
Bünyan'ın içinde tekten duruyor</p> | <p>4. <i>Habib Karaaslan</i> gezer dökekte
Ördek gibi yüzer gölde gölekte
Altın küpe çığırtıyor kulakta
Aslı soyu temiz yiğit arıyor</p> |

* KavS: 14.

171. SAÇLARIM SIRMADIR HEM DE ÖRÜLÜR *

(ELİF VE ZEKİYE)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Elif der ki benim gibi bilemen
Sen yanımda şad olarak gülemeden
Güzellikte hiç üstüme gelemen
Saçlarım sırmadır hem de örülür</p> | <p>2.Zekiye'de der ki temiz işine
Nice koç yiğitler düşer peşime
İnci derler ağızımdaki dişime
Cahilin gözüne altın görünür</p> |
| <p>3.Elif der ki benim belim incedir
Has bahçede açan gülüm goncadır
İstikbalim senden daha yücedir
Güneş gibi şavkım düşer gece de</p> | <p>4.Zekiye der bunda gönlüm kırılır
Seni sevenler de pek tez yorulur
Dünyanın gençleri bana vurulur
Cemalim ay gibi parlar yücede</p> |
- 5.*Habib Karaaslan* türkü yakıyor
Zekiye de Karabey'den bıkıyor
Elif çıkmış dam başından bakıyor
İkiniz de güzelsiniz bu köyde

* KavS: 25.

172. O BENİ UNUTMUŞ GÖZÜMDE YOKTUR *

- | | |
|--|--|
| <p>1.Nerde görsem arkasından koşardım
Dermanım kalmadı dizimde yoktur
Otuz aydır hayalinle yaşardım
O beni unutmuş gözümde yoktur</p> | <p>2.Senin ile yaylalara göçerdim
Güzeller içinde seni seçerdim
Nerde görsem söz atarak geçerdim
Şimdi söylemeye yüzüm de yoktur</p> |
| <p>3.Yaz geldi artık ovada kar olmaz
Bir yâr için gönlüm ah u zar olmaz
Dediler ki bu kız sana yâr olmaz
Almaya gönlümüz bizim de yoktur</p> | <p>4.Kırıldı kanadım çöllere düştüm
Ördeği gelmedik göllere düştüm
Âşık olmuş diye dillere düştüm
Benimse çalmaya sazım da yoktur</p> |
| <p>5.Gurbet gezdim yar yanında durmadım
Bir gün bile hatırını sormadım
Üç senedir evlerine varmadım
Bakın kapısında izim de yoktur</p> | <p>6.Güzel olmayınca gönül eğlenmez
Vefasız dilbere minnet eylemez
Artık defterimde adı söylenmez
Bundan sonra ona yazım da yoktur</p> |
- 7.Der *Habib Kar'aslan* elim yetmedi
Benim ile bir gün yola gitmedi
Çok yalvardım sözüm kabul etmedi
Bundan böyle ona sözüm de yoktur

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı DK ve KBS'de "Gücenme" şeklinde iken YD'de "Ayrılık" olarak yer almaktadır.

* DK: 34-35; KBS:35-36; YD: 19-20.

5 c. defterimde:dudağımda-YD
d. Ona ait benim yazım da yoktu-YD

173. KIRMIZI ÇİÇEĞE BEZEN AĞIRNAS *

(AĞIRNAS KÖYÜ)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Ağırnas'tan çıktım Bünyan'a dönüş
Mukaddes toprağı arazi geniş
Bahçeleri güzel çok verir yemiş
Kırmızı çiçeğe bezen Ağırnas</p> | <p>2.Ağırnas da Kayseri'ye bakıyor
Bahçesinde mor menekşe kokuyor
Mimar Sinan çeşmeleri akıyor
Tabiata uygun güzel Ağırnas</p> |
| <p>3.Bizim köye buradan muallim gelir
Büyüğü, küçüğü mektebe alır
İnsanları âlicenap iş bilir
Mimar Sinan yetti ezel Ağırnas</p> | <p>4.Tarlasında her mahsulât bitiyor
Sularında ördek ve kaz ötüyor
Kayseri'ye meyvelerin yetiyor
Bahçelerin dökmüş gazel Ağırnas</p> |
- 5.Sen de işittin mi *Karaaslan*'ı
Sonbaharda bozuluyor bostanı
Kim söylemiş sana böyle destanı
Habib Karaaslan yazan Ağırnas

* KavS: 44; DK: 6; KBS: 6.

- 2 b. mor menekşe:bin bir çiçek-DK/KBS
3 a. muallim:öğretmen-DK/KBS
b. mektebe:okula-DK/KBS
5 a. Her tarafa tanıtırsın ustanı-DK/KBS
b. sonbaharda:güz gelince-DK/KBS

174. KOMÜNİZME KURBAN GİTTİN MENDERES *

(MENDERES'E AĞIT)

- | | |
|--|--|
| <p>1.Çetenin arzusu milleti soymak
Bunlar evren olmuş bilmiyor doymak
Tek günahın kızıl şefi sağ koymak
Komünizme kurban gittin Menderes</p> | <p>2.Koltuk için kızıl şefe taptılar
Hakkı koyup batıl yola saptılar
Yassada'yı esir kampı yaptılar
Millet için şehit gittin Menderes</p> |
| <p>3.Gözyaşımız elbet bir gün durulur
Türk milleti ağlamaktan yorulur
Zaman gelir senin hakkın sorulur
Mahkemede berat ettin Menderes</p> | <p>4.Siz gideli hiç yüzümüz gülmüyor
Satılanlar bu milleti bilmiyor
Sen ölmüşsün eserlerin ölmüyor
Vatanına hizmet ettin Menderes</p> |
| <p>5.Unutmadın ecdadını, atanı
Vergi için mahpuslarda yatmanı
On senede cennet ettin vatani
Şimdi gözümüze tuttun Menderes</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> o kara günde
Bulgar, Macar ihtilali var önde
Nato'nun, Cento'nun yıl dönümünde
Hür dünya gözünde tuttun Menderes</p> |

* İB: X14.

175. HİÇ ÇÜRÜMEZ BÖYLE TENİN ERCİYES *

(ERCİYES DAĞI)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Çok şöhretli büyük bir dağ görünür
Her yerde söylenir ünün Erciyes
Yüzün soğuk beyaz keten bürünür
Hiç çürümez böyle tenin Erciyes</p> | <p>2.Duramıyor yine gönül coşuyor
Başına çıkınca adam şaşıyor
Ağustosta yine insan üşüyor
Hiç tesir eylemez günün Erciyes</p> |
| <p>3.Başka her dağlara konup göçülür
Erciyes dünyada tekten seçilir
Onun elbisesi kardan biçilir
Beyaz kefen gibi donun Erciyes</p> | <p>4.Yaz gelince senin kuşun uçmuyor
Bahar geldi yine çiçek açmıyor
Yüzün soğuk bana neşe saçmıyor
Kayseri'ye bakar yönün Erciyes</p> |
- 5.*Habib Karaaslan* şimdi bakamaz
Bu karın üstünde ateş yakamaz
Fırsat bulup hiç başına çıkamaz
Kışın eksik olmaz senin Erciyes

* KavS: 6; DK:14; KBS: 14.

1 c. keten:kefen-DK/KBS

3 c. onun:bunun-DK/KBS

176. SELAM SANA GÜZEL KIBRIS *

(KIBRIS' A SELAM)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Tarihlerde vardır şanı
Sağ olsun Türklerin canı
Namık Kemal'in zindanı
Selam sana güzel Kıbrıs</p> | <p>2.İstiklâlin alacaksın
Neşelere dalacaksın
Sen Türksün Türk kalacaksın
Selam size güzel Kıbrıs</p> |
| <p>3.Denizlerden ve karadan
Merkezimiz Ankara'dan
Sakarya'dan, Marmara'dan
Selam size güzel Kıbrıs</p> | <p>4.Ordunun büyük başından
Meydanlarda savaşından
Subayından, erbaşından
Selam size güzel Kıbrıs</p> |
| <p>5.İstanbul'dan, Bilecik'ten
Erciyes'ten, Tepecik'ten
Kardeşiniz Mehmetçikten
Selam size güzel Kıbrıs</p> | <p>6.Karadeniz havasından
Molla Hünkâr ovasından
Torosların yaylasından
Selam size güzel Kıbrıs</p> |
| <p>7.Büyük Atamın yerinden
İrkımın yiğit erinden
Anadolu Türklerinden
Selam size güzel Kıbrıs</p> | <p>8.Türk yurdu güllük gülistan
Tarihleri yazar destan
Fatihlerden, Barbaros'tan
Selam size güzel Kıbrıs</p> |
| <p>9.Der <i>Habib Kar'aslan</i> koştum
Akdeniz'i görüp coştum
Sevinçle gelip kavuştum
Selam size güzel Kıbrıs</p> | |

* YD:21-22.

177. METELİĞE KURŞUN ATAR BU MECLİS *

(BU MECLİS)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Gençler çok çalıştı fakat boş yere
Orduda eziyet yapılır ere
Rüşvetçiden mebus olmaz Türklere
Meteliğe kurşun atar bu meclis</p> | <p>2.Atatürk'ün şefkati var candadır
Köylü gelmiş vali gözü handadır
Reisleri Abdul Halik Manda'dır
Menfaate yurdu satar bu meclis</p> |
| <p>3.Cumhuriyet Atatürk'ün yıkılmaz
Haraçoğlu huzuruna çıkılmaz
Kese dolsun başka işe bakılmaz
Yıyıp, içip rahat yatar bu millet</p> | <p>4.Beş bin lira maaş olsa az gelir
On bin lira rüşvet yese vız gelir
Barlarına oynamaya kız gelir
Onlar ile kırık tutar bu meclis</p> |
| <p>5.Masum halkı kasavete bürütmez
Buğdayları silolarda çürütmez
Türk gençliği uyanıktır yürütmez
Bir gün olur hapyı yutar bu meclis</p> | <p>6.Der <i>Habib Kar'aslan</i> bu bir emektir
Benim işim hakikati demektir
Maksatları Türk milletin yemektir
Her kanuna hile katar bu meclis</p> |

METİM İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin altında şu not bulunmaktadır: “Bu şiir çok acele olarak 22/3/946 tarihinde Kayseri Lisesi'nde gizlice yazıldı.”

* İB:12.

178. ARADA BİR KÜLAH KOPAR TUNABAŞ *

- | | |
|--|--|
| <p>1. Belediye bütçesin tutmak istiyor
Buğday pazarını yutmak istiyor
Halkı birbirine katmak istiyor
Arada bir külah kopar Tunabaş</p> | <p>2. Belediye, muhtar demokrat sesi
Burada dolmaz hainlerin kesesi
Hükümet uşağı parti kölesi
Kanun yollarından sapar Tunabaş</p> |
| <p>3. Türlü işkenceler milleti ezer
Biricikli bunu çabucak sezer
Bir boğazı için köyleri gezer
Ayda bir tek imza yapar Tunabaş</p> | <p>4. Toplu ve ayrılmaz Biricik demek
Demokrat sarf eder yurduna emek
Bir kilo rakı da yanında yemek
Yalnız boğazına tapar Tunabaş</p> |
| <p>5. Kalem almaya tutmuyor eli
Varıp takavütün geldi demeli
Emekliye ayrılmaktır emeli
Bir boğaz peşinde kopar Tunabaş</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı bulunmamaktadır. Baş kısımda şu hitap cümlesi yer almaktadır: “Birecik Kaymakamı Tuna Baş’a Saygılarımla.”

Şiirin alt kısmında ise “Birecik 24/8/949” tarihi yer almaktadır.

* İB:X2.

179. TOPRAĞA ATEŞİN ATIYOR GÜNEŞ *

(GÜNEŞ)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Gün de üstümüzden kuş gibi uçar
Yazın ateşini üstüme saçar
Bahar erişince çiçekler açar
Toprağa ateşin atıyor güneş</p> | <p>2.Güneşin batışı bağrımı ezer
Haziran on iki dönümün sezer
Her nere gidersem başımda gezer
Şavkın da dünyayı tutuyor güneş</p> |
| <p>3.Karlar eriyince suları aktı
Türkmen çadırları yaylaya çıktı
Temmuz aylarında otları yaktı
Toprağa ateşin katıyor güneş</p> | <p>4.Dünyanın ucunu güneşte bulur
Akşamlar gidince karanlık kalır
Kocaman dünyayı bir gün de alır
Bir yandan bir yana yetiyor güneş</p> |
- 5.Der *Habib Kar'aslan* her işim keder
Doğunca dünyayı bu aydın eder
Bir zaman durmaz da süratli gider
Akşamlar ufuktan batıyor güneş

* D: 37.

180. SEVDİĞİM GÜZELİ YADELLER ALMIŞ *

(ÇİFT SÜRERKEN)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Geldim göl yerinde ben çift sürerim
Baktım iki günlük bir çiftim kalmış
Ah çekerek ağlar yasa girerim
Sevdiğim güzeli yad eller almış</p> | <p>2. Sıcak fazla melemiyor kuzular
Yağmur yağmaz hep kurudu yazılar
Bu günden de yüreciğim sızılar
Tarlada çiçekler sararmış solmuş</p> |
| <p>3. Bir taraftan koyun, kuzu güdülsün
Çadır tutup yaylalara gidilsin
Gayret edek bu herkimiz edilsin
Babam bu gün bize tek öküz bulmuş</p> | <p>4. Sert tarlada tor tosunlar yorulur
Çift sürülmez babam bana darılır
İki vurdum hemen kamçı kırılır
O zaman çiftçiler fikire dalmış</p> |

5. *Habib Karaaslan* öküz yatıyor
Bıtrak da bu tarlayı tutuyor
Ayağım yalındır diken batıyor
Tarlamızın içi dikenle dolmuş

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

KBS'de beşinci dördlük bulunmamaktadır.

* *KavS*: 43; *DK*: 38-39; *KBS*: 39-40; *YD*: 39.

1 b. çiftim: herkim-DK/KBS

3 b. tutup: kurup-DK/KBS

181. GELDİ OMUZUMA KONUYOR BİR KUŞ *

(YOLDA BİR KUŞA)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Sabahleyin çıktım uzun bir yola
Başımda öterek dönüyor bir kuş
Dedim kuşa niçin feryat edersin?
Geldi omzuma konuyor bir kuş</p> | <p>2.Elinden eşini yad eller aldı
Bunu aratmaya gurbete saldı
Yuvada yavrusu yalnız kaldı
Onun için ağlar yanıyor bir kuş</p> |
| <p>3.Kendi havalanır yükseğe çıkar
Gözünün yaşı da sel gibi akar
Yuvada yavrusu burnuna kokar
Onlar yetim kaldı sanıyor bir kuş</p> | <p>4.Feryat figan edip kendini yorar
Yerde karıncadan eşini sorar
Yanmış cik cik diye yavrusun arar
Daldan dala uçup iniyor bir kuş</p> |
- 5.*Habib Karaaslan* şimdi gelseniz
Çiftleşip de yuvanızda gülseniz
Ben de sizden çok dertliyim bilseniz
Feryadı bağrımı deliyor bir kuş

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

KavS'deki üçüncü dörtlük KBS ve DK'da yer almamaktadır. FH'de ve YD'de bu dörtlük dördüncü dörtlüktür.

* KavS: 11; DK: 9-10; KBS: 9; YD: 7; FH: 271.

2 d. ağlar:gamla-FH
5 b. çiftleşip de:şakıyıp da-YD

182. OLMADIN KİMSEYE KUL HASAN ÇAVUŞ *

(HASAN ÇAVUŞ)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Dokuz yıl oldu da şu sen gideli
Gelmeyip de orada kal Hasan Çavuş
Sılayı, vatanı sen terk edeli
Olmadın kimseye kul Hasan Çavuş</p> | <p>2.Ayağın kalkmıyor siyah çizmeden
Kurtuldun sen bu dağlarda gezmeden
Top Kapı'dan, Sefer Hisar'a azmeden
Seni de kurtaran dil Hasan Çavuş</p> |
| <p>3.Sen çavuş oldun cümle asker başısın
Küçük zabıt memurların eşisin
Çalışmışsın vatan yurdun işisin
Vardın Sefer Hisar'a yol Hasan Çavuş</p> | <p>4.Bunda da geliyor bizlere sıra
İzmir'in şehrinde yârini ara
Eşin bulduğundan sen gelin bura
Gezdiğim memleket, il Hasan Çavuş</p> |
| <p>5.Baban, bacın gitti gelmedi
Bu da sana töbe iyi olmadı
Kardeşin borcunu verdi kalmadı
Onun da kıymetin bil Hasan Çavuş</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Üçüncü dördlüğün ikinci dizesinde “cümle” yazılıp üzeri çizilmiştir.

FB ile D'deki iki şiirin dördlüklerinin yerleri birbirinden farklıdır.

* *FB 431:30; D:43-44; EÇ: 175-176.*

1 c. sılayı vatanı:evini köyünü-D/ hile-i vatanı-EÇ
3 b. zabıt:subay-D
d. sefer:sivri/ yol:gül-D
6 a. Ağabeyin hasta oldu yatıyor-D
7 d. bekletme;memlekete-D

183. AĞIRDIR BU YÜKÜ ÇEKEMEZ KIRAT *

(KIRAT DESTANI)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Elinde sanat yok Kırat'ım dersin
Helâli, haramı durmadan yersin
Tanrı milletime sabırlar versin
Ağırdır bu yükü çekemez Kırat</p> | <p>2.Taksi varken ata hiç kimse binmez
Bu devirde atın kazancı yenmez
Motor olmayınca dönüm tükenmez
Tarlaya tohumu ekemez Kırat</p> |
| <p>3.Atın karşısında var altı oktur
Bu altı okun da hüneri çoktur
Zaman kaybetmeye vaktimiz yoktur
Düz asfalt yollarda sekemez Kırat</p> | <p>4.Motorlu araçlar yolu tıkıyor
Kuru vaatlerden bu halk bıkiyor
Milletler fezaya, aya çıkıyor
Buluttan yağmuru dökemez Kırat</p> |
| <p>5.Der <i>Habib Karaslan</i> kalbimde bu hız
Sütten peynir yapılır mı mayasız?
Tonlarınca arpa yese faydasız
Demiri, çeliği bükemez Kırat</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin baş kısmında “Şair ve Gazeteci İbrahim Özgülen’in Kırat Destanı’na Cevaptır.” açıklaması bulunmaktadır.

Şiirin altında ise “Ankara 17/7/1966” tarihi yer almaktadır.

* YD: 47; İB: 49.

184. ÇELİKTİR BİLEĞİ KOLU DEMOKRAT *

(D. P.)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Düğüne başladı köyün efesi
Kısa bir zaman da yükseldi sesi
Memlekete hizmet büyük gayesi
Çeliktir bileği kolu demokrat</p> | <p>2. Şenlikler belirdi bizim yuvada
Yurtta kazancımız gitmesin ya da
Açlıktan zehtimiz geçti tarlada
Gösterecek bize bolu demokrat</p> |
| <p>3. Parti kurmak Celal Beyin aklıdır
İçimizde birçok dertler saklıdır
Talimatı madde madde haklıdır
Arar bulur doğru yolu demokrat</p> | <p>4. Tırpan yok ekini el ile yolduk
Aç susuz firezde sarardık solduk
Hep beraber bu partiye yâr olduk
Anlattı sağ ile solu demokrat</p> |
| <p>5. Bundan sonra artık girmeyiz yasa
Garip gönüllerde kalmadı tasa
Şefkatli göğsünü açtın ulusa
İçin hamiyetle doldu demokrat</p> | <p>6. Bugün neşeliyim kirimiz yundu
Dağların başında destan okundu
Halis yünden şalvar aba dokundu
Attın üstümüzden çulu demokrat</p> |
| <p>7. Köylüler ilçeye gitti sürekli
Omuzu kazmalı hem de kürekli
Ölümden zulümden korkmaz yürekli
Ancak vatanın kulu demokrat</p> | <p>8. Der <i>Habib Kar'aslan</i> sevinçle doldun
Halka yarayışlı çok işler buldun
İşçinin, çiftçinin babası oldun
Sağ ol başımızda ulu demokrat</p> |

* İB: 17.

185. BİR MİSAFİR HANEDİR BU *

(FENADIR BU)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Ruh ayrılır tenden geçer
Kavim kardeş senden geçer
Eken biçer konan göçer
Bir misafir hanedir bu</p> | <p>2.Mala, mülke hiç aldanma
Yarın cehennemde yanma
Ben böyle kalırım sanma
Yalan dünya fenadır bu</p> |
| <p>3.Dünya zehirli bir oktur
Zulmü meşakkati çoktur
Bir gün kadar hükmü yoktur
Ölüm gelir canadır bu</p> | <p>4.Ruh yaprak gibi daldadır
O düşer tenin saldadır
Gafilleri hep aldatır
Yüze gülen sunadır bu</p> |
- 5.*Habib* der ki bak çağına
Geldin dünya ocağına
Alır basar kucağına
Kara toprak anadır bu

* YD: 51-52.

186. DEREN ADNAN MENDERES BU *

(MENDERES BU)

- | | |
|---|--|
| 1.Memur büktü bellerini
Basın tuttu dillerini
Demokrasi güllerini
Deren Adnan Menderes bu | 2.Pazardan boş geldi küfe
Aç duruyor bizim efe
Bir kişiye on vazife
Veren Adnan Menderes bu |
| 3.Mazotsuz sürülmez tarla
Yedek parça bul da parla
Tek refaha mebuslarda
Eren Adnan Menderes bu | 4.İstimlâkle imarları
Radyo sayar hep bunları
Seyahatle devranları
Süren Adnan Menderes bu |
| 5.Gazete de tekzip kaplı
Peynir, zeytinyağı aflı
Toplantıyı tek taraflı
Giren Adnan Menderes bu | 6.İspat hakkı tanımayan
Bu işler millete ayan
Fabrika, yol, baraj sayan
Duran Adnan Menderes bu |
| 7.Diriltiyor ölüleri
Vatan cephesine beri
Radyodaki spikeri
Yoran Adnan Menderes bu | 8.Gima'daki kuyruk iyi
Satıcısı halkın beyi
Münevverlere darbeyi
Vuran Adnan Menderes bu |
| 9. <i>Habib</i> der ki yok şakam da
Demokrat rozet yakamda
On bir sene bir makamda
Duran Adnan Menderes bu | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER**C.**

Şiirin altında "Ankara 15/6/1959" tarihi bulunmaktadır.

* İB: X8.

187. BİZLERİ KEDERE ATTIN KAVUNCU *

- | | |
|--|---|
| <p>1. Memleketin imarına çalıştı
Ecel şerbetini tattın Kavuncu
Kayseri de Osman diye alıştı
Bizleri kedere attın Kavuncu</p> | <p>2. Azmin büyük, mücadelen bitmiyor
Emeklerin daha bize yetmiyor
Sen gitmişin eserlerin gitmiyor
Eserlere eser kattın Kavuncu</p> |
| <p>3. Vatan aşkı içinize dolarak
Halk sevgisin üstünüze alarak
Hizmetinin karşılığı olarak
Yasada da mahpus yattın Kavuncu</p> | <p>4. Unutamaz seni sevip sayanlar
Kayseri’de bunca eser koyanlar
Cenazene akın etti duyanlar
Güneş gibi doğup battın Kavuncu</p> |
| <p>5. Der <i>Habib Kar’aslan</i> ruhun şad olsun
Mezarının içi nur ile dolsun
Ciğer hasta doktor ne çare bulsun
Bir amansız derde çattın Kavuncu</p> | |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı yoktur. Baş kısımda şu cümle bulunmaktadır: “Osman Kavuncu’nun Ruhuna İthaf”

* YD: 16.

188. ONLARI BIRAKIP KAÇILMAZ OLDU *

(DAĞDAN AŞARKEN)

- | | |
|---|---|
| <p>1.Ters Akan'dan çıktım Tepe Kuyu'na
Bürüdü bir duman açılmaz oldu
İki merkep kaldı başıma bela
Onları bırakıp kaçılmaz oldu</p> | <p>2.Kuru ova derler ona bakılmaz
Hasan ölen dağa geldim çıkılmaz
Kibritim var bir tek geven yakılmaz
Güneşin ateşi saçılmaz oldu</p> |
| <p>3.Kalam dedim dağ konuğu almadı
Gülsün'ün yurdun da çarem kalmadı
Yoz Eşmesi kuyuların dolmadı
Suların buz tutmuş içilmez oldu</p> | <p>4.Tırmanarak tepelere çıkarım
Kuru geven bulsam hemen yakarım
Acep neye geldim diye bakarım
Yurtlar birbirinden seçilmez oldu</p> |
| <p>5.Kürtük'e gelince eşekler yatar
Fırtına kesilmez daha çok artar
Arkadaşım sen kaç başımı kurtar
Eşekle Kürtük'ten geçilmez oldu</p> | <p>6.Çok fazla üşüdün dişini sıkma
Karadağ yüksektir oraya bakma
<i>Habib Karaaslan</i> bir daha çıkma
Bu dağlara konup göçülmez oldu</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

KavS'nin dördüncü dördlüğü KBS'de bulunmamaktadır.

* KavS: 9; KBS: 10.

189. DÜŞMANI DENİZE SÜR ANADOLU *

(ANADOLU)

- | | |
|--|--|
| <p>1. Bir yandan bir yana demir döşedi
Dünyaya adını ver Anadolu
Türkiye sancağı sen de yaşadı
Düşmanı denize sür Anadolu</p> | <p>2. Bir yerde bulunmaz yurdumun eşi
Kahraman Türk ile görülür işi
Cavahirdir bütün toprağı taşı
Mukaddes topraklı yer Anadolu</p> |
| <p>3. Irmakları gümüş gibi akıyor
Kahraman ordumuz süngü takıyor
Şerefli sancağım sana bakıyor
Dünyanın içinde bir Anadolu</p> | <p>4. Türk İstiklâlini göğsüne kurdu
Canımdan kıymetli tutarım yurdu
Münevver genç ile kahraman ordu
Bütün bunlar sana yâr Anadolu</p> |
5. Şair olanlar da çok lisan bilse
Kavuşup orduya şahlanıp gülse
Habib Karaaslan meydana gelse
Sana da çok destan der Anadolu

* KavS: 36; DK: 7; KBS: 6-7; YD: 36.

190. YİYECEK EKMEĞİ BULAMAZ KÖYLÜ *

(1943 BUHRANINDA KÖYLÜ)

1. Yüreğim de ateş gibi alışır
Hiçbir zaman boşa kalmaz bu köylü
Ayak yalın, başı kabak çalışır
Yiyecek ekmeği bulamaz köylü
2. Türk köylüsü böyle yasa girmemiş
Bakkallar bir kilo sabun vermemiş
Çay, kahve derler de yüzün görmemiş
Bir topak şekeri bulamaz köylü
3. Atatürk de söylenirdi dillerde
Bizi böyle atıp gitti bellerde
Çırıl çıplak, aç alaban çöllerde
Karnesiz ekmeği alamaz köylü
4. Gayretle çalışır hem coşa coşa
Benim bu sözlerim gitmiyor hoş
Ne kadar çalışsam emeğim boşa
Yaz kış çalışmaktan yılamaz köylü
5. Ekin biçer işler bütün geride
Öküz çekmez kağrı kaldı derede
Kış geliyor palto, ceket nerede
Parasız çarşıya gelemiz köylü
6. Zelzeleden harap oldu çok yerler
Köylüden yetişir kahraman erler
Türkiye bu harbe girmedi derler
Hazar mı, sefer mi bilemez köylü
7. Bir kaç atlı geldi memura benzer
Muhtar da MD. sofrasın düzer
Karların üstünde çarıkla gezer
Bir tek pabuç bulup giyemez köylü
8. Muhtar salma atmış yüzü gülmüyor
Kaymakam bey halimizden bilmiyor
Yol yapılıp köye çeşme gelmiyor
Verdiği parayı bilemez köylü
9. Yorgan, döşek, kılıf, yatak, yüz de yok
On ton buğday versen yine gözde yok
Don gömlek dikmeye elde bez de yok
Derdin bir kimseye diyemez köylü
10. Yemek pişirmeye tuz bulamıyor
İdare yakmaya gaz bulamıyor
Baharı kaybetti yaz bulamıyor
Gözlerinin yaşın silemez köylü
11. Zenginler fakire zulm ediyor
Ofis buğdayını muhtarlar yiyor
Tahsildara rakı parası diyor
Borcunun hesabını bilemez köylü
12. *Habib* bekâr tam yirmi dört yaşında
İnek öldü yağı yoktur aşında
Kengel cacık ile dağlar başında
Sofrada bir yemek yiyemez köylü

Metin Üzerinde Düşünceler

İlhan BAŞGÖZ, BŞGD’de sadece üç dörtlüğe yer vermiştir. Bu dörtlüklerin altında da

“23/7/1943” tarihi bulunmaktadır.

* KBS: 41-42; İB: 2; BŞGD: 193.

191. MECLİS EĞLENCEYE DÜŞTÜ *

(DÜŞTÜ)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Kendine bir meslek bulmuş
Cebi para ile dolmuş
Şak şakçılar mebus olmuş
Meclis eğlenceye düştü</p> | <p>2.Karşıdaki düşmanı bil
Dostun huzurunda eğil
Yiyen içen belli değil
Servetimiz neye düştü</p> |
| <p>3.Malı mülkü bunlara ver
Milyon olsa yine az der
Halk kazanır kendiler yer
Zulümleri köye düştü</p> | <p>4.Cahil insan köylü imiş
Kazancını kimler yemiş?
Kumaş, şeker, sabun gelmiş
Halka yoktur beye düştü</p> |
| <p>5.Evvelden çok nam almışız
Şimdi gaflete dalmışız
Dağın altında kalmışız
Üstüme bir kaya düştü</p> | <p>6.Bir kaç mebus dolaştılar
İmdadıma ulaştılar
Köylü için uğraştılar
Emekleri suya düştü</p> |
- 7.*Habib* söyler söz kapanır
Dost ile düşmanın tanır
İnhisarlar çok kazanır
Kahve ile çaya düştü

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL DÜŞÜNCELER

C.

Şiirin sonunda “Ankara 21/6/945” tarihi nbulunmaktadır.

BŞGD’de iki dörtlük yer almaktadır.

* İB: 5; BŞGD; 194.

192. BİR DAHA YÜZÜNÜ GÖRE İDİM BEY *

(BAŞKAN NACİ BEY)

- | | |
|---|--|
| <p>1.Köylerde yaşayan kazma küreklim
Şehirden gelir de ballı yüreklim
Halkevi başkanı çatal yüreklim
Bir daha yüzünü göre idim bey</p> | <p>2.Hava Kurumu da havada uçar
Düşmanın üstüne güller saçar
Bu işin kapısını Naci Bey açar
Açınca içine gire idim ben</p> |
| <p>3.Der <i>Habib Kar'aslan</i> söylerim bunu
Vatana vereyim ben de bu canı
Başkan Naci adamdır göreyim onu
Vatana canımı vere idim ben</p> | |

* FB 431:41.

193. BUNLARDAN HABERİN VAR MI BAKAN BEY? *

- | | |
|---|---|
| <p>1.Osman Kibar için burada durursun
Sağcılar hep arkadan vurursun
Demokrata küfredeni vurursun
Bunlardan haberin var mı Bakan Bey?</p> | <p>2.Suçsuz atılana doğru mu derdin?
Bizlerin önüne hep perde gerdin
Layık olmayana müdürlük verdin
Bunlardan haberin var mı bakan bey?</p> |
| <p>3.Eski demokratlar hep göze batar
Yükselen muzipler yan gelip yatar
TRT’de sosyalistler kol atar
Bunlardan haberin var mı Bakan Bey?</p> | <p>4.Anadolu Ajansı var derinde
Yedi yıldır can kalmadı serinde
Şikâyetler dinlenmiyor yerinde
Bunlardan haberin var mı Bakan Bey?</p> |
| <p>5.Kalbine de ilk düşecek elbet siz
İcraatla çalışmanız verimsiz
Yedi yıldır mağdur olan yine biz
Bunlardan haberin var mı Bakan Bey?</p> | <p>6.Devletleri hamut ile yuttular
Hep bizlere kara liste tuttular
<i>Habib Kar’aslan’ı</i> işten attılar
Bunlardan haberin var mı Bakan Bey?</p> |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başında “Turizm Tanıtma Bakanı Sayın Nihat Kürşat Bey’e” cümlesi yer almaktadır. Şiirin altında ise şu açıklama vardır: “27 Mayıs’ta hiçbir suç ve sebep gösterilmeden vazifesinden atılan ve halen boş gezen bir halk şairidir. Anadolu ajansındaki sekiz senelik hizmetine mukabil tazminat dahi verilmedi. İlgililerin turizm ve tanıtma bakanına müteaddit ricalarına rağmen Bakan Bey, ilgi dahi göstermedi. Turizm ve tanıtma bakanlığının bizzat bakanın imzasını taşıyan Habib Karaaslan hakkındaki 11/10/1962 tarih ve 10124 sayılı evrak tetkik edildiği takdirde müfrit partizanların ve sosyalistlerin intikamları güneş gibi meydana çıkacaktır. A.P. yetkilileri eski demokratlara üvey evlat gözüyle bakıyorlar. Yalnız seçimlerde (biz D.P.’nin devamımız diyorlardı.”

* YD: 44-45.

194. ŞİMDİ YOKLUK TUTAN PEHRİZ HEY *

(HEY)

- | | |
|--|---|
| <p>1. Türk köylüsü bağ bahçeyi süslerken
Atatürk de çalış diye seslerken
Anadolu on devleti beslerken
Şimdi yokluk tutan perhiz hey</p> | <p>2. Sen de büyür müsün küçücük Mehmet
İçimde derdimiz var demet demet
Eline geçmiyor bir lokmacık et
Duru suya yeşil cacık katan hey</p> |
| <p>3. Dairede bir koltuğa döşenme
Çık gez şu köyleri bak gör üşenme
Bir nam için sırf kendini düşürme
Hep ızdırıp çeker koca vatan hey</p> | <p>4. Bir meslekle sap olmadım baltaya
Arkam yoktu çıkamadım ortaya
Gözünü dikmişin bir yumurtaya
Toz şekerini üç liradan satan hey</p> |
| <p>5. Bülbül konmaz oldu gülün dalına
Kimseler bakmıyor yoksul halına
Göz koymuşlar köylülerin malına
Zengin oldu diye halka çatan hey</p> | <p>6. Hâkimi davet et yedir yemekler
Kanun kitabına bir madde ekler
Zenginin suçunu fakire yükler
Suçsuz, zindanlara düşüp yatan hey</p> |
| <p>7. Baştaki olanlar yükünü tuttu
Köylünün hakkını çabuk unuttu
Yaylada davarı kurtlar mı yuttu?
Gurbete çıkmadan köyde yatan hey</p> | <p>8. Der <i>Habib Karaslan</i> ateşe yanma
Hakkı unutanın sözüne kanma
Yaptığın işleri bilmiyor sanma
Kendi ettiğinden kendin utan hey</p> |

* İB: 7.

195. İNSAN HAYATINDAN BIKMAZ *

- | | |
|---|---|
| 1.Şimdi ne söyleyim size
Kasavet serimden kalkmaz
Yandı yürek döndü köze
İnsan hayatından bıkmaz | 2.Irmaklar gibi çağladım
Aşk ile yürek dağladım
Güzele gönül bağladım
Aşk ateşi serden çıkmaz |
| 3.Dağların karı erise
Kızlar yaylaya yürüse
Dünyayı güzel bürüse
Bu günlüm kimseye akmaz | 4.Görünce boynum bükerim
Gözlerimden yaş dökerim
Gece gündüz ah çekerim
Tanrı onu bana yakmaz |
| 5.Karşımda gözün süzerdi
Zülfün gerdana düzerdi
Evvel beraber gezerdi
Şimdi hiç yüzüme bakmaz | 6. <i>Habib Karaaslan</i> göçmüş
Keklik yuvasından uçmuş
Elin bağı çiçek açmış
Bizim bağın gülü kokmaz |

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı KavS’de “Bir Topluluğa” şeklinde iken DK ve KBS’de “Bir Odada” şeklindedir.

KavS’ye göre DK ve KBS’nin üçüncü ve dördüncü dörtlükleri yer değiştirmişlerdir.

* KavS: 12; DK: 34; KBS: 34-35; MS: 483; EK:129; YYEK: 299-300.

196. BU GECE KALIRSAM BİR DAHA KALMAZ *

(PEHLİVANLARIN GÜREŞİ)

- | | |
|--|---|
| <p>1.Pehlivanlar çıktı güreş tutmaya
Böyle pehlivan da bir yerde olmaz
Bugün Sarioğlan'da ben de yatmaya
Bu gece kalırsam bir daha kalmaz</p> | <p>2.Davulcu elinde davulun vurur
Birikmiş âlem de cümlesi durur
Fedakâr pehlivan hasmını görür
Cesur pehlivan da güreşten yılmaz</p> |
| <p>3.Sarioğlan'da düğün oldu bildiler
Yakın köyler hep toplanıp geldiler
Bu düğünde olan hepsi gördüler
Mevlit Ağa tatsız bir düğün salmaz</p> | <p>4.Zurnacı vurur da insanı yakar
Birikmiş ahali güreşe bakar
Düğünün tadı da güreşten çıkar
Göçmen pehlivan da birini yenmez</p> |
- 5.Mevlit Ağa buna eyleme keder
Oğlu olanlar da hep düğün eder
Habib Karaaslan da şehre gider
Törenci bunu da törene almaz

* *FB 431:13*; D: 24.

- 2 b. alem de cümlesi: yiğitler hepsi-D
c. fedakar: yetişmiş-D
d. cesur pehlivan da: Türkün pehlivanı-D
4 b. birikmiş: toplanmış-D
5 d. Kayseri valisi hiç geri salmaz-D

197. O ISSIZ DAĞLARDA HİÇ ADAM KALMAZ *

- | | |
|--|---|
| <p>1. Dolanıp da geldim senin yanına
Beni arayıp da birisi bulmaz
Gömürgen'den ben de geldim şanına
O ıssız dağlarda hiç adam kalmaz</p> | <p>2.....yanınıza ben de gelirim
.....çaresini bulurum
Okula gidersem adam olurum
Okul okumayan hiç adam olmaz</p> |
| <p>3. Biz de adam olana al bayrak diksin
Gidip de düşmanın başını çöksün
Kayseri valisi hepsinden büyüksün
O da düşmanın birinden yılmaz</p> | <p>4. Gidip öz babayı ben de bulayım
Eğlenip de ben yanında kalayım
Sizin sayenizde adam olayım
Adam olmayanlar buraya gelmez</p> |
5. Der *Habib Kar'arşlan* geldim buraya
Emrinizle gidem ben Ankara'ya
Geri göndermeyin beni oraya
Köylerde yaşayan hiçbir şey bilmez

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Sadece FB'de yer alan bu şiirin başlığı bulunmamaktadır.

* FB 431: 38.

198. BİZE GÖRE BURDA BİR ŞEY BULUNMAZ *

- | | |
|--|---|
| <p>1. Düşüm gurbet ele ağrıyor başım
Durmadañ akıyor gözümdeñ yaşım
Hâlim beyan olsun size kardaşım
Bize göre burda bir şey bulunmaz</p> | <p>2. Yârin yaylasına gitmek isterim
Koyunu kuzladı gütmek isterim
Canım sikkın dövüş etmek isterim
Ne fayda kolumda zor da bulunmaz</p> |
| <p>3. Başına bağlamış sarı yazmayı
İcat etmiş kaşın gözün süzmeyi
Gönlüm eyleyecek yâr da bulunmaz
Münasip bir tenha yer de bulunmaz</p> | <p>4. Yazın bizim köyler yaylaya konar
İçer Taş Kuyu'nun suyundan kanar
Hastayım gurbette yüreğim yanar
Yârin yaylasından kar da bulunmaz</p> |
5. Der *Habib Kar'aslan* sarardı soldu
Ağladım gözlerim yaş ile doldu
Gündüzüm ay, gecelerim yıl oldu
Gönlüm eğleyecek yâr da bulunmaz

METİN İLE İLGİLİ ÖZEL BİLGİLER

C.

Şiirin başlığı D ve KBS'de "Üzüntü" şeklinde iken YD'de "Bulunmaz" şeklindedir.

* D: 24; KBS: 24-25; YD: 15-16.

4 b. Taş kuyunun: Bilalîk'in-YD

199. BENİ ARZ EDER Mİ BİLMEM İLİMİZ *

(ANKARA'DA HASTA YATTIM)

- | | |
|---|--|
| <p>1. Anamın hatırın soramaz oldum
Bugün köyümüze varamaz oldum
Leylekler gelince duramaz oldum
Beni arz eder mi bilmem ilimiz</p> | <p>2. Bizim köyler yaylasına yürüdü
Bahçelerin mor menekşe бүrүdü
Sıcak memlekette ömrüm çürüdü
Beyaz kara yetişmiyor elimiz</p> |
| <p>3. Çok dertliyim burada derman bulamam
Bir doktordan buna ilaç alamam
Yaz geliyor Ankara'da kalamam
Açıldı mı yaylalarda gülümüz</p> | <p>4. Engininden yükseğine bakınca
Bu ayrılık yüreğimi yakınca
Çadırları yaylasına çıkınca
Kızlı gelinli de göçer köyümüz</p> |
5. *Habib Karaaslan* kitap satarım
Yiğitler yoluna camı katarım
Bugün düştüm gurbet elde yanarım
Hastane oldu şimdi evimiz

* KavS: 22; DK: 5-6; KBS:5-6.

200. EŞİ DOSTU GÖREMİYOR GÖZÜMÜZ*

(GURBET)

- | | |
|---|---|
| <p>1. Anam, babam beni gurbete saldı
Bacım, kardeşlerim çok fikre daldı
Çıktım Erzurum'a memleket kaldı
Eşi dostu göremiyor gözümüz</p> | <p>2. Kasavet başımdan bir zaman gitmez
Uzaktır memleket hiç elim yetmez
Burada ne söylesem söz para etmez
Uzak yerden duyulmuyor sözümüz</p> |
| <p>3. Kazmayı alır da keven kazardım
Gördüğüm güzele türkü düzerdim
Giyinip kuşanıp süslü gezerdim
Güzellere kâr eylerdi nazımız</p> | <p>4. Güzel sevdim sefasını süremedim
Bu dünyada muradına eremedim
Geçti ömrüm hiç vefasın göremedim
Onun için düzen tutmaz sazımız</p> |
| <p>5. Bahçe olsam mor menekşe açarım
Tren olsam tünelleri geçerim
Bir kuş olsam kanatlanıp uçarım
Yürümeye derman tutmaz dizimiz</p> | <p>6. Gözlerim yaşardı ciğerim kopar
Her zaman efkârım sılaya sapar
Bizim köyler yoğurt bayramı yapar
Belirsizdir baharımız yazımız</p> |
7. Der *Habib Kar'aslan* yaylaya göçer
Tırpanın alır da ekinin biçer
Can sağ olsun bu iş gelir de geçer
Bir gün de sılaya döner yüzümüz

* KD: 2; DK: 15; KBS: 15; YD: 8; RAS: 304-305.

1 c. çıktım:gittim-RAS
3 d. kör eylerdi:hiç geçmezdi-YD/geçmez oldu-RAS
4 c. Soldu ömrüm çiçeğini dermedim-KBS/DK / geçti:soldu-YD/RAS
6 c. yoğurt bayramı:şimdi bilmem ne-RAS
7 a. der Habib Karaaslan: Âşık Habib dostlar-RAS
d. yüzümüz:yolumuz-RAS

KAYNAKÇA

- Artun, Erman (2001). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Bali, Muhan (1975). “Âşık Karşılaşmaları-Atışmalar I-II”. *Türk Folkloru Araştırmaları*. Eylül. C.16, s.7457. İstanbul.
- Başgöz, İlhan (1986). “Habip Karaaslan veya Bir Halk Şairinin Gizli Dosyası” (1976). *Folklor Yazıları*. İstanbul: Adam Yayınları.
- Bilge, Fahri. *Eş’ar*. Millî Kütüphane İbn Sina Yazmaları. Nu.: 06 Mil Yz. FB 431.
- Çapraz, Erhan (2008). *Kayseri ve Yöresi Halk Şairleri*. İstanbul: Laçın Yayınları.
- Çobanoğlu, Özkul (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Deniz, Rasim (2006). *Molulu Âşık Revâî*. Kayseri: Laçın Yayınları.
- Durbilmez, Bayram (2000). *Âşık Meydanî Hayatı-Sanatı-Şiirlerinden Örnekler*. Kayseri: Laçın Matbaa.
- Durbilmez, Bayram (2008). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları, Taşınarlı Halk Şairleri*. (3.Baskı). Ankara: Ürün Yayınları.
- Durbilmez, Bayram (2008). “Cingözoğlu Geleneği ve Cingözoğlu Âşık Seyit Osman”. *Avşar elleri Düşünce ve Kültür Dergisi*. Sayı:3. s:9
- Düzgün, Dilaver (2005). “Âşık Edebiyatı”, *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Editör M.Öcal Oğuz. Ankara: Grafiker Yayınları.
- FB 426: A. Arifî [Fahri Bilge]. [Defter], Kayseri 1938-1941. Millî Kütüphane İbn Sina Yazmaları, Nu: Yz. FB. 426
- Goldmann, Lucien (2005). “Edebiyat Tarihinde Oluşumsal-Yapısalcı Yöntem”. *Roman Sosyolojisi*. Ankara: Birleşik Yayınevi.

- Görkem, İsmail (2000). *Halk Hikâyeleri Araştırmaları: Çukurovalı Âşık Mustafa Köse ve Hikâye Repertuarı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Görkem, İsmail (2001). *Türk Edebiyatında Ağutlar: Çukurova Ağutları Metin-İnceleme*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Görkem, İsmail (2006). *Yeni Bilgiler Işığında Dadaloğlu Bütün Şiirleri*. İstanbul: E Yayınları.
- Günay, Umay (2005). *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. (4. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Halıcı, Fevzi (1992). *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Kalkan, Emir (1988). *Çağlar Boyunca Kayseri Şairleri*. Kayseri: Kayseri Belediyesi Birliği Yayını.
- Kalkan, Emir (1991). *XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karaaslan, Habip (1940). *Destanlarım*. Ankara: Ankara Basımevi.
- Karaaslan, Habip (1941). *Kavalımın Sesi*. Ankara: Uzluk Basımevi.
- Karaaslan, Habip (1945). *Der Karaaslan*. Ankara: Ankara Basımevi.
- Karaaslan, Habip (1946). *Kalbimin Sesi*. Kayseri: Sümer Basımevi.
- Karaaslan, Habip (1954). *Kahramanlık Destanı*. Ankara: Emek Basım- Yayınevi
- Karaaslan, Habip (1969). *Yurt Destanı*. Ankara: Ulus oğlu Matbaası.
- Kaya, Doğan (1994). *Sivas’ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatı*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Kocatürk, Vasfi Mahir (1963). *Saz Şiiri Antolojisi*

- Köprülü, M. Fuat (2004). *Saz Şairleri I-V*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kutsi , Tahir (1978). *Türk Halk Şiiri*. İstanbul: Toker Yayınları.
- Oğuz, M. Öcal (2005). *Türk Halk Edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Oğuz, M. Öcal. “Azerbaycan ve Türkiye Sahasında Âşık Edebiyatının XVIII. Yüzyılı”, *Millî Folklor*, c.5, S.35 (Güz), Ankara.
- Ong, Walter J. (1995). *Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi*. (Çev.: Sema Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis yayınları.
- Önal, Mehmet (1999). “En Uzun Asrın Hikâyesi” *Yeni Türk Edebiyatına Teorik Bir Yaklaşım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özder, M. Adil (1967). “Konya’da İkinci Âşıklar Bayramı”. *Türk Folklor Araştırmaları*. S. 221.
- Sakaoğlu, Saim. “Türk Saz Şiiri”. *Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri)*. S.445-450. Türk Dil Kurumu Yayınları. s.105-250.
- Sakaoğlu, Saim (1998). “Türk Saz Şiiri”. *Türk Dünyası El Kitabı*. (3. Baskı). Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Satoğlu, Abdullah (1962). *Başlangıcından Bugüne Kadar Kayseri Şairleri*. Kayseri:
- Satoğlu, Abdullah (1970). *Kayseri Şairleri*. Ankara: As Matbaası.
- Sever, Mustafa (2003). *Türk Halk Şiiri*. Ankara: Kurmay Basım Yayın Dağıtım.
- Sevengil, Refik Ahmet (1968). *Çağımızın Halk Şairleri*. İstanbul: Atlas Kitapevi.
- Sıvacı, Ahmet (2000). *Kayseri Güldestesi*. Kayseri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Turan, Şerafettin (1990). *Türk Kültür Tarihi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yıldırım, Dursun (1998). “Türkiye’de Folklor Araştırmalarının Gelişme Devreleri”. *Türk Bitiği*. Ankara: Akçağ Yayınları.

8.EKLER



Ek-Habip Karaaslan ve eşi



Ek- 2 Habip Karaaslan'ın Gömürgen'deki evi

Ek 3. Çırpına Çırpına Can Verir Üveyiğim*

- | | |
|---|--|
| <p>1. Benim kecliğime sen sebep oldun
Vaden yetmiş imiş sen yine geldin
Çırpına çırpına can verir üveyiğim</p> | <p>2./.../ bir atım ben öte sattım
Nişan alınca kaygıya battım
Vallahi üveyiğim sana gafilken attım
Baba yiğit gibi can verir üveyiğim</p> |
| <p>3. Ateş düşürdüm üveyiğim özüne
Seni [v]urdum bakamıyom yüzüne
Dayanmadım üveyiğim senin gözüne
Adam oğlu gibi can verir üveyiğim</p> | <p>4. Tüfengi ben attım hak ana nazır
Cümle kuşlara sen oldun vezir
Üveyiğim yaralanmış şöyle pelezir
Çırpına çırpına can verir üveyiğim</p> |
| <p>5. Keklikti kayalarda sekenin
[Huri] melektir kandilini yakanın
Issız kaldı üveyiğim senin mekânın
Baba yiğit gibi can verir üveyiğim</p> | <p>6. Çaldın tüfengimi üveyiğim ölmeden
Tüfeng-i nişanımı sana dolmadan
Seni attım avladım üveyiğim bilmeden
Koca yiğitler gibi can verir üveyiğim</p> |
| <p>7. Artlar halkına /... .../
Şu yalan dünyada kanına girdik
Sana kıyamadan biz nasıl vurduk
Çırpına çırpına can verir üveyiğim</p> | <p>8. Habib ile ben gönlümü eğledim
[V]urdum seni ah çektim de ağladım
Cümlesin <i>Habib</i> ne bağladım
Baba yiğit gibi can verir üveyiğim</p> |
| <p>9. Seni [v]urdum üveyiğim ben oldum zalim
Bir saray içinde eyledim talim
Seni attı [v]urdu eyledi çalım
Baba yiğit gibi can verir üveyiğim</p> | |

* AŞE III :96

NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ			İLİ		İLÇESİ		MAHALLESİ / KÖYÜ		CİLT NO	HANE NO		
SIRA	BSN	C	YAKINLIK DEREJESİ	T.C. KİMLİK NO	ADI	SOYADI	BABA ADI	ANA ADI	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	MED.HALİ VE DİNİ	TESCİL TARİHİ	OLAYLAR VE TARİHLERİ
1	15	E	Kendisi	23729206348	HACI HABİP	KARAASLAN	ALİ	KEZİBAN	GÖMÜRGEN 01.07.1920	Evli İslam	---	Ölüm: 01/05/1973 Evlenme: 18.02.1948 Boşanma: ---
2	47	K	Eşi	23660208692	YETER	KARAASLAN	İBRAHİM	ZEMZEM	GÖMÜRGEN 01.07.1926	Evli İslam	00.00.1928	Ölüm: 23/06/1991 Evlenme: 18.02.1948 Boşanma: ---
3	33	E	Oğlu	23696207454	HACI	KARAASLAN	HACI HABİP	HATİCE	GÖMÜRGEN 10.02.1934	Bekar İslam	---	Ölüm: 01/05/1998 Evlenme: --- Boşanma: ---
4	48	E	Oğlu	12436226466	MURAT	KARAASLAN	HACI HABİP	YETER	GÖMÜRGEN 18.11.1951	Evli İslam	15.03.1952	Ölüm: KAPALI KAYIT Evlenme: 06.11.1980 Boşanma: ---
DÜŞÜNCELER												
BSN	ADI											
15	HACI HABİP	//1336 OLAN DOĞUM TARİHİ MİLADİYE ÇEVİRİLMİŞTİR. 5490 SAYILI KANUNUN 39. MADDESİ VE NÜF. VAT. İŞL.-GN.MD.LÜĞÜNÜN 07.08.2006 TARİHLİ OLURUNA DAYANILARAK DOĞUM TARİHİ TAMAMLA MA İŞLEMİ YAPILMIŞTIR.										
47	YETER	DOĞUM TARİHİ GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMININ 05.09.2007 TARİHLİ OLURU İLE MİLADİYE ÇEVİRİLMİŞ VE 5490 SAYILI NÜFUS HİZMETLERİ KANUNUNUN 39. UNCU MADDESİNE GÖRE AY VE GÜN İLAVESİ YAPILMIŞTIR.										
47	YETER	KIZLIK SOYADI :BOZOK										
47	YETER	(18.02.1948) : EVLENEREK GELDİĞİ YER : AKKIŞLA İLÇESİ GÖMÜRGEN KÖYÜ 8.CİLT 21.HANE 15.SIRA										
33	HACI	AKKIŞLA JAND KOM:14.10.1999 GÜN VE 3274 SAY ÖLÜM TAHKİKATINA İSTİNADEN ÖLÜM TESCİLİ İŞLENMİŞTİR										
33	HACI	AKKIŞLA JAND KOM:14.10.1999 GÜN VE 3274 SAY ÖLÜM TAHKİKATINA İSTİNADEN ÖLÜM TESCİLİ İŞLENMİŞTİR										
48	MURAT	KİŞİ 1991 YILINDA 1746(MAMAK) 32.73.1 İLÇE, CİLT, HANE, SIRAYA NAKİL GİTMIŞTİR.										
AÇIKLAMALAR					DÜZENLEYEN			ONAYLAYAN YETKİLİNİN				
1-) KİŞİ VEYA KİŞİLERİN KAYDI KÜTÜĞE UYGUNDUR. 2-) İŞBU NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ İLGİLİ MAKAMA İBRAZ EDİLMEK ÜZERE DÜZENLENMİŞ OLUŞU BAŞKA AMAÇLA KULLANILMAZ. 3-) İŞBU NÜFUS KAYIT ÖRNEĞİ 12/06/2010 TARİHİNE KADAR GEÇERLİDİR.					SEVGAN KAVUN V.H.K.I. Paraf			OGUZ BEYTAŞ 1752-Akkişla Nüfus Müdürlüğü 14.12.2009 15:17 İmza Mühürü				

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Derya YILMAZ

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 29 Kasım 1983, Gemerek SİVAS

Medeni Durumu: Evli

Tel: 0544 364 91 62

Email: dervent_1998@hotmail.com

Yazışma Adresi: Keklice Köyü Gemerek SİVAS

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	E.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü	2011
Lisans	E.Ü F.E.F Türk Dili ve Edebiyatı	2007

YABANCI DİL

İngilizce